

בנק ירושלים

בנקאות חשלימה

תמצית דוחות כספיים רבעוניים

ליום 31 במרץ 2022

דוחות כספיים נגשים נמצאים באתר הבנק בכתובת: <https://www.bankjerusalem.co.il/others/financial-statements>

7	דוח הדירקטוריון וההנהלה	א.
75	הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי	ב.
77	תמצית דוחות כספיים מאוחדים ביניים	ג.
78	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ	ד.
155	ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם ונספחים לדוח הרבעוני	ה.
164	אינדקס ומילון מונחים	ו.
165	רשימת סניפי הבנק	ז.

דוח הדירקטוריון וההנהלה - תוכן עניינים

1	<u>סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה</u>
1.1	<u>מידע צופה פני עתיד</u>
7	
1.2	<u>תיאור תמציתי של הבנק ותחומי הפעילות העיקריים שלו</u>
7	
1.3	<u>תיאור היעדים והאסטרטגיה העסקית וצפי להתפתחות בשנה הקרובה, העוקבת לשנת הדוח</u>
8	
1.4	<u>מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן</u>
10	
1.5	<u>תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם</u>
12	
1.6	<u>נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן</u>
15	
2	<u>הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי</u>
2.1	<u>מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים</u>
17	
2.2	<u>התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר</u>
20	
2.3	<u>המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון והמינוף</u>
25	
2.4	<u>תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים</u>
32	
2.5	<u>חברות מוחזקות עיקריות</u>
34	
3	<u>סקירת הסיכונים</u>
3.1	<u>סיכון האשראי</u>
36	
	נספחים לדוח הדירקטוריון וההנהלה:
39	<u>חובות אשר בוצעה לגביהם דחיית תשלומים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי (טבלה 21)</u>
41	<u>ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור (טבלה 22)</u>
42	<u>פרטים בנוגע לתנועה בחובות לא צוברים (טבלה 23)</u>
43	<u>הלוואות לדירור בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 (טבלה 24)</u>
44	<u>תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי CECL (טבלה 25)</u>
45	<u>שיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור (טבלה 26)</u>
46	<u>השפעת היישום לראשונה של הוראות ה-CECL על ההפרשה להפסדי אשראי (טבלה 27)</u>
47	<u>סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (טבלה 28)</u>
51	<u>התפתחות ביצועי האשראי לדירור ומדדי ביצוע עיקריים (טבלה 29)</u>
52	<u>מאפייני סיכון שונים בתיק הלוואות לדירור (טבלה 30)</u>
55	<u>מאפייני סיכון שונים בתיק הלוואות לדירור שנמכר (טבלה 31)</u>
56	<u>יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדירור) (טבלה 32)</u>
57	<u>התפלגות יתרות האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדירור) (טבלה 33)</u>
58	<u>מחיקות חשבונאיות בנין אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדירור) (טבלה 34)</u>
58	<u>התפתחות ביצועי הלוואות צרכניות סולו ומדדי ביצוע עיקריים (טבלה 35)</u>
61	<u>התפלגות סיכון אשראי וחובות בעייתיים בענף בינוי ונדל"ן - בינוי (טבלה 36)</u>
62	<u>חשיפות עיקריות למדינות זרות (טבלה 37)</u>
63	<u>חשיפות אשראי למוסדות פיננסים זרים (טבלה 38)</u>

דוח הדירקטוריון וההנהלה - תוכן עניינים (המשך)

64	סיכון שוק	3.2
	נספחים לדוח הדירקטוריון וההנהלה:	
65	אומדן ה-VaR (טבלה 39)	
65	מידע כמותי על סיכון ריבית- ניתוח רגישות (טבלה 40-42)	
66	הפסקת השימוש בליבור	
69	סיכון סילול ומימון	3.3
71	סיכונים אחרים	3.4
72	השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי	3.5
	4 מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים	
73	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים	4.1
74	בקורות ונהלים לגבי גילוי בדוח הכספי	4.2
160	נספח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית	

רשימת הטבלאות בדוח הדירקטוריון והנהלה

10	טבלה 1 - מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן
14	טבלה 2 - ריכוז הסיכונים המתפתחים בבנק (כולל סיכונים משבר התפשטות נגיף הקורונה)
18	טבלה 3 - תחזית מאקרו של בנק ישראל
20	טבלה 4 - תמצית דוח רווח והפסד
21	טבלה 5 - הכנסות והוצאות ריבית ושיעורי הכנסות והוצאות לפי סעיפי המאזן
22	טבלה 6 - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית
22	טבלה 7 - התפלגות הכנסות ריבית נטו לפי מגזרי פעילות
22	טבלה 8 - פער הריבית בין נכסים כספיים נושאי ריבית בניכוי עלויות על התחייבויות נושאות ריבית במגזרי ההצמדה השונים
23	טבלה 9 - היקף הפעילות והתרומה להכנסות ריבית נטו של מגזרי ההצמדה השונים
23	טבלה 10 - הוצאות בגין הפסדי אשראי
25	טבלה 11 - התפתחות תיק ניירות ערך
25	טבלה 12 - התפתחות תיק האשראי
26	טבלה 13 - הרכב פיקדונות הציבור
26	טבלה 14 - התפתחות באגרות החוב ובכתבי ההתחייבויות הנדחים
27	טבלה 15 - יחס הלימות הון
28	טבלה 16 - ההשפעה על יחס הון עצמי רובד 1 ויחס ההון הכולל בעקבות שינויים בהון הבנק ובנכסי הסיכון
28	טבלה 17 - התפתחות ההון
30	טבלה 18 - הון רובד 2
30	טבלה 19 - יחס מינוף
33	טבלה 20 - מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים
39	טבלה 21 - חובות אשר בוצעה לגביהם דחיית תשלומים במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה, ואשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי
41	טבלה 22 - ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים
42	טבלה 23 - פרטים בנוגע לתנועה בחובות לא צוברים
43	טבלה 24 - פרטים על הלוואות לדיור בפיגור
44	טבלה 25 - תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי CECL
45	טבלה 26 - שיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור
46	טבלה 27 - השפעת היישום לראשונה של הוראות ה-CECL על ההפרשה להפסדי אשראי

רשימת הטבלאות בדוח הדירקטוריון והנהלה (המשך)

47	טבלה 28 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק
51	טבלה 29 - התפתחות ביצועי האשראי לדיר ומדדי ביצוע עיקריים
52	טבלה 30 - מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיר
55	טבלה 31 - מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיר שנמכר
56	טבלה 32 - יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר)
57	טבלה 33 - התפלגות יתרות האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר)
58	טבלה 34 - מחיקות חשבונאיות בגין אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר)
58	טבלה 35 - התפתחות ביצועי הלוואות צרכניות סולו ומדדי ביצוע עיקריים
61	טבלה 36 - התפלגות סיכון האשראי וחובות בעייתיים בענף בינוי ונדל"ן - בינוי
62	טבלה 37 - חשיפות עיקריות למדינות זרות
63	טבלה 38 - חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים
65	טבלה 39 - אומדן VaR-
65	טבלה 40 - שווי הוגן מתואם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות המאוחדות שלו
65	טבלה 41 - השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מתואם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
66	טבלה 42 - השפעת תרחישים של שינויים בלתי צפויים בריבית
67	טבלה 43 - מגבלות שיעורי החשיפה בכל מגזר הצמדה
67	טבלה 44 - ריכוז בסיסי הצמדה
68	טבלה 45 - השפעה על הון הבנק לפני השפעת המס בעקבות שינויים תאורטיים במדד המחירים לצרכן
68	טבלה 46 - נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים בשערי מטבע
69	טבלה 47 - יחס כיסוי נזילות
72	טבלה 48 - ריכוז השפעת גורמי הסיכון

דוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 במרץ 2022

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 26 במאי, 2022 הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק" או "בנק ירושלים") והחברות הבנות שלו ליום 31 במרץ 2022. הדוחות ערוכים על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, והנתונים מוצגים בסכומים מדווחים. הכללים שישמשו בעריכת דוחות אלו הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2021. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוח השנתי של שנת 2021.

פרק 1 – סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

1.1 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו, במידה ונכללו, במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים חריגים, כגון: אופי התפתחות מגפת הקורונה והאופן בו תחלטה, ממשלת ישראל ויתר מדינות העולם, להתמודד מולה, שינויים קיצוניים בשיעורי הריבית, פיחות/תיסוף המטבע והאינפלציה וכן אירועים מדיניים/ביטחוניים בלתי צפויים אשר יכולים לשנות את התנהגות הציבור הן מההיבט של היקף לקיחת האשראי, פירעונו המוקדם, מיחזורו או קשיים בפירעונו השוטף בכל מגזרי הפעילות של הבנק והן מההיבט של יכולת גיוס המקורות. כמו כן, שינויים ברגולציה או בהוראות חקיקה, הוראות גורמי פיקוח והתנהגות מתחרים עשויים להשפיע על פעילות הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "צפוי", "עשוי", "עלול", "הערכה" וביטויים דומים להם. המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא עובדות עבר.

ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר:

1. מיזוגים ורכישות במערכת הבנקאית והשפעתם על מבנה התחרות בענף.
2. השפעת שינויים בהוראות רגולטוריות על טעמי הלקוחות ו/או על היקף הפעילות במערכת הבנקאית ומבנה התחרות בה ו/או על רווחיות הבנק.
3. יכולת התממשות של תכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו.
4. תגובות לא חזויות של גורמים נוספים (לקוחות, מתחרים ועוד) הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.
5. התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק, לרבות בשל התפרצות והתפשטות מגפת הקורונה.
6. תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים.
7. שינוי בטעמי הצרכנים ו/או בהתנהגותם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על הערכות מקצועיות של הבנק, על תחזיות מאקרו כלכליות של חזאים בדבר מצב המשק והסביבה העסקית, על פרסומים והערכות של גורמים בענף ועל ניתוחים סטטיסטיים שעורך הבנק לגבי התנהגות לקוחותיו.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק והחברות הבנות שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק והחברות הבנות שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה.

1.2 תיאור תמציתי של הבנק ותחומי הפעילות העיקריים שלו

בנק ירושלים בע"מ נוסד בשנת 1963 כחברה ציבורית, כהגדרתה על פי פקודת החברות נוסח חדש התשמ"ג-1983, בשם: בנק ירושלים לפיתוח ולמשכנתאות בע"מ. בשנת 1992 הציע הבנק את מניותיו לציבור, ובהתאמה הפך לחברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. בשנת 1996 שונה שם הבנק לשמו הנוכחי. לפרטים בדבר בעלי השליטה בבנק ראה בהמשך במסגרת [דוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים](#).

הבנק הינו תאגיד בנקאי, בעל רישיון בנק על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ופועל כבנק מסחרי החל משנת 1998. הבנק נשען על בסיס לקוחות רחב של משקי בית, תושבי ישראל ותושבי חוץ ופועל בתחומי המשכנתאות, אשראי צרכני, חסכונות ופיקדונות, מימון בניה למגורים ופעילות בשוק ההון.

הנהלת הבנק שוכנת בקריית שדה התעופה (אירופורט סיטי). נכון לתאריך פרסום הדוח הבנק פועל באמצעות 18 סניפים ושלוחות, הפזורים ברחבי הארץ.

הבנק מתמחה במתן פתרונות בנקאיים משלים ללקוחות כל הבנקים וללא קשר למיקום בו מנוהל חשבון העו"ש העיקרי של הלקוח. לתיאור מגזרי הפעילות בהם פועל הבנק ראה להלן בפרק [תיאור עסקי התאגיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים](#).

1.3 תיאור היעדים והאסטרטגיה העסקית, וצפי להתפתחות בשנה הקרובה, העוקבת לשנת הדוח

התוכנית האסטרטגית

לבנק תכנית אסטרטגית רב שנתית שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק בחודש יולי 2021 (להלן בדוח זה: "התכנית" או "התכנית האסטרטגית"). התכנית כוללת:

- המשך פיתוח פעילויות הליבה בכל אחד מקווי העסקים, ובכלל זה הרחבה של פעילות המשכנתאות והנדל"ן, פיתוח האשראי הצרכני, בין היתר על ידי רכישות לקוחות אשראי לרכב, ופיתוח קו עסקי של אשראי לנותני אשראי.
- התאמת תשתיות המחשב ליעדים העסקיים של הבנק, ובכלל זה יישום אסטרטגיית דיגיטל ודאטה בדגש על שיפור חוויות לקוח, שיפור תהליכים והתייעלות.
- הרחבת המודל העסקי של הבנק באמצעות שיתופי פעולה עסקיים ואסטרטגיים עם גופים עסקיים ומוסדיים שפעילותם משלימה את זו של הבנק.

אסטרטגיה עסקית

א. בנק ירושלים מציע פתרונות פיננסיים משלימים ללקוחות כל הבנקים, והוא מתמחה במתן משכנתאות, באשראי צרכני בניהול נכסי לקוחות ובליווי בניה למגורים. הבנק שם לו למטרה להמשיך לצמוח בכל פעילויות הליבה שלו על ידי הרחבת ערוצי ההפצה שלו והגדלת היקף לקוחותיו, תוך שיפור הרווחיות במוצרים השונים על ידי הנחת תשתיות למכר צולב ודיגיטציה של תהליכים. בנוסף, הבנק יעשה שימוש במומחיות שלו בתחומים ובמוצרים השונים על מנת להרחיב את פעילותו מעבר לנישואת בהן הוא פועל כיום.

• שוק המשכנתאות

- הבנק יפעל להרחבת בסיס לקוחותיו על ידי גיוון המענים והשירותים שהוא מציע ליועצי המשכנתאות, ומינוף המיצוב העסקי הקיים של הבנק מול לקוחות פרטיים.
- הבנק יפעל לספק שירותים בתחום המשכנתאות וליצור שיתופי פעולה עם גופים מוסדיים וחברות הפועלות בתחום המשכנתאות, במטרה להרחיב את ערוצי ההפצה שלו וכדי לגוון את בסיס הכנסותיו.
- הבנק יגביר את פעילות מכר תיקי משכנתאות למוסדיים ואחרים, במטרה לאפשר את צמיחת הפעילות, להגדיל את הרווח ולשפר את ניצול ההון.

• ליווי בניה למגורים

- הבנק ימשיך לבסס את מעמדו כשחקן משמעותי בתחום ליווי הבניה וההתחדשות העירונית.
- הבנק יפעל להרחבה משמעותית של הפעילות, דרך העמקת הפעילות מול קבוצות רכישה והצעת השלמת הון עצמי ללקוחותיו.

• אשראי צרכני

- הבנק יתמקד בפיתוח ערוצי המכר הדיגיטליים שלו, בדגש על מתן אשראי ללא מגע יד אדם על ידי דיגיטציה מלאה של תהליכי החיתום ומכר האשראי, במטרה לשפר את רווחיות הפעילות ולשפר את חוויית הלקוח.
- הבנק יפעל לרכוש לקוחות ותיקי אשראי מגופים חוץ בנקאיים במטרה לגוון את תיק האשראי, להגדיל את מספר הלקוחות ולהוזיל את עלות רכש הלקוחות.

• ניהול נכסי לקוחות

- הבנק ימשיך להציע שירותי ניהול נכסי לקוחות, בדגש על הצעת הערך הטובה במערכת הבנקאית עבור פיקדונות למשקי בית.
- הבנק יפעל לשיפור חוויית השירות והיצע המוצרים שלו על ידי המשך פיתוח המערכת הסגורה ופיקדונות דיגיטליים עבור לקוחות כל הבנקים.

ב. כחלק מהגדלת מספר הלקוחות והרחבת הפעילות הקמעונאית פועל הבנק לפיתוח גישה רב ערוצית, שבבסיסה התאמת הפרישה הסניפית כדי לתמוך בצמיחת פעילות מתן המשכנתאות, והסטת פעילויות אחרות מסניפי הבנק לערוצים מקוונים ובהם אפליקציה, אתר הבנק ומוקד טלפוני לשירות ומכירה.

ג. לצד חיזוק הפעילות הקיימת ולנוכח המיקוד בפעילות בקרב משקי בית, יפעל הבנק לגוון את תיק האשראי שלו ואת פעילותו גם באשראי לעסקים קטנים ובינוניים, בין היתר דרך שיתופי פעולה עם נותני אשראי חוץ בנקאיים וחברות עסקיות בתחום זה.

ד. הנכסים הטכנולוגיים ותשתית המחשב

כחלק מהמהלכים הנדרשים לטובת יישום האסטרטגיה יפעל הבנק להתאמת ושיפור נכסיו הטכנולוגיים, וליישום אסטרטגיית דיגיטל ודאטה. לשם כך הבנק פועל להשלמת מפת דרכים להתאמת תשתיות המחשוב שלו. הבנק יגדיל את השקעותיו ביכולות המחשוב שלו לטובת הגברת הגמישות ומתן מענה מהיר ואיכותי לשינויים בטעמי הלקוחות ולשינויים בסביבה התחרותית, חתירה לדיגיטציה של תהליכים מול הלקוח ומול הבנקאים ומערכי התפעול, שדרוג השימוש בדאטה פנימי וחיצוני וקפיצת מדרגה בשימוש במודלים אנליטיים. ה. הגדלת המקורות ההוניים - מימוש תכנית הצמיחה כרוך בהרחבת בסיס ההון שלו, ובמיטוב השימוש בהון.

• פיצול פעילות האשראי הצרכני והנפקת מניות

כחלק ממהלך להרחבת פעילות האשראי הצרכני, הגדלת הון הבנק והצפת ערך פעילות האשראי הצרכני שלו, הבנק הקים חברה בת, תמר אריאל קפיטל בע"מ, בה תרוכז פעילות האשראי הצרכני הקיימת והעתידית של הבנק. החברה רכשה מהבנק את תיק האשראי הצרכני הקיים שלו, ומעתה ואילך תרכוש אשראי צרכני שיעמיד הבנק מעת לעת. הבנק

מספק לחברה הבת את כלל שירותי הניהול והתפעול הנדרשים לפעילותה. כמו כן, הבנק מעמיד לחברה הבת מקורות מימון לשם רכישה של אשראי בנקאי כחלק מהפעילות המועברת.

בהמשך לאישור דירקטוריון הבנק מיום 26 באוקטובר 2021 להקים את החברה הבת ואת התקשרות הבנק בהסכמים עם החברה הבת ביחס להעברת פעילות האשראי הצרכני מהבנק לחברה הבת, ובמסגרת מגוון שיתופי פעולה אסטרטגיים שהבנק מקיים ומתכוון לפתח עם גופים חוץ בנקאים בישראל, חתם הבנק ביום 16 בנובמבר, 2021 עם חברות מקבוצת הפניקס חברה לביטוח בע"מ על הסכם להשקעה של הפניקס בהון החברה הבת, וזאת כנגד הקצאה של כ-19.99% מהון מניות של החברה הבת.

● **מכר תיקי אשראי**

כחלק מאסטרטגיית ניהול ותכנון ההון של הבנק, פיתח הבנק מיומנות למכירה של תיקי משכנתאות, המאפשרת לבנק לתמוך בצמיחת פעילותו והגדלת הרווחיות בקווי הפעילות השונים. הבנק פועל להגדלת היקף תיקי המשכנתאות שהוא מוכר, ולגיוון פעילות מכר התיקים, ובכוונתו לבצע שתיים עד ארבע עסקאות מכירה בשנה קלנדרית. בתחומי פעילות אחרים יפעל הבנק למכר תיקי אשראי באופן הזדמנותי.

התכנית האסטרטגית גובשה תוך התייחסות למכלול השינויים בסביבה העסקית והתחרותית בה פועל הבנק. הבנק מוודא כי הוא עומד בפרופיל הסיכון שקבע לעצמו, תוך מעקב וניהול של יחס הלימות ההון, יחס הנזילות, יחס המינוף מעל למינימום הרגולטורי הנדרש ובחינה שוטפת של תמהיל תיק האשראי ואיכותו. התכנית האסטרטגית מאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון ונועדה להביא לשמירה על יציבותו וחוסנו של הבנק, השגת רווחיות נאותה ועקבית וצמיחה מדודה, וכל זאת תוך השאת ערך ללקוחות ולמחזיקי העניין. הבנק רואה בעובדיו שותפים לדרך וימשיך לחתור להשגת יעדיו באמצעות פתיחות ושיתוף פעולה עם עובדי ומנהלי הבנק וטיפול ההון האנושי.

תכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם.

סביבה, חברה וממשל תאגידי

עקרונות הקיימות והאחריות התאגידית מהווים חלק בלתי נפרד מפעילותו העסקית של הבנק, מתוך הכרה שלא ניתן להפריד בין הצלחה עסקית לבין שיקולי חברה, סביבה וממשל תאגידי. תפיסה זו התחדדה בשנים האחרונות בישראל ובעולם ואף שולבה באסטרטגיה הכוללת של הבנק, אשר חרת על דגלו את ערכי השקיפות וההוגנות. האסטרטגיה העסקית של הבנק עודכנה עבור שנים 2022-2026 ביום 15 ביולי, 2021, ומשלבת בתוכה היבטי ESG הכוללים התאמתו ופתרונות פיננסיים ללקוחותיו, התייחסות לגיוון תיק האשראי, מתן דגש על דיגיטציה וחדשנות, אבטחת מידע וסייבר ופיתוח ההון האנושי בבנק. הבנק נוקט במגוון צעדים להטמעת ערכי הסביבה, חברה וממשל ESG. לפרטים נוספים אודות סביבה וממשל תאגידי נכללו בהרחבה בדוח השנתי לשנת 2021.

1.4 מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

טבלה 1 - מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31/3/2021	30/6/2021	30/9/2021	31/12/2021	31/03/2022	
					מדדי ביצוע עיקריים (באחוזים):
9.1%	17.7%	12.4%	14.3%	6.0%	תשואת הרווח הנקי להון עצמי ^{(4) (1)}
9.3%	17.8%	11.6%	14.1%	4.2%	תשואת הרווח הכולל להון עצמי ^{(4) (1)}
0.60%	1.20%	0.88%	1.03%	0.43%	תשואה לנכסים ממוצעים
10.2%	10.4%	10.6%	10.7%	10.4%	יחס הון עצמי רובד 1
6.2%	6.3%	6.4%	6.3%	6.2%	יחס המינוף
262%	235%	254%	254%	219%	יחס כיסוי הנזילות
-	-	-	133%	125%	יחס מימון יציב נטו ⁽³⁾
0.90%	1.00%	0.90%	1.20%	0.90%	יחס הכנסות לנכסים ממוצעים ⁽²⁾
75.2%	70.9%	76.6%	73.5%	72.0%	יחס יעילות (הוצאות תפעוליות ואחרות מסך כל ההכנסות)
					מדדי איכות אשראי עיקריים (באחוזים):
(0.12%)	(0.75%)	(0.77%)	(0.31%)	0.46%	שיעור הוצאה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור ^{(4) (1)}
1.57%	1.30%	1.05%	0.93%	0.88%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור ^{(4) (1)}
1.22%	1.12%	1.09%	1.15%	1.00%	שיעור אשראי לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור ⁽⁴⁾
0.12%	0.12%	0.14%	0.16%	0.12%	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור
					נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד לשנת הדיווח:
23.0	46.3	33.9	40.7	17.8	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי ⁽¹⁾
23.5	46.5	31.6	40.2	12.5	סך הרווח הכולל ⁽¹⁾
106.2	114.6	114.0	119.4	127.5	הכנסות ריבית, נטו
(3.4)	(22.6)	(23.5)	(9.4)	14.6	הוצאות בגין הפסדי אשראי ^{(4) (1)}
24.0	37.7	26.5	72.3	23.7	הכנסות שאינן מריבית
24.0	25.8	24.9	27.9	28.4	מזה: עמלות
97.9	108.0	107.6	138.1	108.8	הוצאות תפעוליות ואחרות
44.6	50.4	49.7	62.6	49.2	מזה: משכורות והוצאות נלוות
					רווח נקי למניה רגילה לשנת הדיווח:
0.33	0.66	0.48	0.57	0.25	רווח בסיסי ומדולל
					נתונים עיקריים מהמאזן, לסוף שנת הדיווח:
15,684.1	16,082.8	16,106.2	16,837.0	17,463.3	סך כל הנכסים
3,090.1	2,887.9	2,774.1	3,546.0	2,920.3	מזה: מזומנים ופיקדונות בבנקים
589.4	779.4	769.4	772.7	932.0	ניירות ערך
11,544.3	11,971.9	12,131.0	12,084.1	13,200.3	אשראי לציבור, נטו
14,660.6	15,012.8	15,004.6	15,710.3	16,320.5	סך כל ההתחייבויות
242.1	353.0	460.6	306.6	308.7	מזה: פיקדונות מבנקים
12,144.7	12,416.9	12,131.9	12,454.3	13,202.4	פיקדונות מהציבור
1.1	0.1	-	-	1.1	פיקדונות הממשלה
1,970.2	1,954.1	2,128.2	2,609.7	2,484.4	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1,023.5	1,070.0	1,101.6	1,126.7	1,142.8	הון עצמי, המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31/3/2021	30/6/2021	30/9/2021	31/12/2021	31/03/2022	
					נתונים נוספים:
871.9	1,041.0	1,083.0	1,326.0	1,410.0	מחיר מניה (באגורות)
-	-	-	21.4	-	דיבידנד למניה (באגורות)
570	563	577	580	600	מספר עובדים
0.69%	0.74%	0.74%	0.75%	0.77%	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים
2.78	2.70	2.71	2.94	2.83	פער הריבית
0.16%	0.17%	0.16%	0.18%	0.17%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים
23.0	35.6	33.9	40.7	17.8	רווח נקי בנטרול רכיבים מסוימים למעט מכירת תיקים ⁽⁵⁾
9.1%	13.6%	12.4%	14.3%	6.0%	תשואה להון בנטרול רווחים מסוימים למעט מכירת תיקים ⁽⁵⁾

⁽¹⁾ לפרטים אודות השפעת השינויים בהפרשה הקבוצתית ראה להלן [בפרק 1.6 נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן](#),

⁽²⁾ הסכום של הכנסות הריבית נטו ושל ההכנסות שאינן מריבית ביחס לסך הנכסים המאזניים המניבים הממוצעים.

⁽³⁾ החל מיום 31 בדצמבר, 2021 נכנסה לתוקפה הדרישה לחישוב ושמירה על יחס מימון יציב נטו מינימלי, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 (יחס המימון היציב), וכן הדרישה לדיווח לציבור, לא נדרש להציג גילוי על מספרי השוואה.

⁽⁴⁾ החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה, נתוני התקופות הקודמות מוצגים בהתאם לכללי המדידה טרם היישום לראשונה. [פרטים נוספים אודות השינויים מוצגים בביאור 1 לדוחות הכספיים](#).

⁽⁵⁾ ברבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2021 הרווח הנקי הושפע מהכנסה ממכירת זכויות הבנק בנכס מקרקעין בסך 13.3 מיליוני ש"ח (כ-10.7 מיליוני ש"ח לאחר השפעת המס).

⁽⁶⁾ החל מיום 1 בינואר, 2022 שונתה שיטת חישוב שיעור התשואה להון הרבעוני במונחים שנתיים, בהתאם למקובל בבנקים בארה"ב. מספרי ההשוואה הוצגו מחדש כדי להתאים לאופן החישוב בשנת 2022. (תשואת הרווח הנקי כפי שדווחה בהתאם למתכונת הקודמת ליום 31 בדצמבר 2021, 30 בספטמבר 2021, 30 ביוני 2021 ו-31 במרץ 2021 הינה 15.0%, 13.0%, 18.9% ו-9.4% בהתאמה).

1.5 תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

זיהוי גורמי סיכון מובילים ומתפתחים

בהתאם למסמכי מדיניות ניהול הסיכונים השונים של הבנק ולהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, מבוצע ניטור שוטף אחר פרופיל הסיכונים המהותיים אליהם חשוף הבנק ואחר אופן התפתחותו של פרופיל הסיכונים. ניטור זה מבוצע על ידי הבנק בשגרה ובוודאי בעת התפתחות תנאי קיצון או פוטנציאל להתפתחות תנאים שכאלה. הבנק פעל באופן כזה עם פרוץ מגפת הקורונה וזאת, בשל השפעתה על פעילותו העסקית והתפעולית של הבנק, אי הוודאות שנוצרה במשק שגרמה לשינוי דינאמי בפרופיל הסיכון של הבנק. ניטור זה נועד להבטיח עמידת הבנק ביעדיו העסקיים, יעדי ההון, המינוף והנזילות ובמכלול מגבלות תאבון הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון תוך שמירה על מוניטין הבנק. בנוסף, הבנק ביצע מעקב הדוק אחר ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים, הנתונים המאקרו כלכליים, הרגולציה והחקיקה שהחלתם יכולה להשפיע על הבנק ואשר יחד עם האסטרטגיה העסקית ותמהיל הפעילות הקיים, עלולים לשנות את פרופיל הסיכונים של הבנק. באופן דומה, פעל הבנק גם במהלך הרבעון האחרון על מנת לנטר את יעדיו העסקיים ויעדי ההון שלו, עם התפתחות העימות בין רוסיה ואוקראינה, ועקב ההחמרה שחלה במצב הביטחוני באזורנו, הבנק בחן השפעת אירועים אלה על המצב בשווקים, ובפרט, ניטור הבנק את רמת האינפלציה והריבית ששינוי מגמה לאחר תקופה ארוכה שבה רמתם הייתה ללא שינוי.

בטיפול בסיכונים שזוהו, הבנק מבחין, בין היתר, בין הסיכונים המובילים לבין הסיכונים המתפתחים אשר מזוהים באופן הבא:

- **סיכון מוביל** - מייצג גורם סיכון מהותי אליו חשוף הבנק בעקבות הפעילות הנוכחית שלו ואשר מידת החשיפה של הבנק אליו מדורגת, בהתאם למדיניות הבנק, כחשיפה ברמה "בינונית" או גבוהה יותר. לפירוט בדבר גורמי הסיכון ודירוג מידת החשיפה/השפעה על הבנק ראה להלן [בפרק 3 סקירת הסיכונים ודרכי ניהולם](#).
- **סיכון מתפתח** - הינו סיכון אשר קיימת אי ודאות בקשר להתממשותו, אם בכלל, ולא ניתן להצביע על מידת ההשפעה האפשרית שלו. עם זאת, סיכון זה יקבל תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק בהתוויית האסטרטגיה העסקית ומסגרת ניהול ובקרת הסיכון המתאימה, המבטיחה כי יש לבנק את היכולות להתמודד עם סיכון זה והשפעותיו על פעילות הבנק ויעדיו העסקיים, ככל שיתממש.

כאמור לעיל, התפשטות נגיף הקורונה היה אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות פוטנציאליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת יחידות הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים בפרופיל הסיכונים שלו. בעקבות התפתחות המגפה זיהה הבנק פוטנציאל להתעצמות הסיכונים הבאים, ופעל לניטורם ולהידוק הבקרה עליהם: סיכון המשכיות עסקית, סיכונים אשראי, סיכונים שוק ונזילות, סיכון מודל וסיכונים תפעוליים, לרבות סיכונים טכנולוגיים, סיכונים סייבר ואבטחת מידע וסיכונים מעילות והונאות. הבנק גילה איתנות במהלך שנת 2020, והשכיל לשמור על רציפות תפעולית ועסקית, תוך שהוא מגיב באופן דינאמי להתפתחות המשבר, מבצע שינויים בטיפולו במספר סיכונים, כתוצאה מהתפתחות המגיפה, וזאת, בהתאם לתיאבון הסיכון שקבע. החל מראשית שנת 2021 חלה התאוששות במשק, עם הצלחת מבצע החיסונים שסייע לבלימת התפשטות המגיפה והביא לחזרה של המשק לשגרה. כתוצאה מההתאוששות במשק, חל שיפור בשנת 2021 בפרופיל הסיכון של הבנק, שהתבטאה בעיקר, בירידה ברמת סיכון האשראי שהועלתה בתקופת הקורונה. התמתנות סיכון האשראי נבעה מירידה ברמת ההפרשות, כתוצאה מחזרה של הלקוחות לפירעון שוטף של ההלוואות שניתנו להם, עם סיום ההקפאה, ברמת כשלים נמוכה מזו הצפויה, וכן, תוצאה של שיפורים שביצע הבנק במערך החיתום והגבייה שלו. רמת הכשלים במשכנתאות שהייתה נמוכה טרום הקורונה, שמרה על מגמה זו גם בעת הקורונה, וגם בשנת 2021. הבנק ממשיך לשמור על תיק נדל"ן באיכות גבוהה, שרמת הסיכון בו לפי מדדי הסיכון השונים היא נמוכה. הבנק פעל בשנת 2021 בפרופיל סיכון התואם את תאבון הסיכון שלו ואת האסטרטגיה והתוכנית העסקית שלו. האסטרטגיה והתכנית העסקית אותגרו על ידי הבנק בשורה של תרחישים ומבחני קיצון (כולל התרחיש האחד של בנק ישראל), שלימדו כי התכנית והאסטרטגיה אכן תואמות את תאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון. הבנק ממשיך לשמור על רמת נזילות גבוהה, ולנטר את השפעת ההתפתחות ברמת האינפלציה ובגורמי המאקרו הנוספים על סיכון האשראי וסיכון השוק והריבית שלו, שבגין מבנה התיק, נמצא ברמה נמוכה. פרופיל סיכון האשראי המשיך לרדת גם ברבעון הראשון של שנת 2022, המשך המגמה כפי שהתבטאה בשנת 2021, כאשר במהלך הרבעון חלה ירידה נוספת ברמת הסיכון של תיק המשכנתאות, ששיעור הכשל שלו הגיע לרמה מזערית, וכן, נמשכת מגמת הירידה בכשל הנובע מתיק האשראי הצרפתי, כשרמת הביצועים ממשיכה להיות גבוהה. שיעור המחיקות בתיק האשראי יורד ל-1.06% בלבד, ירידה משמעותית, שמרביתה מיוחסת לאשראי הצרפתי, לעומת הרבעון הקודם, בה עמד על 1.20%. הבנק המשיך לפעול ברבעון הנוכחי לחיזוק הטיפול שלו בסיכון התפעולי, איסור הלבנת הון, ציות והוגנות, מניעת אפליה, מניעת מעילות והונאות, סיכון אבטחת מידע וסייבר, סיכון מיקור חוץ, המשכיות עסקית וסיכונים בקרה פנימית נוספים, בהתאם לעקרונות מסמכי המדיניות שנקבעו לסיכונים אלה ההולמים את דרישות בנק ישראל, ובפרט, בהתאם לתאבון הסיכון שנקבע בהם, ולפי תכניות עבודה סדורות שאושרו על ידי ההנהלה והדירקטוריון. למרות השיפור המתמשך בפרופיל הסיכון של הבנק, הבנק ממשיך לנהל ולנטר את הסיכונים בזירות המתחייבות.

הזהירות והמשך הניטור מחויבים הן עקב הפוטנציאל כי המגפה תתפרץ שוב והן עקב מספר התפתחויות ואירועים או פוטנציאל לאירועים ברמת המאקרו וסביבת העבודה של הבנק, כמו השפעת יכולת הגיוס של עובדים, בעיקר, בתחום הטכנולוגיה, על פרופיל הסיכון, וכן, השפעת אירועים שלא בהכרח לבנק יש שליטה עליהם – התפתחות העימות באוקראינה, ההרעה בתקופה האחרונה במצב הביטחוני באזורנו, ומספר רעידות אדמה שהתרחשו לאחרונה, שהעלו את המודעות והחשש להתכנות אירוע טבע בעוצמה גבוהה יותר. לאלה, יש פוטנציאל השפעה על יכולת הבנק ליישם את התכנית האסטרטגית והתכנית העסקית שלו, ולעמוד ביעדים שנקבעו. הבנק נוקט צעדים לניטור והיערכות כדי למזער השפעתם, לו יתרחשו, באמצעות תכניות חירום/מילוט ותרגולם, והמשך שיפור יכולות הערכת פרופיל הסיכונים וההון שלו.

טבלה 2 - ריכוז הסיכונים המתפתחים בבנק (כולל סיכונים משבר התפשטות נגיף הקורונה):

הסיכון	תיאור הסיכון
סיכון מקרו-כלכלי* סיכון אשראי	רמת האבטלה חזרה לזו של לפני הקורונה. המשך הירידה ברמת הסיכון בתיק האשראי למשכנתאות ובתיק האשראי הצרכני. רמת הסיכון בתיק הנדל"ן נמוך, בהתאם לכל מדדי הסיכון המקובלים. ירידה ברמת הכשל וההפרשה הצפויה (הכלכלית) באשראי הצרכני. ברבעון הראשון של שנת 2022 המשיכה הירידה כאשר שיעור ההפרשה הצפויה של הבנק יורד לסדר גודל של כ- 35% מערכו יחסית למצב ששרר לפני הקורונה. רמת הכשל במשכנתאות ממשיכה להיות נמוכה. רמת הסיכון בנדל"ן נמוכה וחלקו של התיק בסך התיק המגובה בביטחונות - קטן. למרות השיפור המתמשך, סיכון זה עדיין נחשב כסיכון מתעורר, עקב ההרעה במצב הביטחוני באזורנו, המשך העימות בין רוסיה ואוקראינה והשפעתו על השווקים, וכן, הסיכוי, שלא ניתן להעריכו, להתפשטות מחודשת של המגיפה. בנוסף, חל שינוי בתנאי המאקרו - ציפיות האינפלציה הן גבוהות יחסית למה שהורגלו אליו בשנים האחרונות, וכן, עליית הריבית במשק מסמנת שינוי מגמה, לאחר שנים רבות שבהן הורגלו לשיעורי ריבית נמוכים מאוד. לכל אלה, השפעה על פרופיל הסיכון של הבנק המחייב משנה זהירות, והבנק נוקט כל האמצעים לניטור השפעתם או פוטנציאל ההשפעה שלהם.
סיכון מודל מעילות, סיכונים תפעוליים סיכון המשאב האנושי בפעילות הטכנולוגיה	סיכון שהתעורר בעת הקורונה, שכפתה פעילות שונה יחסית למצב שגרה, ובפרט, המעבר לעבודה מהבית, והפעלת תכנית ההמשכיות העסקית של הבנק. המשכיות עסקית - הבנק נמצא במהלך לחיזוק ההערכות שלו לתרחיש מלחמה. במהלך הרבעון השני לשנת 2022 יבוצע תרגיל נזילות להפעלת תכנית החירום של הבנק, כולל תרגול הערכות מצב של צוותי הבנק הפועלים בחירום. הבנק ממשיך לשדרג את יכולת הבקרה שלו על הפעילות הטכנולוגית, על ידי הקמת פונקציית בקרה בקו הראשון, בחינת מתודולוגיות לניהול ובקרת פרויקטים, והשלמת אסטרטגיית מחשוב, נתונים ודיגיטל, שיאפשרו תמיכה באסטרטגיית העסקית של הבנק. לסיכון המשאב האנושי, המתבטא בעיקר, כמו בשאר המערכת, ביכולת הגיוס והשימור של אנשי מערכות המידע, פוטנציאל השפעה גבוהה על יכולת המחשוב לעמוד ביעדים. הבנק נוקט בכל האמצעים האפשריים על מנת להתמודד עם בעיה מערכתית זו והוא רואה בו סיכון מתעורר. הבנק ממשיך לפתח מודלים בתחום האשראי המשתמשים בשיטות סטטיסטיות מתקדמות, כחלק מטיפולו בסיכון מודל, שגם הוא התעורר בעת הקורונה.
סיכון סייבר	תקיפת סייבר עלולה לגרום לפגיעה ביכולת להמשיך לספק שירות או לגרום עיכוב במתן שירות, גניבת נתוני הלקוחות ופגיעה במוניטין הבנק. הבנק המשיך בשנה האחרונה, כחלק מהאסטרטגיה שלו, לשדרג את יכולות הגנת ובקרת הסייבר שלו ולהתאימם לעלייה המתמשכת באיומי הסייבר בשנים האחרונות. שהיא עלייה מובנה, בין היתר, עקב השימוש הנרחב יותר בערוצים הדיגיטליים. בנוסף, האירועים הביטחוניים באזורנו ומעורבות מדינות עוינות בתקיפות הסייבר על מוסדות ישראליים, מחייבים המשך תשומת הלב לסיכון מתעורר זה.
סיכון עסקי ואסטרטגי	בשנה הקודמת אישר הבנק את התכנית האסטרטגית החדשה והיא קובעת יעדים עסקיים הכוללים את תאבון הסיכון של הבנק. איתגור תכנית הבנק תחת תרחישים סבירים ותרחישי קיצון, העלה כי התכנית העסקית של הבנק הולמת את תאבון הסיכון ופוטנציאל ההפסד בקיצון הוא נמוך יחסית. הבנק ממשיך לנטר את יישום התכנית, תוך תשומת לב לתחרות, ההזדמנויות והאיומים. המהלך ימשך ויושלם עם אסטרטגיית המחשוב, הנתונים והדיגיטל.
סיכון רגולטורי סיכון ציות ואיסור הלבנת הון	הבנק פועל לפי תכנית העבודה להסדרת הטיפול של הציות ברגולציה, בהתאם להוראה 308. נמשך התהליך לחיזוק הטיפול ברגולציה, כולל הערכת הסיכון ומיפוי מוקדי רגולציה, שדרוג יכולות הערכת הסיכון, ויצירת מסגרת בקרה וניטור הכוללת, בקורות מפתח ומיכון בקורות קיימות ככל הניתן, תוך הפרדה בין בקורות קו ראשון ובקורות קו שני. סיכון זה התעורר במהלך התקופה האחרונה, עקב הטלת הסנקציות על פעילות הבנקים ברוסיה, תוצאת העימות באוקראינה. הבנק נוקט משנה זהירות בפעילותו בקשר עם הסנקציות, על אף שמידת השפעתן על פעילות הבנק, נמוכה יחסית.
סיכון גיאופוליטי	העימות בין רוסיה לאוקראינה מתפתח למשבר כלכלי עולמי ככל שהוא מתמשך, כולל השפעה על כלכלת ישראל. בנוסף, חלה בתקופה האחרונה החמרה במצב הביטחוני באזורנו במספר חזיתות, שנכון למועד זה, קיים פוטנציאל להתפתחות נוספת בעצמתו העלולה להשפיע על פעילות המשק והבנקים.
ESG וסיכון אקלים	תשומת הלב של המדינות והרגולטורים ברחבי העולם, כולל בנק ישראל לסוגיית השפעת סיכונים האקלים והסיכון הסביבתי, על הכלכלה, התעשיות השונות ועל פרופיל הסיכונים של הבנקים, גברה באופן משמעותי בשנים האחרונות וזאת מתוך הבנה כי התממשות של סיכונים אלו יכולים להשפיע על המערכת הבנקאית ובמקרים קיצוניים אף להשפעות גלובליות ומערכתיות. לבנק מדיניות לניהול הסיכון הסביבתי מזה שנים והוא נמצא בשלבי למידה של הנושא, תוך שהוא פועל לפי הוראות בנק ישראל. הבנק פועל לכתיבת דוח ה- ESG בהתאם למועד שנקבע על ידי בנק ישראל.

* בסקירה של ד"ר בפמן 27.04.2022 נאמר: "במבט קדימה בקרן המטבע מדגישים כי חלה עלייה משמעותית בסיכונים לכלכלה הגלובלית בעת האחרונה".

1.6 נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן

1. במהלך שנת 2020, פרץ בארץ ובעולם משבר נגיף הקורונה COVID-19. התפשטות הנגיף הינה אירוע בעל השלכות מקרו-כלכליות מהותיות, שיצרו פגיעה משמעותית בפעילות העסקית בארץ ובעולם. מרבית המשקים במדינות העולם וגם בישראל נפגעו באופן קשה מהמשבר. במטרה לתמוך במשקים ובכלכלות, הבנקים המרכזיים בתמיכת הממשלות הזרימו סכומי עתק ויצרו גירעונות תקציביים גדולים, לצד אמצעי מדיניות מוניטריים תומכים, באמצעות שורה של כלים תקציביים מרחיבים לתמיכה במשקים. נכון למועד פרסום הדוח, מדינת ישראל הסירה את רובן המוחלט של המגבלות שנקבעו, וההתנהלות העסקית החלה חוזרת למסלולה התקין. על רקע אי הוודאות, נרשמו בשנת 2020 הפרשות להפסדי האשראי החזויים כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה. במהלך שנת 2021 בהמשך להתאוששות המשק, הקטין הבנק, באופן הדרגתי, את ההפרשות: ברבעון הראשון לשנת 2021 הוקטנו הפרשות בסך 10.0 מיליוני ש"ח, ברבעון השני לשנת 2021 נרשם קיטון בסך 21.5 מיליוני ש"ח, ברבעון השלישי קיטון בסך 22.4 מיליוני ש"ח וברבעון הרביעי הכיר הבנק בקיטון בסך 13.4 מיליוני ש"ח, סך הכול שוחררו בשנת 2021 מלוא ההפרשות בגין קורונה בסך 67.3 מיליוני ש"ח.
2. ביום 25 במאי, 2022, הושלמה עסקה להקמת תאגיד עזר בנקאי, תמר אריאל קפיטל בע"מ ("החברה הבת"), אשר תרכוש מהבנק אשראי צרכני שיעמיד הבנק מעת לעת ("הפעילות המועברת"), בוצעה העברת פעילות האשראי הצרכני מהבנק לחברת הבת והתקבלה השקעה של חברות מקבוצת הפניקס בה. כתוצאה מהשקעת הפניקס, הבנק צפוי לרשום תוספת להון העצמי בסך של כ- 63.5 מ"ח (ראה אסמכתא מס' 064366-01-2022) וזאת כנגד הקצאה של כ-19.99% ממניות החברה הבת. הזרמת ההון צפויה, לפי הערכת הבנק, להגדיל את הון הבנק עד לסך של כ-76.0 מיליוני ש"ח (בשים לב להיקף תיק האשראי הכולל אשר צפוי להיות מועבר לחברה הבת עד למועד האחרון שנקבע בהסכם), וצפויה, להערכת הבנק, להגדיל גם את יכולתם של הבנק והחברה הבת להציע אשראי לציבור, להגביר את התחרות בתחום האשראי הבנקאי ולהציף ערך לבעלי המניות.
- החברה הבת הוקמה לאחר שביום 21 במרץ, 2022 קיבל הבנק את אישור בנק ישראל להקמה ושליטה בחברה הבת, התקבלה החלטת מיסוי מוסכמת מרשות המסים (ביום 10 במאי, 2022) אשר הסדירה את נושא המס בקשר להעברת פעילות האשראי הקמעונאי של הבנק לחברת בת (בהחלטה נקבע פטור ממס על ההעברה מכח סעיף 104א לפקודת מס הכנסה, אך נקבעו מספר תנאים, מגבלות והוראות במסגרתה), [\(לפרטים נוספים ראה ב"אור 16 לדוחות הכספיים\)](#). והתקבל אישור רשות התחרות (ביום 16 בינואר, 2022) לפטור מאישור להסדר כובל לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכללית, התשמ"ח-1988 (הפטור ניתן לתקופה קצובה בת 3 שנים ומותנה בהקצאת אמצעי שליטה לפניקס בשיעור של עד 19.99%). לאור האמור, הושלמו כלל התנאים המתלים לקיום העסקה (ראה אסמכתא מס' 059023-01-2022 ואסמכתא מס' 064366-01-2022). בנוסף להקמת החברה הבת והעברת הפעילות, התקשר הבנק עם החברה הבת בהסכם למתן שירותי ניהול ותפעול, לפיו יעמיד הבנק לחברה את כלל שירותי הניהול והתפעול הנדרשים לפעילותה וכן יעמיד לה מימון לשם רכישה של אשראי צרכני עתידי של הפעילות המועברת.
- הערכת הבנק בדבר הזרמת ההון הצפויה הינה מידע צופה פני עתיד, מידע זה יכול שלא להתממש בשל שינויים עשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד.
3. ביום 6 בינואר, 2022 פרסם הבנק כי רשות ניירות ערך אישרה בקשתו להאריך את תוקפו של תשקיף המדף של הבנק בשנה, עד ליום 15 בדצמבר, 2022.
4. ביום 13 בינואר, 2022 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את עדכון תנאי העסקתה של קרובה של בעלת השליטה בבנק. כמו-כן, אישרה האסיפה הכללית את מינויו של מר שמואל אשל כד"ר בתאגיד לתקופה בת 3 שנים. כהונתו החלה ביום 19 בפברואר, 2022.
5. ביום 23 בינואר, 2022 אשררה חברת הדירוג Standard & Poor's Maalot את דירוג המנפיק של הבנק ברמה של 'ilAA-1+' ו-'ilA-1+' וציינה כי תחזית הדירוג יציבה. אשרור הדירוג נעשה בעקבות שינוי מתודולוגיה של חברת הדירוג.
6. ביום 20 בפברואר, 2022 פרסם הבנק דיווח אודות סיום כהונתו של מר יעקב טננבאום כד"ר צ' להגדרתו בחוק החברות ועל פי הוראה 301, החל מיום 19 בפברואר, 2022.
7. ביום 24 בפברואר 2022 אישר דירקטוריון הבנק לאחר אישור ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת תגמול) מיום 17 בפברואר 2022 חלוקת מענק משתנה שנתי לעובדי הבנק ולנושאי המשרה בהתאם למדיניות תגמול עובדים ומרכזיים שאינם נושאי משרה וכן בהתאם למדיניות תגמול נושאי משרה, בהתאמה.
8. ביום 15 במרץ, 2022 הודיעה חברת הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ על כוונה לפרסם דוח הצעת מדף להנפקת ניירות ערך מסחריים סדרה 2 מכוח תשקיף מדף של החברה הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ מיום 27 בנובמבר, 2019.
- לצורך ההנפקה קבעה חברת הדירוג מידרוג ביום 14 במרץ 2022 מתן דירוג 'P-1.il' למסגרת גיוס ניירות ערך מסחריים (באמצעות סדרה 2) בהיקף של עד 350 מיליון ש"ח ע.ג., שיונפקו על ידי ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. באותו יום חברת הדירוג Standard & Poor's Maalot הודיעה על מתן דירוג 'ilA-1+' לניירות ערך מסחריים חדשים בהיקף של עד 350 מיליוני ש"ח ע.ג. שיונפקו על ידי הבנק באמצעות סדרה 2 באמצעות ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ (מספרי אסמכתא: 030136-01-2022 ו-030127-01-2022).

9. ביום 3 באפריל, 2022 הנפיקה חברת הבת כ-326.8 מיליוני ש"ח ערך נקוב ניירות ערך מסחריים (סדרה 2) תמורת 326.8 מיליוני ש"ח. לפי תנאי האג"ח על החברה לשלם ריבית שנתית בסך 0.42% משתנה לפי ריבית בנק ישראל, ניירות הערך המסחריים עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 3 באפריל, 2023. (מספר אסמכתא: 2022-01-023215).
10. ביום 3 באפריל, 2022 החליטה אסיפת בעלי המניות של הבנק למנות את ד"ר רות ארד כדירקטורית חיצונית לפי חוק הבחירות ולפי הוראה 301 לתקופת כהונה נוספת (שלישית) של שלוש שנים, החל מיום 10 באפריל 2022. לפרטים נוספים ראו דוח זימון האסיפה מיום 27 בפברואר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-023215) וכן דוח תוצאות האסיפה מיום 3 באפריל, 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-041950).
11. ביום 28 באפריל, 2022 החליטה אסיפת בעלי המניות של הבנק כדלקמן: (א) לאשר מענק שנתי משתנה למנכ"ל, מר גיל טופז ולנושאי המשרה, בגין שנת 2021; (ב) לאשר את עדכון מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק לפי סעיף 267א ו-267 ב לחוק החברות ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין, נב"ת A301 בהתאם לנוסח המתוקן והמסומן והמצורף לדוח זימון האסיפה כנספח א'; (יא) לאשר את עדכון תנאי הכהונה והעסקה של יו"ר הדירקטוריון, מר זאב נהרי, כך שמשכורתו החודשית (ברוטו) של יו"ר הדירקטוריון תעמוד על סך של 146,800 ש"ח (כשהיא צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן הידוע ביום 1 באפריל 2022), החל מיום 1 באפריל 2022. ביתר תנאי כהונתו והעסקתו של יו"ר הדירקטוריון, מר נהרי, לא יחול כל שינוי; (ג) לאשר את תנאי הכהונה והעסקה של מנכ"ל הבנק הנכנס, מר יאיר קפלן, המפורטים בנספח ב' המצ"ב לדוח זימון האסיפה, לתקופה של ארבע שנים החל מיום 1 באפריל, 2022 או המועד בו יתקבל אישור בנק ישראל למינויו של מר קפלן כמנכ"ל הבנק, לפי המאוחר מבניהם. לפרטים נוספים ראו דוח זימון האסיפה מיום 23 במרץ, 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-023215) וכן דוח תוצאות האסיפה מיום 28 באפריל, 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-052348).
12. ביום 30 באפריל, 2022 סיים מנכ"ל הבנק היוצא, מר גיל טופז, את תפקידו ומר יאיר קפלן מונה למנכ"ל הבנק (מס' אסמכתא 2022-01-048433, 2022-01-048430, 2022-01-042139, 2022-01-007378, 2022-01-022831).
13. ביום 18 במאי 2022 במאי פרסם הבנק דו"ח מיידי בדבר מכירת חלק מתיק משכנתאות של בנק ירושלים בע"מ על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית גמורה ומוחלטת 90% מזכויותיו והתחייבויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל כ- 486 מיליון ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק ("תיק ההלוואות"). יתרת תיק ההלוואות נותרת בבעלות הבנק, באופן שזכויות הרוכשת וזכויות הבנק בתיק ההלוואות תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פטו). על בסיס הערכות המצויות בידי הבנק, הבנק צפוי להכיר ברווח של כ- 25 מיליוני ש"ח (לפני מס) בדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2022, בגין עסקה זו. (מס' אסמכתא: 2022-01-060463).
14. לפרטים נוספים אודות שינויים והקלות רגולטוריות ראה להלן בדוחות הכספיים – [ביאור 17 - הוראות פיקוח ויזומות חקיקה](#).

פרק 2 - הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות בכלכלה העולמית והישראלית

ברבעון הראשון לשנת 2022 התברר כי הכלכלה העולמית, שבשנתיים האחרונות הושפעה באופן דרמטי מהתפשטות נגיף הקורונה ומהצעדים שננקטו כחלק מהמאבק בנגיף ואחר כך מתוצאות הצעדים הללו, עומדת כעת מול שלוש חזיתות מהותיות אשר משנות באופן דרמטי את הסביבה הכלכלית: המאבק בנגיף הקורונה (וההתאוששות ממנו), העימות הצבאי באוקראינה וההשפעות הגאו-פוליטיות והכלכליות מרחיקות הלכת שלו, והמלחמה שהכריזו הבנקים המרכזיים על האינפלציה בארה"ב ובאירופה.

השפעת וירוס הקורונה על הכלכלות המערביות שככה במהלך הרבעון הראשון של 2022, והפעילות הכלכלית התאוששה לנוכח הקלה או הסרה של המגבלות השונות, בפרט בענפי השירותים השונים כגון תיירות אירוח ופנאי. ככלל, נראה שהשפעת הנגיף על הפעילות הכלכלית כבר אינה מהותית ברוב הענפים. מנגד, מדיניות אפס סובלנות לנגיף בסין פוגעת בפעילות הכלכלית שם ומעיבה על התוצר הגולמי העולמי. החזרה למדיניות הסגרים פגעה בפעילות הכלכלית והחריפה את השיבושים בהספקה למדינות המערב.

ואולם, במהלך הרבעון המאבק בנגיף הקורונה פינה את מקומו לפלישת רוסיה לאוקראינה, אשר יש הרואים בה כחזית ראשונה במערכה מורכבת ומתמשכת בין המעצמות העיקריות. מעבר לפגיעה הקשה בנפש באוקראינה, השפעות המלחמה חורגות בהרבה מעבר לגבולות אוקראינה, ואירופה, ויש לה השלכות גלובליות משמעותיות. תגובת המערב, שהייתה מהירה ונחושה וכללה סנקציות רבות על רוסיה ועל הסחר עמה, וההכרה שהתלות ברוסיה לאספקת גז טבעי ומחצבים אחרים מייצרת לה מנוף גיאופוליטי משמעותי מול מדינות אירופה, הביאה לעלייה חדה מאוד במחירי הנפט והגז. בנוסף, מחירי סחורות רבות אשר מסופקות על ידי רוסיה ואוקראינה, ובכלל זה חיטה, שמן סויה, נחושת, ניקל ועוד, זינקו לשיאים. הפגיעה המידית והקשה ביותר היא בכלכלת אירופה, בשל התלות בגז הרוסי ובסחר בין המדינות, ואולם לזינוק במחירי האנרגיה והסחורות ישנה השפעה מהותית על הכלכלה העולמית דרך פגיעה מידית בצריכה הפרטית וברווחיות החברות.

בחזית השלישית, האינפלציה, במהלך הרבעון התגבר החשש בקרב הבנקים המרכזיים כי עליית המחירים אינה בת חלוף כפי שתוארה עד לא מכבר - קצב עליית האינפלציה השנתית הפתיע כלפי מעלה והגיע ל-8.5% בחודש מרץ 2022 מ-7.0% בדצמבר 2021. הבנקים המרכזיים השונים החלו בקמפיין אגרסיבי של העלאות ריבית. הפד סיים את תכנית הרכישות (במסגרת תכנית ההקלה הכמותית) בחודש מרץ והריבית עלתה ב-0.25%, ומאז עלתה ב-0.5% נוספים. בנוסף, חברי הפד הודיעו על כוונתם להתחיל לצמצם את מאזן הפד בקצב של כטריליון דולר לשנה. המעבר מהמדי משיח מכיל ומתן לשיח על הצורך הדחוף להילחם באינפלציה תפס את השווקים בהפתעה, והתשובות עלו באופן חד מאוד וכמעט חסר תקדים במהלך הרבעון הראשון לשנת 2022.

השילוב של האי ודאות הגיאופוליטית ובנקים מרכזיים ניציים מאוד תורגמו להידוק מהותי בתנאים המונטריים דרך עליית התשובות החדה והירידה החדה במחירי המניות. עדיין מוקדם להעריך מה תהיה השפעת ההידוק המונטרי, אך יש המעריכים כי הכלכלות העיקריות יגלו למיתון במהלך 2023.

תחזית הצמיחה של קרן המטבע הונמכה בשל המלחמה ומדיניות הסגרים בסין: קרן המטבע צופה צמיחה גלובלית של 3.6% השנה (ירידה מ-4.4% בתחזית של ינואר), 3.7% בארה"ב (ירידה מ-4.0%), 2.8% באירופה (ירידה מ-3.9%), ו-4.4% בסין (ירידה מ-4.8%). רוסיה צפויה להתכווץ ב-8.5% (לעומת צמיחה של 2.8%). הבנק העולמי צופה צמיחה גלובלית של 3.2% בשנת 2022.

להבדיל, הנתונים הכלכליים שהתפרסמו במהלך הרבעון הראשון לשנת 2022 היו סבירים. באירופה צמח התוצר ב-0.2% ברבעון הנוכחי (0.8% בקצב שנתי) לאחר צמיחה של 0.3% ברבעון הקודם. מדדי מנהלי הרכש באירופה המשיכו להצביע על התרחבות והירידה באבטלה נמשכה. בארה"ב, למרות הירידה בתוצר בשיעור של 1.4%, ההרכב הפנימי של הצמיחה הצביע על גידול ריאלי של 2.7% בצריכה הפרטית וגידול של 7.1% בהשקעות בנכסים קבועים. חשבון המלאי וחשבון סחר החוץ (יצוא פחות יבוא) גרעו כ-4% מקצב הצמיחה ברבעון הנוכחי. נוספו 1.68 מיליון מועסקים ברבעון הנוכחי ושיעור האבטלה בארה"ב ירד ל-3.6% כאשר הידוק שוק העבודה תמך בלחצי שכר במרבית הסקטורים. עם זה, לנוכח קצב האינפלציה השכר בארה"ב התכווץ במונחים ריאליים, מה שמהווה סיכון לצריכה הפרטית בהמשך השנה.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

ברבעון הראשון לשנת 2022 הצביעו האינדיקטורים הכלכליים על עציירת ההתרחבות בפעילות הכלכלית, והתמ"ג ירד ב-1.6%, אם כי יש לבחון את ההתכווצות הזו לעומת הצמיחה יוצאת הדופן של 17.7% ברבעון הרביעי לשנת 2021. מבחינת מרכיבי הצמיחה ברבעון עולה כי הצריכה הפרטית וההשקעה בנכסים קבועים עדיין מצביעים על התרחבות נאה, כמו גם הפעילות במגזר הטכנולוגיה העילית. השפעת המלחמה באוקראינה על ישראל מעטה באופן יחסי, זאת עקב סחר בהיקפים מצומצמים עם רוסיה/אוקראינה והספקת גז ממקור מקומי ויציב. התעשייה הביטחונית צפויה ליהנות מהגידול בתקציב הביטחון באירופה.

הסרת מגבלות האומיקרון תמכה בצריכה הפרטית. הרכישות בכרטיסי האשראי עלו ב-3.5% מינואר עד מרץ 2022. הייצור התעשייתי של ענפי הטכנולוגיה העלית המשיך להתרחב בקצב מהיר וחל גם גידול מתון בייצוא התעשייתי בשיעור של 2.6%. בחודש מרץ 2022 שיעור האבטלה ירד ל-3.4% (בהגדרה המקובלת) ולמעשה חזר לשיעור ערב משבר הקורונה.

ועדיין, מספר המשרות הפנויות עלה לשיא של 151 אלף איש במרץ 2022. כתוצאה, מורגשים לחצי שכר והשכר בסקטור עסקי עלה בקצב שנתי של כ- 5.5%, בפרט בענפי המידע ותקשורת.

הפעילות הכלכלית האיתנה משתקפת גם בנתוני הגירעון: נתוני תקציב המדינה היו מאד חיוביים ברבעון הראשון לשנת 2022 כאשר נצבר עודף תקציבי של 23.4 מיליארד ש"ח ברבעון זה והגירעון ב- 12 החודשים האחרונים ירד ל- 1.4% במונחי תוצר לעומת גרעון של 4.4% בסוף שנת 2021. בהתאם נמשך הגידול החד בהכנסות ממסים וצמצום בהוצאות בגין הטיפול בקורונה. מגמה חיובית זו איפשרה ירידה בהיקף הנפקות החוב.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית בישראל

טבלה 3 - תחזית מאקרו של בנק ישראל (נתונים נבחרים) על פי פרסום מאפריל 2022 (שיעורי השינוי באחוזים)

	2023	2022	2021
תמ"ג	4.0	5.5	8.2
צריכה פרטית	5.0	8.0	11.7
השקעה בנכסים קבועים	4.0	5.0	11.4
אבטלה רחבה - ברבעון האחרון	3.4	3.5	4.6
אינפלציה	2.0	3.6	2.8
גירעון תקציבי	2.3	1.4	4.4

ביום 11 באפריל 2022 פרסמה חטיבת המחקר של בנק ישראל את התחזית המקרו-כלכלית בנוגע למשתני המקרו העיקריים - התוצר, האינפלציה והריבית. על פי התחזית, התוצר צפוי לצמוח בשיעור של 5.5% בשנת 2022 - בדומה לתחזית הקודמת. בשנת 2023 התוצר צפוי לצמוח ב- 4.0% (לעומת 5.0% בתחזית הקודמת). שיעור האינפלציה בשנת 2022 צפוי לעמוד על 3.6%, עלייה חדה לעומת התחזית הקודמת של 1.6%, ובשנת 2023 הוא צפוי לעמוד על 2%. על פי התחזית, הריבית המוניטרית צפויה לעמוד על 1.5% בעוד שנה, זאת לעומת טווח של 0.25%/0.10% בתחזית הקודמת.

שוקי ההון והמערכת הפיננסית

הרבעון הראשון של שנת 2022 אופיין בתנודתיות רבה בשווקים כולל ירידות בשוקי המניות, בפרט במניות הצמיחה. השווקים החלו לתמחר מדיניות מאד מרסנת על ידי הפד אשר עלולה להוביל גם להתמתנות משמעותית בפעילות (ואפילו לכניסה למיתון). התגבר החשש מפני "סטגנציה": אינפלציה גבוהה מלווה במיתון או התמתנות משמעותית בפעילות. הפלישה של רוסיה לאוקראינה והתפשטות הקורונה בסין העיבו גם הן על השווקים. נימה יותר "ניצית" מכיוונו של הפד העיבה גם על שוק האג"ח אשר התחיל לתמחר העלאת ריבית אגרסיבית. בסוף הרבעון הראשון לשנת 2022, התשוואות הממשלתיות ל- 10 שנים בשוק האג"ח בארה"ב עמדו על 2.5% (לעומת 1.5% בסוף שנת 2021) ו- 2.3% בישראל (עלייה מ- 1.3%). מדובר בעלייה חדה לעומת התשוואות בשנת 2021. ברבעון הראשון לשנת 2022 מדד המניות S&P ירד ב- 5%, מדד תל אביב 35 עלה ב- 2.2%, EUROSTOXX ירד ב- 9.4% ו- MSCI של המשקים המתעוררים ירד ב- 8.0%. בתחילת הרבעון השני העמיקו הירידות בשוקי המניות והאג"ח. לאחר סיום הרבעון התעצמו הירידות בשוקי המניות ונכסי הסיכון, ונכון לאמצע מאי מדד ה-S&P ירד בכ- 20% לעומת רמות השיא שלו, ומדד הנאסד"ק ירד בכ- 30% מהשיא.

על רקע תנודתיות הרבה בשווקים, עליות הריבית וגידול בצפיות לאינפלציה נרשמו הפסדים שטרם מומשו מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן בסך 8.9 מיליוני ש"ח (כ- 13.5 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס). לאחר תאריך המאזן המשיכו הירידות בשווקים ונצטרו הפסדים נוספים שטרם מומשו מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן בסך של כ- 8.9 מיליוני ש"ח (כ- 13.6 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס). יודגש כי מדובר באומדן בלבד.

אינפלציה וש"ח

ברבעון הראשון לשנת 2022 חלה האצה באינפלציה לקצב שנתי של 3.5% מ-2.8% בסוף שנת 2021. האינפלציה ברבעון הראשון לשנת 2022 הייתה גבוהה בהשוואה לעונתיות הרגילה והסתכמה ב-1.5%, בין היתר בהשפעת עלייה במחירי הדלקים, מכונות, מזון, ודיור (מחירי השכירות). אינפלציית הליבה (המדד הכללי למעט סעיפי אנרגיה ופירות וירקות) עלתה בשיעור מתון יותר של 3.0% ב-12 החודשים האחרונים. למעט מעורבות הממשלה, אינפלציית הליבה עלתה ב-2.7%. בתקופת הדוח השפעת המדד על הכנסות ריבית, נטו הייתה גידול של 3.3 מיליוני ש"ח מנגד נרשמו הפסדים בסך של כ-3.7 מיליוני ש"ח הנובעים מנגזרי מדד.

מגמת הייסוף בשקל אשר אפיינה את מרבית שנת 2021 התהפכה במהלך הרבעון הנוכחי לפיחות, שהואף עד לרמה של כ-3.5 שקלים לדולר- הן לנוכח התחזקות הדולר בעולם והן על רקע הירידות בשווקים הפיננסיים בחו"ל אשר מגבירות את הביקוש למט"ח מצד גופים מוסדיים ישראלים לרכוש מט"ח. (בינואר ופברואר 2022 גופים מוסדיים רכשו 6.7 מיליארד דולר). בנוסף, ירידות במניות הטכנולוגיה מקרינות באופן שלילי על הסקטור הטכנולוגי בישראל בהסתכלות על פוטנציאל הצמיחה קדימה של ישראל. יחד עם זאת, ברבעון הראשון לשנת 2022 חברות היי טק ישראליות גייסו 5.6 מיליארד דולר בחו"ל. בינואר 2022 בנק ישראל רכש 356 מיליון דולר ולא רכש כלל מט"ח בחודשים לאחר מכן.

שוק הדיור והמשכנתאות

למרות ההתייקרות במחירי המשכנתאות, הביקוש הגבוה לדיור נמשך ברבעון הראשון לשנת 2022. בינואר 2022 נרכשו כ-5.2 אלף דירות חדשות בממוצע לחודש, מעט נמוך מהשיא ברבעון הרביעי לשנת 2021 של 5.3 אלף (הקדמת רכישות על ידי משקיעי דיור לפני עלייה בשיעור מס רכישה). מספר המשכנתאות שנתנו ברבעון הראשון לשנת 2022 עלה בהתמדה והגיע ל-13.6 אלף בחודש מרץ 2022. ברבעון הנוכחי מספר המשכנתאות החדשות עלה ל-11.6 אלף לחודש בממוצע לעומת 11.3 אלף ברבעון הקודם. מחירי הדיור המשיכו לטפס ועלו ב-15.2% ב-12 החודשים האחרונים (עד חודש מרץ 2022), זאת לעומת 10.6% בשנת 2021. מחירי השכירות עלו בקצב שנתי מתון יותר של כ-3%. למרות שיא במספר התחלות הבנייה בשנת 2021 של 63 אלף יחידות, מספר סיומי הבנייה היה נמוך בהרבה (כ-47 אלף). ענף הבנייה מדווח על מחסור של עובדים מה שמעכב את סיומי הבנייה. מדד תשומות הבנייה עלה ב-6.6% שנה אחורה.

ברבעון הראשון בשנת 2022 שיעור המשכנתאות שניתנו ביחס LTV מעל 60% עמד על כ-43% (בבנק כ-32%), ושיעור החזר ממוצע מההכנסה על המשכנתאות שניתנו ברבעון הראשון בשנת 2022 היה כ-26.9% (בבנק כ-28%), סכום המשכנתא הממוצעת היה כ-878 אלפי ש"ח (בבנק כ-708 אלפי ש"ח). [לפרטים נוספים ראה בפרק 3.1 סיכומי אשראי בטבלה 29 – התפתחות ביצועי האשראי לדיור ומדדי ביצוע עיקריים.](#)

2.2 התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2022 הסתכם ב- 17.8 מיליוני ש"ח, לעומת 23.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון של 23%. תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע הייתה 6.0%, לעומת 9.1% בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 4 – תמצית דוח רווח והפסד (במיליוני שקלים):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ			
	2022	2021	שינוי כמותי
שינוי באחוזים			
הכנסות ריבית, נטו	127.5	106.2	21.3
הוצאות בגין הפסדי אשראי	14.6	(3.4)	18.0
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	112.9	109.6	3.3
הכנסות שאינן מריבית			
הכנסות מימון שאינן מריבית	(4.7)	-	(4.7)
עמלות	28.4	24.0	4.4
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	23.7	24.0	(0.3)
הוצאות תפעוליות ואחרות			
משכורות והוצאות נלוות	49.2	44.6	4.6
אחזקה ופחת בניינים וציוד	27.5	25.9	1.6
הוצאות אחרות	32.1	27.4	4.7
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	108.8	97.9	10.9
רווח לפני מיסים	27.8	35.7	(7.9)
הפרשה למיסים על הרווח	10.0	12.7	(2.7)
רווח לאחר מיסים	17.8	23.0	(5.2)

להלן הגורמים העיקריים אשר השפיעו על רווחי הבנק ברבעון הראשון לשנת 2022 לעומת התקופה המקבילה אשתקד:

1. **הכנסות ריבית נטו** – ברבעון הראשון של שנת 2022 הסתכמו ב- 127.5 מיליוני ש"ח, לעומת 106.2 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של 21.3 מיליוני ש"ח (20%). הגידול נובע מהשפעת כמות בסך של כ-13.8 מיליוני ש"ח (13%) והשפעת מחיר בסך של כ-7.5 מיליוני ש"ח (7%).
2. **הוצאות להפסדי אשראי** – ברבעון הראשון של שנת 2022 הסתכמו בהוצאות בסך 14.6 מיליוני ש"ח, בתקופה מקבילה אשתקד נרשמו הכנסות בסך 3.4 מיליוני ש"ח. החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי CECL תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה. בתקופת הדוח נרשמה הוצאה כתוצאה מגידול בהפרשה החזויה בסך 10.9 מיליוני ש"ח הנובע ברובו מגידול ביתרת האשראי לציבור. בתקופת הדוח המקבילה אשתקד נרשמה הכנסה כתוצאה מקיטון בהפרשה הקבוצתית בסך 6.8 מיליוני ש"ח הנובע משחרור הפרשות שנרשמו בתקופת הקורונה בסך 10.0 מיליוני ש"ח. (במהלך שנת 2021 הקטין הבנק, באופן הדרגתי, את ההפרשות להפסדי האשראי החזויים כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה אשר נרשמו, על רקע אי הוודאות, בשנת 2020), מנגד נרשמו הוצאות בגין מחיקות חשבונאיות בסך 3.4 מיליוני ש"ח. פרטים נוספים אודות היישום לראשונה של ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי מופיעים [בביאור 1 לדוחות הכספיים](#), פרטים נוספים אודות ניתוח ההוצאות להפסדי אשראי מופיעים בהמשך פרק זה בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי.
3. **הכנסות מימון (הפסדים) שאינן מריבית** – ברבעון הראשון של שנת 2022 הסתכמו בהפסדים בסך 4.7 מיליוני ש"ח, לעומת 0.0 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. עיקר ההפסד נובע מהפסדים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בגין פעילויות הנוסטרו למטרת מסחר על רקע העלויות החדות בתשואות במהלך הרבעון כמוזכר בסעיף 2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים בסביבה העסקית. בנוסף נרשמו הפסדים מנגזרי מדד.
4. **הכנסות מעמלות** – ברבעון הראשון של שנת 2022 הסתכמו ב-28.4 מיליוני ש"ח, לעומת 24.0 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. גידול של כ-4.4 מיליוני ש"ח (18%), עיקר הגידול נובע מעליה של 1.4 מיליוני ש"ח בהכנסות מפעילות בתחום כרטיסים נטענים ועליה בסך 1.7 מיליוני ש"ח בהכנסות מפעילות ניירות ערך- בשל עליות בהיקף הפעילות.

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

5. **הוצאות תפעוליות ואחרות** – ברבעון הראשון של שנת 2022 הסתכמו ב-108.8 מיליוני ש"ח, לעומת 97.9 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד גידול של כ-10.9 מיליוני ש"ח (גידול של 11%):

משכורות והוצאות נלוות גידול בסך 4.6 מיליוני ש"ח (10%) הנובע בעיקר מעדכוני שכר תקופתיים וגידול במצבת כוח אדם.

אחזקה ופחת בניינים וציוד גידול בסך 1.6 מיליוני ש"ח (כ-6.0%).

הוצאות אחרות גידול בסך 4.7 מיליוני ש"ח (17%) הנובע בעיקר מגידול בהוצאות שיווק ופרסום בסך 2.0 מיליוני ש"ח, גידול בהוצאות הנפקת כרטיסים נטענים בסך 0.9 מיליוני ש"ח, גידול בהוצאות מעמלות לבנקים וברוקרים בסך 0.8 מיליוני ש"ח וגידול בהוצאות מוקד טלפוני בסך 0.7 מיליוני ש"ח.

ניתוח הכנסות והוצאות ריבית, נטו

טבלה 5 – הכנסות והוצאות ריבית ושיעורי הכנסות והוצאות לפי סעיפי המאזן (במיליוני שקלים):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022		
שיעורי הכנסה			שיעורי הכנסה		
יתרה ממוצעת	הכנסות ריבית	אחוז	יתרה ממוצעת	הכנסות ריבית	אחוז
נכסים נושאי ריבית					
11,423.8	136.1	4.85	12,729.2	185.6	5.96
2,648.8	0.5	0.08	2,626.4	0.5	0.08
456.9	0.5	0.44	803.9	1.9	0.95
14,529.5	137.1	3.83	16,159.5	188.0	4.74
התחייבויות נושאות ריבית					
9,899.4	24.6	1.00	10,519.0	32.0	1.22
120.6	0.4	1.33	53.8	0.5	3.77
1,837.5	5.9	1.29	2,215.6	28.0	5.15
11,857.5	30.9	1.05	12,788.4	60.5	1.91
2.78			2.83		

טבלה 6 – ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (במיליוני שקלים):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022 לעומת שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021			
שינוי נטו	גידול (קטו) בגלל שינוי		נכסים נושאי ריבית
	מחיר	כמות	
49.5	30.5	19.0	אשראי לציבור בישראל
1.4	0.6	0.8	נכסים נושאי ריבית אחרים בישראל
50.9	31.1	19.8	סך כל הכנסות הריבית
7.4	5.5	1.9	התחייבויות נושאות ריבית
22.2	18.1	4.1	פיקדונות הציבור בישראל
29.6	23.6	6.0	התחייבויות נושאות ריבית אחרות
21.3	7.5	13.8	סך כל הוצאות הריבית
			סך הכל

טבלה 7 – התפלגות בהכנסות ריבית נטו לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2021	2022	
73.7	84.4	משקי בית
1.2	1.5	בנקאות פרטית
12.2	14.5	עסקים
0.6	0.8	גופים מוסדיים
18.5	26.3	מגזר ניהול פיננסי
106.2	127.5	סך הכל הכנסות ריבית נטו

טבלה 8 – פערי הריבית בין נכסים כספיים נושאי ריבית בניכוי עלויות על התחייבויות נושאות ריבית במגזרי הצמדה השונים (באחוזים):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2021	2022	
2.80%	2.76%	לא צמוד
3.06%	4.04%	צמוד למדד ⁽¹⁾
2.08%	1.45%	מט"ח וצמוד מט"ח ⁽²⁾
2.78%	2.83%	סך הכול פער הריבית
2.96%	3.19%	תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית

טבלה 9 - היקף הפעילות⁽³⁾ והתרומה להכנסות ריבית נטו של מגזרי הצמדה השונים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ					
2021			2022		
היקף פעילות		תרומה להכנסות ריבית, נטו	היקף פעילות		תרומה להכנסות ריבית, נטו
ב- %	במיליוני ש"ח	ב- %	במיליוני ש"ח	ב- %	במיליוני ש"ח
74	87.3	75	81.0	76	81.0
21	36.8	20	20.9	20	20.9
5	3.4	5	4.3	4	4.3
100	127.5	100	106.2	100	106.2

- 1 הכנסות המגזר הצמוד כוללות גם הפרשי הצמדה.
- 2 הכנסות מגזר המט"ח אינן כוללות הפרשי שער על הקרן והשפעת מכשירים נגזרים המוצגים בהכנסות שאינן מריבית.
- 3 היתרות הממוצעות של נכסים והתחייבויות נושאי ריבית לפי מגזר הצמדה, מתוך סך היתרות הממוצעות של נכסים והתחייבויות נושאי ריבית.

השפעת מדד המחירים לצרכן:

בתקופת הדוח השפעת המדד על הכנסות ריבית, נטו הייתה גידול של 3.3 מיליוני ש"ח לעומת גידול של 0.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לפירוט נוסף ראה [נספח 1 – שיעורי הכנסות והוצאות ריבית לדוח ממשל תאגדי](#).

פירוט בגין הפסדי אשראי

טבלה 10 – הוצאות בגין הפסדי אשראי (במיליוני שקלים):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022			
סוג האשראי				סוג האשראי			
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכול	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכול
0.9	-	5.9	6.8	0.5	-	7.3	7.8
(0.1)	-	(3.3)	(3.4)	(0.1)	-	(4.0)	(4.1)
(0.7)	1.5	(7.6)	(6.8)	3.9	1.2	5.8	10.9
0.1	1.5	(5.0)	(3.4)	4.3	1.2	9.1	14.6
2,099.3	8,454.1	1,175.4	11,728.8	2,218.6	9,804.6	1,293.7	13,316.9
0.15%	-	0.88%	0.12%	0.07%	-	1.02%	0.11%
(0.13%)	0.07%	(2.59%)	(0.23%)	0.70%	0.05%	1.79%	0.33%
0.02%	0.07%	(1.70%)	(0.12%)	0.78%	0.05%	2.81%	0.44%

⁽¹⁾ בתקופה המקבילה כולל הפרשה לפי עומק הפיגור של אשראי לדיור.

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה, נתוני הרבעון הקודם מוצגים בהתאם להגדרות וכללי המדידה טרם היישום לראשונה. פרטים נוספים אודות השינויים והיישום לראשונה מוצגים [בביאור 1 לדוחות הכספיים](#).

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

הפרשה למיסים על הרווח

ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה ברבעון הראשון של שנת 2022 בסך של 10.0 מיליוני ש"ח לעומת 12.7 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, שיעור המס האפקטיבי הינו 35.97% לעומת 35.57% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת שיעור מס סטטוטורי של 34.19%.

התפתחויות בסעיפי רווח כולל אחר

הרווח הכולל האחר (לאחר השפעת המס) ברבעון הראשון של 2022 הסתכם בהפסד בסך של כ- (5.3) מיליוני ש"ח, לעומת רווח בסך של כ-0.5 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. על רקע תנודתיות הרבה בשווקים, עליות הריבית וגידול בצפיות לאינפלציה נרשמו הפסדים שטרם מומשו מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן בסך 8.9 מיליוני ש"ח (כ-13.5 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס). מנגד נרשמו הכנסות כתוצאה מהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים בסך 3.6 מיליוני ש"ח (כ-5.5 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס) בשל השפעת עליית ריבית ההיוון על ההתחייבות האקטוארית.

בתקופה המקבילה אשתקד נרשמו הפסדים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן בסך 0.2 מיליוני ש"ח (כ-0.3 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס) והכנסות כתוצאה מהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים בסך 0.7 מיליוני ש"ח (כ-1.0 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס).

רווח כולל

סך הכל הרווח הכולל ברבעון הראשון של 2022 הסתכם בסך של 12.5 מיליוני ש"ח, לעומת 23.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הכולל על ההון העצמי הממוצע ברבעון הראשון של 2022 הייתה 4.2%, לעומת 9.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

עיקר השינויים מקורם ברווח הנקי וברווח הכולל האחר כמסביר לעיל.

2.3 המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון והמינוף

ההתפתחויות בסעיפי הנכסים וההתחייבויות

סך כל המאזן ליום 31 במרץ 2022, הסתכם ב- 17,463.3 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 16,837.0 מיליוני ש"ח בתום שנת 2021, גידול של כ-3.7%.

מזומנים, פיקדונות בבנקים וניירות ערך

יתרת הנכסים הנכילים (מזומנים, פיקדונות בבנקים וניירות ערך) ליום 31 במרץ 2022, הסתכמה ב- 3,852.3 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 4,318.7 מיליוני ש"ח בתום שנת 2021, קיטון של 466.4 מיליוני ש"ח כ-11%. בתום שנת 2021 נרשם גידול ביתרות אשר הושפע מהנפקת אג"ח במהלך חודש נובמבר בתמורה ברוטו בסך של כ-480.0 מיליוני ש"ח וממכירת תיק אשראי בחודש דצמבר בסך של כ-341.0 מיליוני ש"ח. במהלך הרבעון הראשון לשנת 2022 נפרעו אגרות חוב בסך של כ-126 מיליוני ש"ח וחל גידול בתיק האשראי לציבור בסך 1,119.6 מיליוני ש"ח.

יתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים ליום 31 במרץ 2022, הסתכמה בכ- 2,920.3 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 3,546.0 מיליוני ש"ח בתום שנת 2021.

יתרת ניירות הערך הסתכמה ביום 31 במרץ 2022 ב- 932.0 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 772.7 מיליוני ש"ח בתום שנת 2021.

טבלה 11 - התפתחות תיק ניירות הערך (במיליוני שקלים):

	יתרה ליום 31 במרץ		יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2022	שינוי יתרות - %	תנועות שוטפות ⁽¹⁾	שערך ⁽²⁾	2021
ניירות ערך זמינים למכירה	919.5	26%	201.5	(10.7)	728.7
ניירות ערך למסחר	12.5	(72%)	(25.0)	(6.5)	44.0
	932.0	21%	176.5	(17.2)	772.7

(1) כולל קניות, מכירות, פדיונות ותקבולי ריבית.

(2) כולל רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בניירות ערך זמינים למכירה ובניירות ערך למסחר והפרשי שער.

עיקר הגידול במהלך התקופה נובע מהגדלת ההשקעה באג"ח של ממשלת ישראל. כמו כן, במהלך הרבעון נרשמו הפסדים על רקע תנודתיות הרבה בשווקים, עליית הריבית וגידול בצפיית לאינפלציה.

אשראי לציבור

טבלה 12 - התפתחות תיק האשראי (במיליוני שקלים):

	יתרה ליום 31 במרץ		יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2022	שינוי יתרות - %	ביצועים בתקופה	פירעונות בתקופה ⁽³⁾	2021
אשראי לדיור ⁽¹⁾	9,805	8%	937	(241)	9,109
אשראי צרכני סולו	1,254	9%	267	(167)	1,154
סך הכל אשראי לדיור וצרכני	11,058	8%	1,204	(409)	10,263
בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁵⁾	945	8%	248	(182)	879
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן ⁽⁴⁾	957	16%	203	(73)	827
אשראי עסקי אחר ⁽²⁾	357	56%	170	(42)	229
סך הכל אשראי לציבור ברוטו	13,317	9%	1,826	(706)	12,197
הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁶⁾	117	-	-	-	113
סך הכל אשראי לציבור נטו	13,200	9%	-	-	12,084

(1) לא כולל מיחזורים בביצועים ופירעונות בתקופה.

(2) ליום 31 במרץ 2022 כולל אשראי מגובה הלוואות רכב בסך 203 מיליוני ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2021 - 102 מיליוני ש"ח).

(3) כולל צבירת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער ומחיקות חשבונאיות.

(4) סעיף בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן מתייחס למשכנתאות למטרות עסקיות בשעבוד דירות ונכסים מסחריים.

(5) סעיף בינוי ונדל"ן - בינוי מתייחס לאשראי לרכישת קרקעות לבנייה וליווי פרויקטים למגורים.

(6) החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה.

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

בניינים וציוד

יתרת בניינים וציוד הסתכמה ביום 31 במרץ 2022 ב-173.7 מיליוני ש"ח לעומת כ-181.7 מיליוני ש"ח בתום שנת 2021.

נכסים אחרים

יתרת נכסים אחרים הסתכמה ביום 31 במרץ 2022 ב-233.0 מיליוני ש"ח, לעומת כ-248.0 מיליוני ש"ח בתום שנת 2021.

פיקדונות הציבור

טבלה 13 – הרכב פיקדונות הציבור

פיקדונות של אנשים פרטיים ⁽¹⁾	יתרה ליום 31 במרץ 2022		יתרה ליום 31 בדצמבר 2021		שינוי יתרות-%	שיעור מסך היתרה ליום 31 במרץ 2022	שיעור מסך היתרה ליום 31 בדצמבר 2021
	במיליוני ש"ח						
	10,032.7	9,903.4	1%	76%	80%		
פיקדונות של גופים מוסדיים	889.4	593.4	50%	7%	5%		
פיקדונות של תאגידים ואחרים	2,280.3	1,957.5	16%	17%	15%		
סה"כ פיקדונות הציבור	13,202.4	12,454.3	6%	100%	100%		

⁽¹⁾ מזה סך של 2,400 מיליוני ש"ח לאנשים פרטיים אשר יש להם חשבון עו"ש פעיל בבנק בדומה ליום 31 בדצמבר 2021.

הגידול ביתרת הפיקדונות (בשיעור של כ-6%) נובע בעיקרו מגידול ביתרת פיקדונות של גופים מוסדיים ותאגידים.

ליום 31 במרץ 2022 כ-76% מסך פיקדונות הציבור הינם של משקי בית. כ-45% מסך פיקדונות הציבור הינם עד לגובה של 1 מיליוני ש"ח.

לפרטים נוספים אודות סוגי פיקדונות ופיקדונות לפי סדר גודל ראה [ביאור 7 פיקדונות הציבור](#).

לפרטים נוספים אודות ניתוח איכותי וקבוצות המפקידים הגדולים ראה להלן [בפרק 3.3 סיכון נזילות ומימון](#).

פיקדונות הבנקים

יתרת פיקדונות מבנקים הסתכמו ביום 31 במרץ 2022 בכ-308.7 מיליוני ש"ח לעומת כ-306.6 מיליוני ש"ח בתום שנת 2021.

אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

טבלה 14 – התפתחות באגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021					יתרה ליום 31 במרץ 2022	
					שינוי יתרות	
					הנפקות	פירעונות ⁽¹⁾
					במיליוני ש"ח	
					באחוזים	
אגרות חוב	2,356	-	(126)	2,230	(5%)	
כתבי התחייבות נדחים	-	-	-	-	-	
כתבי התחייבות נדחים מותנים (coco)	254	-	-	254	-	
סך הכל כתבי התחייבות	2,610	-	(126)	2,484	(5%)	

⁽¹⁾ כולל גם צבירת ריבית והפרשי הצמדה.

הקטן ביתרת אגרות החוב (בשיעור של כ-5%) נובע בעיקרו מפירעונות בהתאם ללוח סילוקין מקורי. לפרטים נוספים ראה להלן [פרק 1.6 אירועים מהותיים בתקופת הדוח](#).

[ואירועים לאחר תאריך המאזן](#).

נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים

יתרת נכסים בגין מכשירים נגזרים הסתכמה ביום 31 במרץ 2022 ב-4.0 מיליוני ש"ח (מזה כ-2.3 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות), לעומת 4.5 מיליוני ש"ח בתום שנת 2021. (מזה כ-3.2 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות).

יתרת התחייבויות בגין מכשירים נגזרים הסתכמה ביום 31 במרץ 2022 ב-9.0 מיליוני ש"ח (מזה כ-2.3 מיליוני ש"ח הינם עבור לקוחות), לעומת 3.5 מיליוני ש"ח בתום שנת 2021. (מזה כ-3.3 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות).

התחייבויות אחרות

יתרת התחייבויות אחרות הסתכמה ביום 31 במרץ 2022 ב-314.9 מיליוני ש"ח, לעומת כ-336.2 מיליוני ש"ח בתום שנת 2021.

פעילות חוץ מאזנית בניירות ערך המוחזקים בידי הציבור

נכון ליום 31 במרץ 2022, מספר הלקוחות המחזיקים תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק עומד על 4.9 אלפי לקוחות, לעומת 5.1 אלפי לקוחות בסוף שנת 2021. שווי תיקי ניירות ערך של לקוחות אלה ליום 31 במרץ 2021 עומד על כ-3.4 מיליארדי ש"ח, לעומת כ-3.5 בסוף שנת 2021.

הון והלימות הון

טבלה 15 - יחס הלימות הון:

יתרה ליום 31 במרץ 2022		יתרה ליום 31 בדצמבר 2021
		במיליוני ש"ח
א - הון עצמי לצורך חישוב יחס ההון		
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים ⁽¹⁾ ⁽²⁾	1,137.8	1,121.2
הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים	-	-
הון רובד 2, לאחר ניכויים	370.1	363.2
סך הכל הון כולל	1,507.9	1,484.4
ב - יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי	9,955.2	9,393.4
סיכון שוק	24.9	85.1
סיכון תפעולי	1,000.2	987.3
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	10,980.3	10,465.8
⁽¹⁾ הון עצמי לפני התאמות	1,142.8	1,126.7
⁽¹⁾ הון עצמי לאחר התאמות	1,137.8	1,121.2
באחוזים		
ג - יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי לרובד 1 לרכיבי סיכון ⁽³⁾	10.4	10.7
יחס הון הכולל לרכיבי סיכון ⁽³⁾	13.7	14.2
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽²⁾	9.6	8.6
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽²⁾	12.5	11.5

⁽²⁾ נתונים ליום 31 במרץ 2022 כוללים התאמות בגין השפעת יישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים.

⁽³⁾ יעד יחס הון עצמי רובד 1 שקבע הדירקטוריון 10.25% יעד ההון הכולל 12.5% החל מיום 31 בדצמבר 2021.

(4) ביום 27 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 בנושא התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה. במסגרת החוזר הובהר כי לאור הניסיון שנצבר והלקחים שהופקו מהתמודדות המערכת הבנקאית עם השפעות משבר הקורונה, עלה הצורך לעדכן את הוראת השעה. החל מיום 1 בינואר 2022 תוקף הוראת השעה כג למעט הוראות ספציפיות להן נקבע בהוראת השעה תוקף מאוחר יותר.

לאור האמור לעיל, דרישות ההון החלות על הבנק החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2020 הינם:

יחסי הון מצעירים	היחס המזערי הנדרש ביום 31.12.2019	היחס המזערי הנדרש בין 31.03.20 עד 31.12.21	היחס המזערי הנדרש לאחר תום תוקף הוראת השעה עד 31.12.2023
יחס הון עצמי רובד 1	9%	8%	הנמוך מבין:
יחס הון כולל ^(*)	12.5%	11.5%	- יחס ההון של הבנק ביום 31.12.21. - יחס ההון המזערי של הבנק טרם תקופת הוראת השעה.
תוספת בנין הלוואות	1% מיתרת הלוואות לדיור במועד	1% מיתרת הלוואות לדיור וזאת למעט ^(**) :	
לדיר לחישוב יחס הון עצמי רובד 1 בלבד ^(*)	הדיווח	- הלוואות לרכישות דירת מגורים שהועמדו בתקופה שבין 19.03.20 ועד ליום 30.09.21. - הלוואות לדיור לכל מטרה שניתנו החל מיום 19.03.2020.	

^(*) ביום 6 באוקטובר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לקובץ שאלות ותשובות בדבר יישום הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 – מגבלות למתן הלוואות לדיור ובו בוצעה הבהרה לפיה דרישת ההון הנוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור מתייחסת ליעד הון עצמי רובד 1 בלבד ואין חובה ליישמה גם ביחס ליעד ההון הכולל.

^(**) יתרת הלוואות שניתנו במהלך התקופה כ- 3.3 מיליארדי ש"ח.

טבלה 16 – ההשפעה על יחס הון עצמי רובד 1 יחס ההון הכולל בעקבות שינויים היפותטיים בהון הבנק ובנכסי הסיכון (בנקודות האחוז):

תרחיש ^(*)	השפעה על יחס הון עצמי רובד 1 ליום		השפעה על יחס ההון הכולל ליום	
	יתרה ליום 31 במרץ 2022	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	יתרה ליום 31 במרץ 2022	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021
עלייה של 10% בהון העצמי	1.0	1.1	1.0	1.1
עלייה של 10% במכשירי הון רובד 2	-	-	0.2	0.2
עלייה של 10% בנכסי הסיכון	(0.9)	(1.0)	(1.3)	(1.3)

^(*) השפעה מקבילה בתרחיש של ירידה היפותטית.

השפעה של עלייה בריבית – להערכת הבנק, עלייה בשיעור של 1%, תגרום להקטנת יחס הון עצמי רובד 1 בכ-0.1%, במונחי 31 במרץ 2022 (החישוב מבוסס על עלייה מקבילה בריבית של 1% על תיק ניירות הערך הזמינים וההתחייבות האקטוארית ליום 31 במרץ 2022 בניכוי השפעת המס).

טבלה 17 – התפתחות ההון בשלושת החודשים הראשונים לשנת 2022 (במיליון שקלים):

הון עצמי	הון עצמי רובד 1	הון רובד 2	הון סלל
יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	1,126.7	1,121.2	363.2
התאמה ליתרת פתיחה, בשל השפעת היישום לראשונה	3.6	3.6	-
רווח נקי לתקופה ^(*)	17.8	17.8	-
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס ^(*)	(5.3)	(5.3)	-
שינוי ביתרת כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון רובד 2	-	-	3.5
שינוי בהפרשה קבוצתית המוכרת כהון רובד 2	-	-	3.4
אחר	-	0.5	-
יתרה ליום 31 במרץ 2022	1,142.8	1,137.8	370.1
			1,507.9

* ראה לעיל פירוט רווח ורווחיות בפרק 2.2 התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.

לפרטים נוספים בדבר שינויים בהון העצמי, ראה בדוחות הכספיים, [דוח על השינויים בהון](#).

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 בנושא מדידה והלימות הון כפי שפורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים וכפי שעודכנו על מנת להתאימן להוראות באזל.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, לפני הקלות מיום 31 במרץ 2020, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון רובד 1 מזערי של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי של 12.5%.

ליחס הון רובד 1 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיר למועד הדיווח. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח היו 9.9%-12.5%, בהתאמה. לפרטים אודות הקלה מיום 31 במרץ 2020 באמצעות הפחתת דרישות ההון מהבנקים בשל התפרצות נגיף הקורונה מיום 31 במרץ 2020 ראה בהמשך.

קביעת יעדי ההון מהווה שלב התחלתי ומהותי בתהליך תכנון ההון כאשר יתר השלבים נגזרים ממנו שכן יעד ההון המזערי שקבע בנק ישראל מהווה, למעשה, מגבלת תכנון. יעד ההון נקבע תוך התחשבות בסביבה הרגולטורית, העסקית והארגונית של הבנק. לאור אי הוודאות הכלכלית הגבוהה והסיכונים הנלווים המחייבים תכנון הון זהיר ושמרני, אישר הדירקטוריון בישיבתו מיום 26 באוקטובר 2021, מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת וקבע שיעד הון רובד 1 החל מיום 31 בדצמבר 2021 יהיה 10.25% ובישיבתו מיום 16 בנובמבר 2021 קבע שיעד ההון הכולל החל מיום 31 בדצמבר 2021 יהיה 12.5%. תהליך הערכת הלימות ההון (ICAAP) ותכנון ההון היו חלק מרכזי בניהול התכנית העסקית האסטרטגית וניהול הסיכונים של הבנק בראייה צופת פני עתיד. במסגרת תהליך תכנון ההון נבחנת השפעת היעדים האסטרטגיים והעסקיים על פרופיל הסיכון ועל ההון הנדרש על ידי הבנק. יעדי ההון השמרנים שנקבעו מסכמים את הערכת הדירקטוריון על נאותות ההון של הבנק בהתייחס לתכנית העסקית צופה פני עתיד, הסיכון שהוגדר, פרופיל הסיכונים, הממשל התאגידי, והמצב הכספי של הבנק. בין השיקולים שהובילו את הדירקטוריון להחלטה על יעדי ההון הנ"ל נכללה התכנית האסטרטגית להמשיך ולהתמקד בפעילות העסקית במגזר משקי הבית המהווה כ-90% מהפעילות והינו בעל פרופיל סיכון נמוך יחסית, בעיקר בשל גובה האשראי הממוצע ללווה והפיזור הרב בתיק האשראי. בנוסף, כ-90% מתיק האשראי של הבנק מובטח בביטוחן ממש, בעיקר דירות מגורים, ביחסי LTV נמוכים יחסית, וכן, חלה בשנת 2021 התמתנות בפרופיל הסיכון של האשראי הצרכני המבטא, בין היתר, בירידה בשיעורי הכשלים. כמו כן, בשל גודלו הבנק אינו מהווה סיכון מערכתי. יעדי ההון נקבעו בהתחשב בתאבון הסיכון שאותגר ע"י מגוון תרחישי קיצון בדרגות חומרה שונות, בהתאם להנחיות בנק ישראל. כאמור לעיל בגין התפשטות הקורונה, הבנק ביצע שורה של מבחני קיצון בהם מבחני קיצון המבוססים על התרחיש האחד שקבע בנק ישראל ובו תנאי מאקרו קיצוניים, בפרט לשיעור האבטלה. לשיעור האבטלה השפעה על פוטנציאל ההפסד של הבנק. שעיקרו, באירועי הקורונה, נובע מהשפעת האבטלה על סיכון האשראי של הבנק. הבנק נקט גם תרחישים קיצוניים על מנת לקבוע את תוספת ההפרשה שלו בגין הקורונה. שמרנות זו נועדה להבטיח עמידתו בכל היעדים. גם תחת תרחישים אלה נמצא כי פוטנציאל הפגיעה ביעדי ההון של הבנק היא מזערית. בהתאם לכך, נשמרו יעדי הון של הבנק והבנק גם לא הפעיל את ההקלות שניתנו ע"י בנק ישראל. תכנון ההון של ה-ICAAP לימד כי לבנק יש הון מספק על פי התכנית העסקית שלו, כדי לעמוד בהון הנדרש ממנו וביעדי ההון שקבע, גם לאחר שאלה אותגרו ע"י שורה של מבחני קיצון שעודכנו עקב משבר נגיף הקורונה. הבנק זיהה מספר סיכונים אשר עשויים להתפתח בתקופת המשבר והיציאה ממנו ובהתאם לכך עדכן את הערכת חלק מגורמי הסיכון ראה להלן [בפרק 3.5 – סיכונים אחרים](#). למטרת קביעת משקלי הסיכון, משתמש הבנק בדירוגי חברת הדירוג – Standard and Poor's Rating Group.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

ביום 31 במרץ 2020, הכריז הפיקוח על הבנקים על הקלה לתאגידים בנקאיים בשל התפרצות נגיף הקורונה באמצעות הפחתת דרישות ההון מהבנקים, על מנת לאפשר לבנקים להגדיל את היצע האשראי ללקוחותיהם. הפחתת דרישת ההון מהבנקים נעשתה באמצעות הוראת שעה לתקופה של שישה חודשים עם אפשרות להארכה. בהתאם, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 31 בדצמבר 2021 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 8.6%-11.5% בהתאמה (כולל דרישה נוספת בגין הלוואות לדיר במקום 9.9%-12.5% לפני הוראת השעה). בנוסף עודכנה הוראת נב"ת מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיר" כך שהלוואות לדיר אשר יועמדו בתקופת המשבר, לא תחול בגינם דרישת ההון הנוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיר למועד הדיווח.

ביום 26 באוקטובר 2021, החליט דירקטוריון הבנק לעדכן את מדיניות הדיבידנד וכן אישר חלוקת דיבידנד בגין רווחי שנת 2020 בסך 15.1 מיליון ש"ח. הדיבידנד בסך 0.21 ש"ח לכל מניה רגילה 1 ש"ח ע.נ. שולם ביום 16 בנובמבר 2021, לבעלי המניות שיחזיקו במניות הבנק ביום 3 בנובמבר 2021 (המועד הקובע). ביום 16 בספטמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים כי על רקע המשך התפתחות אירוע נגיף הקורונה ואף התגברותו והלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל, ובתוך כך על כל משק בית פרטי ועסק, ועל מנת לסייע למשקי הבית ולעסקים לצלוח את התקופה המאתגרת, הוחלט להאריך בתקופה נוספת של שישה חודשים את תוקף הוראת השעה. ביום 22 במרץ 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לנוהל בנקאי תקין 250 במסגרתו הוארכו תוקפן של מרבית הוראות הנהל, לרבות ההקלות ההוניות, עד ליום 30 בספטמבר 2021. ביום 30 בספטמבר 2021 הוחלט להאריך את תוקף הוראת השעה לשלושה חודשים עד ליום 31 בדצמבר 2021. ביום 27 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים כי החל מיום 1 בינואר 2022 יפוג תוקף הוראת השעה למעט הוראות ספציפיות להן נקבע בהוראת השעה תוקף מאוחר יותר, יש לציין כי הבנק לא ניצל את ההקלות ההוניות.

הון רובד 2

טבלה 18 – הון רובד 2

יתרה ליום 31 במרץ 2022	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	
במיליוני ש"ח		
256.6	253.1	כתבי התחייבות נדחים מסוג COCO*
-	-	מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים אחרים
113.5	110.1	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי
370.1	363.2	סך-הכל הון רובד 2

* כתבי התחייבות נדחים הכוללים גם מנגנון לסיפוג הפסדים באמצעות מחיקת קרן.

יחס מינוף

טבלה 19 – יחס מינוף

יתרה ליום 31 במרץ			יתרה ליום 31 בדצמבר
2022	2021	2021	2021
1,137.8	1,013.8	1,121.2	הון עצמי רובד 1
17,579.2	15,797.2	16,954.0	סך חשיפות מאזניות
803.7	693.2	887.1	חשיפות חוץ מאזניות אחרות (לאחר מקדמי המרה לחשיפות מאזניות)
-	-	-	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
(5.0)	(9.7)	(5.5)	סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון עצמי רובד 1
18,377.9	16,480.7	17,835.6	סך החשיפות
6.2%	6.2%	6.3%	יחס מינוף
4.5%	4.5%	4.5%	יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף", (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדד משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות סיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי ששך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 5.5%. ביום 1 בנובמבר 2020 לנוכח התמשכות משבר הקורונה, והמשך ההתמודדות של משקי הבית והעסקים עם הקשיים התזרימיים בעקבות השלכות המשבר, עלה הצורך להבטיח כי הדרישה מהמערכת הבנקאית לעמוד ביחס מינוף מזערי, המותאמת לימי שגרה, לא תהווה חסם להעמדת אשראי בתקופת המשבר. בשל כך, הוחלט כהוראת שעה להפחית את הדרישה לשיעור מזערי של 5.5% בבנקים הגדולים (לעומת 6% טרם הוראת השעה) ול-4.5% בבנקים הבינוניים והקטנים (לעומת 5% טרם הוראת השעה). עם תום תוקף הוראת השעה, ביום 31 בדצמבר 2021, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. הבנק לא ניצל הקלה זו.

מדיניות חלוקת דיבידנדים

ביום 26 באוקטובר, 2021 החליט דירקטוריון הבנק לאמץ מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת ("מדיניות חלוקת דיבידנד"), כמפורט בדוח המידי שפרסם הבנק ביום 26 באוקטובר, 2021 (ראה אסמכתא מס' 1-01-2021כ60020), אשר המידע המופיע בו מובא על דרך ההפניה. בהתאם למדיניות זו, ניתן יהיה לחלק דיבידנד עד 30% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון הרגולטורים החלים עליו גם לאחר חלוקת הדיבידנד.

חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 והוראות בנק ישראל ולמגבלות החלות על הבנק, ולכן נסיבות מסוימות יכול וימנעו מהבנק את האפשרות לחלק דיבידנד.

מדיניות חלוקת הדיבידנד תישאר בתוקפה כל עוד לא החליט הדירקטוריון אחרת ועשויים להיות בה שינויים מעת לעת ואין באמור בה כדי לגרוע מסמכות דירקטוריון הבנק להחליט מעת לעת בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין ובהוראות רגולטוריות החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או על שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד בגין תקופה מסוימת.

מובהר בזה, למען הסר ספק, כי אין באישור מדיניות חלוקת דיבידנד כדי ליצור התחייבות כלפי צד שלישי כלשהו לחלוקה של דיבידנד בפועל ו/או מועדי תשלום דיבידנד ו/או שיעורו וכי כל חלוקה של דיבידנד בפועל יהיה כפוף לעמידה בכל התנאים הדרושים לחלוקה על פי דין ולמגבלות החלות על הבנק בהתייחס לחלוקה ולהחלטה ספציפית של הדירקטוריון. ביום 15 ביולי, 2021, וביום 30 בספטמבר, 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב הקורא לתאגידים הבנקאיים לנקוט גישה זהירה ושמרנית בחלוקת דיבידנד. בקריאה זו, שינה הפיקוח מהציפייה הפיקוחית שלא לחלק דיבידנדים וחלף זאת להגדיל את בסיס ההון ולעשות שימוש בעודפי ההון לצורך הגדלת האשראי לציבור. בהתאם, ציין המפקח על הבנקים, כי על דירקטוריון התאגיד הבנקאי, ששווקל חלוקת דיבידנד, לנקוט גישה שמרנית וכי עליו לבסס את ההחלטה כאמור על תחזית שמתייחסת להשפעות העתידיות של משבר הקורונה על חשיפות של הבנק ועל הונו. עוד הוצגה עמדת הפיקוח על הבנקים, כי חלוקת דיבידנד בסכום הגבוה מ-30% מרווחי שנת 2020 אינה נחשבת כתכנון הון זהיר ושמרני.

המידע האמור לעיל בדבר חלוקת הדיבידנד מהווה מידע צופה פני עתיד, העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות ותחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בגורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי שינויים במצב הכלכלי במשק, חקיקה, הוראות גורמי פיקוח ואחרים ושינויים ברווחיות הבנק בתכנית האסטרטגית, ובתכנית העבודה.

2.4 תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הבנק פועל באמצעות מטה הבנק, סניפיו וחברות בנות ומספק מגוון שירותים בנקאיים בחמישה מגזרי פעילות עיקריים.

גישת ההנהלה לפילוח פעילות הבנק אינה שונה מהותית מגישת פילוח המגזרים הפיקוחית כמתואר להלן:

(1) **מגזר משקי הבית** – לקוחות המגזר הינם אנשים פרטיים (למעט אלה הנכללים במגזר בנקאות פרטית).

במסגרת פעילות מגזר משקי הבית מספק הבנק מגוון של שירותים ומוצרים פיננסיים עבור אנשים פרטיים (למעט אלו המיוחסים למגזר "בנקאות פרטית"). המוצרים העיקריים העומדים לרשות לקוחות הבנק במסגרת מגזר פעילות זה כוללים: הלוואות לרכישת דירת מגורים ונכסים מסחריים, הלוואות לכל מטרה בביטחון דירת מגורים, הלוואות צרכניות, וכן פעילות מוצר easyway⁽¹⁾, חשבונות עו"ט, פיקדונות וחשכונות ופעילות בשוק ההון בניירות ערך.

מרבית לקוחות הבנק המשותפים למגזר פעילות זה, מקבלים מהבנק שירותי בנקאות באמצעות סניפי הבנק, באמצעים דיגיטליים ועל ידי מוקד הלקוחות של הבנק, לרבות שירותי ה-IVR.

(2) **מגזר בנקאות פרטית** – לקוחות המגזר הינם אנשים פרטיים להם יתרת תיק נכסים פיננסיים העולה על 3 מיליוני ש"ח.

(3) **מגזר עסקי** – לקוחות המגזר הינם חברות בניה, קבלנים וחברות נדל"ן, תאגידים ועמותות.

במסגרת פעילות המגזר העסקי מספק הבנק שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים. שירותים אלה ניתנים ללקוחות הבנק, בעיקר באמצעות סקטור הנדל"ן וכן באמצעות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל פעילות בסקטור הנדל"ן של ליווי פרויקטים לבניה למגורים בעיקר בשיטת הליווי הסגור, בין היתר, מימון פרויקטים לפי תמ"א 38 לסוגיה.

המגזר העסקי מחולק לתתי מגזרים להלן:

- מגזר עסקים קטנים וזעירים – עסקים שמחזור פעילותם קטן מ-50 מיליוני ש"ח.

- מגזר עסקים בינוניים וגדולים⁽²⁾ – עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח.

(4) **מגזר מוסדיים** – לקוחות המגזר כוללים חברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים נוספים.

(5) **מגזר ניהול פיננסי** – המגזר כולל את פעילות הנוסטרו ופעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. הפעילויות במגזר זה כוללות את הניהול הכספי של הבנק, ואינן כוללות פעילות מול לקוחות הבנק. תחומי הפעילות העיקריים במגזר זה הם:

ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק, ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול תיק הנוסטרו של הבנק, ניהול החשיפות לסיכונים שוק לרבות חשיפות בסיס, ריבית ונדליות, פעילות מול בנקים בארץ ובחו"ל, פעילות רכישה, מכירה ושירותי תיקי אשראי.

⁽¹⁾ במסגרת פעילות מוצר easyway, הבנק מנפיק, תחת רישיון מאסטר כארד, מגוון כרטיסי חיוב לצרכים עסקיים שונים במודל Business2Business2Customer.

מרבית הפעילות הנוכחית ממוקדת בהנפקת כרטיסים נטענים לאוכלוסיית Unbanked של תושבים ישראלים ותושבים זרים המהווה חלופה פשוטה ואיכותית לחשבון בנק. שיווק הכרטיסים מבוצע באמצעות מפיצים אשר התקשרו עם הבנק בהסכמי הפצה ומהווים גם את הקו הראשון ללקוח בהיבטים השירותיים. חלק נוסף של הפעילות מתמקד בכרטיסים נטענים אנונימיים המופצים באמצעות חברת שופרסל לתושבים ישראלים. לבנק עשרות אלפי לקוחות מקבלי שכר באמצעות כרטיסים בהיקף של למעלה ממיליארד ש"ח בשנה.

בשנה הקרובה, הבנק ירחיב את המוצר לשימושים מגוונים נוספים.

⁽²⁾ מגזר זה כולל את הפעילות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

לפרטים אודות הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים ולפרטים נוספים אודות תוצאות הפעילות ראה [ביאור 12 לדוחות הכספיים](#).

טבלה 20 – מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022									
פעילות בישראל									
	סה"כ משקי בית	מזה: לידור	משקי בית ⁽¹⁾				מזה: אחר	סה"כ משקי בית	
			מזה: הלואאות	עסקים	עסקים	גופים			
	מזה: אחר	פרטית	בנקאות	קטנים	עסקים	גופים	ניהול	מבור	סך הכל
מרווח מפעילות מתן אשראי	75.8	45.7	30.1	-	11.3	2.0	-	3.3	92.4
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	5.2	-	5.2	1.5	0.3	0.8	0.8	-	8.6
אחר	3.4	2.6	0.8	-	0.1	-	-	23.0	26.5
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	84.4	48.3	36.1	1.5	11.7	2.8	0.8	26.3	127.5
סך הכנסות שאינן מריבית	14.6	4.6	10.0	0.9	8.9	2.9	-	(3.6)	23.7
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	10.2	1.2	9.0	0.2	0.8	0.1	-	3.3	14.6
הוצאות תפעוליות ואחרות	93.9	33.2	60.7	2.0	7.4	2.1	0.6	2.8	108.8
הפרשה למיסים על הרווח	(1.9)	6.5	(8.4)	0.1	4.3	1.3	0.1	6.1	10.0
רווח נקי (הפסד)	(3.2)	12.0	(15.2)	0.1	8.1	2.2	0.1	10.5	17.8
הוצאות ישירות	50.4	16.2	34.2	1.0	3.9	1.0	0.2	2.1	58.6
הוצאות עקיפות	43.5	17.0	26.5	1.0	3.5	1.1	0.4	0.7	50.2
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	24.8	22.9	1.9	1.0	10.2	3.0	0.5	11.2	50.7
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	11,257.2	9,804.6	1,452.6	7.9	1,576.7	274.4	-	200.7	13,316.9
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	7,711.2	-	7,711.2	2,321.5	867.4	1,412.9	889.4	-	13,202.4

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021									
מרווח מפעילות מתן אשראי	66.6	38.8	27.8	-	8.5	2.9	-	2.7	80.7
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	4.8	-	4.8	1.2	0.3	0.2	0.6	-	7.1
אחר	2.3	1.9	0.4	-	0.2	0.1	-	15.8	18.4
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	73.7	40.7	33.0	1.2	9.0	3.2	0.6	18.5	106.2
סך הכנסות שאינן מריבית	13.5	4.3	9.2	0.9	5.7	2.8	-	11	24.0
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(3.6)	1.6	(5.2)	0.1	0.2	-	-	(0.1)	(3.4)
הוצאות תפעוליות ואחרות	84.0	24.2	59.8	2.4	6.8	2.2	0.4	2.1	97.9
הפרשה למיסים על הרווח	2.3	6.8	(4.5)	(0.1)	2.8	1.3	0.1	6.3	12.7
רווח נקי (הפסד)	4.5	12.4	(7.9)	(0.3)	4.9	2.5	0.1	11.3	23.0
הוצאות ישירות	49.7	12.9	36.8	1.3	3.4	1.0	0.1	1.3	56.8
הוצאות עקיפות	34.3	11.3	23.0	1.1	3.4	1.2	0.3	0.8	41.1
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	26.4	19.6	6.8	0.6	7.2	3.2	0.3	11.8	49.5
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	9,865.4	8,449.3	1,416.1	9.7	1,267.1	445.8	-	140.8	11,728.8
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	7,786.2	-	7,786.2	2,194.2	810.1	556.4	797.8	-	12,144.7

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

שינויים עיקריים ברווח הנקי:

מגזר משקי בית

במגזר משקי בית הסתכם ההפסד הנקי בסך 3.2 מיליוני ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2022 בהשוואה לרווח של 4.5 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. בתת מגזר הלוואות לדיור – הסתכם הרווח הנקי בסך של 12.0 מיליוני ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2022 בהשוואה לרווח של 12.4 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, כאשר גידול בהכנסות ריבית קוֹזָז בעליה בהוצאות התפעוליות בעקבות העליה בפעילות. בתת מגזר אחר – נרשם הפסד של 15.2 מיליוני ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2022 בהשוואה להפסד בסך 7.9 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. עיקר הגידול בהפסד נובע מעליה בהוצאה להפסדי אשראי בהשוואה להכנסות הפסדי אשראי שנרשמו בתקופה מקבילה אשתקד בגין ביטול הפרשה בקשר עם נגיף הקורונה. התוצאות הכספיות של המגזרים מושפעות גם מייחוס ההוצאות העקיפות. לפרטים נוספים אודות היקף ההוצאות העקיפות בכל מגזר ומפתחות ההקצאה ראה [בביאור 12 מגזרי פעילות בדוחות הכספיים](#).

מגזר בנקאות פרטית

ברבעון הראשון של שנת 2022 נרשם במגזר זה רווח בסך של 0.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה להפסד בסך 0.3 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

מגזר עסקי (עסקים קטנים וזעירים, עסקים בינוניים וגדולים)

ברבעון הראשון של שנת 2022 נרשם רווח נקי במגזר זה בכללותו בסך של 10.3 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח בסך של 7.4 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקרו מגידול בהכנסות ריבית בעקבות עליה ביתרות האשראי.

מגזר גופים מוסדיים

ברבעון הראשון של שנת 2022 נרשם במגזר זה רווח בסך של 0.1 מיליוני ש"ח בדומה לרווח בתקופה מקבילה אשתקד.

מגזר ניהול פיננסי

ברבעון הראשון של שנת 2022 נרשם במגזר זה רווח נקי בסך של 10.5 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח בסך של 11.3 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הכנסות מריבית ברבעון הראשון של 2022 הסתכמו ב-26.3 מיליוני ש"ח בהשוואה לסך של 18.5 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד – הגידול נובע מעליה ביתרות נכסים והתחייבויות, מעליה בהכנסה מהפרשי הצמדה למדד (*), וכן עליה בעמלות פירעון מוקדם. ההוצאות להפסדי אשראי ברבעון הראשון הסתכמו בסך של 3.3 מיליוני ש"ח בהשוואה לביטול הפרשה בתקופה המקבילה אשתקד בסך של 0.1 מיליוני ש"ח. הגידול נובע מהפרשה חזויה בגין גידול בהלוואות מגובות תזרים הלוואות רכב. הירידות בשוק ההון בישראל ובחו"ל ברבעון הראשון של 2022 הביאו להפסד בהכנסות שאינן מריבית בסך של 3.6 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח בסך של 1.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. (*) מדד ידוע – במהלך ברבעון הראשון של שנת 2022 המדד המחירים לצרכן עלה ב-1.17% בהשוואה לעליה של 0.1% בתקופה מקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ראה לעיל [בפרק 2.2 התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#).

2.5 חברות מוחזקות עיקריות

במהלך התקופה המדווחת לא חלו התפתחויות מהותיות בפעילות של חברות מוחזקות. לפרטים על חברות מוחזקות עיקריות ראה בביאור 14 לדוחות הכספיים לשנת 2021. ביום 2 במרץ, 2022 התקבל היתר מהמפקח על הבנקים להקמה ושליטה בתאגיד עזר לריכוז פעולות הבנק בתחום האשראי הצרכני. לפרטים נוספים [ראה בפרק 1.6 אירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן](#).

פרק 3 - סקירת הסיכונים

התפתחויות מהותיות בחשיפה לסיכונים ואופן ניהולם

הבנק מנהל את עסקיו ואת סיכוניו בהתאם לעקרונות וסטנדרטים בינלאומיים מקובלים המותווים ע"י בנק ישראל ובהתאם למסגרת ניהול ובקרת הסיכונים שנקבעה ע"י הדירקטוריון, המעוגנת במסמכי מדיניות לסיכונים המהותיים להם חשוף הבנק. מסכמים אלה מגדירים את העקרונות לניהול סיכונים אלה ואת תיאבון הסיכון (תקרות החשיפה המותרות) על פי קביעת הדירקטוריון, באופן ההולם את דרישות בנק ישראל. הבנק פועל כך שתהליכי ניהול ובקרת הסיכונים יהלמו את פרופיל הסיכונים המהותיים לפעילות הבנק. מסמכי המדיניות לניהול הסיכונים השונים כוללים כלים, תהליכים, מערכות וממשל תאגידי, כולל קווי ההגנה המאפשרים ניטור של פרופיל הסיכון ואופן התפתחותו, לנוכח תאבון הסיכון, בקרה ודיווח, בכל מצב טבעי: שגרה, התרעה (התקרבות לתאבון הסיכון) ומצב קיצון.

תהליכי ניהול הסיכונים מתייחסים למכלול הסיכונים הרלוונטיים לבנק בשגרה ובקיצון כך שלצד הסיכונים בפעילויות העסקיות: אשראי, שוק, ריבית ונזילות, ישנה התייחסות גם לסיכונים אחרים ובכללם: סיכונים תפעוליים, סיכונים טכנולוגיים וסיכונים סייבר, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים משפטיים, סיכונים רגולציה, סיכונים ציות והוגנות, איסור הלבנת הון, סיכונים מוניטין, המשכיות עסקית וסיכון אסטרטגי- עסקי. עם פרוץ המגפה בשנת 2020, ועקב השפעתה המהותית על הפעילות העסקית והתפעולית של הבנק, חל שינוי בפרופיל הסיכונים של הבנק, כפי שיתואר בהמשך פרק זה. שנת 2021 התאפיינה בהתאוששות של המשק וחזרה למצב עסקים שבשגרה, והבנק השכיל לעמוד בכל יעדי העסקיים ואף מעבר לזה. ברבעון הראשון של שנת 2022, נמשך השיפור במצב המשק ובפעילותו העסקית של הבנק, אך מספר אירועים מחייבים המשך הניטור ונקיטת משנה זהירות בכל הקשור לפרופיל הסיכון של הבנק: העימות בין רוסיה ואוקראינה שעודנו נמשך וההסלמה במצב הביטחוני באזורנו, גרמו לתודעתנו בשווקים שיש לנטר בתשומת לב. רמת האינפלציה נמצאת בשיעורים שלא ידענו בעבר, ובנוסף, העלייה בריבית בנק ישראל לראשונה מזה זמן רב, מסמנת שינוי במגמת הריבית שיש לה השפעה על פרופיל הסיכון של הבנק. לאלה, יש להוסיף את האפשרות שאין לפסול להתפתחות מחודשת של המגיפה, העלולה להביא לשינוי בסביבת העבודה של הבנק ובפרופיל הסיכון שלו.

הבנק ממשיך לעקוב אחר התרחשויות אלה ונוקט כל הפעולות הנדרשות לנטר את התפתחות פרופיל הסיכון וההון שלו ועמידתו ביעדי העסקיים והתפעוליים לשמירת המוניטין שלו. להערכת הבנק, השינוי ברמת האינפלציה וכן, עליית הריבית, אינם מאיימים על פרופיל הסיכון של הבנק, ולמעשה, בהרבה מובנים מיטיבים עם פרופיל הסיכונים ועם יעדי העסקיים. עם זאת, הבנק ממשיך לעקוב אחר התפתחויות אלה כדי לנטר כל שינוי במגמה זו, וכן, כדי לעקוב אחר התפתחות יעדי העסקיים, יעדי ההון ופרופיל הסיכונים המהותיים לפעילותו, בעיקר, עקב אירועים שאינם בהכרח נתונים לשליטתו – המצב הביטחוני באזורנו, העימות בין רוסיה ואוקראינה והפוטנציאל להתפתחות מחודשת של המגיפה.

דירקטוריון הבנק קובע את העקרונות לניהול סיכונים אלו במסמך מדיניות ובפרט, הוא קובע את תיאבון הסיכון שמגדיר את רמת הסיכון לה הבנק מוכן להיות חשוף במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון. תיאבון הסיכון משמש כבסיס להקצאת משאבים והון. הגדרת תיאבון הסיכון כוללת מערכת של מגבלות כמותיות ו/או איכותיות ברמת הנהלת ודירקטוריון הבנק. קביעת תאבון הסיכון היא אחד מהיבטים המרכזיים בראיית הבנק, שכן הוא נועד לתמוך באסטרטגיית הבנק ובתכנית העסקית שלו. הבנק מקפיד לנטר את התפתחות פרופיל הסיכון וההון שלו לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע, התפתחויות ברמת המאקרו, הרגולציה, היעדים העסקיים, והתממשות או פוטנציאל התממשות אירוע קיצוני כדוגמת אירוע הקורונה. מסגרת ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק קובעת את הדרכים לניטור זה, לדיווחים הנדרשים, להערכות מצב שוטפות המאפשרות המשך פעילות עסקית ותפעולית, וקבלת החלטות לאופן שבו יש למזער את הסיכון בעת קיצון או במצב חירום.

הבנק נדרש, כמו יתר התאגידים הבנקאיים, לכלול טבלת גורמי סיכון, ולהעריך את השפעתו של כל גורם סיכון על עסקיו, נכסיו של הבנק והמוניטין שלו. במסגרת הערכות אלו יש לאמוד הן את פוטנציאל החשיפה או הנזק כתוצאה מהתרחשויות של אירוע מסוים והן את ההסתברות שאותו אירוע יקרה. כמו כן, לאפקטיביות הבקורות המתבצעות כחלק מטיפול בסיכונים השונים, כמו גם להתפתחות המאקרו ולאירועי טבע, יש השפעה על פרופיל הסיכון ואופן התפתחותו, רמתו והפוטנציאל להתממשותו. לפיכך, הערכת הסיכונים המפורטת בטבלה להלן הינה הערכה סובייקטיבית של הבנק את השפעת הסיכון השירי על עסקיו.

הבנק מבצע הערכת סיכון איכותית וכמותית במסגרת תהליך ה-ICAAP. במסגרת זו הסיכונים מכומתים ונקבעות הקצאות ההון הנדרשות לסיכונים השונים. הקצאות ההון מבטאות הפסד פוטנציאלי בהתממשות תרחיש קיצון מגוונים, חלקם ברמת חומרה גבוהה מאוד. במהלך הרבעון השני של שנת 2021 השלים הבנק את דו"ח ה-ICAAP לשנת 2020. הדו"ח מלמד כי לבנק יש ההון הזמין לו, הגבוה מההון הנדרש ממנו, גם בהתקיים אירועי קיצון ברמת חומרה גבוהה, ובפרט, בעת התפשטות מגיפת הקורונה. לפיכך, תכנון ההון ב-ICAAP מלמד כי גם תחת תרחישי קיצון מגוונים ברמות חומרה גבוהות, שיש להם פוטנציאל השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק, עומד הבנק ביעדי ההון שנקבעו ע"י הדירקטוריון. במהלך שנת 2021 אישר הבנק תכנית אסטרטגית חדשה, וזאת, לאחר שדירקטוריון והנהלת הבנק ווידאו כי היעדים העסקיים שהיא קובעת, הולמים את תאבון הסיכון של הבנק. באופן דומה, תכנית העבודה של הבנק נבחנה תחת שורה של ניתוחי רגישויות להנחות התכנית שתוצאותיהן העידו כי תכנית העבודה והיעדים העסקיים שלה ניתנים לביצוע תחת עמידה ביחסי ההון ובתאבון הסיכון שנקבע. ברבעון הראשון של שנת 2022, השלים הבנק את ביצועו של התרחיש האחד של בנק ישראל, הקובע תנאי מאקרו בקיצון, ולאחר בחינת התוצאות, עולה כי גם בתרחיש זה, הבנק ימשיך לשמור על איתנות, ומידת פגיעת התרחיש לא תהווה איום על חוסנו.

התפשטות נגיף הקורונה בשנת 2020 היא אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות פוטנציאליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת יחידות הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים בפרופיל הסיכונים שלו. בדומה למערכת הבנקאית, זיהה הבנק עם התפתחות המגפה פוטנציאל להתעצמות מספר סיכונים, ופעל לניטרול ולהיזק הבקרה עליהם, בהם: סיכון המשכיות עסקית, סיכון אשראי, סיכון שוק ונדל"ל, סיכון מודל וסיכונים תפעוליים, לרבות סיכונים טכנולוגיים, סיכונים סייבר ואבטחת מידע וסיכונים מעילות והונאות, סיכון ציות ואיסור הלבנת הון. כאמור לעיל, החל מראשית שנת 2021 חלה התאוששות במשק, תוצאת הצלחת מבצע החיסונים שסייעה לבלימת התפשטות המגיפה וחזרה של המשק לשגרה. הבנק, השכיל להשיג תוצאות עסקיות טובות מאוד ולעמוד ביעדיו העסקיים ואף מעבר לזאת, המלוות בהתמתנות פרופיל הסיכונים של הבנק, בעיקר, בכל הקשור לסיכון האשראי הצרכני וזאת בעיקר, עקב חזרה של הלקוחות לפירעון שוטף של ההלוואות שניתנו להם, עם סיום ההקפאה, ברמת כשלים נמוכה מהמצופה בתחילת השנה. סיכון תיק המשכנתאות של הבנק נשאר נמוך, כפי שחוינו גם בשנת 2020.

ברבעון הראשון של שנת 2022, נמשכה מגמת הירידה בסיכון האשראי של הבנק, המתבטאת בירידה בשיעור הכשלים בתיק המשכנתאות לרמה נמוכה מאוד, והמשך הירידה ברמת הכשל וההפרשה הצפויה בתיק האשראי הצרכני. תיק הנדל"ן של הבנק ממשיך לשמור על רמת סיכון נמוכה, כשמדדי הסיכון שלו ממשיכים להיות נמוכים בהתאם לתאבון הסיכון השמרני שקבע דירקטוריון הבנק. האירועים בשוקי ההון במהלך הרבעון, הביאו לירידה ביחס הון רובד 1, אולם הבנק שמר כל העת על עמידה ביחס ההון שקבע הדירקטוריון, וממשיך לנהל ולתכנן את ההון בהתאם ליעדי ההון שנקבעו, תוך תשומת לב ונקיטת משנה זהירות לאירועים שצוינו לעיל, שמרביתם, הם אירועים חיצוניים שאינם בשליטת הבנק, אולם יש להם פוטנציאל השפעה על פרופיל הסיכון שלו. במהלך הרבעון המשיך הבנק לפעול לקידום תכניות העבודה שלו לטיפול בסיכון תפעולי, סיכון מעילות והונאות, טיפול בסיכון מיקור חוץ וסיכונים בקרה פנימית נוספים תוך מתן דגש להמשך טיפוחה של תרבות לניהול סיכונים, חיזוק תהליכי ההערכה העצמית ותהליכי הסקת לקחים ולמידה מאירועים. הבנק פועל בתכנית עבודה סדורה לשמירה על רמה גבוהה של ניהול סיכון אבטחת מידע וסייבר, וזאת, לנוכח התגברות האיומים בעולם ובמדינתנו, בין היתר, עקב המצב הגאופוליטי. למידע נוסף אודות הסיכונים ואופן ניהולם ראה גם את הדוח על הסיכונים – גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים המפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

3.1 סיכון אשראי

סיכון האשראי הוא הסיכון לפגיעה בשווי הבנק הנובע מהפוטנציאל שלוואה או צד נגדי של הבנק ייכשל בעמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו או עקב הרעה באיכות הלוואים ושיווי הביטחונות שהועמדו על ידם.

פעילות האשראי לציבור מנוהלת במספר מגזרים עיקריים הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות והשירותים הבנקאיים הנדרשים להם וכן ביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מסוגי הלקוחות:

מגזר משקי הבית, לקוחות בפעילות בינלאומית ולקוחות מסחריים נמצאים באחריות החטיבה הקמעונאית.

מגזר עסקי וליווי פרויקטים בנדל"ן (הנמצאת באחריות מחלקת סקטור הנדל"ן) כפופים לחטיבת נדל"ן ומוצרים בנקאיים.

סיכון האשראי הוא הסיכון העיקרי של הבנק. מהותיות סיכון זה תואמת את עסקי הליבה של הבנק. הסיכון בא לידי ביטוי בפעילות בעיקר מול לקוחות קמעונאיים, כ-90% מהפעילות, אך גם מול לקוחות עסקיים ובפעילות הנוסטרו. על מנת לנהל את סיכון האשראי, מוגדרות בבנק מדיניות ניהול סיכונים אשראי ומדיניות אשראי המאפשרות בתדירות שאינה פוחתת מתדירות שנתית על-ידי הדירקטוריון. מדיניות האשראי, ובפרט, תאבון הסיכון הותאמו בשנה האחרונה, כמו גם בשנת 2020 (עקב התפשטות הקורונה), להתפתחויות בסביבה העסקית של הבנק, כולל מצב המאקרו. כחלק ממהלך זה עודכנו בתחילת הרבעון השני של 2022, מגבלות תיק המשכנתאות של הבנק, כתגובה לעליית הריבית במשק, במטרה להקל על לקוחות הבנק בכל הקשור ליחס ההחזר. בנוסף, עתיד הבנק להשלים במהלך הרבעון השני מהלך לעדכון מערך החיתום לאשראי הצרכני, שיביא לעדכון תאבון הסיכון בכל הקשור לפעילות אשראי זה, במטרה לאפשר הצעות ערך טובות יותר ללקוחות הבנק.

מדיניות ניהול סיכונים אשראי מתארת את קווי ההגנה האחראים לניהול, בקרה וביקורת על סיכון זה, את עקרונות ומגבלות ניהול הסיכון, הכלים להפחתת הסיכון וכלי בקרה לניהול הסיכון. כמו כן, מתואר בה תהליך קביעת הסמכויות, תהליך הדיווח הסדור, דרכי הניטור של פרופיל הסיכון לנוכח תאבון הסיכון שנקבע, והעקרונות לניהול הסיכון בעת קיצון. מסמך מדיניות האשראי המאושר על-ידי דירקטוריון הבנק, מתווה את מדיניות מתן האשראי של הבנק ומפרט את העקרונות למתן אשראי, כולל המגבלות והביטחונות. במסגרת המדיניות נקבעים גם עקרונות וכללים לניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים והן ברמת ענפי המשק וקווי העסקים ומתייחסת לפיכך, להיבטי ריכוזיות האשראי. כאמור לעיל, מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור שינויים מאקרו כלכליים והתפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק או אירוע קיצון, ובהתאמה נערכים בה עדכונים במקרה הצורך. בתהליך מתן האשראי נבחנים נתוני העסקה בהתאם לקריטריונים שנקבעו בנהלי הבנק. מנגנון חיתום ואישור האשראי הינו היררכי, מרמת הסינף ועד לרמת ההנהלה הבכירה, על פי מדרג סמכויות שאושר על-ידי הדירקטוריון.

הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולמזער את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב חיתום האשראי, אישורו, הביטחונות הנדרשים בהתאם למדיניות האשראי ולנהלים הרלוונטיים ועד למעקב ולבקורות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות המהוות את קו ההגנה הראשון וביחידות הבקרה הייעודיות, כולל פעילות הבקרה המתבצעת על ידי הקו השני לפעילות הבנק, פונקציית ניהול הסיכונים. הבנק משקיע מאמצים רבים לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים במתן אשראי וניהולו וכן בפיתוח כלים ממוחשבים, מודלים לדירוג וחיתום אשראי ודוחות בקרה שיסייעו בניהולו היעיל, כמו כן, הוכנסו שיפורים בתהליכי הגבייה והוטמע מנגנון לגבייה דיגיטלית. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2022 נמשכה הירידה ברמת הכשלים באשראי הצרכני, תוצאה, בין היתר, של שינויים שביצע הבנק ביכולת החיתום, הדירוג הגבייה והניטור שהביאו לשיפור מהותי ופרמננטי בתמהיל התיק, והבנק ימשיך לשדרג יכולות אלה בשנת 2022, באמצעות הטמעת מערך חיתום חדש, המבוסס על טכנולוגיה מתקדמת ומודלים לחיתום מבוססי שיטות סטטיסטיות מתקדמות. לצורך ניהול ובקרה של סיכון האשראי הבנק עושה שימוש במספר מערכות ממוחשבות. מערכות המחשב מספקות כלי בקרה לקו ההגנה הראשון וכן לקו השני והשלישי, לאיתור סיכונים אשראי. בנוסף, הגביר הבנק את יכולות הבקרה וניהול תיקי האשראי שלו, באמצעות פיתוח מגוון דוחות המנטרים את פרופיל הסיכון של התיק, לנוכח היעדים העסקיים ותאבון הסיכון. חלק לא מבוטל מדוחות אלה מופק בתדירות יומית, ומאפשר לפיכך, ניהול דינאמי של התיק. רכישת תיקי אשראי צרכני אותם מבצע הבנק לפי האסטרטגיה שלו, מתבצעת בתהליך מוסדר, הבוחן את כל היבטי הרכישה בצ'ק ליסט בהתאם לטיפול הבנק במוצר חדש, כולל בחינה קפדנית של איכות התיק והסיכונים הכרוכים בפעילות הרכישה. רכישת התיק והצ'ק ליסט המלווה אותה, נתונים לאישור הנהלה ודירקטוריון הבנק.

בין המערכות העיקריות ניתן למנות את מערכת האשראי הקמעונאי והמסחרי, מערכת ניהול המשכנתאות, מערכות תומכות לקבלת החלטות אשראי קמעונאי ומערכות לדירוג פנימי של תיק האשראי.

לבנק מספר מערכות פנימיות לדירוג לווים התומכות בקבלת החלטות אשראי: בתחום ליווי הפרויקטים משלבת המערכת פרמטרים מדוחות החשיפה של הפרויקטים, כגון בחינת קצב ההתקדמות, מצב הנזילות, שחיקת הרווחיות, שווי המלאי ועוד. באשראי קמעונאי מדורג הלקוח בהתאם למודלי דרוג המתבססים על מאפייני הלקוח בעת בקשת האשראי, בשילוב עם מידע המגיע מלשכת האשראי עמה עובד הבנק במסגרת חוק נתוני האשראי. בבנק הוטמעו מודלים סטטיסטיים נפרדים ללקוחות קיימים ולקוחות חדשים. המודלים מתוקפים ומנוטרים בהתאם למדיניות הבנק לתיקוף מודלים. בהתאם למכתב בנק ישראל, בחן הבנק במהלך השנה האחרונה את השפעת אירוע הקורונה על המודלים המשמשים אותם לחיתום ודירוג. בנוסף, וכאמור לעיל, התניע הבנק במחצית השנייה של השנה מהלך לעדכון המודלים בהתבסס על שיטות סטטיסטיות מתקדמות, כחלק מראיית דירקטוריון והנהלת הבנק לשכלל את כלי המדידה, הדיווח והבקרה לשם קבלת מידע מקיף יותר המסייע בניהול סיכון האשראי, ובכך, לתת ערך עסקי גבוה ככל שניתן. תהליך עדכון המודלים הפך להיות דינאמי, ולבנק היכולת לפתח מודלים בזמן קצר יחסית, ובהתאם לצרכים העסקיים התפתחות פרופיל הסיכון בתיק או השינויים בסביבה העסקית שלו.

לשם מזעור סיכון האשראי, ההנהלה שמה דגש על תהליכים שוטפים לניתוח הנתונים ולשיפור המדידה והבנק המשיך במהלך השנה לפתח דוחות ייעודיים המאפשרים ניתוח פרופיל הסיכון של תיק האשראי וסגמנטים שלו. הבנק דורש שיעבוד בטחונות עבור סוגי אשראי מסוימים בהתאם למדיניות האשראי שאושרה. הבטוחה המרכזית הניתנת לבנק היא שיעבוד נדל"ן. כמו כן, מתקבלים בבנק בטחונות נוספים: שיעבוד רכב, פיקדונות וני"ע, ערבויות בנקאיות מצדדים שלישיים, ערבויות אישיות של ערבים לחוב ועוד. במדיניות הבנק נקבעו כללי הישענות על כל אחד מסוגי הבטוחות, בהתאם לאופי הבטוחה, סחירותה, מהירות המימוש והמעמד המשפטי של הבטוחה. הביטחונות מותאמים לנסיבות ההלוואה ולאיתנותו הפיננסית של הלוואה. בנהלי הבנק נקבעו כללים לניהול הביטחונות ולעדכון ערכם.

במהלך הקורונה הבנק נקט צעדים נוספים להפחתת סיכון האשראי באמצעות עדכון מדיניות האשראי, והידוק תהליך החיתום ותאבון הסיכון לחשיפות מסוימות. תהליך זה הפך להיות תהליך כמעט בשגרה, גם לנוכח ההתפתחויות בשווקים תוצאת העימות בין רוסיה לאוקראינה, ההרעה במצב הביטחוני באזורנו, ושינויים ברמת המאקרו, בכל הקשור לעליית הריבית ורמת האינפלציה ורמת הביקושים לסגמנטים בתיק האשראי.

תיאור הגורמים הפעילים היוצרים, מנהלים ומבקרים את סיכון האשראי- קווי ההגנה

הבנק אימץ מסגרת עבודה לניהול ובקרת סיכונים המבוססת על מעגל פיקוח ושלושה "קווי הגנה". מעגל הפיקוח כולל את הדירקטוריון ואת ועדותיו הרלוונטיות (ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים וועדת ביקורת), וכן את ההנהלה. קו ההגנה הראשון כולל את נטלי ומנהלי הסיכון, כגון ועדת האשראי הפנימית, מנהל החטיבה הקמעונאית, סקטור הנדל"ן, מוסמי האשראי ויחידת הגבייה. קו ההגנה השני כולל את פונקציות ניהול הסיכונים בחטיבת הסיכונים בראשות מנהל חטיבת הסיכונים שמשמש כמנהל הסיכונים הראשי של הבנק בתחילת שנת 2022 ביצע הבנק שינוי ארגוני, כאשר מחלקת ציות ואיסור הלבנת הון הועברה לחטיבת הסיכונים. בנוסף, כולל הקו השני גם את אגף הכספים של הבנק ואת החטיבה המשפטית. קו ההגנה השני אחראי לפיכך, לבקרת מכלול הסיכונים הכרוכים בפעילות האשראי של הבנק, כולל סיכון תפעולי, סיכון ציות ואיסור הלבנת הון, הוגנות וסיכונים נוספים, באופן התואם את הוראות בנק ישראל. הקו השלישי כולל את הביקורת הפנימית. ראה גם את דו"ח על הסיכונים – גילוי בהתאם לדבר 3 ומידע נוסף על הסיכונים.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

התפשטות הנגיף והמשבר העולמי בשנת 2020 הביאו לעלייה בשיעור האבטלה, לפגיעה בחוסנם של משקי הבית ולהאטה בפעילות בענף הנדל"ן, ומשך קיימות לה השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לווים, בעיקר מקרב משקי הבית, ובגין ההאטה בפעילות הכלכלית. הבנק נקט מספר פעולות, ביניהם, התאמת תהליך ומודל החיתום שלו למצב שנוצר עקב פרוץ המגיפה ופוטנציאל הפגיעה בהנכסות הלווים, והגברת פעולות הניטור והבקרה של יחידות הבנק השונות, על מנת להבטיח כי השפעת המגיפה על פרופיל סיכון האשראי של הבנק, הינה נמוכה ככל שניתן. במהלך שנת 2020, ניטור הבנק העלה כי לא חל שינוי ברמת הסיכון של תיק המשכנתאות ותיק הנדל"ן, ואילו רמת הפרשות בגין התיק הצרכני של הבנק גדלה, בין היתר, בגין הקפאת ההלוואות, ופוטנציאל השפעת האבטלה והחלת על פרופיל הסיכון של התיק הצרכני. הצלחת מבצע החיסונים, וחזרת המשק לשגרת פעילות החל מהרבעון הראשון של שנת 2021 הקטינה את אי הוודאות, הביאה לעלייה בביצועי אשראי, כשבנוסף, חלה ירידה משמעותית בהקפאת התשלומים באשראי למגזר משקי הבית (לדיר ואחר) ויציאתם של הלווים מהקפאה התרחשה ללא עלייה משמעותית ברמת הכשלים, קרי, בפרופיל סיכון נמוך יחסית. השיפור במצב המשק הביא לעלייה בביצועי האשראי של הבנק בתחום המשכנתאות, כאשר עליה זו מלווה בפרופיל סיכון מתון יחסית, רמת כשלים והפרשות נמוכות, כולל של לקוחות הבנק שחזרו מהקפאת תשלומים. במחצית השנייה של השנה נמשכה מגמה זו כאשר בחלק מן הסגמנטים, כמו סגמנט האשראי הצרכני, שיעורי הכשל הם נמוכים אף יחסית לשיעורם טרום הקורונה, עקב פעולות ותהליכים שביצע הבנק בהקשר עם החיתום והניטור של סגמנט זה. עם זאת, הזהירות עדיין מחויבת שכן עדיין קיימת אי וודאות בנוגע להמשך התפתחות המגיפה והשפעתה על תנאי המאקרו. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2022 נמשכה המגמה, כאשר רמת הביצועים של הבנק המשיכה לעלות בכל סגמנטי האשראי, תוך שהוא שומר על פרופיל סיכון נמוך יחסית, המתבטא במדדי הסיכון, שיעור הכשלים שממשיך לרדת ורמת הפרשות נמוכה יחסית לעבר בסגמנטים השונים, ושיפור משמעותי באיכות ותמהיל תיק האשראי הצרכני.

ראה להלן [בפרק 3.5 – סיכונים אחרים](#).

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים גיבש הפיקוח על הבנקים מתווה, שאומץ על ידי הבנק, המאפשר ללקוחות לדחות תשלומי הלוואות בנקאיות בשלושה מגזרי פעילות: משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי לעסקים.

המתווה גובש בתאריך 7 במאי 2020 ומאז הוארך והורחב. כאשר ביום 30 בנובמבר 2020 הודיע הפיקוח על הבנקים כי מתוך הבנה כי השלכות משבר הקורונה צפויות להשפיע על הקשיים התזרימיים של חלק מהלקוחות גם במהלך שנת 2021, גובש מתווה נוסף, שאומץ על ידי הבנק, המאפשר ללקוחות שדחו את הלוואותיהם בהתאם למתווים קודמים, להמשיך ולדחות את תשלומי המשכנתאות וההלוואות הצרכניות (להלן – המתווה הנוסף). יצוין, כי בשונה מהמתווים הקודמים, במתווה הנוסף ניתן דגש על חזרת הלווים לתשלום הלוואותיהם, וזאת באמצעות לוח תשלומים מקל.

בהתייחס ללקוחות שאינם נכללים במתווה הנוסף, הבנק ימשיך לסייע בהסדרים פרטניים ומציאת פתרונות מותאמים לכל לקוח. כמו כן, מועד הגשת בקשות דחייה בהתאם למתווה הקיים היה עד לתאריך 31 בדצמבר 2021.

הבנק מנטר באופן שוטף את סיכון האשראי של הלקוחות שכבר סיימו את הקפאת ההלוואה. כאמור לעיל, במהלך השנה וברבעון הנוכחי לא חל שינוי מהותי ברמת הכשלים של הלקוחות שסיימו את הקפאת ההלוואה, ורובם, משלמים את חובם באופן סדיר. עובדה זו מסייעת לירידה ברמת הכשל של הבנק באשראי הצרכני, שהושפע מהתפתחות המגיפה, שהפעתה על מצב המשק ושיפור מתמשך ביכולות החיתום והגבייה של הבנק. נכון לרבעון הראשון של שנת 2022, חלה ירידה נוספת ברמת הפרשה הצפויה של תיקי האשראי, כשהיא מלווה בשיפור באיכות תיק האשראי הצרכני, שחלקו הארי מדורג בדירוגים גבוהים יחסית. הבנק פועל באמצעות כלים מגוונים על מנת להבטיח כי תמהיל התיק יישמר. התיקים מאתגרים באמצעות מבחני קיצון על מנת להעריך מבעוד מועד השפעת שינויים חיצוניים על איכות התיקים.

בהמשך לאמור לעיל ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לווים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם

בנק ישראל דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. בהתאם לחוזר נקבע כי שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש, כאשר בשל אירוע נגיף הקורונה מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן. עוד נקבע כי, לווה נחשב לווה שאינו בפיגור אם הוא נמצא בפיגור של פחות מ-30 ימים במועד יישום השינויים. ייצוב לווים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם, אשר הם לווים תקינים הנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר כתוצאה מאירוע נגיף הקורונה ככלל לא יחשב כארגון מחדש של חוב בעייתי, בפרט כאשר מתקיימים התנאים הבאים: השינוי בוצע בשל אירוע נגיף הקורונה, הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמו השינויים, השינוי הוא לזמן קצר.

לעניין קביעת מצב פיגור - חובות שלא היו לפני כן בפיגור וניתנה להם דחייה בשל אירוע נגיף הקורונה, לא יסווגו כחובות בפיגור בשל הדחייה. כאשר בוצעה דחיית תשלומים בחובות שהיו בפיגור לפני הדחייה, יש להקפיא את מצב הפיגור במשך תקופת דחיית התשלום למעט אם החוב סווג כפגום או אם הוא נמחק חשבונאית. ייתכן שאילולא הקפאת מניין ימי הפיגור ביחס לתשלומים שנדחו, כאמור לעיל, יתרת החובות בפיגור הייתה גבוהה יותר.

דחיית התשלומים כאמור לעיל, לגבי הלוואות שלא היו בפיגור של 30 ימים או יותר במועד דחיית התשלומים, לא תחייב סיווג ההלוואות כחוב בארגון מחדש של חוב בעייתי. כאמור לעיל החל מיום 1 בינואר 2021 נכנס לתוקפו המתווה הנוסף ובו ניתן דגש על המשך מתן הקלה ללקוחות לצד הסדרת לוח תשלומים מקל לפירעון החוב, זאת בשונה מהקפאה או דחיית החוב בהתאם למתווה הקודם.

כמו כן, בהתאם למתווה הנוסף תאגיד בנקאי רשאי לא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות לדיוור, אשראי צרכני, ואשראי לעסקים קטנים וזעירים, שלא היו בפיגור של 30 ימים או יותר במועד דחיית התשלומים, שלגביהן בוצעו מיום 1 בינואר 2021 ועד ליום 31 במרץ 2021 דחיות תשלומים במסגרת המתווה המעודכן, גם אם הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים, השפעת יישום ההקלות בגין החובות שנדחו אינה מהותית.

לפרטים נוספים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 1 בדוחות הכספיים](#).

טבלה 21 - חובות אשר בוצעה לגביהם דחיית תשלומים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים כאמור לעיל (במיליוני שקלים):

חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ^(א)		פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים				חובות לא בעייתיים		
יתרת חוב רשומה ^(א)	מספר הלוואות	סכום התשלומים שנדחו	חובות בעייתיים	חובות שאינם בדיוור ביצוע אשראי	חובות בדיוור ביצוע אשראי, בפיגור של 30 ימים או יותר	חובות בדיוור ביצוע אשראי שאינם בפיגור	סה"כ חובות לא בעייתיים	
-	-	-	-	-	-	-	-	עסקים גדולים
-	-	-	-	-	-	-	-	עסקים בינוניים
72.9	48.0	11.0	-	-	-	72.9	72.9	עסקים קטנים
51.3	1,091.0	27.1	1.5	-	-	49.8	49.8	אנשים פרטיים - לא דיוור
698.2	1,320.0	88.0	3.3	-	23.8	671.1	694.9	הלוואות לדיוור
822.4	2,459.0	126.1	4.8	-	23.8	793.8	817.6	סך הכל ליום 31 במרץ 2022
873.5	2,572.0	134.6	3.5	-	22.0	848.0	870.0	סך הכל ליום 31 בדצמבר 2021
953.8	2,670.0	154.8	4.5	-	32.1	917.2	949.3	סך הכל ליום 30 בספטמבר 2021
1,071.8	2,902.0	164.3	5.3	-	19.5	1,047.0	1,066.5	סך הכל ליום 30 ביוני 2021
1,280.0	3,817.0	174.1	79.5	1.6	1.6	1,120.9	1,124.1	סך הכל ליום 31 במרץ 2021

חובות אשר תקופת דחיית התשלומים ביניהם הסתיימה, נכון למועד הדיווח ⁽⁴⁾		פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽²⁾ ⁽⁴⁾	
חובות שנכנסו לפיגור של 30 יום או יותר לאחר סיום תקופת הדחיה, אך לא סווגו כבעייתיים	יתרת חוב רשומה	חובות לא בעייתיים	
		חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-6 חודשים	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-3 ועד 6-7 חודשים
-	-	-	-
-	-	-	-
2.5	177.6	72.9	-
1.8	133.8	48.5	1.3
29.6	1,413.7	694.9	-
33.9	1,725.1	816.3	1.3
5.3	1,863.4	868.8	1.2
5.3	2,107.5	948.2	1.1
-	2,169.7	987.5	79.0
-	3,101.4	1,017.7	258.7
סך הכל ליום 31 במרץ 2022		סך הכל ליום 31 בדצמבר 2021	
סך הכל ליום 30 בספטמבר 2021		סך הכל ליום 30 ביוני 2021	
סך הכל ליום 31 במרץ 2021		סך הכל ליום 31 במרץ 2021	

⁽¹⁾ תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחייה אשר לה הלוואה זכאי לפי כל דין.

⁽²⁾ סיווג החובות בוצע לפי אותם מבחנים שבהם הבנק מבצע את הערכה באופן שוטף בגין חובות אשר נמצאים אינם בדחיית תשלומים.

⁽³⁾ אשראי בשעבוד נכסי נדלן.

⁽⁴⁾ חוב אשר תקופת דחיית התשלומים בגינו הסתיימה הינו חוב אשר מועד התשלום החוזי האחרון שלו שנדחה במסגרת המתווה חלף לפני תאריך הדיווח. לדוגמה חוב שחוזר לשלם בחודש אפריל והתשלום החוזי אחרון שלו שנדחה היה בחודש מרץ, יוגדר כחוב אשר תקופת דחיית התשלומים בגינו הסתיימה ליום 31 במרץ, 2022.

⁽⁵⁾ מזה חובות אשר נכללים במתווה הנוסף, ודחיית התשלומים בוצעה באופן של שינוי לוח התשלומים: יתרת חוב רשומה של אשראי לעסקים קטנים 61.6 מיליוני ש"ח, אשראי לאנשים פרטיים - לא דיוור בסך 57.3 מיליוני ש"ח והלוואות לדיוור בסך 688.2 מיליוני ש"ח.

כפי שניתן לראות מיום 31 במרץ, 2021 ועד ליום הדוח חל שיפור משמעותי בהיקף החובות בדחיית תשלומים. יתרות החוב בדחייה קטנו בכ-36%, מספר ההלוואות קטנו בכ-36% והיקף החובות הבעייתיים קטן באופן ניכר. סכום התשלומים שנדחו מסתכם ב-126.1 מיליוני ש"ח אך ברובם משולמים כסדרם, כאשר החל מכניסתו לתוקף של המתווה הנוסף, דחיית התשלומים בוצעה באופן של שינוי לוח התשלומים לעומת ביצוע הקפאת התשלומים בתקופת המתווים הקודמים.

ריכוזיות אשראי

סיכון הריכוזיות הוא סיכון הנובע מהיעדר פיזור בתיק האשראי. במטרה לצמצם את סיכון הריכוזיות פועל הבנק לפיזור תיק האשראי בין לווים רבים מענפי משק שונים. מרבית תיק האשראי הינו הלוואות לדיוור ואנשים פרטיים - לא לדיוור, יחד עם זאת, אשראי זה מפוזר בין סגמנטים שונים, מגזרים שונים ואזורי מגורים שונים. לאירוע הקורונה, כמו גם לאירועים שהתרחשו ברבעון הנוכחי (עימות בין רוסיה לאוקראינה, ההרעה במצב הבטחוני, עליה בריבית ובזרמת האינפלציה). פוטנציאל השפעה על התפתחות סיכון זה, בעיקר, עקב השפעת רמת האבטלה על רמת הסיכון של האשראי הקמעונאי והבנת הבנק כי ריכוזיות נמוכה בעת שגרה, יכולה להתפתח לרמת ריכוזיות גבוהה יותר בעת קיצון. לפיכך, הבנק בוחן באופן שוטף את חשיפתו למגזרי האוכלוסייה השונים ומבצע ניתוחי תרחישים וניתוחי רגישות כולל תרחישים לחישוב ההפרשה הקבוצתית. בנוסף, מבצע הבנק שורה של תרחישי קיצון הבוחנים את השפעת גורמי הסיכון, כמו האבטלה, על פרופיל הסיכון של התיק, בעיקר, בכל הקשור להפרשה הצפויה מהתיק במונחי PD (שיעור הכשל) ו-LGD (שיעור ההפסד בהיתן כשל). תוצאות הבחינה מוגשות לדירקטוריון הבנק במסמך הסיכונים הרבעוני וכן, בדוח ה-ICAAP הבוחן סיכון זה באופן פרטי בשורה של תרחישי קיצון ביניהם התרחיש האחד של בנק ישראל (הכולל תנאי מאקרו בתנאי קיצון, שהשפעתם נבחנת על ידי הבנק לפי מתודולוגיה סדורה) הפועלים, בין היתר, על תיק המשכנתאות של הבנק (הכולל גם ענף משקי אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור) על תיק האשראי הצרכני, ועל תיק הנדלן בו נבחן גם היקף האשראי הניתן ללווים או קבוצת לוויים. הניתוח כולל בחינה של מדדי הסיכון השונים ברמה של סגמנטים ומגזרים. באופן דומה, מבצעים מבחני רגישות ומבחני קיצון. תוצאת תרחישי הקיצון שהופעלו על תיק האשראי של הבנק מלמדים כי רמת סיכון הריכוזיות הינה נמוכה יחסית.

טבלה 22 – ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור (במיליוני שקלים):

יתרת סיכון אשראי ליום							
31 בדצמבר 2021				31 במרץ 2022			
מסחר	דיור	פרטי	סה"כ	מסחר	דיור	פרטי	סה"כ
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾							
2,243.3	9,574.4	1,227.4	13,045.1	1,965.2	8,891.0	1,124.2	11,980.4
סיכון אשראי מאזני							
986.7	1,695.1	88.9	2,770.7	1,079.4	1,950.5	109.8	3,139.7
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾							
3,230.0	11,269.5	1,316.3	15,815.8	3,044.6	10,841.5	1,234.0	15,120.1
סך סיכון אשראי בדירוג ביצועי אשראי							
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצועי אשראי:							
61.2	111.8	52.0	225.0	5.5	94.5	53.4	153.4
א. לא בעייתי							
1.7	-	12.8	14.5	2.0	-	13.6	15.6
ב. בעייתי צובר ⁽⁴⁾							
9.8	118.4	1.6	129.8	5.7	123.1	1.7	130.5
ג. בעייתי לא צובר ⁽⁴⁾							
72.7	230.2	66.4	369.3	13.2	217.6	68.7	299.5
סך הכל סיכון אשראי מאזני							
4.3	-	-	4.3	1.4	-	0.1	1.5
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾							
77.0	230.2	66.4	373.6	14.6	217.6	68.8	301.0
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצועי אשראי							
1.6	-	4.6	6.2	1.8	-	3.9	5.7
מזה: חובות צוברים, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾							
3,307.0	11,499.7	1,382.7	16,189.4	3,059.2	11,059.1	1,302.8	15,421.1
סך סיכון אשראי כולל של הציבור⁽²⁾							
-	-	-	-	-	-	-	-
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים:							
9.8	118.4	1.6	129.8	5.7	123.1	1.7	130.5
א. חובות לא צוברים ⁽⁴⁾							
-	-	-	-	-	-	-	-
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו							
9.8	118.4	1.6	129.8	5.7	123.1	1.7	130.5
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור							

1. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
2. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מוגבלות חבות של לווה.
4. מספרי השוואה ליום 31 בדצמבר 2021 סווגו מחדש בהתאם להוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי אשר הבנק מיישם החל מיום 1 בינואר 2022. שינוי הסיווג כאמור לא השפיע על יתרת החובות הבעייתיים ליום 31 בדצמבר 2021. פרטים נוספים אודות היישום לראשונה מוצגים [בביאור 1 לדוחות הכספיים](#).

טבלה 23 - פרטים בנוגע לתנועה בחובות לא צוברים (במיליוני שקלים):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ							
2021				2022			
מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל	מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל
5.7	123.1	1.7	130.5	5.2	130.2	2.8	138.2
יתרת אשראי לציבור לא צובר לתחילת שנה							
4.1	15.6	-	(14.3)	-	9.7	0.3	10.0
אשראי שסווג כלא צובר במהלך השנה							
-	(18.4)	-	(18.4)	-	(11.0)	-	(11.0)
אשראי שחזר לצבור הכנסות ריבית							
-	-	-	-	(1.0)	-	(0.4)	(1.4)
אשראי שנמחק חשבונאית							
-	(1.9)	(0.1)	(2.0)	-	(2.9)	(0.6)	(3.5)
אשראי שנפרע							
-	-	-	-	-	-	-	-
אחר							
9.8	118.4	1.6	129.8	4.2	126.0	2.1	132.3
יתרת חובות לא צוברים לסוף שנה							
*מזה: תנועה באשראי לא צובר בארגון מחדש							
-	8.5	1.7	10.2	-	12.0	2.8	14.8
יתרת אשראי לא צובר בארגון מחדש לתחילת שנה							
-	0.9	-	0.9	-	0.9	0.3	1.2
תוספות במהלך השנה							
-	-	-	-	-	(1.3)	-	(1.3)
אשראי שחזר לצבור הכנסות ריבית							
-	-	-	-	-	-	(0.4)	(0.4)
אשראי שנמחק חשבונאית							
-	-	(0.1)	(0.1)	-	-	(0.6)	(0.6)
אשראי שנפרע							
-	-	-	-	-	-	-	-
אחר							
-	9.4	1.6	11.0	-	11.6	2.1	13.7
יתרת אשראי לא צובר בארגון מחדש לסוף שנה							

טבלה 24 – פרטים על הלוואות לדיר בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 (במיליוני שקלים):

עומק הפיגור (מיליוני ש"ח)								
בפיגור של 90 ימים או יותר								
סך הכל	יתרות בגין	מכל 6						
	הלוואות	סך הכל	מכל 15				בפיגור של	
	בפיגור	מכל 90	מכל 33	חודשים ועד	ועד 15	90 ימים	ועד 30	
	שמוחזרו ⁽¹⁾	ימים	חודשים	33 חודשים	חודשים	חודשים	ימים	
14.0	-	13.7	9.1	1.8	1.5	1.3	0.3	סכום הפיגור
101.9	3.8	82.7	8.4	13.9	28.0	32.4	15.4	יתרת חוב רשומה
1.8	0.1	1.6	0.2	0.3	0.5	0.6	0.1	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
100.1	3.7	81.1	8.2	13.6	27.5	31.8	15.3	יתרת חוב נטו ליום 31 במרץ 2022 ⁽²⁾
104.9	6.1	85.8	9.2	15.5	26.6	34.6	13.0	יתרת חוב נטו ליום 1 בינואר 2022 ⁽³⁾

⁽¹⁾ הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פירעון, ללא ויתור על ההכנסה.

⁽²⁾ הלוואות לדיר בפיגור מהוות כ-1.0% מתוך האשראי לדיר.

⁽³⁾ מוצג בהתאם להוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי אשר הבנק מיישם החל מיום 1 בינואר 2022.

ניתוח הוצאות להפסדי אשראי והתפתחויות עיקריות בסיכוני האשראי

בתקופת הדוח נרשמה עלייה בהפרשה הקבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים בסך של כ-6.9 מיליוני ש"ח המורכבת מעלייה בהפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים אחר בסך של כ-5.7 מיליוני ש"ח ומהפרשה בגין הלוואות לדיור בסך של 1.2 מיליוני ש"ח בנוסף נרשמה עלייה בהפרשה בגין אשראי מסחרי בסך 3.9 מיליוני ש"ח. הגידול בהפרשה הקבוצתית בתקופת הדוח נובע בעיקרו מעלייה ביתרות האשראי ביחס לתחילת השנה.

טבלה 25 - תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי CECL

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022			
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סה"כ
יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2021	11.7	49.1	113.5
התאמה ליתרת פתיחה בשל השפעת היישום לראשונה (*)	(5.0)	12.7	(8.3)
יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לאחר יישום לראשונה	6.7	61.8	105.2
השפעת שינוי ביתרת החוב	3.6	4.8	11.1
השפעות אחרות (כולל השפעות בעקבות יישום מתודולוגיית חישוב CECL)	0.3	1.0	(0.2)
יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2022	10.6	67.6	116.1

(*) בנוסף, על פי ההוראה החדשה, בוטלו הכנסות ריבית בהלוואות לדיור בפיגור מעל 90 יום בסך של כ-2.8 מיליוני ש"ח.

לפרטים אודות הרכב והתפתחות ההוצאות להפסדי אשראי ראה לעיל [בפרק 2.2 התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#).

טבלה 26 - שיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור:

ליום 31 בדצמבר 2021 ⁽¹⁾				ליום 31 במרץ 2022				
סה"כ	אחר	דיור	מסחרי	סה"כ	אחר	דיור	מסחרי	
ניתוח איכות האשראי לציבור								
1.08%	0.23%	1.35%	0.30%	0.98%	0.12%	1.21%	0.44%	שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור
								שיעור אשראי שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר
1.13%	0.55%	1.35%	0.41%	1.02%	0.48%	1.21%	0.51%	מיתרת האשראי לציבור
1.16%	1.28%	1.30%	0.41%	1.12%	1.11%	1.21%	0.71%	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור
								שיעור האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת
1.26%	4.48%	1.04%	0.29%	2.81%	5.13%	2.35%	3.47%	האשראי לציבור
ניתוח ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח⁽²⁾								
								שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת
(0.51%)	(5.03%)	(0.01%)	0.04%	0.46%	0.29%	0.04%	0.14%	של אשראי לציבור
								שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של
0.16%	1.27%	0.01%	0.15%	0.12%	0.10%	-	0.01%	האשראי לציבור
ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין האשראי לציבור								
0.93%	4.08%	0.60%	0.53%	0.90%	5.23%	0.42%	0.48%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
								שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
86%	1804%	44%	175%	92%	4225%	35%	108%	שאינו צובר
								שיעור ההפרשה להפסדי אשראי, מיתרת האשראי לציבור
82%	738%	44%	130%	88%	1,090%	35%	93%	שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
								שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מהמחיקות החשבונאיות
612%	327%	9083%	333%	805%	512%	-	663%	נטו

(1) השיעורים בשנת 2021 הושפעו מהותית מעדכון הפרשות להפסדי האשראי החזויים כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה אשר נרשמו, על רקע אי הוודאות בשנת 2020. במהלך שנת 2021 בהמשך להתאוששות המשק, הקטין הבנק, באופן הדרגתי, את ההפרשות: ברבעון הראשון לשנת 2021 הוקטנו הפרשות בסך 10.0 מיליוני ש"ח, ברבעון השני לשנת 2021 נרשם קיטון בסך 21.5 מיליוני ש"ח, ברבעון השלישי קיטון בסך 22.4 מיליוני ש"ח וברבעון הרביעי הכיר הבנק בקיטון בסך 13.4 מיליוני ש"ח, סך הכול שוחררו בשנת 2021 מלוא ההפרשות בגין קורונה בסך 67.3 מיליוני ש"ח.

(2) מספרי השוואה ליום 31 בדצמבר 2021 סווגו מחדש בהתאם להוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי אשר הבנק מיישם החל מיום 1 בינואר 2022. שינוי הסיווג כאמור לא השפיע על יתרת החובות הבעייתיים ליום 31 בדצמבר 2021. פרטים נוספים אודות היישום לראשונה מוצגים [בביאור 1 לדוחות הכספיים](#).

הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL)

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה. ביום 28 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב במסגרתו נדרש, בין היתר, ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי (ASU 2016-13). ביום 29 בנובמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים", אשר כולל שילוב של הכללים החדשים בהוראות הדיווח לציבור. על תאגידים בנקאיים ליישם את התקן החדש החל מיום 1 בינואר 2022. המודל החשבונאי שיושם עד כה היה מבוסס על התהוות הפסד ראשוני בפועל – תוך הבאה בחשבון של הפסדים שוההוּו אך טרם נתגלו כבעייתיים במסגרת ההפרשה הקבוצתית. המודל החשבונאי החדש הוא צופה פני עתיד. בהתאם למודל החדש יש להכיר בהפסד הצפוי לאורך כל חיי ההלוואה כבר במועד מתן ההלוואה. משמע יש לתת ביטוי להסתברות שהלווה יגיע למצב של חוסר יכולת לפקוע את חובו. קיים הבדל משמעותי בין שני המודלים, במודל החדש ישנה התחשבות במח"מ ההלוואה. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של הבנק, באמצעות הקדמת רישום ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנטי המחזוריות בהתנהגות ההפרשות להפסדי אשראי, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לוויים, ולחיצוק הקשר בין ניהול סיכונים האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים. [לפרטים נוספים ראה באור 1 לדוחות הכספיים.](#)

טבלה 27 - להלן השפעת היישום לראשונה של הוראות ה-CECL על ההפרשה להפסדי אשראי:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021		השפעת של הוראות CECL		יתרה ליום 1 בינואר 2022
		במיליוני ש"ח		
		(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
1. מאזן				
אשראי לציבור		12,197.3	(2.8)	12,194.5
סך הכל ההפרשה להפסדי אשראי:		(113.2)	7.1	(106.1)
מזה: הפרשה להפסדי אשראי- תיק מסחרי		(10.0)	3.6	(6.4)
מזה: הפרשה להפסדי אשראי- הלוואות לדיוור		(54.5)	16.0	(38.5)
מזה: הפרשה להפסדי אשראי- אנשים פרטיים אחר		(48.7)	(12.5)	(61.2)
אשראי לציבור נטו		12,084.1	4.3	12,088.4
התחייבויות אחרות - הפרשה להפסדי אשראי חוץ מאזני		(3.4)	1.2	(2.2)
2. הון עצמי				
יתרת עודפים לפני השפעת המס		906.0	5.5	911.5
השפעת המס		-	(1.9)	(1.9)
יתרת עודפים, לאחר השפעת מס		906.0	3.6	909.6
3. הלימות הון ומינוף				
יחס הון עצמי רובד 1		10.7%	-	10.7%
יחס הון כולל		14.2%	-	14.2%
יחס המינוף		6.3%	-	6.3%

לפרטים נוספים ראה [ביאור 1 לדוחות הכספיים.](#)

טבלה 28 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (במיליוני שקלים):

יתרה ליום 31 במרץ 2022						
הפסדי אשראי ⁽⁸⁾						
יתרת הפרשה	מחיקות	הוצאות בגין	מזה: סיכון	מזה: סיכון	מזה: דירוג	סיכון אשראי
להפסדי	חשבונאיות	הפסדי	אשראי לא	אשראי	ביצוע אשראי	כולל ⁽¹⁾ (2) (3)
אשראי ⁽⁸⁾	נטו	אשראי ⁽⁸⁾	צובר ⁽⁸⁾	בעייתי ⁽⁸⁾	(4)	
ציבור - מסחרי						
0.4	-	(0.1)	5.9	10.3	1,689.1	1,760.5
2.0	-	0.2	1.3	2.9	986.6	989.5
7.1	0.4	3.3	2.6	2.6	428.3	430.9
1.1	-	0.9	-	-	126.1	126.1
10.6	0.4	4.3	9.8	15.8	3,230.0	3,307.0
סך הכל מסחרי⁽⁸⁾						
41.0	-	1.2	118.4	118.4	11,269.5	11,499.7
67.6	3.3	9.1	1.6	14.4	1,316.3	1,382.7
119.2	3.7	14.6	129.8	148.6	15,815.8	16,189.4
סך הכל ציבור - פעילות בישראל						
-	-	-	-	-	738.2	738.2
119.2	3.7	14.6	129.8	148.6	16,554.0	16,927.6
סך הכל פעילות בישראל						
-	-	-	-	-	115.7	115.7
-	-	-	-	-	24.6	24.6
119.2	3.7	14.6	129.8	148.6	16,694.3	17,067.9
סך הכל						

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾ - 13,428.5 מיליוני ש"ח, אג"ח - 860.4 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 4.0 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 2,775.0 מיליוני ש"ח.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוסן מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (6) כולל הלוואות לדיור אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 166.9 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 127.2 מיליוני ש"ח.
- (7) כולל הלוואות המגובות בתזרים הלוואות רכב בסך 203.0 מיליוני ש"ח בגינם בוצעה הפרשה קבוצתית בסך של 7.0 מיליוני ש"ח.
- (8) החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה.

יתרה ליום 31 במרץ 2021						
הפסדי אשראי ^(א)						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ^(ב) ^(ג)	מזה: דירוג ביצוע אשראי ^(ד)	סיכון אשראי כולל ^(א)
ציבור - מסחרי						
4.6	(0.1)	-	-	11.9	1,739.6	1,789.8
2.7	-	0.2	1.7	2.2	797.7	799.9
2.3	0.9	(0.1)	1.1	1.1	344.7	345.8
3.7	-	-	1.4	1.4	37.9	39.3
13.3	0.8	0.1	4.2	16.6	2,919.9	2,974.8
סך הכל מסחרי						
58.6	-	1.5	6.6	199.9	9,404.6	9,638.2
115.3	2.6	(5.0)	8.8	20.5	1,235.8	1,283.4
187.2	3.4	(3.4)	19.6	237.0	13,560.3	13,896.4
סך הכל ציבור - פעילות בישראל						
-	-	-	-	-	643.8	643.8
187.2	3.4	(3.4)	19.6	237.0	14,204.1	14,540.2
סך הכל פעילות בישראל						
-	-	-	-	-	0.5	0.5
-	-	-	-	-	24.4	24.4
187.2	3.4	(3.4)	19.6	237.0	14,229.0	14,565.1
סך הכל						

^(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾ – 11,917.9 מיליוני ש"ח, אג"ח – 503.2 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים – 2.8 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה – 2,141.2 מיליוני ש"ח.

⁽²⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽³⁾ כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

⁽⁴⁾ סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

⁽⁵⁾ סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

⁽⁶⁾ כולל הלוואות לדיור אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 245.5 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 164.1 מיליוני ש"ח.

⁽⁷⁾ כולל הלוואה בסך 142 מיליוני ש"ח המגובה בתזרים הלוואות רכב, בגינה קיימת הפרשה קבוצתית בהתאם לסיכון הלוואות אלו, בסך של 3.4 מיליוני ש"ח.

⁽⁸⁾ כולל יתרה של חובות אשר תנאיהם שונים במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה וסווגו כחובות בהשגחה מיוחדת ברבעון: בגין אנשים פרטיים – הלוואות לדיור בסך של 75.9 מיליוני ש"ח.

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021						
הפסדי אשראי ^(א)						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ^(ב)	מזה: דירוג ביצוע אשראי ^(ג)	סיכון אשראי כולל ^{(א) (ב) (ג)}
ציבור - מסחרי						
3.4	0.3	(0.8)	1.9	3.4	1,672.7	1,681.6
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(א)						
3.6	-	1.1	1.3	3.2	990.9	994.1
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן						
3.0	2.7	0.3	2.5	2.5	327.5	330.0
שירותים פיננסיים						
1.7	-	0.1	-	-	53.5	53.5
אחרים						
11.7	3.0	0.7	5.7	9.1	3,044.6	3,059.2
סך הכל מסחרי ^(א)						
55.8	0.6	(0.7)	26.3	123.1	10,841.5	11,059.1
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור						
49.1	14.9	(58.9)	6.0	15.4	1,234.0	1,302.8
אנשים פרטיים - אחר						
116.6	18.5	(58.9)	38.0	147.6	15,120.1	15,421.1
סך הכל ציבור - פעילות בישראל ^(א)						
-	-	-	-	-	872.0	872.0
בנקים בישראל ^(א)						
116.6	18.5	(58.9)	38.0	147.6	15,992.1	16,293.1
סך הכל פעילות בישראל						
-	-	-	-	-	0.1	0.1
בנקים בחו"ל						
-	-	-	-	-	34.6	34.6
ממשלות בחו"ל						
116.6	18.5	(58.9)	38.0	147.6	16,026.8	16,327.8
סך הכל						

- ^(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות ⁽²⁾ - 12,539.9 מיליוני ש"ח, אג"ח - 642.9 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 4.5 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 3,141.2 מיליוני ש"ח.
- ⁽²⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- ⁽³⁾ כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- ⁽⁴⁾ סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- ⁽⁵⁾ סיכון אשראי מאזני וחוסך מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- ⁽⁶⁾ כולל הלוואות לדיור אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 182.4 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 122.7 מיליוני ש"ח.
- ⁽⁷⁾ כולל הלוואה בסך 102.0 מיליוני ש"ח המגובה בתזרים הלוואות רכב, בגינה בוצעה הפרשה קבוצתית בהתאם לסיכון הלוואות אלו, בסך של 3.3 מיליוני ש"ח.
- ⁽⁸⁾ מזה 3.4 מיליוני ש"ח חוץ מאזני.

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

במסגרת ניהול סיכוני אשראי, הבנק נוקט אמצעים שונים להפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדיור. הבנק קבע במסגרת מדיניות האשראי תאבון סיכון על פעילות האשראי לדיור בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. הפרמטרים העיקריים להגדרת תיאבון הסיכון בתחום הלוואות לדיור הינם: שיעור המימון (LTV), מיקום הנכס, יחס ההחזר מההכנסה (PTI) שהוא להערכת הבנק גורם עיקרי המשפיע על הכשל, מטרת הלוואה ותקופת ההלוואה, וכן, יכולת המימוש של הנכס במקרה של כשל. הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות לנכס תיאבון הסיכון שקבע, כשהוא עוקב אחר את התפתחות הפרמטרים הללו והשפעתם על רמת הסיכון של תיק המשכנתאות או של סגמנטים שונים שלו באמצעות דוחות בקרה שחלקם מופקים ברמה יומית. לאחר פרוץ משבר הקורונה, הנהלת הבנק החליטה על שינויים רלוונטיים בנהלים ובנוסף קבעה ההנהלה מספר מגבלות מחמירות בהתאם למצב. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021, לאור הצלחת מבצע החיסונים, חזרת המשק לפעילות שבשגרה, הירידה ברמת האבטלה והירידה ברמת דחיות התשלומים, חזר הבנק לעבוד במתכונת של שגרה. במהלך הרבעון השני לשנת 2021 עודכנו חלק מהמגבלות, חלקם צומצמו מתוך ראיה של הפחתת הסיכון או עדכון אפקטיביות המגבלות, וחלקם הורחבו עם הרחבת הפעילות. במהלך הרבעון הנוכחי בחן הבנק את השפעת מגמת עליית הריבית על יחס ההחזר של הלקוחות, ועדכן בחודש אפריל 2022 את תאבון הסיכון שלו, על מנת להקל על יחס ההחזר של הלקוחות הצפוי לעלות, עם עליית הריבית, ולמזער את הסיכוי לכשל שלהם. הבנק ממשיך לנטר את פעילות האשראי, את הביצועים באשראי לדיור לנכס רמת הביקושים בסגמנטים השונים בפעילותו, ההתפתחויות בשווקים והאירועים הגאופוליטיים. במהלך הרבעון הראשון של השנה, המשיך שיעור הכשל בתיק המשכנתאות של הבנק לרדת, והגיע לממדים מזעריים. רמת ההון שהבנק שומר בהתאם להוראות בנק ישראל, כמו גם רמת הפרשות השמרניות שקבע בשיטת ה- CECIL מבטיחה להערכת הבנק, את איתנות התיק, גם לו יתפתחו תנאים שאינם בשגרה.

הניטור מתבסס על ניתוח הביצועים לנכס המערך הרחב של המגבלות (תאבון הסיכון) שקבע הדירקטוריון, בהתבסס על גורמי הסיכון המשפיעים על איכות התיק. מהלך זה של ניטור פרופיל הסיכון לנכס תאבון הסיכון מתבצע בתדירות גבוהה והוא נשען על יכולת הבנק לנהל את הסיכון בתיק המשכנתאות, לנטר סגמנטים שונים שעלו על מנת לעקוב אחר התפתחות הסיכון, כולל השפעת האינפלציה והריבית.

בחודש דצמבר 2020 בנק ישראל עדכן את מגבלת תמהיל רכיבי הפריים במשכנתאות (שהיה מוגבל לעד 33 מתמהיל האשראי). בפועל, המשמעות היא שניתן לקחת משכנתא, או למחזר קיימת, בתמהיל של עד 66 במסלול הפריים. שינוי זה הביא לעליה בשיעור הפירעונות המוקדמים ומיחזורים בשיעור גבוה. הבנק מנטר באופן שוטף את הפירעונות המוקדמים והמיחזורים שבתיק המשכנתאות שלו, ונמצא במהלך לשיעור מודל הפירעונות הקיים באמצעות כלים סטטיסטיים מתקדמים. חלקו הראשון של מהלך זה הסתיים במהלך הרבעון הראשון של שנת 2022 בהצלחה.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 13 לדוחות הכספיים](#).

טבלה 29 - התפתחות ביצועי האשראי לדיור⁽¹⁾ ומדדי ביצוע עיקריים:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31/3/2021	30/6/2021	30/9/2021	31/12/2021	31/03/2022	
736	630	505	554	914	ביצועים במטבע ישראלי (במיליוני ש"ח)
14	25	23	19	23	ביצועים במט"ח (במיליוני ש"ח)
750	655	528	573	937	סה"כ ביצוע (במיליוני ש"ח)
131	(13)	(17)	9	64	אחוז השינוי ביחס לרבעון קודם
41	53	55	60	57	ביצועים בריבית משתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים
253	275	279	289	290	תקופת ההלוואה ממוצעת (בחודשים)
5,625	5,928	6,150	6,093	6,506	הכנסה לנפש בממוצע (בש"ח)
					התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור מימון הנכס⁽²⁾ (LTV)
69	69	70	61	68	0-60
31	31	30	39	32	61-75
-	-	-	-	-	מעל 75 ⁽³⁾
					התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור החזר מהכנסה (PTI) בהלוואות למטרת מגורים⁽⁴⁾
29	29	28	28	28	שיעור החזר מהכנסה (PTI) ממוצע
99	100	100	100	100	0-40
1	-	-	-	-	מעל 40 ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	מזה: אחוז הביצועים בעלי שיעור מימון מעל 60
					התפלגות מספר הסכמים על פי סכום ביצוע (באלפי ש"ח)
18	38	45	44	42	0-500
37	36	38	37	37	500-1,000
19	18	18	20	21	מעל 1,000
775	750	753	793	821	סכום הסכם ממוצע
					הלוואות בסך העולה על 2 מיליון ש"ח להלוואה:
11	25	17	21	34	מספר הלוואות
35	76	41	57	101	סכום כולל (במיליוני ש"ח)

⁽¹⁾ הלוואות חדשות בלבד (לא כולל מיחזורים).

⁽²⁾ הנתונים לפי דיווח 876 לפיקוח על הבנקים.

⁽³⁾ נמוך מ-1.

טבלה 30 - מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור (במיליוני שקלים):

יתרה ליום 31 במרץ 2022								
גיל ההלוואה (זמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)								
שיעור מימון	שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה	עד 3 חודשים	3 חודשים עד שנה	1-2 שנים		2-5 שנים	5-10 שנים	10 שנים ומעלה
עד 45%	עד 40%	292.7	454.6	539.8	975.4	462.2	179.0	2,903.7
	40%-50%	76.6	109.9	92.5	5.8	38.8	27.7	351.3
	50%-80%	37.6	57.7	49.1	7.0	26.4	38.4	216.2
	מעל 80%	0.1	0.1	0.1	0.6	7.6	12.9	21.4
סך הכל		407.0	622.3	681.5	988.8	535.0	258.0	3,492.6
60%-45%	עד 40%	280.5	510.9	497.0	794.8	436.4	300.1	2,819.7
	40%-50%	60.2	129.6	108.3	15.5	63.8	53.7	431.1
	50%-80%	33.9	50.0	40.5	5.8	47.9	62.0	240.1
	מעל 80%	-	-	0.2	-	9.4	13.2	22.8
סך הכל		374.6	690.5	646.0	816.1	557.5	429.0	3,513.7
75%-60%	עד 40%	242.6	463.1	431.4	576.0	165.8	137.6	2,016.5
	40%-50%	64.1	149.0	87.4	6.0	21.0	22.5	350.0
	50%-80%	18.1	54.1	39.3	0.7	21.2	25.0	158.4
	מעל 80%	-	-	-	-	1.5	9.3	10.8
סך הכל		324.8	666.2	558.1	582.7	209.5	194.4	2,535.7
מעל 75%	עד 40%	21.6	60.4	31.7	36.5	10.4	21.3	181.9
	40%-50%	-	17.6	20.9	0.3	2.8	4.0	45.6
	50%-80%	-	16.2	7.2	-	3.2	5.4	32.0
	מעל 80%	-	-	-	-	1.4	1.1	2.5
סך הכל		21.6	94.2	59.8	36.8	17.8	31.8	262.0
שיעבודים אחרים	עד 40%	-	-	-	-	-	0.6	0.6
	40%-50%	-	-	-	-	-	-	-
	50%-80%	-	-	-	-	-	-	-
	מעל 80%	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל		-	-	-	-	-	0.6	0.6
סך הכל		1,128.0	2,073.2	1,945.4	2,424.4	1,319.8	913.8	9,804.6

⁽¹⁾ כאשר מדובר במיחזור הגיל הינו מיום ביצוע המיחזור.

⁽²⁾ שיעור המימון ושיעור ההחזר מההכנסה הקבועה מוצגים למועד מתן האשראי המקורי ואינם משקפים שינויים בשווי הנכס, בשווי האשראי ובהכנסה הקבועה.

מאפייני תיק האשראי לדיור

לקוחות הבנק בתחום הלוואות לדיור נמנים עם אוכלוסיות מהעשירון האמצעי ומעלה. ככלל עדיפות הבנק ללקוחות בעלי הכנסה משפחתית ברוטו שאינה פוחתת מההכנסה הממוצעת במשק כאשר כ-50 מהאשראי ניתן לנכסים באזור גוש דן וירושלים רבתי.

מתחילת השנה הבנק הגדיל את הביצועים שלו תוך שמירה על פרופיל סיכון מתון המתבטא ברמת כשל והפרשות נמוכים וההולם כמובן את תיאבון הסיכון שלו. בביצועי הלוואות לדיור ברבעון הראשון לשנת 2022 שיעור יחס החזר להכנסה הממוצע עמד על כ-28, בדומה אשתקד. כאשר כ-100 מההלוואות ניתנו בשיעור החזר של עד 40 מההכנסה וכ-68 מההלוואות ניתנו בשיעור מימון שאינו עולה על 60 משווי הנכס. כמו כן, בתיק ההלוואות לדיור של הבנק ליום 31 במרץ, 2022 כ-81% מיתרת ההלוואות ניתנו בשיעור החזר של עד 40 מההכנסה וכ-71% מיתרת ההלוואות ניתנו בשיעור מימון של עד 60 משווי הנכס.

הביצועים ברבעון האחרון אופיינו בהמשך המגמה להארכת תקופת ההלוואה, באופן דומה למערכת הבנקאית. ניתוח הבנק מעלה כי מגמת ההארכה של תקופת ההלוואה יש בה כדי להטיב עם לקוחות הבנק, לנוכח העלייה במחירי דיור והרצון לשמור על יחס החזר, בהתאם למדיניות הבנק, שאיננו גורם להרעה במצב הלקוחות.

יתרת חוב נטו (בניכוי הפרשה להפסדי אשראי) של ההלוואות לדיור בפיגור מעל ל-90 ימים ליום 31 במרץ 2022 עומדת על 81.1 מיליוני ש"ח, לעומת יתרה של 71.6 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021 ראה לעיל בטבלה 24 בדבר הלוואות לדיור בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314. החל מיום 1 בינואר 2022 יישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא לפרטים נוספים ראה [ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית](#). במהלך שנת 2020 לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלוויים גיבש הפיקוח על הבנקים מתווה, שאומץ על ידי הבנק, המאפשר ללקוחות לדחות תשלומי הלוואות בנקאיות בשלושה מגזרי פעילות: משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי לעסקים.

ליום 31 במרץ 2022 יתרת האשראי לדיור שבגינתו נדחו תשלומים בבנק עמד על סך של כ-698.2 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו בגין אשראי לדיור עמד על סך של כ-88.0 מיליוני ש"ח, לפרטים אודות שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה ראה לעיל בטבלה 21.

למידע נוסף על סיכונים בתיק ההלוואות לדיור, ראה בדוח נדבך 3 על הסיכונים ליום 31 במרץ 2022, הנמצא באתר האינטרנט של הבנק וכן [בביאור 13](#) ובביאור 6 לדוחות הכספיים.

תהליך מתן אשראי לדיור

פעילות המשכנתאות כוללת בעיקר מתן הלוואות לדיור וכנגד שעבוד דירת מגורים לתושבי ישראל בבסיסי הצמדה שונים ועל-פי מגוון מסלולי ריבית ולתושבי חוץ במט"ח במטבעות עיקריים (בעיקר דולר ארה"ב, לירה שטרלינג ואירו). כאמור, לאחר פרוץ משבר הקורונה הנהלת הבנק החליטה על שינויים רלוונטיים בנהלים ובנוסף קבעה ההנהלה מספר מגבלות מחמירות בהתאם למצב. החל מהרבעון הראשון של שנת 2021 תהליך מתן האשראי לדיור חזר לשגרה עם חזרת המשק לשגרה לאור הצלחת מבצע החיסונים.

מכירת ושירות תיקי אשראי

הבנק מספק שירותי ניהול ותפעול בגין שני סוגי הלוואות:

- א. תיקי הלוואות שנמכרו לגופים מוסדיים, אשר הבנק מנהל ומתפעל עבור הרוכשות את חלק התיק ההלוואות שנרכש על ידן, בתמורה לדמי ניהול, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות עבור עצמו, לרבות חלק תיקי ההלוואות שנותרו בבעלותו.
- יתרת הלוואות אלו אשר מנוהלות על ידי הבנק ליום 31 במרץ 2022 עומדת על סך של כ-1,193.3 מיליוני ש"ח (מזה כ-1,148.0 מיליוני ש"ח בהלוואות לדירור). לבנק אין סיכון אשראי על חלק ההלוואות שנמכרו.
- ב. הלוואות מכספי ממשלה ובאחריותה לזכאי משרד הבינוי והשיכון (להלן: "הלוואות תקציב") אשר יתרתן ליום 31 במרץ 2022 עומדת על סך של כ-315 מיליוני ש"ח. לבנק אין סיכון אשראי על הלוואות התקציב.
- ביחס להלוואות לדירור, אשר נמכרו לגופים מוסדיים בהתאם לאסטרטגיה העסקית של הבנק, נציין, כי בתאריך 14 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת חוזר בנושא מכירת הלוואות ושיתופי פעולה להעמדת הלוואות לדירור. לפי סעיף 4.2 בטיטת החוזר, יחולו מגבלות על היקף מכירת תיקי הלוואות לדירור ע"י תאגיד בנקאי כשיעור מיתרת תיק ההלוואות לדירור (להלן "שיעור המגבלה"). בנק ישראל עדכן, ביחס לבנק, שיעור מגבלה של 25% מהיתרה המאזנית לעומת 15% לפני העדכון. בטיטת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 3298, שפורסמה לאחרונה, מבקש בנק ישראל לעדכן את אופן חישוב המגבלה, כך שתחושב מסך התיק לדירור על מאזן הבנק בתוספת יתרת התיק המכור. היה ותאושר טיוטה זו, יתאפשר לבנק להגדיל את היקף מכירות התיקים בכמה מאות מיליוני שקלים מדי שנה, אם יחליט לעשות זאת. לעדכון זה צפויה להיות השפעה חיובית על פעילות הבנק.
- נכון ליום 31 במרץ, 2022 היקף מכירת תיקי הלוואות לדירור כשיעור מיתרת תיק ההלוואות לדירור עומד על כ-11.7%.
- הבנק רואה במכירת תיקי אשראי חלק ממימוש האסטרטגיה העסקית לטווח הארוך ובכוונתו לפעול למימוש עסקאות אלו בעתיד תוך עמידה במגבלות הרגולטוריות, ככל שתהיינה. יש לציין כי במקביל למכירת תיקי האשראי המשיך הבנק להציג צמיחה בתיק האשראי לדירור (תוך עמידה במגבלות ההון), כך שלמכירות הנ"ל הייתה השפעה חיובית על רווחיות הבנק בשעה שלא הייתה להן השפעה שלילית מהותית על הכנסות הריבית העודפת. כמו כן הבנק הכיר ברווח ברוטו ממכירת תיקי האשראי לדירור בסך 56.1 מיליוני ש"ח, בסך 65.9 מיליוני ש"ח ובסך 44.0 בשנים 2019, 2020 ו-2021 בהתאמה (כ-166 מיליוני ש"ח במצטבר).
- כמו כן, בשל העובדה שכ-98 מתיק הלוואות לדירור של הבנק בוצע בשיעור מימון שאינו עולה על 75 משווי הנכס להערכת הבנק למכירת תיקי האשראי אין השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של תיק האשראי של הבנק.

טבלה 31 - מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדירור שנמכר (במיליוני שקלים):

התפלגות הלוואות לדירור ליום 31 במרץ 2022		שיעור החזר מהכנסה קבועה	שיעור מימון
הלוואות לדירור שנמכרו על יד הבנק	הלוואות לדירור במאזן הבנק		
עד 45	עד 40	29.5%	57.3%
45-60	40-50	3.6%	0.7%
	50-80	2.2%	0.3%
	מעל 80	0.2%	0.2%
סך הכל	סך הכל	35.5%	58.5%
עד 45-60	עד 40	28.6%	40.4%
	40-50	4.4%	0.7%
	50-80	2.4%	0.3%
	מעל 80	0.2%	0.2%
סך הכל	סך הכל	35.6%	41.6%
60-75	עד 40	20.4%	-
	40-50	3.6%	-
	50-80	1.6%	-
	מעל 80	0.1%	-
סך הכל	סך הכל	25.7%	-
מעל 75	עד 40	2.1%	-
	40-50	0.7%	-
	50-80	0.4%	-
	מעל 80	-	-
סך הכל	סך הכל	3.2%	-
סך הכל	סך הכל	9,804.6	1,148.0

ליום 31 במרץ, 2022 שיעור הלוואות בפיגור בתיק ההלוואות לדירור שנמכר עומד על 0.9 בהשוואה לשיעור של 1.0 מההלוואות לדירור במאזן הבנק.

סיכונים בתיק ההלוואות לאנשים פרטיים ללא הלוואות לדיר

טבלה 32 - יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר) (במיליוני שקלים):

	יתרה ליום 31 במרץ		יתרה ליום 31 בדצמבר
	2022	2021	2021
הלוואות צרכניות סולו	1,253.6	1,133.6	1,154.2
אשראי קמעונאי אחר ⁽⁴⁾	40.1	41.8	38.7
סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר)	1,293.7	1,175.4	1,192.9
מזה: לא בעייתיים	1,279.3	1,155.0	1,177.6
בעייתי לא צובר	1.6	2.3	1.7
בעייתי צובר	12.8	18.1	13.6
סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר)	1,293.7	1,175.4	1,192.9
שיעור האשראי שמסווג כבעייתי מסך האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיר)	11%	1.7%	1.3%
⁽⁴⁾ הרכב			
יתרות עו"ש בחובה	6.3	7.3	6.3
אחר (רכב וכרטיסי אשראי)	33.8	34.5	32.4
סה"כ אשראי קמעונאי אחר	40.1	41.8	38.7

נכון ליום 31 במרץ 2022 יתרת החובות בגין אשראי שאינו לדיר לגביהן בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, עמד על סך של כ-51.3 מיליוני ש"ח והיקף התשלומים שנדחו עמד על סך של כ-27.1 מיליוני ש"ח, מספר הלווים אשר עבורם בוצעו השינויים להלן עומד על כ-1,091. לפרטים נוספים אודות שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה ראה לעיל בסעיף שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה [טבלה 21](#) בפרק זה.

טבלה 33 - התפלגות יתרות האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) (במיליוני שקלים):

	ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר
	2021	2022	2021
שיעור מסה"כ			
סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)	1,175.4	1,293.7	1,192.9
לפי תקופה ממוצעת שנתורה לסיום ההלוואה			
עד שנה	3%	3%	5%
משנה עד 3 שנים	21%	23%	19%
מ- 3 שנים עד 5 שנים	46%	35%	37%
מ- 5 שנים עד 7 שנים	21%	32%	32%
מעל 7 שנים	8%	7%	6%
אחר (1)	1%	1%	1%
לפי גודל חבות לווה (באלפי ש"ח)			
עד 10	3%	4%	6%
מ 10 עד 20	8%	8%	9%
מ 20 עד 40	24%	22%	24%
מ 40 עד 80	39%	40%	38%
מ 80 עד 120	19%	20%	18%
מ 120 עד 150	5%	5%	4%
מ 150 עד 300	1%	2%	1%
מעל 300*	1%	1%	-
לפי סוג האשראי			
לוח שפיצר חודשי בריבית משתנה	97%	99%	98%
לוח שפיצר חודשי בריבית קבועה*	2%	1%	1%
הלוואות שתנאיהן מאפשרים ללווה לדחות או להקטין את תשלומי הקרן	1%	-	-
אחר	1%	1%	1%
ביטחונות			
נכסים פיננסיים בבנק	1%	1%	1%
ביטחונות אחרים	2%	1%	2%
ללא בטחונות	97%	98%	97%
הכנסה קבועה לחשבון			
לקוחות אשראי שאינם מנהלים חשבון עו"ש בבנק עם הכנסה קבועה לחשבון(2)	90%	90%	90%
לקוחות אשראי שמנהלים חשבון עו"ש בבנק עם הכנסה קבועה לחשבון	10%	10%	10%

(1) כולל יתרת חובה עו"ש וכרטיסי אשראי לפירעון מיידי.

(2) כניסתו לתוקף של חוק נתוני אשראי יאפשר לבנק ניטור שוטף של מאפייני סיכון הלקוח.

טבלה 34 - מחיקות חשבונאיות בגין אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) (במיליוני שקלים):

לשנה שהסתיימה ביום 31	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ	
	2021	2022
בדצמבר 2021		
מחיקות חשבונאיות	5.9	7.3
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות	(3.3)	(4.0)
מחיקות חשבונאיות נטו	2.6	3.3
שיעור המחיקות נטו מיתרת האשראי לסוף תקופה*	0.90%	1.06%
* במונחים שנתיים אפקטיביים		

טבלה 35 - התפתחות ביצועי הלוואות צרכניות סולו ומדדי ביצוע עיקריים:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
31/3/2021	30/6/2021	30/9/2021	31/12/2021	31/03/2022
168	166	149	139	267
ביצועים במהלך התקופה (במיליוני ש"ח)				
שיעור יחס החזר הלוואה שבוצעה מההכנסה הכוללת של הלוואה				
95%	93%	94%	99%	91%
יחס החזר עד ל-20				
5%	7%	6%	1%	9%
יחס החזר מעל ל-20				
שיעור ביצוע לפי תקופה מקורית של הלוואה				
92%	92%	89%	88%	76%
עד 6 שנים				
8%	8%	11%	12%	24%
מעל 6 שנים				
5.4	5.2	5.4	5.1	5.8
תקופת הלוואה ממוצעת (בשנים)				
שיעור ביצוע לפי סכומי הלוואות (באלפי ש"ח)				
38%	43%	39%	43%	32%
עד 50				
7%	6%	7%	6%	5%
בין 50 ל 60				
9%	9%	8%	13%	17%
בין 60 ל 70				
10%	8%	9%	8%	7%
בין 70 ל 80				
36%	35%	37%	30%	38%
מעל 80				
47	43	45	43	54
סכום הלוואה ממוצע (באלפי ש"ח)				

* להסבר אודות השינויים ברבעון ראה להלן בפרק מאפייני תיק האשראי ללקוחות הלוואות צרכניות סולו של הבנק.

מאפייני תיק האשראי ללקוחות הלוואות צרכניות סולו של הבנק

הלוואות צרכניות סולו ניתנות ללקוחות פרטיים, תושבי ישראל המבקשים לקבל אשראי לכל מטרה, לתקופה קצובה. עיקר האשראי ניתן, ללקוחות שמנהלים את חשבון העו"ש שלהם בבנק אחר, באמצעות ערוצים דיגיטליים ומוקדים, נקודות מכירה או באמצעות סניפי הבנק. לקוחות אלו מדורגים על פי מודל החיתום ביום מתן ההלוואה בבנק. מערכת חיתום האשראי כוללת את כללי מדיניות האשראי ואת מודל הדירוג ועל בסיסם מתקבלת המלצה לאישור האשראי. החל מעליית מאגר האשראי לאוויר, הבנק מסתמך בנוסף לאמור לעיל, גם על המידע המתקבל מהמאגר דרך לשכות האשראי ודירוג האשראי של הלשכות. הבנק נמצא בתהליך שדרוג מתמשך של המודלים בהם הוא משתמש לשם חיתום האשראי. במהלך הרבעון הקרוב צפוי להיכנס לייצור מערך חיתום מעודכן הכולל מודל חיתום המשלב מספר תתי מודלים, שנבנו בשימוש באמצעים סטטיסטיים מתקדמים. מודל החיתום יאפשר לבנק לשפר את הצעת הערך ללקוחות, ולעקוב אחר דירוג הלקוח, גם לאחר מתן ההלוואה.

הפעילות מאופיינת בפיזור רב של לקוחות אשר לכל אחד מהם ניתן אשראי בסכום נמוך יחסית ולכן אין לבנק תלות מהותית בלקוח בודד.

לאחר פרוץ משבר הקורונה, הנהלת הבנק החליטה על שינויים רלוונטיים בנהלים ובנוסף קבעה ההנהלה מספר מגבלות מחמירות התואמות את פוטנציאל התפתחות המגיפה והשפעתה על הכלכלה ועל הלווים. חיתום האשראי נערך בצורה קפדנית ביותר תוך שימת דגש על ויזואל מצב הנוכחי של הלווים כולל ויזואל סטטוס התעסוקה, הענף בו הוא פועל ומספר בעלי ההכנסה במשק הבית. בין השאר הוחמרו מגבלות על שיעור האשראי הצרכני מסך האשראי, סכום מקסימלי להלוואה ושיעור הביצועים ללווים עם יחסי החזר גבוהים. קווי ההגנה מבצעים בקרה שוטפת על הביצועים באשראי הצרכני בערוצים השונים בהם פועל הבנק, כולל סניפים, אינטרנט ונקודות מכירה, בעיקר, אחר דירוג הלווים וזאת, על מנת לשמור על תמהיל דירוגי התיק, בהתאם למה שנקבע במדיניות הבנק. במהלך שנת 2021, חלה ירידה בשיעור הכשל של התיק, שלווה בשיעור ביכולות הגביה מה שהביא לירידה בשיעור ההפרשה הצפויה (הכלכלית). שיפור זה נשמר גם ברבעון הראשון של שנת 2022, כאשר רמת ההפרשה הצפויה ירדה לסדרי גודל נמוכים פי 3 לערך משיעורי ההפרשה הצפויה שנרשמו בשנת 2020. הבנק מנטר את התיק באופן שוטף, והראיה היא כי השיפור בהפרשה הצפויה מהתיק היא פרמננטית, ונובעת משיפור שחל בשנה האחרונה בתמהיל התיק, כאשר נכון לרבעון הנוכחי, כ-80 ממנו מדורג גבוה יחסית, המאופיינת ברמת כשל מתונה יחסית לרמתה טרום הקורונה ומרוחקת מיעדי ההפרשה שקבע הבנק, בסדר גודל של כ-40. תיק האשראי הצרכני מאופיין ברובו ביחס החזר נמוך יחסית, השיפור באיכות התיק מתבטא גם בהמשך הירידה ברמת המחיקות, העומדים בסוף הרבעון הראשון על 1.06% לעומת 1.2% בסוף שנת 2021.

במהלך שנת 2020 לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים גיבש הפיקוח על הבנקים מתווה, שאומץ על ידי הבנק, המאפשר ללקוחות לדחות תשלומי הלוואות בנקאיות בשלושה מגזרי פעילות: משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי לעסקים.

נכון ליום 31 במרץ 2022 יתרת החובות בגין אשראי שאינו לדיור לגביהן בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, עמד על סך של כ-51.3 מיליון ש"ח והיקף התשלומים שנדחו עמד על סך של כ-27.1 מיליון ש"ח, מספר הלווים אשר עבורם בוצעו השינויים להלן עומד על כ-1,091.

לפרטים נוספים אודות שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה ראה לעיל בסעיף שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה [טבלה 21 בפרק זה](#).

ברבעון הראשון לשנת 2022 28% מהביצועים היו בהלוואות מעל 80 אלפי ש"ח בהשוואה ל-26% ברבעון המקביל אשתקד.

הלוואות צרכניות סולו ניתנות על בסיס ריבית הפריים ולפיכך חשופות לשינויים בריבית. עם זאת, תקופת ההלוואה ככלל הינה עד 6 שנים כאשר המח"מ הממוצע עומד על 2.7 שנים (ללא הנחת פירעון מוקדם) וסכום ההחזר החודשי לרוב נמוך יחסית ולכן חשיפת הלקוח לנידול בתשלומים עקב העלאת ריבית הינה בסיכון נמוך יחסית.

כמו כן, הרוב המוחלט של ביצועי האשראי הצרכני סולו מאופיין ביחס החזר הלוואה מבוקשת להכנסה הכוללת בשיעור של עד 20. בהתאם למדיניות האשראי של הבנק, הבנק בוחן גם את היחס בין סך ההחזר של כלל התחייבויות הלקוח לבין סך ההכנסה הכוללת של הלקוח.

הבנק מנהל מיזם למתן אשראי צרכני בנקודות מכירה קמעונאיות ובכך נותן מענה ללקוחות המבקשים לרכוש מוצרים במימון בנקאי באמצעים דיגיטליים. מהלך זה מאפשר לבנק להרחיב את בסיס הלקוחות שלו.

יתרת הלוואות הצרכניות סולו ליום 31 במרץ 2022 עומדת על כ-1,254 מיליון ש"ח, מזה ללקוחות עו"ש פעילים בבנק כ-63.8 מיליון ש"ח (כ-5% מיתרת האשראי), לעומת יתרה של 1,154 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2021 (כ-6% מיתרת האשראי).

לפרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי [ראה טבלה 21 בפרק זה](#).

תהליך מתן אשראי להלוואות צרכניות סולו

תהליך מתן האשראי ללקוחות יכול להתחיל באחד מהערוצים הבאים: המוקד הטלפוני, אתר האינטרנט, נקודות מכירה או סניפי הבנק.

הגורמים המוסמכים בבנק רשאים לאשר אשראי צרכני סולו תוך בחינת הבקשה באמצעות מערכת חיתום האשראי.

פיקוח ומעקב אחר מאפייני הסיכון

במסגרת פעילות זו, בבנק מבוצעים בקרה וניטור הסיכון ומדווחים להנהלה ולדירקטוריון באופן שוטף וביניהם:

- (1) דיווח ממצאי בקרות חיתום וניהול האשראי. דיווח זה מתבצע על ידי יחידת בקרת אשראי בחטיבת הסיכונים (קו ההגנה השני). ממצאי הבקרות עולות לדיון וועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.
 - (2) מעקב ודיווח על שיעורי הפיגור וההפרשה מהפעילות, מעקב זה מתבצע בתנאי שגרה ובקיצון, באמצעות מבחני קיצון המתבצעים ע"י הבנק.
 - (3) דיווח על מאפיינים ומגמות בתיק האשראי ועמידה בכל המגבלות שנקבעו במדיניות האשראי. דיווח זה מתבצע בחלקו ברמה היומית, עוקב אחר הביצועים בחיתום, אחר דירוג החיתום של הלקוחות, ברמת ערוץ ביצוע.
- במהלך הרבעון השני של שנת 2022 עתיד הבנק להשלים מהלך לעדכון מערך החיתום שלו, המתבסס על מדיניות האשראי שלו ועל מודל חיתום אשראי שיאפשר לבנק לתת הצעות ערך גבוהות יותר ללקוחותיו.
- מערך החיתום המעודכן ילווה בדוחות בקרה נוספים, על מנת להבטיח כי הביצועים השוטפים מתבצעים לפי מדיניות הבנק ובהתאם לשיעורי הכשל ותמהיל התיק שנקבעו ע"י מודל הדירוג החדש.

אשראי צרכני ללקוחות קיימים

למידע אודות התפלגות ביצוע אשראי צרכני ללקוחות קיימים לפי מאפייני סיכון שונים ראה דוחות כספיים לשנת 2021 (עמוד 78 – טבלה מספר 39).

מאפייני אשראי למימון הקמת פרויקטי נדל"ן

הפעילות בתחום בינוי ונדל"ן מיועדת לליווי פרויקטי בניה למגורים בישראל ומעניקה מעטפת מימון מלאה ללקוח הכוללת בעיקר מימון רכישת קרקעות והקמת פרויקטים למגורים, פרויקטים בתחום ההתחדשות העירונית, ההלוואות מזנין להשלמת חלק מההון העצמי לפרויקט וכן העמדת ערבויות לסוגיהן על פי צרכי העסקה. המימון להקמת פרויקטים למגורים, ניתן על פי רוב בשיטת הליווי בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט ועל פי מאפייניו. בשיטת הליווי מופרד הפרויקט משאר פעילות הלקוח. לפרויקט נפתח חשבון ייעודי המשמש לצורכי הפרויקט בלבד ואליו מופקדים כספי התקבולים מרכזי יחידות הדירוג, ההון העצמי ואשראי הבנק. כספים אלו משמשים לביצוע הפרויקט ומשוחררים לפי קצב התקדמות הבניה ע"פ דוחות מפקח מומחה. לבנק הסכמי שיתוף פעולה עם מספר חברות ביטוח למימון משותף של פרויקטים. במסגרת מימון פרויקט לבנייה מעמיד הבנק מסגרת אשראי כספי למימון הבניה, ערבויות ביצוע, ערבויות כספיות ובטוחות חוק מכר לרוכשים יחידות בפרויקט אשר על פי רוב, מונפקות על ידי חברת הביטוח השותפה במימון הפרויקט. המקרקעין והתקבולים משועבדים לטובת הבנק.

שיתוף הפעולה עם חברות הביטוח כאמור (להלן: "מודל האופרטור"), מייצר לבנק ניצול מיטבי של ההון והשאת הרווחיות, תוך פיזור סיכונים אשראי ועמידה במגבלות רגולטוריות נדרשות.

שיתוף הפעולה עם חברות הביטוח, כולל מספר סוגי אשראי או בטוחות המועמדים על ידן: העמדת בטוחות על פי חוק המכר; העמדת בטוחות לבעלי קרקע בעסקת קומבינציה ופינוי בינוי; ומתן אשראי כספי על פי מודל האופרטור.

מודל האופרטור בתחום הבניה והנדל"ן, מתבצע על פי העקרונות שלהלן:

הפרויקט נבחן ומאושר גם על-ידי מוסדות השותף הפיננסי; הביטוחות בפרויקט הינם פרי-פסו, כאשר יחס החלוקה במקרה של מימוש הבטוחות נקבע מראש בין הבנק והשותף הפיננסי; יחס היקפי העמדת האשראי נשמר לאורך חיי הפרויקט. שחרור העודפים המתקבלים בגין הפרויקט ליזם, מבוצע על פי שיקול דעת הבנק על פי נוסחת שחרור עודפים המאושרת על-ידי הבנק והנכללת בהסכם שיתוף הפעולה.

ניהול הפרויקט על פי מודל זה, מבוצע על-ידי הבנק לפי שיקול דעתו ועל פי סטנדרטים בנקאיים מקובלים; דוחות המעקב בפרויקט מועברים על-ידי המפקח לבנק ולגוף הנוסף, כאשר הבנק מדווח לגוף הנוסף על אירועים חריגים בפרויקט.

תיק האשראי של הבנק מפוזר ולבנק אין תלות בלקוח בודד או בקבוצת לקוחות מצומצמת. יתרת האשראי של לקוחות הבנק אינה משיקה למגבלת לווה בודד הרגולטורית. פיזור התיק מתאפשר גם באמצעות שיתוף פעולה אסטרטגי של הבנק עם חברות ביטוח במתן אשראי כספי (מודל האופרטור) ובהנפקת פוליסות על פי חוק המכר (דירות) כאמור לעיל. הבנק מפעיל מנגנון לקביעת היקף ההון העצמי הנדרש בפרויקטים, הנגזר מקצב הביצוע והמכירות בפרויקט. המנגנון האמור מתמרץ הקדמת מכירות בפרויקטים ולפיכך מפחית את רמת הסיכון בפרויקטים.

הבנק מממן את הפרויקטים החל משלב רכישת הקרקע, דרך שלבי הבנייה השונים. ככלל, האשראי למימון קרקעות ניתן עבור קרקעות הזמינות לבנייה עד 24 חודש מיום מימון הקרקע. נכון ליום 31 במרץ, 2022 האשראי שניתן לפרויקטים שנמצאים בשלב קרקע מהווה 27 במונחי חבות מתיק הנדל"ן של הבנק.

הבנק מנהל נכון ליום 31 במרץ, 2022 סך של 232 פרויקטים בהיקף כולל של כ-11 אלפי יחידות דיור, מהם בכ-104 פרויקטים הפעילות, לרבות היקפי המימון, בשיתוף פעולה עם גופים מוסדיים. כמו כן, היקף התיק המנוהל הינו כ-8.8 מיליארדי ש"ח, מזה כ-1.7 מיליארדי ש"ח באחריות הבנק והיתרה באחריות הגופים המוסדיים.

נכון ליום 31 במרץ, 2022 האשראי שניתן לפרויקטים בבניה פעילה באזור מרכז הארץ מהווה 44 במונחי היקפי אשראי מתיק הנדל"ן של הבנק, 8 בירושלים רבתי ו-48 בשאר הארץ.

במהלך תקופת הדוח לא חל שינוי מהותי בהיקף ובתמהיל החשיפות. הבנק ערך ניתוח מעמיק של האשראי למימון הקמת פרויקטי נדל"ן לפי שלבי הביצוע והסגמנטים השונים ברמה פרטנית ובתרחיש של הרעה בשוק הנדל"ן.

התפלגות סיכון אשראי וחובות בעייתיים בענף בינוי ונדל"ן - בינוי:

טבלה 36 – התפלגות סיכון אשראי וחובות בעייתיים בענף בינוי ונדל"ן - בינוי (במיליוני שקלים):

שיעור	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021						יתרה ליום 31 במרץ 2022					
	שינוי בסיכון האשראי	מזה: אשראי בעייתי	סך הכל סיכון אשראי	מסגרות לא מטצלות	ערביות	אשראי לציבור	מזה: אשראי בעייתי	סך הכל סיכון אשראי	מסגרות לא מטצלות	ערביות	אשראי לציבור	
במיליוני ש"ח												
%												
אשראי לרכישת												
4.7%	-	289.2	45.9	50.9	192.4	-	-	302.9	24.8	35.8	242.3	קרקעות לבנייה
מימון ליווי												
פרויקטים												
5.1%	3.4	1,021.4	308.9	255.4	457.1	-	10.2	1,073.4	328.8	251.2	493.4	למגורים
7.5%	-	306.1	122.7	1.0	182.4	-	-	329.2	154.0	0.4	174.8	קבוצות רכישה
(15.3%)	0.1	64.9	17.3	0.6	47.0	-	0.1	55.0	20.1	-	34.9	אחר
4.7%	3.5	1,681.6	494.8	307.9	878.9	10.3	1,760.5	527.7	287.4	945.4	סך הכל	

נכון ליום 31 במרץ 2022, סך סיכון האשראי לתחום הבינוי גדל בשיעור של כ-5% ביחס ליום 31 בדצמבר, 2021. הגידול נובע מאשראי הניתן לרכישת קרקעות, קבוצות רכישה וליווי פרויקטים למגורים הנמצאים בשלב בנייה. נכון ליום 31 במרץ 2022, יתרת האשראי לציבור בתחום פעילות בנדל"ן, הניתן למטרות עסקיות בשעבוד דירות ונכסים מסחריים, גדלה בשיעור של 16% ביחס לשנה קודמת. עיקר הגידול נובע מהצמיחה של שוק הנדל"ן והמשכנתאות. להערכתנו יתרת ההפרשה הקבוצתית הקיימת נכון ליום 31 במרץ, 2022 תוך שימוש בהתאמות האיכותיות, מכסה את ההפסד הצפוי.

חשיפות עיקריות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)⁽¹⁾

חלק א – מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1 מסך נכסי המאוחד או מעל 20 מההון, לפי הנמוך מבניהם:
טבלה 37 – חשיפות עיקריות למדינות זרות (במיליוני שקלים) (1):

יתרה ליום 31 במרץ 2022			
המדינה	חשיפה מאזנית ⁽²⁾	חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽⁴⁾	סך הכל
ארצות הברית	194.8	21.1	215.9
אחרות	76.8	-	76.8
סך כל החשיפות למדינות זרות	271.6	21.1	292.7
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS (4)	0.5	-	0.5
מזה: סך החשיפות למדינות LDC (5)	0.4	-	0.4
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות סילות	3.3	-	3.3

יתרה ליום 31 במרץ 2021			
המדינה	חשיפה מאזנית ⁽²⁾	חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽⁴⁾	סך הכל
ארצות הברית	93.6	4.3	97.9
אחרות	99.9	18.3	118.2
סך כל החשיפות למדינות זרות	193.5	22.6	216.1
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS (4)	0.6	-	0.6
מזה: סך החשיפות למדינות LDC (5)	0.9	-	0.9
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות סילות	3.8	-	3.8

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021			
המדינה	חשיפה מאזנית ⁽²⁾	חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽⁴⁾	סך הכל
ארצות הברית	199.9	11.3	211.2
אחרות	149.3	-	149.3
סך כל החשיפות למדינות זרות	349.2	11.3	360.5
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS (4)	0.5	-	0.5
מזה: סך החשיפות למדינות LDC (5)	0.5	-	0.5
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות סילות	3.3	-	3.3

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, בטחונות נזילים ונכרי אשראי.

(2) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) החשיפה למדינות ה-PIGS כוללת את המדינות: פורטוגל, איטליה, יוון וספרד.

(5) החשיפה למדינות ה-LDC (מדינות פחות מפותחות) כוללת את ליבריה בלבד.

(6) לא קיים סיכון אשראי מאזני או חוץ מאזני בעייתי וכן לא קיימים חובות פגומים בחשיפות למדינות זרות.

חלק ב – המידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75 לבין 1 מסך הנכסים המאוחד או בין 15 לבין 20 מההון אינו מהותי

חלק ג – החשיפה המאזנית למדינת זרות עם בעיות נזילות לתקופת הדיווח אינה מהותית

חשיפות⁽²⁾ אשראי למוסדות פיננסיים⁽³⁾ זרים

טבלה 38 – חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים (במיליוני שקלים):

סך חשיפת אשראי			
ליום 31 במרץ		ליום 31 בדצמבר	
	2022	2021	2021
דרג אשראי חיצוני ⁽⁴⁾			
AAA עד AA	43	35	60
A+ עד A	43	10	73
BBB עד -BBB	-	52	63
ללא דרג	1	3	4
סך הכול חשיפה	87	100	200

1. פיקדונות ויתרות עו"ש במוסדות פיננסיים זרים, לבנק אין חשיפה לסיכונים אשראי חוץ מאזני, במוסדות פיננסיים זרים.

2. לא קיימת חשיפה למוסדות פיננסיים אשר מסווגים כחוב פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת וכן לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי, בגין מוסדות אלה.

3. מוסדות פיננסיים זרים הינם בנקים, חברות אחזקה של בנקים, בנקים להשקעות וברוקרים.

4. על פי חברת הדרוג S&P.

היתרות הנכללות בטבלה לעיל כוללות בעיקר מוסדות הפועלים בארה"ב, בלגיה ושווייץ.

הבנק קבע מגבלות על החשיפה המרבית המותרת למוסדות פיננסיים בחו"ל ומנהל מעקב שוטף על חוסנם של גופים אלה בהסתמך על דירוג החברות ונתוני שוק אחרים המעידים על מצבן הכלכלי.

לאור השלכות השליליות הצפויות של התפשטות נגיף הקורונה על התוצאות הכספיות של המוסדות הפיננסיים בעולם, נרשם גידול במרווחים ובמחירי ה-CDS של מרבית המוסדות הפיננסיים הזרים מולם פועל הבנק. הבנק מקיים ניטור שוטף של המוסדות הפיננסיים מולם הוא עובד ובמידת הצורך פועל לצמצום החשיפה מולם ככל שניתן. ככלל, רמת החשיפה של הבנק למוסדות פיננסיים זרים הינה מצומצמת למדי.

חשיפה לסיכונים סביבתיים, סיכונים אקלים וסיכונים מעבר ואופן ניהולם

הפעילות הנוכחית של הבנק מתמקדת בעיקר בלוחים מהמגזר הקמעונאי אשר להם חשיפה נמוכה לסיכון הסביבתי. כפועל יוצא חשיפת הבנק לסיכון זה אינה משמעותית. גם פעילות הבנק במתן אשראי בתחומי הבניה, הנדל"ן ופעילות מסחרית לתאגידים ויחידים אינה חושפת את הבנק לסיכון סביבתי משמעותי בין היתר לאור הימנעות הבנק ממתן אשראי בענפים המועדים לזיהום הסביבה וקבלת אישורים מתאימים לפני מתן אשראי, פעילות זו מנוטרת ע"י הבנק ומדווחת באופן שוטף. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021 השיב הבנק למכתבי בנק ישראל בנוגע לאופן הטיפול במערכת בסיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים, והוא נערך לעמוד בהנחיות בנק ישראל, ככל שיתקבלו בהמשך השנה. דיווח על השפעת הסיכון הסביבתי על פעילות הבנק מוגש במסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק.

בהתאם להנחיות בנושא גילוי לציבור הנובעים משינויי אקלים שפורסמו לאחרונה על ידי מספר גופים בעולם, על התאגיד הבנקאי לבחון את הצורך להרחיב הגילוי בנושא זה בדוח הדירקטוריון וההנהלה ובדוח האחריות התאגידית כדי לשקף שינויים מהותיים בסיכונים הסביבתיים אליהם הבנק חשוף. הוראות החוזר ייושמו החל מהדוח הכספי לשנת 2021. ביום 22 בנובמבר, 2020, אומצה על-ידי דירקטוריון הבנק מדיניות ניהול סיכונים סביבתיים. עיקר חשיפתו של הבנק לסיכונים סביבתיים טמונה בפעילותו בתחום מתן האשראי ונכללת בחשיפה לסיכון אשראי. עם זאת, פעילותו הנוכחית של הבנק מתמקדת בעיקר בלוחים מהמגזר הקמעונאי אשר להם חשיפה נמוכה לסיכון הסביבתי. כפועל יוצא, חשיפת הבנק לסיכון זה היא נמוכה. משכך, בחינת הסיכון הסביבתי בבנק מתמקדת בעיקר במתן אשראי ללקוחות עסקיים בתחומי הבניה והנדל"ן, פעילות מסחרית לתאגידים ומתן אשראי בהיקפים לא מהותיים לפעילות מסחרית אחרת על ידי החטיבה הקמעונאית. בנוסף, ההשקעות שהבנק מבצע בתיק האג"ח הקונצרני בנוסטרו הינן בחברות אשר חשיפתן לסיכון סביבתי זניחה.

נחלק מהמדיניות, נקבעו שלושה עקרונות בבחינת הסיכון הסביבתי הפוטנציאלי במתן אשראי:

- סיווג ענפי – שקלול החשיפה לסיכון סביבתי פוטנציאלי, בהתאם לענף הרלוונטי;
- סיווג קבוצות הלווים – הבנק שואף להימנע ממתן אשראי ללקוחות אשר בפעילותם יכולים לחשוף את הבנק לסיכון סביבתי;

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

- סוג הבטוחה – הבנק שואף להימנע מהישענות על בטוחות המגלמות חשיפה לסיכון סביבתי.
- כמו כן, כחלק מהמדיניות, הבנק סיגל לעצמו מדיניות הימנעות מחשיפה לסיכונים סביבתיים הבנויה משני שלבים:
- זיהוי הסיכון טרם ביצוע העסקה – הכולל וידוא המידע הנאסף;
- זיהוי הסיכון במהלך ניהול האשראי – במידה ונקבעו התניות לאשראי, על מנהלי האשראי לוודא עמידה בהתניות אלו לפני פתיחת שלב קרקע/בנייה לליווי הפרויקט/מתן אשראי.
- דוגמא לעבודה לפי המדיניות במתן אשראי לסקטור הנדל"ן, כאשר רכיב הסיכון הפוטנציאלי העיקרי הוא זיהום הקרקע עליה מוקמים פרויקטים לבניה למגורים שהבנק מספק ליזמים שלהם, כלקוחות הבנק, שירותים בנקאיים. הבנק מנטר את הנושא בשני שלבים:
- שלב אישור העסקאות ביחידה לניתוח סיכונים אשראי – שלב הדורש בדיקת נאותות סביבתית, תסקיר סביבתי במידת הצורך, קביעת תנאים מתלים ועוד;
- שלב מתן השירותים הבנקאיים ביחידת הבחינה – בחינה האם עמדו בתנאים המתלים והכנסתם לחוזה ההתקשרות.
- במקרים בהם קיים חשש לחשיפה לסיכון סביבתי, הבנק בוחן את העסקה ושוקל את צעדיו לאור החשיפה, והוא איננו מבצע עסקאות ליווי או מיזמים עד אשר הנושא נבדק. בתקופת הדיווח, הבנק או כל נושא משרה בו לא היו צד להליך משפטי או מנהלי מהותי בקשר עם איכות הסביבה.
- יוזמות בהיבטי איכות סביבה, אקלים ומעבר לכלכלה דלת פחמן ניתן מוצגות לעיל בפרק פעילויות מהותיות נוספות בהיבטי ESG שנעשו בשנת 2021. הבנק לומד את נושא היבטים אלה בהתאם לציפיות בנק ישראל.

לפרטים אודות השפעת התפשטות נגיף הקורונה ראה לעיל [בפרק 1.6 אירועים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן](#).

סיכונים סליקה וסיכון צד נגדי

סיכון סליקה הוא הסיכון שצד נגדי לא יקיים את חלקו ולא יעביר לבנק במועד הקבוע לכך את הסכום הנדרש בעת סליקת עסקה. החשיפה לסיכון סליקה היא למשך זמן קצר ובדרך כלל היא תוך יומית. לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת סיכונים אשראי, ראה את דו"ח על הסיכונים – גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים וכן בדוח הכספי השנתי לשנת 2021.

3.2 סיכון שוק

סיכון השוק הוא הסיכון להפסד או ירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

התוצאות העסקיות השווי ההוגן של הנכסים, התחייבויות, ההון העצמי ותזרימי המזומנים חשופים לסיכונים שוק שמקורם בתנודתיות בשיעורי הריבית, בשער החליפין, במדד המחירים, במחירי ניירות ערך בארץ ובחו"ל ובמדידים כלכליים נוספים. בקבוצת סיכונים זו כלולים מספר סוגי סיכונים ספציפיים, המפורטים בהמשך והמנוהלים בבנק באופן דומה, על בסיס מסגרת עבודה, מדיניות ומגבלות שקבע הדיקטוריון. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים שוק, מבצע הבנק בין היתר עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כדי להקטין את החשיפה שלו לסיכונים אלו. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים הינה כמתווך, סוחר או כמשתמש סופי. לבנק מכשירים פיננסיים נגזרים כגון עסקאות עתידיות להחלפה בין מטבעות (Swap) וחוזים עתידיים להגנה על שיערי מטבע (Forward). העסקאות במכשירים הפיננסיים הנגזרים נרשמות לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. כמו כן, לבנק חוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים. לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת ניהול סיכונים שוק, ראה את דו"ח על הסיכונים – גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים וכן בדוח הכספי השנתי לשנת 2021.

VaR

הבנק מכמת את סיכונים השוק גם על פי מתודולוגית הערך הנתון לסיכון - VaR.

ה-VaR אומד את ההפסד המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכונים השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש על פי תנאי השוק שנצפו בעבר. החישוב בבנק מבוצע, אחת לחודש, לתקופת החזקה של 10 ימים וברמת מובהקות של 99. הבנק מודד את הסיכון הכולל שלו באמצעות ה-VaR של סך התיק הבנקאי וכן את החשיפה לסיכון של התיק למסחר שלו באמצעות מערכת זו. בנוסף לניהול ובקרה באמצעות מודל ה-VaR, משתמש הבנק גם במודלים אחרים לכימות הסיכונים, עם דגש על מודלים המשמשים לאמידת הסיכון בעת קיצון. במדיניות הבנק לשנת 2022 בוצע שינוי בתאבון הסיכון והוא נקבע בהסתמך בין היתר, על תרחישים שונים לתזוזות בגורמי הסיכון של הבנק בתיקים השונים. לתרחישים אלה שנקבעו למצב שגרה ולמצב קיצון, יכולת להתמודד עם המגבלות של מודל ה-VaR, הנובעות מההסתמכות שלו על הקשרים בין גורמי הסיכון בתיק הבנק (הקורלציות) והיכולת המוגבלת של המודל להתמודד עם אירועי קיצון. הסיכון הנמדד על-ידי VaR מתייחס לנזק הפוטנציאלי מהחזקת הפוזיציות המאזנית והחוש מאזנית ובכלל זה הפוזיציות של התיק למסחר החשופות לסיכונים שוק. הבנק מבצע תהליך Back-Testing לתוצאות ה-VaR. תוצאות ה-Back-Testing במהלך התקופה היו תקינות.

טבלה 39 - אומדן ה-VaR (במיליוני שקלים):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
31 במרץ 2022			31 במרץ 2021	
סוף תקופת הדיווח	ערך מקסימלי במהלך השנה	סוף תקופת הדיווח	ערך מקסימלי במהלך השנה	סוף תקופת הדיווח
במיליוני ש"ח				
חשיפה בפועל	23.9	23.9	16.0	20.6
מגבלת הבנק	45.0	45.0	25.0	25.0

⁽¹⁾ מגבלת ה-VaR של הבנק עודכנה בשנת 2022 לערך המהווה כ-4 בלבד מהון רובד 1 של הבנק, מעיד על רמת סיכון השוק הנמוכה של הבנק.

מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים של הבנק מבוססת על ניהול החשיפות לסיכונים שוק ונזילות על-ידי קביעת מגבלות כמותיות התואמות את תאבון הסיכון של הבנק. האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות כוללים בין השאר: קנייה ומכירה של ניירות ערך סחירים (בעיקר אגרות חוב של ממשלת ישראל), גיוס של פיקדונות לא סחירים (מלקוחות פרטיים ומוסדיים), גיוס פיקדונות סחירים ופעילות במכשירים פיננסיים נגזרים.

סיכון הריבית

סיכון הריבית נובע מההבדל שבין רגישות הנכסים לשינויים בשיעורי הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות הנובע מהפער בין מועדי הפירעון ומועדי שינוי הריבית של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד מהמגזרים. שינויים אלה עלולים לפגוע ברווחיות ו/או להביא לשחיקת ההון של הבנק. פעילות הבנק כמתווך פיננסי יוצרת חשיפה לסיכון זה והבנק פועל להקטנתה. החשיפה העיקרית של הבנק היא במגזר השקלי הלא צמוד בשל הגידול בהיקף הפעילות בתחום האשראי עקב הוראות בנק ישראל שמגבילות את היקף ההלוואות לדיוור בריבית משתנה ובתיק הנוסטרו. חשיפה קיימת גם במגזר הצמוד למדד, שכן במגזר זה מרבית הנכסים וההתחייבויות הם בריבית קבועה לטווח ארוך.

הבנק מנהל מעקב אחר מדדים מקובלים לאמידת סיכון הריבית של ההלוואות כנגד הפיקדונות, במטרה להתאים את ההשפעה של שינוי אפשרי בשיעורי הריבית על שווי התזרים הפיננסי הנקי שלו לתיאבון הסיכון של הבנק. בין כלים אלו נמדדים פערי מח"מ, מבוצע כימות באמצעות VaR ונאמדת החשיפה במגוון של תרחישים. כמו כן, עוקב הבנק אחר היקף הפירעונות המוקדמים בהלוואות, להם השפעה מהותית על המח"מ האפקטיבי.

מדיניות הבנק, בניהול החשיפה לסיכון ריבית, נקבעת בהתחשב בצפיפות להתפתחות בשיעורי הריבית השונים, תוך בחינת העלויות לצמצום החשיפה לסיכון זה ובהתחשב באומדן שיעור הפירעון המוקדם בהלוואות ובגורמים המשפיעים עליו. ההערכה של שיעור הפירעון המוקדם מתבצעת על סמך נתוני העבר ועל בסיס הנחות הבנק על מספר גורמים המשפיעים על שיעור זה ובהם בעיקר שיעור הריבית. הנחת הפירעון המוקדם של ההלוואות משמשת במגזר הצמוד למדד לצורך חישוב פערי המח"מ והחשיפה לסיכון ריבית.

להערכת הבנק, בהתחשב בהיקף הפירעונות המוקדמים בשנים האחרונות ובחשיפות בכל מגזרי ההצמדה, החשיפה לסיכון כתוצאה משינוי לא צפוי של 1 נקודת האחוז בשיעור הריביות נמוכה וזאת יחסית לשווי התזרים הנקי המהווה של הבנק. הערכה זו של הבנק הינה "מידע צופה פני עתיד" העשויה להתממש באופן שונה מכפי שנצפה לאור העובדה כי היא מבוססת על היקף הפירעונות המוקדמים בשנים האחרונות והחשיפות בכל מגזרי ההצמדה וייתכן כי היקף הפירעונות בפועל בעתיד, יהיה שונה.

מידע כמותי על סיכון ריבית – ניתוח רגישות

טבלה 40 - שווי הוגן מתואם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (במיליוני שקלים):

יתרה ליום 31 במרץ 2022			יתרה ליום 31 במרץ 2021			יתרה ליום 31 בדצמבר 2021			
שקל	מט"ח	סך הכול	שקל	מט"ח	סך הכול	שקל	מט"ח	סך הכול	
שווי הוגן מתואם ¹⁾	852.6	(2.5)	850.1	684.1	14.2	698.3	737.1	(2.2)	734.9
מזה: תיק בנקאי	842.1	(2.8)	839.3	673.4	3.4	676.8	726.4	(11.6)	714.8

⁽¹⁾ שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 15א' לדוחות הכספיים](#).

טבלה 41 - השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על שווי הוגן נטו מתואם⁽¹⁾ על הבנק וחברות מאוחדות שלו (במיליוני שקלים):

יתרה ליום 31 במרץ 2022			יתרה ליום 31 במרץ 2021			יתרה ליום 31 בדצמבר 2021			
שקל	מט"ח	סך הכול	שקל	מט"ח	סך הכול	שקל	מט"ח	סך הכול	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
שינויים מקבילים									
גידול מיידי מקביל של נקודת אחוז אחד	(1.7)	(5.8)	(7.5)	(3.5)	(2.0)	(5.5)	7.5	(1.2)	6.3
גידול מיידי מקביל של 0.1 נקודת אחוז	(0.5)	(0.6)	(1.1)	(0.7)	(0.2)	(0.9)	0.4	(0.1)	0.3
קיטון מיידי מקביל של נקודת אחוז אחד	9.5	6.4	15.9	12.7	2.1	14.8	(0.2)	1.2	1.0
שינויים לא מקבילים									
התללה ⁽²⁾	(61.5)	(2.4)	(63.9)	(51.5)	(0.8)	(52.3)	(57.8)	(0.5)	(58.3)
השטחה ⁽³⁾	61.7	1.1	62.8	51.4	0.3	51.7	60.0	0.2	60.2
עליית ריבית בטווח הקצר	49.9	(1.2)	48.7	40.8	(0.4)	40.4	52.3	(0.2)	52.1
ירידת ריבית בטווח הקצר	(41.4)	1.0	(40.4)	(33.8)	0.4	(33.4)	(43.3)	0.2	(43.1)

⁽¹⁾ שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

⁽²⁾ התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.

⁽³⁾ השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

טבלה 42 - השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית (במיליוני שקלים):

31 במרץ 2022									31 במרץ 2021									31 בדצמבר 2021								
הכנסות			הכנסות מימון			הכנסות מימון			הכנסות מימון			הכנסות מימון			הכנסות מימון			הכנסות מימון			הכנסות מימון					
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון				
הכנסות	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	הכנסות מימון	ה				

לפירוט נוסף אודות ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של ראה [ביאור 15 לא לזוחות הכספיים](#).

הפסקת השימוש בליבור

ביום 13 בפברואר, 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור, וזאת לאור הנחיות הגילוי של רשות ניירות הערך בארה"ב בדבר הפסקת שימוש בריבית הליבור (LIBOR) החל משנת 2021.

ביום 30 בספטמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250A בנושא מעבר מריבית הליבור אשר מגדירה הוראות לישום ריבית בסיסית אלטרנטיבית, הן לחוזים חדשים והן לחוזים קיימים, ובין היתר, גם את המידע ללקוחות שהתאגיד הבנקאי נדרש לעדכן ולפרסם, ואת אופן ניהול הסיכונים במעבר. בשנים האחרונות נערך הבנק לביטול ריבית הליבור ועקב אחר הריביות החלופיות המתפתחות בעולם, ואחר המלצות קבוצות העבודה במטבעות השונים. בבחירת הריביות האלטרנטיביות הבנק הביא בחשבון את ההמלצות של הוועדות וקבוצות העבודה הרלוונטיות במטבעות השונים, לאחר שעקב בשנים האחרונות אחר ההתפתחויות בנושא.

הבנק פועל בהתאם להוראה, ובין היתר פרסם תכנים רלוונטיים באתר הבנק ושולח מכתבים נוספים ללקוחות הרלוונטיים, בהם פירוט אודות השינוי והתייחסות ספציפית לריבית החלופית.

סיכון שער חליפין וסיכון אינפלציה

החשיפה לסיכון הבסיס, המתבטאת בהפסד שעלול להתרחש, משינויים במדד המחירים ובשער החליפין. המדיניות של הבנק לנהל את הסיכונים מחשיפת הבסיס באופן מבוקר ובהתאם להתפתחויות בשווקים הפיננסיים.

במסגרת ניהול סיכונים השוק, הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה הצמוד והמט"ח באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים שלרשותו, זאת תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים ובקרה שוטפת על הסיכונים הנובעים מחשיפה זו.

כדי להגביל את החשיפה לסיכון זה, קבע דירקטוריון הבנק את שיעוריה המרביים של החשיפה. המגבלות נקבעו תוך שמירה על גמישות הבנק ויכולתו לשנות את הפוזיציות השונות בתקופה קצרה בהתאם לתחזיות הכלכליות. חישוב העודף (גרעון) כולל השפעה של נגזרים.

טבלה 43 - מגבלות על שיעורי החשיפה בכל מגזר הצמדה כפי שקבע הדירקטוריון (שאיננה בהכרח החשיפה המשפיעה על חשבון רווח והפסד). המגבלות הינן על סכומי העודף

(הגרעון) של הנכסים על ההתחייבויות בכל מגזר (במיליוני שקלים):

מגבלה 2022	חשיפה בפועל ליום 31 במרץ 2022
צמוד (אחוז מהון רובד 1)	55
במט"ח ובהצמדה למט"ח	10 - / + מיליוני דולר
	17

הבנק מודד את הפוזיציות שלו בבסיסי ההצמדה השונים מדי יום באמצעות מערכת המידע שלו. מידע זה מדווח ליחידות האחראיות על ניהול רווח הפוזיציה והתאמתה למגבלות החלות עליה. המידע בדבר גובה הפוזיציות מדווח רווח באופן שוטף בישיבות של הועדה לניהול נכסים והתחייבויות, ובישיבות של פורומים אחרים הפעילים בניהול סיכונים.

טבלה 44 - ריכוז בסיסי ההצמדה של הבנק ליום 31 במרץ 2022 (במיליוני שקלים):

	מטבע ישראלי				מטבע חוץ	
	לא צמוד		צמוד למדד		כריטיים שאינם	
	המחירים	אחר	דולר של ארה"ב	אחר	נספיים	סך הכל
נכסים	12,845.3	3,449.2	565.5	281.7	321.6	17,463.3
התחייבויות	12,075.3	3,160.4	585.4	445.6	53.8	16,320.5
מכשירים נגזרים	113.9	(299.4)	19.8	165.7	-	-
סך הכל כללי	883.9	(10.6)	(0.1)	1.8	267.8	1,142.8

טבלה 45 - ההשפעה על הון הבנק לפני השפעת המס בעקבות שינויים תאורטיים במדד המחירים לצרכן⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾ (במיליוני שקלים):

השפעת התרחיש ליום תרחיש	השפעת חיוניות מקסימלית של התרחיש בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022	השפעה שלילית מקסימלית של התרחיש בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022	השפעה חיובית מקסימלית של התרחיש בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022
עלייה של 3 במדד	6.4	1.0	-
ירידה של 3 במדד	(12.1)	-	(1.0)

⁽¹⁾ נמדד לפי יום פרסום המדד בחודשים ינואר עד מרץ 2022.

⁽²⁾ ליום 31 במרץ 2022 אין השפעת תכניות חסכון עם רצפת הצמדה למדד אשר גבוהה מהמדד בפועל.

⁽³⁾ כולל השפעת תכניות חסכון עם רצפת הצמדה למדד אשר ליום 31 במרץ 2022 נמוכה מהמדד בפועל בסכום של כ-189.9 מיליוני ש"ח.

הבנק פועל רק במטבעות מרכזיים ובהיקפים מידתיים ביחס להון הפיננסי.

מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכונים שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. החשיפה הבין-מטבעית מנוהלת במסגרת מצומצמת ובגבולות שאושרו על-ידי דירקטוריון הבנק. השפעת יחסי גידור ועסקאות במכשירים נגזרים על החשיפה לשינויים בשער מט"ח ומטבע אינה מהותית.

טבלה 46 - רגישות הון הבנק לשינויים בשערי מטבע במיליוני ש"ח (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כאשר תרחיש התחזקות פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל):

תרחיש	יתרה ליום 31 במרץ 2022		מקסימום שנת 2022		מינימום שנת 2022	
	דולר ארה"ב	אחר	דולר ארה"ב	אחר	דולר ארה"ב	אחר
התחזקות של 10	5.1	1.2	7.3	1.2	1.2	0.5
החלשות של 10	(5.1)	(1.2)	(1.2)	(0.5)	(7.3)	(1.2)

במהלך התקופה המדווחת ההשפעה של שינוי בשער החליפין על השווי ההוגן אינה מהותית מאחר והבנק אינו מנהל חשיפות משמעותיות במגזר המט"ח (הפעילות בכל אחד ממטבעות חוץ, בנפרד, אינו עולה על 5 מסך המאזן). יחד עם זאת, מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, בטבלה לעיל, המבוסס על שערון במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערון כל מכשיר, ובשערים היציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך מחדש התיק המנוהל במטבע חוץ, הכולל פעילות בנקאית כמו: משכנתאות, הלוואות, פיקדונות ופעילות בניירות ערך זרים (רכיב האופציות בתיק אינו מהותי ומכאן שגם שינוי בשער החליפין אינו משפיע באופן מהותי על השווי הכלכלי של הבנק), בשער חליפין המשקף עליה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. לפרטים נוספים אודות בסיסי ההצמדה השונים, ראה [ביאור 14 לדוחות הכספיים](#).

סיכון מחיר מניות וקרנות חוב

במסגרת מדיניות הסיכונים הפיננסיים (סיכונים שוק), הבנק קבע מסגרת מצומצמת של 50 מיליוני ש"ח להשקעה בקרנות סל על מדדי מניות ומניות בחו"ל. יתרת ההשקעה ליום 31 במרץ 2022 (בתיק למסחר ובתיק הזמין) הסתכמה ב-1.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-21.5 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. כמו כן, הבנק קבע מסגרת לקרנות חוב של 150 מיליוני ש"ח, ויתרת ההשקעה בקרנות חוב המתמחות בעיקר בהלוואות בכירות בתחום הנדל"ן בחו"ל ליום 31 במרץ 2022 (בתיק למסחר ובתיק הזמין) הסתכמה ב-69.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-81.8 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת ניהול סיכונים שוק, ראה את דו"ח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים וכן בדוח הכספי השנתי לשנת 2021.

3.3 סיכון נזילות ומימון

סיכון הנזילות

"נזילות" מוגדרת כיכולתו של התאגיד לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויותיו. סיכון הנזילות הינו הסיכון לפגיעה בהון וביציבותו הנובעת מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו בשל אי-וודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לגייסם, באופן בלתי צפוי בתוך פרק זמן קצר מבלי שיגרם הפסד מהותי והיכולת לממש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. החשיפה נובעת ממתן הלוואות לזמן ארוך (אף אם ניתנו בריבית משתנה) הממומנות על-ידי מקורות לטווח קצר.

הבנק חשוף לסיכונים נזילות ולחשש מפני האטה ביכולת הגיוס של חוב סחיר או ממוסדיים עקב שינויים בשוק, שינויי חקיקה ו/או שינויים בטעמי המפקידים. במטרה להתמודד עם סיכון זה מפעיל הבנק מזה שנים מדיניות של הרחבת בסיס המפקידים והקטנת ההישענות על מפקידים גדולים, ובפרט התמקדות בגיוס פיקדונות ממשקי בית. בנוסף לכך מושם דגש על שמירה של רמת נזילות גבוהה, כפי שהיא באה לידי ביטוי בהיקף נכסים נזילים זמינים, ובפערי תזרים קטנים בין פירעון הנכסים להתחייבויות. לאופי האשראי והמפקידים, לשיעורי הפירעונות המוקדמים במגזרי ההצמדה השונים וכן למידת המחזור של הפיקדונות קצרי המועד יש השפעה מהותית על אומדן החשיפה לסיכון זה.

לפרטים אודות פיקדונות הציבור ראה [ביאור 7 לדוחות הכספיים](#).

יחס נזילות מזערי

הבנק בוחן את מצב הנזילות שלו מידי יום באמצעות מודל יחס נזילות המזערי שהינו היחס בין כרית הנזילות לבין התזרים הפוטנציאלי היוצא נטו בתרחיש קיצון. לצורך המודל אסף הבנק נתונים על שיעור הפירעונות המוקדמים, על עיתוים ועל שיעור המחזור של הפיקדונות והחסכונות. יחס הנזילות המזערי נבחן בארבעה תרחישים: תרחיש עסקים רגיל, תרחיש "לחץ" ספציפי לבנק, תרחיש "לחץ" מערכתי ותרחיש משולב ספציפי לבנק ולחץ מערכתי. התרחישים השונים נבדלים זה מזה בעיקר בשיעור המחזור של הפיקדונות וביכולת המימוש של הנכסים הנזילים. תוצאות יחס הנזילות המזערי נבדלים מתוצאות יחס כיסוי הנזילות בעיקר כתוצאה מהנחות מחזור פיקדונות מלקוחות פרטיים שמרניות באופן מהותי מההנחות שיש לקחת על פי נוהל בנקאי תקין 221 ביחס כיסוי הנזילות. יחס נזילות המזערי על פי התרחיש המחמיר הנ"ל עמד ביום 31 במרץ 2022 על 132.

יחס כיסוי נזילות (LCR)

הבנק מודד את יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio – LCR) בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221. יחס כיסוי הנזילות מכיל שני מרכיבים:

- שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (High Quality Liquid Assets – HQLA) בתנאי קיצון (מונה).
- סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדרים הבאים (מכנה).

על פי ההוראה, למעט מצב של לחץ פיננסי (financial stress), ערכו של היחס לא יפחת מ-100. דהיינו, מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ישתווה לכל הפחות לסך תזרים המזומנים היוצא נטו על בסיס שוטף. הבנק עומד ביחס הנזילות הקבוע בהוראה.

טבלה 47 – יחס כיסוי נזילות המוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
31 בדצמבר 2021	31 במרץ 2022	
237	219	יחס כיסוי נזילות
100	100	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

להערכת הבנק, בהתחשב בשיעורי מיחזור הפיקדונות בשנים האחרונות, החשיפה לסיכון האמור אינה גבוהה, בין היתר, משום שהבנק מגוון את מקורות המימון שלו, מקפיד להרחיב את בסיס המפקידים ולצמצם את מידת ההישענות על מפקידים גדולים. כמו כן הבנק מקפיד לשמר כרית נזילות מספקת הבאה לידי ביטוי בכך שיחסי הנזילות גבוהים מהיחסים הנדרשים. ליום 31 במרץ 2022 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בבנק ב-1,103 מיליוני ש"ח כ-8.4% מפיקדונות הציבור בהשוואה ל-800 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021.

יחס מימון יציב (NFSR)

הבנק עוקב אחר נזילות ארוכת הטווח באמצעות מודל יחס מימון יציב בהתאם לעקרונות מודל ה-NSFR (Net Stable Funding Ratio) בהוראות באזל III.

החל מיום 31 בדצמבר, 2021 נכנסה לתוקפה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 (יחס המימון היציב נטו), בהתאם להוראה חישוב יחס מימון יציב המוגדר כסכום המימון היציב הזמין חלקי סכום המימון היציב הנדרש, שיחושב על פני סך המטבעות ושלא יפחת מ-100.

יחס מימון יציב נטו בהתאם, להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222, עמד ליום 31 במרץ 2022 על 125%.

לפרטים נוספים אודות יחס מימון יציב ראה [ביאור 17 בדוחות הכספיים](#).

יחס קצר ארוך

מבנה המאזן של הבנק כולל שימושים ארוכים. כ-74% מתיק האשראי הינו אשראי לדיור ולכל מטרה המאופיין בתקופות לפדיון ארוכות. מנגד, התקופה לפירעון של המקורות קצרה יותר. ליום הדוח פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות הכספיות על פי לוחות הסילוקין הינו כ-3 שנים. אולם, פער זה אינו לוקח בחשבון מרכיבים התנהגותיים כגון פירעונות מוקדמים ומח"מ אפקטיבי של המקורות, אשר מקטינים באופן מהותי את הסיכון.

כחלק מניהול הסיכון, מדיניות הבנק שמה דגש על גיוס מקורות ממשקי בית. כ-76% מפיקדונות הציבור של הבנק הינם של אנשים פרטיים. וכ-45% מפיקדונות הציבור הינם בסכום של עד 1 מיליון ש"ח.

הבנק מנהל את פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות שלו באופן שוטף, על-ידי מודלים ייעודיים לכימות היקף החשיפה. לצורך ניהול סיכון קצר ארוך קבע דירקטוריון הבנק מספר מגבלות, ביניהן: תקרה להיקפי גיוס נדרשים בשלוש השנים הקרובות, מגבלה על ההפסד המרבי בתרחיש של עליית מחיר הפיקדונות, רצפה ליחס פיקדונות ממשקי בית מסך הפיקדונות וכדומה.

סיכון המימון

הבנק מעריך באופן שוטף את יכולת ההישענות שלו על כל מקור מימון ופועל בהתאם להערכות אלו. בחינה מעמיקה של זמינות מקורות המימון תיערך אחת לשנה במסגרת ההכנה לדיון במדיניות ניהול הסיכונים.

לפרטים נוספים אודות סיכון המימון ראה בדוח על הסיכונים ליום 31 במרץ 2022, המופיע באתר האינטרנט של הבנק.

3.4 סיכונים אחרים

סיכון תפעולי

הבנק קבע מסגרת מקיפה של תהליכים ושיטות על מנת לנהל ולמזער את החשיפה להפסדים הנובעים מסיכונים תפעוליים. הבנק פועל לפי מסגרת ברורה לטיפול בסיכון זה, המתבססת על קביעת קווי ההגנה השותפים למהלך, על תאבון סיכון ומגבלות שנקבעו ועל תהליכי הערכה שהבנק ממשיך להרחיב, כולל תהליכי הפקת לקחים. תהליכי ההערכה של הבנק כוללים כיסוי של סיכון תפעולי וסיכונים בקרה פנימית נוספים, כגון: המשכיות עסקית, סיכון מודל, מוניטין, סיכונים מערכות מידע ומעילות והונאות. הבנק ממשיך במהלכים ובתהליכים לשדרוג יכולות הבקרה שלו בשגרה ובחרום, תוך המשך הניטור ושדרוג הטיפול בסיכונים טכנולוגיים המידע, מיקור חוץ, אבטחת מידע וסייבר, הגנת הפרטיות, ציות, איסור הלבנת הון וסיכונים מעילות והונאות. כחלק מראיה זו, נמצא הבנק במהלך שוטף לבחינה ותרגול של תכניות החירום שלו.

להלן סיכונים אלה:

סיכון המשכיות עסקית – הבנק נדרש לשמור על רציפות מתן שירות ותפקוד, גם בעת צמצום הגעת עובדים למתקני הבנק, והגנה על עובדי הבנק ומניעת הדבקה. נדרשת תשומת לב גבוהה לניהול סיכון המשכיות עסקית מול ספקים אשר עובדים עם הבנק. הבנק ממשיך לשדרג את יכולות ההמשכיות העסקית שלו לנוכח תרחישי ייחוס נוספים, בהם תרחיש מלחמה ותרחיש רעידת אדמה, ובהתאם לדרישות בנק ישראל. תכנית ההמשכיות העסקית של הבנק קבעה מבנה ארגוני בחרום ואת הפעולות שיש לבצע בהתאם להתפתחות האירועים, בעיקר בכל הקשור להערכת הסיכון. הבנק מקפיד לתרגל את התכנית שלו, לפי תכנית תרגיל סדורה.

סיכון סייבר ואבטחת מידע – הבנק מודע לעלייה המתמשכת ברמת איום הסייבר. חדר ניטור סייבר ממשיך בפעילות, מבוצעת התעדכנות מול יחידת הסייבר הפיקוחית וגורמים לאומיים לגבי אירועים מיוחדים, הגברה הערנות של עובדים ופעולות להגברת המודעות. הבנק ממשיך לשמור על רמה גבוהה של ניטור ובקרה על סיכון זה, לנוכח פוטנציאל הסיכון. ניהול ובקרת הסיכונים מתבסס בין היתר, על ניתוח תרחישי ייחוס, ומתודולוגיה סדורה לקביעת רמת הבקרה. הבנק מקפיד לתרגל באופן סדיר את היערכותו לאירוע סייבר, בין היתר, באמצעות תרגילים המשלבים בין אירוע סייבר ואירוע פיננסי נדלונות, הבוחנים את תכניות החירום של הבנק. בנוסף, היה הבנק שותף ברבעון הנוכחי לתרגיל מקיף שביצע בנק ישראל עם המנכ"לים של כל הבנקים במערכת.

סיכונים טכנולוגיים המידע – הבנק נערך ועמד באתגר הטכנולוגי בימי הקורונה להבטיח פעילות טכנולוגית רציפה של עובדים מהבית. הבנק נערך עוד טרם הגעת המגיפה לארץ, מבחינת תשתיות עבודה מרחוק, ומנהל את הסיכונים הללו בתשומת לב הדוקה. הסיכון מנוהל על ידי חטיבת המשאבים והטכנולוגיה כאשר בקרת הסיכון מתבצעת בחטיבת הסיכונים המשמשת כקו שני לפעילות.

מעילות והונאות – לבנק מדיניות ייעודית לטיפול בסיכון זה, המתבססת על ציפיות והנחיות בנק ישראל. המדיניות קובעת את העקרונות לטיפול בסיכון, הטיפול באירוע או פוטנציאל לאירוע, דרכי הדיווח, ניטור אנומליות באמצעות חוקים עסקיים ושיטות סטטיסטיות מתקדמות. בפרט, קובעת המדיניות את כל אמצעי המזעור הקיימים בבנק למניעת מעילות והונאות. ברבעון הנוכחי סיים הבנק ביצוע סקר למיפוי מוקדי הסיכון הפוטנציאליים העיקריים בפעילותו וימשיך במהלך השנה הנוכחית בביצוע סקרי עומק במקומות הנדרשים, על מנת לוודא כי אמצעי הבקרה והמזעור הקיימים בבנק מספקים, לנוכח תוצאות הסקרים.

ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור – הבנק פועל בהתאם להנחיות בנק ישראל לטיפול בסיכונים אלה, בהתאם לתאבון הסיכון שקבע הבנק במסמך המדיניות לטיפול בסיכונים אלה. הפעילות מתבצעת לפי תכנית עבודה סדורה במטרה להמשיך ולשדרג את אופן הטיפול בסיכונים אלה, את תהליכי הערכת הסיכון, והטיפול של קווי ההגנה בליקויים ככל שהתגלו. למידע נוסף על החשיפה לסיכונים הנ"ל ולאופן ניהולם ראה דו"ח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2021 של הבנק.

סיכונים משפטיים

נכון למועד הדוח אין חשיפה בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably Possible) ואשר לא בוצעה בגין הפרשה. נכון ליום 31 במרץ 2022, לבנק אין חשיפה מהותית בגין תביעות שהוגשו נגדו אשר ההסתברות להתממשותן אינה קלושה למעט האמור בסעיפים 2 ו-3 [באור 110](#) לדוחות הכספיים. הבנק חשוף לסיכונים אחרים נוספים כגון: סיכון אכיפה פנימית, סיכונים ציות וסיכונים הלבנת הון ומימון טרור.

לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת סיכונים אלו ונוספים, ראה דו"ח על הסיכונים – גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים וכן בדוח הכספי השנתי לשנת 2021.

3.5 השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי

הבנק נדרש, כמו יתר התאגידים הבנקאיים, לכלול טבלת גורמי סיכון בכל אחת מהקטגוריות המפורטות להלן, ולהעריך את השפעתו של כל גורם סיכון על עסקיו. במסגרת הערכות אלו יש לאמוד הן את פוטנציאל החשיפה או הנזק כתוצאה מהתרחשויות של אירוע מסוים והן את ההסתברות שאותו אירוע אכן יקרה. כמו כן, להלימות הבקרה לסביבת הסיכון, כמו ליתר הפעולות שעושה הבנק לצורך ניהול הסיכון, יש השפעה על רמת החשיפה לסיכון. לפיכך, הערכת הסיכונים המפורטת בטבלה להלן הינה הערכה סובייקטיבית של הבנק את השפעת הסיכון השיורי על עסקיו.

הבנק מבצע הערכת סיכון הן איכותית והן כמותית במסגרת תהליך ה-ICAAP. במסגרת זו הסיכונים מכומתים ונקבעות הקצאות הון (הן לנדבך 1 והן לנדבך 2) לסיכונים השונים. הקצאות ההון מבטאות הפסד פוטנציאלי בהתממשות תרחיש קיצון ובכך מאפשרות הערכת סיכון איכותית המתבססת על הערכה כמותית.

הערכת הסיכון של הבנק מתבצעת ברמה רבעונית, ונתונה לאישור הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון. ברבעון הנכחי, קיבל הבנק החלטה להעלות את הערכת הסיכון של סיכון אבטחת מידע וסייבר, וזאת, בשל העלייה המתמשכת ברמת הסיכון ובאיומי הסייבר, תוצאת האירועים הגאופוליטיים, ועל אף רמת ניהול ובקרת הסיכון הגבוהה של הבנק, ולהקטין את הערכת הסיכון של סיכונים שוק וריבית, לאור פרופיל הסיכון הנמוך המתבטא במגבלות סיכון שמרניות. הבנק ממשיך לנטר באמצעות קווי ההגנה שלו את התפתחות הסיכונים הללו, לנכח, מצב המאקרו (עליית הריבית ורמת האינפלציה, העימות בין אוקראינה לרוסיה, ההרעה במצב הבטחוני באיזורנו, והסיכוי, שעדיין קיים להתפתחות מחודשת של מגיפת הקורונה.

טבלה 48 - ריכוז השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי:

גורם הסיכון	הערכת הסיכון
השפעה כוללת של סיכונים אשראי	בינונית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	בינונית
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	בינונית
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה
השפעה כוללת של סיכונים שוק	נמוכה
סיכון ריבית	נמוכה
סיכון אינפלציה	נמוכה
סיכון שערי חליפין	נמוכה
סיכון מחירי מניות ואג"ח	נמוכה
סיכון נזילות	נמוכה
סיכון תפעולי (כולל, סיכון מודל וסיכון מעילות והונאות)	בינונית- גבוהה
סיכונים טכנולוגית המידע	בינונית
סיכונים אבטחת מידע וסייבר	בינונית- גבוהה
סיכון משפטי	נמוכה
סיכון רגולטורי	בינונית
סיכון מוניטין	בינונית
סיכון אסטרטגיה	בינונית-גבוהה
סיכון ציות	בינונית
סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור	בינונית
סיכון אכיפה פנימית	נמוכה

לפרטים נוספים ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

פרק 4 – מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים

4.1 מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של בנק. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים ב**ביאור 1** לדוחות הכספיים.

הפרשה להפסדי אשראי

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (Current Expected Credit Losses – CECL), כפי שפורסמו בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC 326) בדבר "מכשירים פיננסיים – הפסדי אשראי". הכללים חדשים מציגים מתודולוגיה חדשה לרישום הפסדי אשראי, אשר בעיקרה מביאה להכרה מוקדמת יותר בהפסדי אשראי, תוך מתן שקיפות רבה יותר בהתייחס לסיכון האשראי. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי באמצעות הקדמת רישום ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, וחיזוק הקשר בין ניהול סיכונים האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים. זאת, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים. הבנק קבע נהלים לקיום הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני. ככלל, אומדן ההפרשה להפסדי אשראי צפויים מחושב על פני התקופה החוזית של הנכס הפיננסי תוך הבאה בחשבון של אומדני פירעון מוקדם בהתאם לשיטות כמותיות שגיבש הבנק, ותוך התחשבות בצפי לביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי עם הלווה, ככל שרלוונטי. הפרשה שחושבה על בסיס קבוצתי בגין הלוואות מבוססת ככלל על יתרת החוב הרשומה, למעט ריבית שנצברה למועד הדיווח.

על מנת להעריך את האומדן להפסדי אשראי צפויים לאורך התקופה החוזית של הנכסים, הבנק מתבסס על מידע היסטורי תוך בחינת הצורך להתאים את המידע ההיסטורי כדי לשקף את המידה שבה התנאים הקיימים והתחזיות הסבירות והניתנות לביסוס יהיו שונים מן התנאים בתקופה שבמהלכה הוערך המידע ההיסטורי. לצורך קביעה זו, הבנק מביא בחשבון את מאפייני הנכסים הפיננסיים לרבות גורמים רלוונטיים לקביעת יכולת הגבייה הצפויה.

מדידת ההפרשה להפסדי אשראי מבוססת על חלוקת תיק האשראי של הבנק לקבוצות החולקות מאפייני סיכון דומים (תהליך המכונה "סגמנטציה"). תמצית גישת הבנק לסגמנטציה הינה כדלקמן: הבנק מפלח את האשראי לציבור לאנשים פרטיים – הלוואות לדיר, אנשים פרטיים – צרכני, נכס מסחרי, ליווי פרויקטים, קבוצות רכישה, רכישת תיקים, שירותים פיננסיים ועסקי אחר.

ההפרשה להפסדי אשראי מורכבת הן מנדבך כמותי והן מנדבך איכותי, כדלקמן:

אמידת ההפרשה נעשית ככלל בשיטת שיעור ההפסד (Loss-rate). תהליך זה מבוסס בראשיתו על ממוצע הפסדי העבר בתיק, המיוצג על ידי מחיקות חשבונאיות נטו (net charge-offs), ככלל, בכל ענף משקי ב-10 שנים האחרונות. הפסדי העבר מותאמים בהמשך התהליך בגין שורה של מאפייני סיכון ומאפיינים כלכליים כגון שינויים במדיניות האשראי, ריכוזיות תיק האשראי, מדדי LTV, שינויים בהיקף האשראי ובסיווג ותנאים נוספים. תהליך זה נועד להתאים את המידע ההיסטורי כדי לשקף את המידה שבה התנאים הקיימים והתחזיות הסבירות והניתנות לביסוס עשויים להיות שונים מהתנאים ששררו בתקופה שבמהלכה הוערך המידע ההיסטורי. בשלב הבא משלב הבנק תחזיות סבירות וניתנות לביסוס לשנה אחת, ולאחריה שב על פני שנה אחת למידע ההיסטורי המותאם בגין תנאים נוכחיים על בסיס ליניארי.

ההפרשה בגין אשראי חוץ מאזני מוכרת בגין מחויבויות אשר אינן ניתנות לביטול ללא תנאי על ידי הבנק, ומבוססת על אותה הסגמנטציה שתוארה לעיל, תוך התחשבות במקדמי ניצול של הפריטים החוץ מאזניים השונים (היינו, מקדמי המרה לאשראי). הפרשה זו מוצגת במאזן במסגרת התחייבויות אחרות.

תהליך זה מלווה בשיקול דעת משמעותי ובהנחות מומחה, על מנת לשקף את מיטב ציפיות ההנהלה והערכותיה באשר להפסדי האשראי הצפויים.

היערכות הבנק כללה, בין היתר, גיבוש מתודולוגיות לחישוב אומדן ההפרשה להפסדי אשראי, ביצוע שינויים והתאמות במערכות המידע, עדכון בקורות ויישום דרישות הגילוי בהתאם לכללים החדשים. מטבע הדברים, גם לאחר תחילת היישום לראשונה של ההוראות החדשות יימשך טיוב ופיתוח הליך אמידת ההפרשות להפסדי אשראי ובהתאמה, יכול ופעולות אלה יחייבו שינויים מסוימים בהליך המדידה. כמו-כן, אומדני הבנק כוללים הערכות המשקפות, בין היתר, תנאי אי וודאות ומטבעם יכולים להשתנות מעת לעת. יובהר כי הכללים החדשים אינם משנים את סיכון האשראי הגלום בתיק האשראי של הבנק.

למידע בדבר המדיניות החשבונאית בנושא הפסדי אשראי לתקופות שקדמו ל-1 בינואר 2022, ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת 2021.

4.2 בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הוראות המפקח על הבנקים מחילות על תאגידים בנקאיים את דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה- Sox Act. בהתייחס לסעיפים אלו נקבעו על-ידי ה- SEC וה- PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) הוראות באשר לאחריות ההנהלה לקביעתם וקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולקיום בקרה הפנימית על הדיווח הכספי וחווות דעת רואי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הוראות המפקח קובעות:

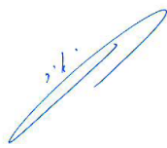
- (1) תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה- SEC שפורסמו מכוחם.
- (2) בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה- COSO 1992 (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית. הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2022 לא אירע כל שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

יאיר קפלן
מנהל כללי

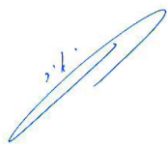
זאב נהרי
יושב ראש הדירקטוריון

26 במאי, 2022

הצהרה (certification)

אני, יאיר קפלן, מצהיר כי:

- א. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2022 (להלן: "הדוח").
 - ב. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 - ג. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 - ד. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה"). וכן:
 1. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 2. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכן שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 3. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 4. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 - ה. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 1. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 2. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יאיר קפלן
מנהל כללי

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

26 במאי, 2022

הצהרה (certification)

אני, אלכסנדר זלצמן, מצהיר כי:

- א. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק ירושלים בע"מ ("להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2022 (להלן: "הדוח").
 - ב. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 - ג. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 - ד. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה"). וכן:
 1. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 2. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכן שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 3. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 4. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 - ה. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 1. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 2. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אלכסנדר זלצמן

סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים

וחשבונאי ראשי

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

26 במאי, 2022

תמצית דוחות כספיים - תוכן עניינים

78	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ
79	תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
80	תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
81	תמצית מאזן מאוחד
82	תמצית דוח על השינויים בהון מאוחד
83	תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
	ביאורים לתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים
85	1. עיקרי המדיניות החשבונאית
93	2. הכנסות והוצאות ריבית
94	3. הכנסות מימון שאינן מריבית
95	4. רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
96	5. השקעות בניירות ערך
100	6. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
104	7. פיקדונות הציבור
105	8. זכויות עובדים
106	9. הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים
110	10. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
112	11. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון
117	12. מגזרי פעילות פיקוחיים
121	13. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
137	14. דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
140	15א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
144	15ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה
147	15ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
148	15ד. מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
149	16. נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן
152	17. הוראות פיקוח ויזומות חקיקה

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק ירושלים בע"מ וחברות הבנות שלו (להלן: "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 31 במרס, 2022 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח כולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישומו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
26 מאי, 2022

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

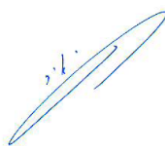
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ			ביאור	
	2021	2022			
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)				
628.7	137.1	188.0	2	הכנסות ריבית	
174.5	30.9	60.5	2	הוצאות ריבית	
454.2	106.2	127.5	2	הכנסות ריבית, נטו	
(58.9)	(3.4)	14.6	6,13	הוצאות בגין הפסדי אשראי	
513.1	109.6	112.9		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	
				הכנסות שאינן מריבית	
44.6	-	(4.7)	3	הכנסות מימון שאינן מריבית	
102.6	24.0	28.4		עמלות	
13.3	-	-		הכנסות אחרות	
160.5	24.0	23.7		סך כל ההכנסות שאינן מריבית	
				הוצאות תפעוליות ואחרות	
207.3	44.6	49.2		משכורות והוצאות נלוות	
105.5	25.9	27.5		אחזקה ופחת בניינים וציוד	
138.8	27.4	32.1		הוצאות אחרות	
451.6	97.9	108.8		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	
222.0	35.7	27.8		רווח לפני מיסים	
78.1	12.7	10.0		הפרשה למיסים על הרווח	
143.9	23.0	17.8		רווח נקי	
				רווח למניה (בש"ח)	
2.04	0.33	0.25		רווח נקי בסיסי ומדולל למניה המיוחס לבעל מניות הבנק (ש"ח)	

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

אלכסנדר זלמן

סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים וחשבונאי ראשי

יאיר קפלן

מנהל כללי

זאב נהרי

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

26 במאי, 2022

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
	2021	2022	ביאור
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
143.9	23.0	17.8	רווח נקי
			רווח (הפסד) כולל אחר:
			התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן,
1.7	(0.3)	(13.5)	נטו
(4.9)	1.0	5.5	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים
(3.2)	0.7	(8.0)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מיסים:
1.1	(0.2)	2.7	השפעת המס המתנייח
(2.1)	0.5	(5.3)	רווח (הפסד) כולל אחר לאחר מיסים
4			
141.8	23.5	12.5	סך הכל הרווח הכולל

ראה גם [ביאור 4- רווח \(הפסד\) כולל אחר מצטבר](#).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית מאזן מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	יתרה ליום 31 במרץ			ביאור	
	2021	2022			
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)				
נכסים					
3,546.0	3,090.1	2,920.3			מזומנים ופיקדונות בבנקים
772.7	589.4	932.0	5		ניירות ערך ⁽¹⁾
12,197.3	11,728.8	13,316.9	6,13		אשראי לציבור
(113.2)	(184.5)	(116.6)			הפרשה להפסדי אשראי
12,084.1	11,544.3	13,200.3			אשראי לציבור, נטו
181.7	158.5	173.7			בניינים וציוד
4.5	3.5	4.0	11		נכסים בגין מכשירים נגזרים
248.0	298.3	233.0			נכסים אחרים
16,837.0	15,684.1	17,463.3			סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
12,454.3	12,144.7	13,202.4	7		פיקדונות הציבור
306.6	242.1	308.7			פיקדונות מבנקים
-	1.1	1.1			פיקדונות הממשלה
2,609.7	1,970.2	2,484.4			אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3.5	1.7	9.0	11		התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
336.2	300.8	314.9			התחייבויות אחרות ⁽²⁾
15,710.3	14,660.6	16,320.5			סך כל ההתחייבויות
1,126.7	1,023.5	1,142.8			הון עצמי
16,837.0	15,684.1	17,463.3			סך כל ההתחייבויות וההון

(1) לפרטים בדבר ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן, ובדבר ניירות ערך ששוועבדו **ראה ביאור 5 – השקעות בניירות ערך**.

(2) מזה הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בבנק ובמאוחד לימים 31 במרץ 2022, 31 במרץ 2021 ו-31 בדצמבר 2021 בסך 2.6 מיליוני ש"ח, 2.8 מיליוני ש"ח ו-3.4 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

סך הכל הון עצמי	עודפים (נירועות) שונבר	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	סך הכל הון המניות הנפרע וקרנות הון	פרמיה	הון המניות הנפרע
א. דוח על השינויים בהון העצמי לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022 ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021 (בלתי מבוקר)					
1,126.7	906.0	(6.1)	226.8	99.5	127.3
יתרה ליום 31 בדצמבר 2021 (מבוקר)					
3.6	3.6	-	-	-	-
התאמה ליתרת פתיחה, בשל השפעת היישום לראשונה					
1,130.3	909.6	(6.1)	226.8	99.5	127.3
יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2022 לאחר יישום לראשונה					
17.8	17.8	-	-	-	-
רווח נקי בתקופה					
(5.3)	-	(5.3)	-	-	-
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס					
1,142.8	927.4	(11.4)	226.8	99.5	127.3
יתרה ליום 31 במרץ 2022					
1,000.0	777.2	(4.0)	226.8	99.5	127.3
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
23.0	23.0	-	-	-	-
רווח נקי בתקופה					
0.5	-	0.5	-	-	-
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס					
1,023.5	800.2	(3.5)	226.8	99.5	127.3
יתרה ליום 31 במרץ 2021					
ב. דוח על השינויים בהון העצמי לשנת 2021 (מבוקר)					
1,000.0	777.2	(4.0)	226.8	99.5	127.3
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020					
143.9	143.9	-	-	-	-
רווח נקי בתקופה					
(15.1)	(15.1)	-	-	-	-
דיבידנד					
(2.1)	-	(2.1)	-	-	-
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס					
1,126.7	906.0	(6.1)	226.8	99.5	127.3
יתרה ליום 31 בדצמבר 2021					

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 (מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
	2021	2022	
		(בלתי מבוקר)	
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
143.9	23.0	17.8	רווח נקי לשנה
			התאמות:
61.2	15.1	16.5	פחת על בניינים וציוד
(58.9)	(3.4)	14.6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(44.1)	-	-	רווח ממכירת תיקי אשראי
0.3	(0.1)	-	רווח ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
3.5	-	-	ירידת ערך בגין מניות שאינן למסחר
(13.3)	-	-	הפסד (רווח) ממכירת בניינים וציוד
(6.1)	(0.4)	6.4	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(0.3)	(0.2)	-	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
34.7	6.8	3.3	מיסים נדחים, נטו
(1.2)	(2.4)	0.1	פיצויי פרישה - גידול בעודף עתודה על יעודה (גידול בעודף היעודה על העתודה)
27.3	(3.0)	(2.9)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
שינוי נטו בנכסים שוטפים:			
(3.1)	(2.1)	0.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(28.0)	(53.1)	25.2	ניירות ערך למסחר
(27.6)	(51.3)	12.5	נכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
2.0	0.2	5.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
79.6	9.7	23.9	התחייבויות אחרות
11.0	(2.9)	(11.9)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים
180.9	(64.1)	111.5	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
	2021	2022	
בדצמבר 2021			
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
(1,099.8)	(659.6)	(1,126.5)	שינוי נטו באשראי לציבור
(883.3)	(218.6)	(285.6)	רכישת איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
489.7	117.7	77.4	תמורה ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
88.3	30.4	6.7	תמורה מפדיון איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
(78.5)	(16.5)	(18.0)	רכישת בניינים וציוד
20.1	-	-	תמורה ממכירת בניינים וציוד
(1,463.5)	(746.6)	(1,346.0)	מזומנים נטו לפעילות השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
749.1	439.5	748.1	שינוי נטו בפקדונות הציבור
144.4	79.9	2.1	שינוי נטו בפקדונות מבנקים
-	1.1	1.1	שינוי נטו בפקדונות הממשלה
1,175.2	394.3	-	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(351.9)	(154.8)	(154.4)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(15.1)	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
1,701.7	760.0	596.9	מזומנים נטו מפעילות מימון
(11.0)	2.9	11.9	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים
419.1	(50.7)	(637.6)	גידול (קטון) במזומנים ופיקדונות בבנקים
3,137.9	3,137.9	3,546.0	יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לתחילת התקופה
3,546.0	3,090.1	2,920.3	יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לסוף התקופה
ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו:			
679.6	161.0	194.7	ריבית שהתקבלה
138.0	25.7	54.6	ריבית ששולמה
99.6	55.7	19.5	מיסים על הכנסה ששולמו
0.8	0.6	1.6	מיסים על ההכנסה שהתקבלו
נספח ג'- פעולות השקעה שלא במזמן בתקופת הדוח			
13.5	8.9	0.4	נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות
16.5	9.2	6.9	רכישת רכוש קבוע באשראי

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

בנק ירושלים בע"מ (להלן – הבנק) הינו בנק מסחרי העוסק בעיקר במתן אשראי לדיור ואשראי קמעונאי אחר, במימון בנייה לדיור וכן בגיוס פיקדונות לזמן קצוב, פעילות בשוק ההון, ניהול חשבונות עו"ש ומתן שירותי בנקאות פרטית לתושבי חוץ.

הבנק הינו חברה בת של "יצוא" חברה להשקעות בע"מ (להלן – "יצוא") ומניותיו רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב. תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים ליום 31 במרץ 2022 כוללת את אלה של הבנק ושל החברות הבנות שלו (להלן – "הקבוצה"). תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותם יחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 והביאורים הנלווים להם (להלן – "הדוחות השנתיים").

המדיניות החשבונאית של הקבוצה בתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים למעט המפורסם [בסעיף ד' להלן](#).

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, פרסום תמצית הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 26 במאי, 2022.

לפרטים נוספים אודות השפעת אירוע התפשטות נגיף הקורונה ראה [ביאור 16 – נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן](#).

לפרטים נוספים אודות הוראות פיקוח וחקיקה ראה [ביאור 17 – הוראות פיקוח ויזמות חקיקה](#).

ב. הגדרות

תמצית הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנתרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

ג. שימוש באומדנים בערכת דוחות כספיים

הכנת הדוחות הכספיים, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, דורשת מהנהלה שימוש באומדנים, הערכות ושיקול דעת המשפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים ותלויים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שההוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי בעייתי ולמדידת הפרשה להפסדי אשראי, הבנק נדרש להחזיק הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזן.

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופת הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר, 2022 מיישם הבנק לראשונה תקנים חשבונאיים והוראות כמפורט להלן:

1. אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב – הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL) והוראות נוספות.

עיקרי הכללים החדשים

הוראות המפקח על הבנקים מאמצות את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (Current Expected Credit Losses – CECL), כפי שפורסמו בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC 326) בדבר "מכשירים פיננסיים – הפסדי אשראי". הכללים חדשים מציגים מתודולוגיה חדשה לרישום הפסדי אשראי, אשר בעיקרה מביאה להכרה מוקדמת יותר בהפסדי אשראי, תוך מתן שקיפות רבה יותר בהתייחס לסיכון האשראי.

למידע בדבר המדיניות החשבונאית בנושא הפסדי אשראי לתקופות שקדמו ל-1 בינואר 2022, ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת 2021.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי באמצעות הקדמת רישום הפרשות להפסדי אשראי, באופן שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, וחיזוק הקשר בין ניהול סיכונים האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים. זאת, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים.

השינויים העיקריים הנובעים מיישום הכללים החדשים הינם כדלקמן:

- ההפרשה להפסדי אשראי מחושבת לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה.
- מדידת ההפרשה להפסדי אשראי מתבססת על חלוקת תיק האשראי של הבנק לקבוצות החלוקות מאפייני סיכון דומים.
- באומדן ההפרשה להפסדי אשראי נעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד אשר משקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים, לצד התחשבות בניסיון היסטורי מותאם לתנאים נוכחיים.
- הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי חלים על אשראי, לרבות הלוואות לדיר, אגרות חוב המוחזקות לפדיון וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות.
- הורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי.
- באגרות חוב בתיק הזמין למכירה, ירידת ערך הקשורה להפסד אשראי, מוכרת באמצעות הפרשה להפסדי אשראי ומתואמת בכל תקופה לשינויים בסיכון האשראי ובכך מאפשרת השבת ירידת ערך באשראי בתקופות עתידיות בהתבסס על שיפורים באשראי.
- עדכון כללי הסיווג והמחיקה החלים על אשראי לדיר: סיווג הלוואות לדיר שנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר כהלוואות שאינן צוברות ריבית, בחינת הצורך לסווג הלוואות לדיר כחובות בארגון מחדש של חוב בעייתי ודרישה לביצוע מחיקה חשבונאית לאחר פרק זמן שנקבע.
- תיק האשראי מוצג תוך הבחנה בין אשראי צובר ושאינו צובר, באופן שההגדרות הקיימות לגבי חובות פגומים וסיכון אשראי פגום יוחלפו בהגדרות של חובות לא צוברים וסיכון אשראי לא צובר, בהתאמה.

הוראות נוספות בנושא סיווג חובות

בינואר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים קובץ שאלות ותשובות בדבר יישום הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים, אשר כלל הבהרות לגבי סיווג של חובות בארגון מחדש וכללי החזרתם למסלול צובר. בפרט, הובהר שסיווג של חוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אינו גורם אוטומטית לכך שיהיה צורך לסווג את החוב בסיווג בעייתי, ושחוב כאמור יכול להיות מסווג כחוב שצובר או שאינו צובר הכנסות ריבית במועד השינוי.

הוראות ספציפיות נוספות בנושא הלוואות לדיר

בפברואר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים", במסגרתו בוטלה בין היתר הדרישה לחישוב הפרשה קבוצתית בשיעור מזערי של 0.35% בגין הלוואות לדיר, בוטלה הדרישה לחישוב הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור ונוספה דרישה לנכות מהון עצמי רובד 1 סכומים בגין הלוואות לדיר שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות. כמתאפשר בהתאם להוראות בנק ישראל, הבנק ממשיך לקבוע את מצב הפיגור של הלוואות לדיר בהתאם לשיטת עומק הפיגור.

השפעת הכללים החדשים על הלימות הון

בדצמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים". במסגרת החוזר נקבעו הוראות מעבר שיחולו על השפעת האימוץ לראשונה של הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים וזאת על מנת להפחית השפעות בלתי צפויות של יישום הכללים על ההון הפיקוחי.

תיאור השפעת היישום לראשונה

השפעת יישומם של הכללים החדשים משקפת, בין היתר, את הרכב תיק האשראי של הבנק וכן את הערכות הבנק ביחס למצב הנוכחי של הכלכלה ולתנאים כלכליים חזויים. הבנק יישם את ההוראות החדשות החל מיום 1 בינואר 2022 תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה. (התאמה ליתרת הפתיחה של העודפים ליום 31 בדצמבר, 2021).

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

להלן השפעת השינוי בסעיפים השונים:

31 בדצמבר 2021	השפעת יישום CECL	1 בינואר 2022
במיליוני ש"ח		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
א. מאזן		
12,197.3	(2.8)	12,194.5
אשראי לציבור		
(113.2)	7.1	(106.1)
סך הכל ההפרשה להפסדי אשראי:		
(10.0)	3.6	(6.4)
מזה: הפרשה להפסדי אשראי- תיק מסחרי		
(54.5)	16.0	(38.5)
מזה: הפרשה להפסדי אשראי- הלוואות לדיוור		
(48.7)	(12.5)	(61.2)
מזה: הפרשה להפסדי אשראי- אנשים פרטיים אחר		
12,084.1	4.3	12,088.4
אשראי לציבור נטו		
(3.4)	1.2	(2.2)
התחייבויות אחרות - הפרשה להפסדי אשראי חוץ מאזני		
ב. הון עצמי		
906.0	5.5	911.5
יתרת עודפים לפני השפעת המס		
0.0	(1.9)	(1.9)
השפעת המס		
906.0	3.6	909.6
יתרת עודפים, לאחר השפעת מס		
ג. הלימות הון ומיטת		
10.7%		10.7%
יחס הון עצמי רובד 1		
14.2%		14.2%
יחס הון כולל		
6.3%		6.3%
יחס המיטת		

בהתאם למתודולוגיה המעודכנת, ההפרשה להפסדי אשראי מורכבת הן מנדבך כמותי והן מנדבך איכותי. הרכיבים הכמותיים מבוססים בעיקר על היסטוריית מחיקות חשבונאיות נטו (net charge-offs), ככלל, בכל ענף משקי ב-10 שנים האחרונות. אומדנים אלה מתחשבים בשורה של מאפייני סיכון ומאפיינים כלכליים כגון היקף הפסדי העבר, פרופיל הסיכון של קבוצות הסיכון, סיווג החוב, הרכב תיק האשראי, תנאי הכלכלה הקיימים והחזויים וכיו"ב.

כמו כן, בהוראות המעבר, במועד היישום לראשונה ניתנו הקלות מסוימות, לרבות פריסת השפעת היישום לראשונה בכל הקשור להשפעתה על יחס הון עצמי רובד 1 על פני 3 שנים בהתאם להוראות המעבר שנקבעו. הבנק בחר שלא לאמץ הקלות אלו.

בנוסף, יישום הכללים החדשים הביא לינייני בסכום שאינו מהותי מהון עצמי רובד 1 במועד היישום לראשונה, וזאת לאור הדרישה לנכות מהון עצמי רובד 1 סכומים בגין הלוואות לדיוור שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות, סכום זה אינו כפוף להקלות שניתנו במסגרת הוראות המעבר.

היערכות הבנק כוללת, בין היתר, גיבוש מתודולוגיות לחישוב אומדן ההפרשה להפסדי אשראי, ביצוע שינויים והתאמות במערכות המידע, עדכון בקורות ויישום דרישות הגילוי בהתאם לכללים החדשים. מטבע הדברים, גם לאחר תחילת היישום לראשונה של ההוראות החדשות יימשך טיוב ופיתוח הליך אמידת ההפרשות להפסדי אשראי ובהתאמה, יכול ופעולות אלה יחייבו שינויים מסוימים בהליך המדידה. כמו-כן, אומדני הבנק כוללים הערכות המשקפות, בין היתר, תנאי אי וודאות ומטבעם יכולים להשתנות מעת לעת. יובהר כי הכללים החדשים אינם משנים את סיכון האשראי הגלום בתיק האשראי של הבנק.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. עדכון מדיניות חשבונאית שיושמה בעקבות היישום לראשונה של הכללים החדשים בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפסדי אשראי צפויים

המסגרת החשבונאית

הבנק מיישם את הנחיות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, וכן עמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו על ידי המפקח בהוראות הדיווח לציבור. הנחיות אלה קובעות, בין היתר, כי תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הפסדי אשראי הנובעים ממכשירים פיננסיים כמפורט בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC 326) – מכשירים פיננסיים – הפסדי אשראי. הנחיות אלה מיושמות לגבי כל יתרות החוב, כגון: פיקדונות בבנקים, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור ואשראי לממשלה.

הפרשה להפסדי אשראי- מדידה

הבנק קבע נהלים לקיום הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני. ככלל, אומדן ההפרשה להפסדי אשראי צפויים מחושב על פני התקופה החוזית של הנכס הפיננסי תוך הבאה בחשבון של אומדני פירעון מוקדם בהתאם לשיטות כמותיות שגיש הבנק, ותוך התחשבות בצפי לביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי עם הלווה, ככל שרלוונטי. הפרשה שחושבה על בסיס קבוצתי בגין הלוואות מבוססת ככלל על יתרת החוב הרשומה. על מנת להעריך את האומדן להפסדי אשראי צפויים לאורך התקופה החוזית של הנכסים, הבנק מתבסס על מידע היסטורי תוך בחינת הצורך להתאים את המידע ההיסטורי כדי לשקף את המידה שבה התנאים הקיימים והתחזיות הסבירות והניתנות לביסוס יהיו שונים מן התנאים בתקופה שבמהלכה הוערך המידע ההיסטורי. לצורך קביעה זו, הבנק מביא בחשבון את מאפייני הנכסים הפיננסיים לרבות גורמים רלוונטיים לקביעת יכולת הגבייה הצפויה.

מדידת ההפרשה להפסדי אשראי מבוססת על חלוקת תיק האשראי של הבנק לקבוצות החולקות מאפייני סיכון דומים (תהליך המכונה "סגמנטציה"). תמצית גישת הבנק לסגמנטציה הינה הבנק מפלח את האשראי לציבור כדלקמן: אשראי לאנשים פרטיים - הלוואות לדיר, אשראי לאנשים פרטיים - אחר (הכולל ברובו אשראי צרכני סולו), אשראי לפעילות בנדל"ן הכולל משכנתאות למטרות עסקיות ושיעבוד דירות ונכסים מסחריים, אשראי לפעילות בינוי ונדל"ן הכולל אשראי לרכישת קרקעות לבינייה וליווי פרויקטים למגורים, אשראי לקבוצות רכישה, אשראי מגובה הלוואות רכב, אשראי לשירותים פיננסיים ואשראי עסקי אחר.

ההפרשה להפסדי אשראי מורכבת הן מנדבך כמותי והן מנדבך איכותי, כדלקמן: הפסדי עבר, מסגרת מקיפה להתאמות איכותיות (Q Factor) ותחזיות מאקרו כלכליות לשנה אחת קדימה.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בתיק האשראי מוערכת באחד משני המסלולים הבאים:

1. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

חובות לא צוברים הינם חובות אשר הבנק סבור כי אינם חולקים מאפייני סיכון משותפים עם חובות צוברים, ולפיכך מעריך את ההפרשה בגינם על בסיס פרטי. חובות שההפרשה להפסדי אשראי בגינם נבחנת על בסיס פרטי כוללים בעיקר חבויות בגין אשראי מסחרי שיתרתן החוזית עולה על 1 מיליון ש"ח (ללא ניכוי: מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות בויתור משפטי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי וביטוחנות). הבנק מודד את ירידת הערך בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב. כאשר החוב מותנה בביטחון, או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ירידת הערך נמדדת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששוועד להבטחת אותו אשראי (בניכוי עלויות מכירה).

2. הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

אמידת ההפרשה נעשית ככלל בשיטת שיעור ההפסד (Loss-rate). תהליך זה מבוסס בראשיתו על ממוצע הפסדי העבר בתיק, המיוצג על ידי מחיקות חשבונאיות נטו (net charge-offs), ככלל, בכל ענף משקי ב-10 שנים האחרונות. הפסדי העבר מותאמים בהמשך התהליך בגין שורה של מאפייני סיכון ומאפיינים כלכליים כגון שינויים במדיניות האשראי, ריכוזיות תיק האשראי, מדדי LTV, שינויים בהיקף האשראי ובסיווג ותנאים נוספים. תהליך זה נועד להתאים את המידע ההיסטורי כדי לשקף את המידה שבה התנאים הקיימים והתחזיות הסבירות והניתנות לביסוס עשויים להיות שונים מהתנאים ששררו בתקופה שבמהלכה הוערך המידע ההיסטורי. בשלב הבא משלב הבנק תחזיות סבירות וניתנות לביסוס לשנה אחת, ולאחריה שב על פני שנה אחת למידע ההיסטורי המותאם בגין תנאים נוכחיים על בסיס ליניארי.

ההפרשה בגין אשראי חוץ מאזני מוכרת בגין מחויבויות אשר אינן ניתנות לביטול ללא תנאי על ידי הבנק, ומבוססת על אותה הסגמנטציה שתוארה לעיל, תוך התחשבות במקדמי המרה לאשראי. הפרשה זו מוצגת במאזן במסגרת התחייבויות אחרות. תהליך זה מלווה בשיקול דעת משמעותי ובהנחות מומחה, על מנת לשקף את מיטב ציפיות ההנהלה והערכותיה באשר להפסדי האשראי הצפויים.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בחינת נאותות ההפרשה בכללותה

תהליך בחינת נאותות ההפרשה משולב במלאכת גיבוש רכיבים שונים באומדן ההפרשה להפסדי אשראי כגון: התאמות מידע היסטורי מתקופות עבר בגין תנאים נכחיים, הערכת הסיכון של ענפי המשק השונים, תחזיות כלכליות לתקופות סבירות וניתנות לביסוס, הערכת סכומי הגבייה הצפויים בגין חובות המצויים בקשיים פיננסיים וכיצא באלה. הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי בהתבסס על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי, חולשות ומגבלות בשיטות הערכה שמיושמות וזאת על מנת להבטיח שאומדני ההפרשה בכל תקופת דיווח מייצגות נאמנה את מיטב ציפיות והערכות ההנהלה.

איגרת חוב זמינות למכירה

הבנק אומד את הפסדי האשראי הצפויים בגין איגרות חוב זמינות למכירה בכל מועד דיווח כאשר השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת. בכל מועד בו השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת, הבנק בוחן האם הירידה בשווי הוגן נובעת מהפסדי אשראי או גורמים אחרים. ירידת ערך שנובעת בקשר להפסדי אשראי, נרשמת באמצעות הפרשה להפסדי אשראי, נרשמת דרך רווח כולל אחר, נטו ממס.

ההפרשה להפסדי אשראי בגין איגרת חוב זמינה למכירה מוגבלת כך שסכומה לא יעלה על סכום ההפרש שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן הנמוך ממנה. אם השווי ההוגן של נייר הערך עולה עם הזמן, כל הפרשה להפסדי אשראי שלא נמחקה חשבונאית מתבטלת באמצעות הקטנת הוצאה בגין הפסדי אשראי. הקריטריונים המרכזיים לקביעה אם ירידת הערך נובעת מקיומו של הפסד אשראי, מתייחסים הן לגורמים ספציפיים למניפיק והן לגורמים אחרים.

ניירות ערך מוחזקים לפדיון וחשיפות נוספות

הבנק אינו מכיר בהפרשה להפסדי אשראי בגין אגרות חוב ממשלתיות מסוימות אשר לגביהן סבור הבנק כי הסיכון לאי תשלום הינו אפס. נכון למועד הדוח הבנק לא מחזיק באגרות חוב המוחזקות לפדיון.

זיהוי וסיווג חובות בעיתיים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כלא צוברים הכנסות ריבית. בהתאם לנהלים אלה הבנק מסווג את יתרת החובות הבעייתיים המאזניים ואת הפריטים החוץ מאזניים לסיווגים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או לא צובר. אשראי כאמור מסווג בעיקר על בסיס יכולת התשלום של החייב, כלומר החוזק הצפוי של מקור ההחזר הראשוני, תוך הבחנה בין חולשות פוטנציאליות לבין חולשות קיימות או מוגדרות היטב. חובות לא צוברים סווג והוצגו בתקופות שקדמו ל-1 בינואר 2022 כחובות פגומים.

- **אשראי בהשגחה מיוחדת** – אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבויות התלויות בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
 - **אשראי נחות** – מוגדר כאשראי מוגן באופן לא מספק על-ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר. לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק ממשיך לצבור הכנסות ריבית (למעט אשראי לדיר). סיכון אשראי חוץ מאזני יסווג בסיווג נחות אם מתקיימים שני התנאים: (1) קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית, לכך שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ מאזני תתממש, וכן (2) החובות שיתכנו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג שאינו טוב יותר מסיווג כחובות נחותים.
 - **אשראי לא צובר** – חוב יסווג כחוב לא צובר, כאשר, בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי (expected) שתאגיד בנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. לעניין סעיף זה, המשמעות של גביית כל הסכומים לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב היא שגם תשלומי הריבית וגם תשלומי הקרן על פי החוזה יגבו במועד שנקבע בהסכם החוב. חוב לא יסווג כחוב לא צובר במהלך תקופה שבה חל עיכוב בתשלום, אם התאגיד הבנקאי צופה לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לרבות ריבית שנצברה על פי שיעור הריבית החוזי בתקופה שבה חל עיכוב ובכל מקרה, חוב שנבחן פרטנית יסווג כחוב לא צובר כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם הוא גם "מובטח היטב" (secured Well) וגם "נמצא בהליכי גביה" (In the process of collection).
- חוב "מובטח היטב" כאשר הוא מובטח על ידי ביטחון באמצעות שעבוד של רכוש מוחשי או אישי, לרבות ניירות ערך, שערך המימוש שלו מספיק לפירעון החוב (לרבות ריבית שנצברה) או ערבות של צד בעל אחריות פיננסית מוכחת. חוב "נמצא בתהליכי גביה" אם גבייתו מתנהלת באופן תקין באמצעות הליך משפטי או, בנסיבות המתאימות, מאמצי גביה

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

שאינם משפטיים אך צפוי שיביאו בעתיד הקרוב לפירעון החוב או להחזרתו למצב צובר. אשראי לדיור מסווג כחוב לא צובר כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר.

חוב בעייתי בארגון מחדש

חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי הינו חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, במסגרתו - מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב - הבנק העניק ויתור ללווה. לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סמנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר.

בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל;
- לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה יקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;
- החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי; וכן
- ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.

חוב בארגון מחדש עוקב

ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ממשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב כאמור עד שהוא משולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסים להסכם נוסף של ארגון מחדש (להלן: "ארגון מחדש עוקב"), התאגיד הבנקאי אינו מתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

א) החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב; וכן

ב) בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב.

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 22 במאי 2016 בדבר "ארגון מחדש של חוב בעייתי", תאגידים בנקאיים רשאים להפסיק לסווג חוב בעייתי בארגון מחדש, כאשר בוצע לחוב זה ארגון מחדש נוסף, ומתקיימים תנאים מסוימים. ההוראות חלות על ארגונים מחדש שבוצעו או חודשו החל מיום 31 בדצמבר 2016.

סיווג של חוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אינו גורם אוטומטית לכך שיהיה צורך לסווג את החוב בסיווג בעייתי. עם זאת, במועד שינוי התנאים, יש לבצע הערכה מעודכנת של הסיווג הנדרש. כל הגורמים הרלוונטיים, כולל היקף הקשיים הפיננסיים של החייב, צריכים להילקח בחשבון כאשר מבצעים את הערכת הסיכון. סיווג החוב כתקין או כבעייתי מבוצע בהתאם למדיניות ולנוהלי הבנק.

חוב ששונו תנאי בארגון מחדש של חוב בעייתי יכול להיות מסווג כחוב צובר או שאינו צובר במועד השינוי. ככלל, חוב אשר עבר פורמלית ארגון מחדש של חוב בעייתי באופן שגורם לכך שקיים ביטחון סביר שהחוב יפרע (קרן וריבית) ויבצע בהתאם לתנאים החדשים, אינו נדרש להיות מסווג כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים על ידי הערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ושל יכולת ההחזר לפי התנאים החדשים. ההערכה כוללת בחינה של ביצועי פירעון נמשכים היסטוריים של החייב למשך תקופה של 6 חודשים לפחות. בהתאם, חוב אשר תנאיו שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, ואשר סווג באופן נאות כחוב צובר לפני הארגון מחדש, יכול להמשיך לצבור ריבית בתנאי שלאחר הארגון מחדש: (1) הגביה של הקרן ושל הריבית בהתאם לכללים החדשים מובטחת באופן סביר, בהתבסס על ניתוח אשראי עדכני ומבוסס היטב; (2) יש לחייב היסטורית ביצועי פירעון נמשכים לתקופה סבירה לפני שינוי התנאים, שלא מסתמכת באופן בלעדי על תשלומי ריבית בלבד; ו- (3) הארגון מחדש משפר את סיכויי הגבייה של ההלוואה בהתאם ללוח פירעון סביר.

החל מיום 1 בינואר 2022, הכללים שמתוארים לעיל חלים גם על אשראי לדיור, בהתאמות הנדרשות.

בנוסף, במהלך הרבעון הראשון עדכן הבנק את הסיווג של יתרת הפתיחה לתקופת הדיווח של החובות בסיווג ארגון מחדש של חוב בעייתי והתאימו לכללים החדשים, באופן שבו חובות שסווגו כארגון מחדש צובר סווגו מחדש בהתאם לכללים החדשים כחובות תקינים או בעייתיים, ובהתאם חושבה בגינם הפרשה להפסדי אשראי צפויים בהתאם לכללים שתוארו לעיל. השפעת הסיווג אינה מהותית.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

החזרה של חוב לא צובר למצב של חוב צובר

חוב לא צובר חוזר להיות מסווג כחוב צובר בהתקיים אחד מהמצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
- כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בתהליכי גביה.

בנוסף, כדי להחזיר למצב צובר הלוואה לא צוברת שעברה באופן פורמלי ארגון מחדש של חוב בעייתי, יש לבצע ניתוח אשראי עדכני ומתועד היטב, התומך בחזרה למצב צובר בהתבסס על המצב הכספי של החייב וסיכויי ההחזר בהתאם לתנאים המעודכנים. הניתוח מביא בחשבון את ביצועי הפירעון ההיסטוריים הנמשכים של החייב למשך תקופה סבירה לפני שהחוב יחזור לצבור הכנסות ריבית, אך יכול להביא בחשבון תשלומים שבוצעו במשך תקופה סבירה לפני הארגון מחדש אם התשלומים עקביים לתנאים המעודכנים. תקופה של ביצועי פירעון נמשכים בדרך כלל תימשך לכל הפחות 6 חודשים ליום ביצוע הבדיקה. יציאה מסיווג לא צובר תלווה בסיווג החוב כתקין או כבעייתי בהתאם לנוהלי הבנק.

צבירת ריבית והכרה בהכנסות ריבית

חוב לא צובר – במועד סיווגו של חוב לא צובר מבטל התאגיד הבנקאי כל ריבית שנצברה והוכרה בדוח רווח והפסד אך טרם נגבתה. כמו כן, ממועד הסיווג ואילך, התאגיד הבנקאי אינו צובר הכנסות ריבית בגין חוב המסווג כחוב לא צובר.

במידה וקיים ספק לגביית יתרת החוב הלא צובר, תשלומי ריבית שהתקבלו יירשמו כהקטנת הקרן.

במידה ויתרת החוב נחשבת לבת גביה במלואה, תשלומי ריבית שהתקבלו במזומן יוכרו כהכנסות ריבית ברווח והפסד. הכנסות הריבית יוכרו עד לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותנת של החוב לפי השיעור החוזר. יתרה מעבר לסכום זה ואשר לא נרשמה כהקטנת היתרה הרשומה הנותנת, תירשם כגביית מחיקות חשבונאיות קודמות. חובות שמחושבת בגינם הפרשה להפסדי אשראי קבוצתית – חוב אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו מוערכת על בסיס קבוצתי (למעט אשראי לדיור), אינו מסווג כחוב לא צובר והתאגיד הבנקאי אינו מפסיק לצבור הכנסות ריבית בגינו, גם אם החוב בפיגור של 90 יום ומעלה. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה אחרות המבטיחות שהרווח הנקי של התאגיד הבנקאי אינו מוטא כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרת הזכות לקבל את העמלה מהלקוח, בהנחה שהגביה מובטחת באופן סביר.

מחיקה חשבונאית

הבנק מבצע מחיקה חשבונאית במקרים המפורטים להלן:

- כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטי שנחשב כבלתי ניתן לגביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת או חוב שבגינו ניהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים בדרך כלל כתקופה העולה על שנתיים).
- במקרה של חוב שבגיתו מותנית בביטחון, כל חלק של חוב העודף על שווי הביטחונות אשר מזוהה כחוב שאינו בר גבייה יימחק באופן מיידי כנגד ההפרשה להפסדי אשראי.
- חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס קבוצתי, התאגיד הבנקאי מבצע מחיקה חשבונאית כאשר הוא מזהה הפסדי אשראי ספציפיים, בהתאם למאפייני החובות ובהתבסס על תקופת הפיגור שלהם. ככלל, חובות שאינם מובטחים או חובות המובטחים על ידי בטחון שאינו דירת מגורים, נמחקים כאשר תקופת הפיגור עולה על 150 יום.
- בהתייחס לאשראי לדיור, יש לבצע הערכה עדכנית של שווי הביטחון לא יאוחר מהמועד שבו החובות הופכים לחובות בפיגור של 180 או יותר, ולמחוק חשבונאית את החלק של יתרת החוב הרשומה העודף על השווי של הביטחון (בניכוי עלויות מכירה).

יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדשה לחוב בספרי הבנק.

דרישות הגילוי

הבנק מיישם את דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי שנקבעו בנושא 310 בקודיפיקציה בדבר "חובות" ובנושא 326 בקודיפיקציה בדבר "מכשירים פיננסיים – הפסדי אשראי", בהתאמות הנדרשות וכפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור. הבנק התאים את מתכונת הגילוי בהתאם לכללים החדשים.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

נושא התקן / ההוראה	מועד תחילה	תמצית הדרישות בתקן/ הוראה	השפעה על הדוחות הכספיים
עדכון תקינה ASU 2022-01 בדבר שיפויים ביישום חשבונאות גידור שווי הוגן	ההוראות של העדכון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהתקופות השנתיות והביניים המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2022 או במועד האימוץ המוקדם, ככל והישות בחרה באימוץ מוקדם של התקן.	ביום 28 במרץ 2022 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-FASB) את ASU 2022-01 בדבר שיפויים ביישום חשבונאות גידור שווי הוגן בשיטת השכבות בתיק במטרה להתאים באופן טוב יותר את חשבונאות הגידור למדיניות ניהול הסיכונים של החברה. עיקרי התיקונים במסגרת העדכון כוללים, בין היתר, הרחבת שיטת השכבה האחרונה כך שניתן יהיה לגדר מספר שכבות, הבהרות בנוגע לאופן הטיפול החשבונאי וכן הוספת דרישות גילוי.	הבנק בוחן את השפעת ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.
עדכון תקינה ASU 2022-02 בדבר ארגון מחדש של חובות בעייתיים	ההוראות של העדכון יחולו על ישויות אשר אימצו את עדכון התקינה 2016-13 החל מהתקופות השנתיות והביניים המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2022. ישויות אחרות יישמו את ההוראות של העדכון במועד היישום הראשונה של עדכון התקינה 2016-13.	ביום 31 במרץ 2022 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-FASB) את ASU 2022-02 בדבר ארגון מחדש של חובות בעייתיים ודרישות גילוי לפי שנת העמדת אשראי. העדכון מבטל את ההוראות העוסקות בארגון מחדש של חובות בעייתיים על ידי מלווים, תוך שיפור דרישות הגילוי בנוגע ללווים הנמצאים בקשיים כלכליים. כמו כן, העדכון מוסיף דרישת גילוי של מחיקות ברוטו לפי שנת העמדת אשראי.	הבנק בוחן את השפעת ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2021	2022	
(בלתי מבוקר)		
א. הכנסות ריבית		
136.1	185.6	מאשראי לציבור
0.5	0.5	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
-	-	מפיקדונות בבנקים
0.5	1.9	מאגרות חוב
137.1	188.0	סך הכל הכנסות הריבית
ב. הוצאות ריבית		
24.6	32.0	על פיקדונות הציבור
0.4	0.5	על פיקדונות מבנקים
-	-	על פיקדונות הממשלה
5.9	28.0	על תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
-	-	על התחייבויות אחרות
30.9	60.5	סך הכל הוצאות הריבית
סך הכנסות ריבית, נטו		
		ג. פירוש הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב
0.5	1.9	זמינות למכירה
-	-	למסחר
0.5	1.9	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2022	2021	
		(בלתי מבוקר)
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר		
1. מפעילות במכשירים נגזרים		
סך הכול מפעילות במכשירים נגזרים	(4.7)	0.6
2. מהשקעה באגרות חוב		
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ⁽³⁾	-	0.1
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ⁽³⁾	-	-
הפרשה לירידת ערך בגין אג"ח זמין למכירה ⁽³⁾	-	-
סך הכל מהשקעה באג"ח	-	0.1
3. הפרשי שער, נטו	3.7	0.1
4. מהשקעה במניות		
רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר	-	-
דיבידנד ממניות שאינן למסחר	0.9	0.2
רווחים שטרם מומשו	-	0.2
סך הכל מהשקעה במניות	0.9	0.4
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	(0.1)	1.2
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר		
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים	1.8	(1.1)
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו ⁽⁴⁾	(5.9)	(0.6)
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽⁵⁾	(0.5)	0.5
סך הכל בגין פעילויות למטרות מסחר	(4.6)	(1.2)
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית	(4.7)	-
פיחת על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר לפי חשיפת סיכון		
חשיפת ריבית	(3.9)	(1.3)
חשיפה למניות	(0.5)	0.5
חשיפת מטבע חוץ	(0.2)	(0.4)
סך הכל	(4.6)	(1.2)

(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(2) מזה בגין נגזרי אשראי, בהם התאגיד הבנקאי מוטב ליום 31 במרץ 2022 וליום 31 במרץ, 2021 בסך של 0.4 מיליוני ש"ח ו-2.0 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(3) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.

(4) מזה חלק הרווחים (הפסדים) הקשורים לאג"ח ותעודות סל למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בבנק ובמאוחד, ליום 31 במרץ 2022 וליום 31 במרץ, 2021 בסך של 0.0 מיליוני ש"ח ו-(0.2) מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(5) מזה חלק הרווחים הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בבנק ובמאוחד, ליום 31 במרץ 2022 וליום 31 במרץ, 2021 בסך של 0.0 מיליוני ש"ח ו-0.0 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לאחר השפעת מס

התאמות בגין הצגת ניירות ערך		
זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו	התאמות בגין הטבות לעובדים	סה"כ
2.8	(8.9)	(6.1)
(9.0)	3.7	(5.3)
(6.2)	(5.2)	(11.4)
1.6	(5.6)	(4.0)
(0.2)	0.7	0.5
14	(4.9)	(3.5)

2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לשנת 2021 (מבוקר)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)	1.6	(5.6)	(4.0)
שינוי נטו במהלך התקופה	1.2	(3.3)	(2.1)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2021 (מבוקר)	2.8	(8.9)	(6.1)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

1. לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022 וביום 31 במרץ 2021 ולתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2022			2021		
(בלתי מבוקר)			(מבוקר)		
לפני	השפעת	לאחר	לפני	השפעת	לאחר
מס	מס	מס	מס	מס	מס

התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן

רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(13.5)	4.5	(9.0)	(0.2)	0.1	(0.1)
(רווחים) הפסדים בגין ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾					
-	-	-	(0.1)	-	(0.1)
(13.5)	4.5	(9.0)	(0.3)	0.1	(0.2)
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים					
5.5	(1.8)	3.7	1.0	(0.3)	0.7
רווחים (הפסדים) אקטוארי נטו בתקופה					
-	-	-	-	-	-
(רווחים) הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾					
5.5	(1.8)	3.7	1.0	(0.3)	0.7
(8.0)	2.7	(5.3)	(3.2)	1.1	(2.1)
שינוי נטו במהלך התקופה					
סה"כ השינוי נטו במהלך התקופה					

1. הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית, לפרטים ראה [ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית](#).

2. הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הטבות עובדים, לפרטים ראה [ביאור 8 - זכויות עובדים](#).

ביאור 5 – השקעות בניירות ערך

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

יתרה ליום 31 במרץ 2022				
(בלתי מבוקר)				
רווח כלל אחר מצטבר ⁽²⁾				
שווי הוגן ⁽⁴⁾	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת	הערך במאזן
א. אגרות חוב זמינות למכירה				
581.6	5.3	0.5	586.4	581.6
של ממשלת ישראל ⁽⁴⁾				
113.7	2.1	0.5	115.3	113.7
של ממשלות זרות				
37.3	0.6	0.7	37.2	37.3
של מוסדות פיננסים בישראל				
112.3	3.2	0.4	115.1	112.3
של אחרים בישראל				
4.7	0.1	-	4.8	4.7
של אחרים זרים				
849.6	11.3	2.1	858.8	849.6
סך כל איגרות חוב הזמינות למכירה				
שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽³⁾	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽³⁾	עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן
69.9	-	-	69.9	69.9
של השקעה במניות שאינן למסחר				
69.9	-	-	69.9	69.9
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין				
919.5	11.3	2.1	928.7	919.5
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר				
ג. ניירות ערך למסחר				
אגרות חוב				
0.2	-	-	0.2	0.2
של ממשלת ישראל				
0.8	-	-	0.8	0.8
של מוסדות פיננסיים בישראל				
9.8	0.4	-	10.2	9.8
של אחרים בישראל				
10.8	0.4	-	11.2	10.8
סך הכל איגרות חוב למסחר				
1.7	0.5	2.2	-	1.7
מניות למסחר				
12.5	0.9	2.2	11.2	12.5
סך כל ניירות ערך למסחר				
932.0	12.2	4.3	939.9	932.0
סך הכל ניירות הערך				

⁽¹⁾ נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

⁽²⁾ כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

⁽³⁾ נקפו לדוח רווח והפסד.

⁽⁴⁾ מזה שועבד למסלוקות הבורסה והמעו"ף ו-RTGS סכום של כ- 362.8 מיליוני ש"ח.

⁽⁵⁾ נכון למועד הדיווח לא קיימת יתרת הפרשה להפסדי אשראי.

ביאור 5 - השקעות בניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

יתרה ליום 31 במרץ 2021				
(בלתי מבוקר)				
רווח כלל אחר מצטבר ⁽²⁾				
שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת	הערך במאזן
א. אגרות חוב זמינות למכירה				
367.4	0.9	1.7	366.6	367.4
של ממשלת ישראל ⁽⁴⁾				
30.0	-	0.7	29.3	30.0
של מוסדות פיננסיים בישראל				
46.3	0.1	0.8	45.6	46.3
של אחרים בישראל				
5.0	-	-	5.0	5.0
של אחרים זרים				
448.7	1.0	3.2	446.5	448.7
סך כל איגרות חוב הזמינות למכירה				
שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽³⁾	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽³⁾	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן
77.3	-	-	77.3	77.3
ב. השקעה במניות שאינן למסחר				
77.3	-	-	77.3	77.3
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין				
526.0	1.0	3.2	523.8	526.0
סך הכל ניירות הערך שאינן למסחר				
ג. ניירות ערך למסחר				
אגרות חוב				
24.3	1.3	0.8	24.8	24.3
של ממשלת ישראל				
0.8	-	-	0.8	0.8
של מוסדות פיננסיים בישראל				
10.0	-	0.3	9.7	10.0
של אחרים בישראל				
19.4	0.6	-	20.0	19.4
של אחרים זרים				
54.5	1.9	1.1	55.3	54.5
סך הכל איגרות חוב למסחר				
8.9	0.2	0.9	8.2	8.9
מניות למסחר				
63.4	2.1	2.0	63.5	63.4
סך הכל ניירות ערך למסחר				
589.4	3.1	5.2	587.3	589.4
סך הכל ניירות הערך				

⁽¹⁾ נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

⁽²⁾ כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן."

⁽³⁾ נקפו לדוח רווח והפסד.

⁽⁴⁾ מזה שועבד למסלקות הבורסה והמעו"ף סכום של כ-202.0 מיליוני ש"ח.

ביאור 5 - השקעות בניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021					
(מבוקר)					
רווח כולל אחר מצטבר ⁽²⁾					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾	
א. אגרות חוב זמינות למכירה					
466.3	464.6	2.0	0.3	466.3	של ממשלת ישראל ⁽⁴⁾
36.9	37.1	-	0.2	36.9	של ממשלות זרות
41.1	40.1	1.0	-	41.1	של מוסדות פיננסיים בישראל
98.9	97.2	1.8	0.1	98.9	של אחרים בישראל
4.7	4.7	-	-	4.7	של אחרים זרים
647.9	643.7	4.8	0.6	647.9	סך הכל אגרות חוב הזמינות למכירה
ב. השקעה במניות שאינן למסחר					
80.8	80.8	-	-	80.8	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין
79.0	79.0	-	-	79.0	
728.7	724.5	4.8	0.6	728.7	סך כל ניירות ערך שאינם למסחר
ב. ניירות ערך למסחר					
אגרות חוב					
12.1	12.1	-	-	12.1	של ממשלת ישראל
0.8	0.7	0.1	-	0.8	של מוסדות פיננסיים בישראל
9.9	9.7	0.3	0.1	9.9	של אחרים בישראל
9.1	9.3	-	0.2	9.1	של אחרים זרים
31.9	31.8	0.4	0.3	31.9	סך הכל אגרות חוב למסחר
12.1	12.3	0.9	1.1	12.1	מניות למסחר
44.0	44.1	1.3	1.4	44.0	סך כל ניירות הערך למסחר
772.7	768.6	6.1	2.0	772.7	סך הכל ניירות ערך

⁽⁵⁾ נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

⁽⁶⁾ כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

⁽⁷⁾ נזקפו לדוח רווח והפסד.

⁽⁸⁾ מזה שועבד למסלקות הבורסה והמעו"ף סכום של כ-343.9 מיליוני ש"ח.

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב, ראה [ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית](#) ו**ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית**.

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 5 - השקעות בניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש

ליום 31 במרץ 2022							
(בלתי מבוקר)							
12 חודשים ומעלה ²				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו				הפסדים שטרם מומשו			
סה"כ	20-40%	0-20%	שווי הוגן	סה"כ	20-40%	0-20%	שווי הוגן
אגרות חוב							
0.5	-	0.5	5.6	7.6	-	7.6	538.2
-	-	-	-	3.3	-	3.3	80.9
0.5	-	0.5	5.6	10.9	-	10.9	619.1
סך כל אגרות חוב זמינות למכירה							

ליום 31 במרץ 2021							
(בלתי מבוקר)							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו				הפסדים שטרם מומשו			
סה"כ	20-40%	0-20%	שווי הוגן	סה"כ	20-40%	0-20%	שווי הוגן
אגרות חוב							
-	-	-	-	0.9	-	0.9	134.6
-	-	-	-	0.1	-	0.1	10.7
-	-	-	-	1.0	-	1.0	145.3
סך כל אגרות חוב זמינות למכירה							

ליום 31 בדצמבר 2021							
(מבוקר)							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו				הפסדים שטרם מומשו			
סה"כ	20-40%	0-20%	שווי הוגן	סה"כ	20-40%	0-20%	שווי הוגן
אגרות חוב							
-	-	-	-	0.4	-	0.4	62.5
-	-	-	-	0.1	-	0.1	28.0
-	-	-	-	0.5	-	0.5	90.5
סך כל אגרות חוב זמינות למכירה							

1. הערכת הבנק כי ירידות הערך המוצגות בביאור זה הינן בעלות אופי זמני ועל כן אין צורך ברישום ירידת ערך.

2. בתקופה המדווחת נרשמו הפסדים שטרם מומשו לתקופות העולות על 12 חודשים.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

החל מיום 1 בינואר 2022 יישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא.

לפרטים נוספים ראה ביאור 1. בביאור זה מספרי השוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש.

1. חובות⁽¹⁾, אגרות חוב זמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

יתרה ליום 31 במרץ 2022					
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל לציבור	בנקים ממשלות ואג"ח	סך הכל
יתרת חוב רשומה					
1,629.7	32.7	-	1,662.4	972.0	2,634.4
588.9	9,771.9	1,293.7	11,654.5	-	11,654.5
2,218.6	9,804.6	1,293.7	13,316.9	972.0	14,288.9
סך הכל חובות⁽²⁾					
מזה: ^(*)					
9.8	118.4	1.6	129.8	-	129.8
חובות לא צוברים					
1.6	-	4.6	6.2	-	6.2
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
0.1	-	8.2	8.3	-	8.3
חובות בעייתיים אחרים					
11.5	118.4	14.4	144.3	-	144.3
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
0.1	3.2	-	3.3	-	3.3
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטי					
10.0	36.7	66.6	113.3	-	113.3
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי					
10.1	39.9	66.6	116.6	-	116.6
סך הכל^(*)					
1.0	5.3	0.6	6.9	-	6.9
מזה: בגין חובות לא צוברים					
0.2	-	4.9	5.1	-	5.1
מזה: בגין חובות בעייתיים אחרים					

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽²⁾ יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

למידע בדבר חובות שאורגנו מחדש כחלק מהתמודדות עם משבר הקורונה [ראה ביאור 13 - בדבר מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי](#).

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

יתרה ליום 31 במרץ 2021					
מסחר	לדיר	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה					
1,446.0	6.7	8.8	1,461.5	-	1,461.5
חובות שנבדקו על בסיס פרטי					
653.3	8,447.4	1,166.6	10,267.3	189.1	10,456.4
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾					
245.5	7,856.8	-	8,102.3	-	8,102.3
^(*) מזה: לפי עומק הפיגור					
2,099.3	8,454.1	1,175.4	11,728.8	189.1	11,917.9
סך הכל חובות^(*)					
^(**) מזה:					
-	-	8.8	8.8	-	8.8
חובות בארגון מחדש					
4.2	6.6	-	10.8	-	10.8
חובות פגומים אחרים					
4.2	6.6	8.8	19.6	-	19.6
סך הכל חובות פגומים					
2.5	117.4	3.1	123.0	-	123.0
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
8.5	75.9	8.5	92.9	-	92.9
חובות בעייתיים אחרים					
15.2	199.9	20.4	235.5	-	235.5
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
7.0	0.3	6.8	14.1	-	14.1
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטי					
4.7	57.5	108.1	170.3	-	170.3
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾					
0.9	51.0	-	51.9	-	51.9
^(*) מזה: לפי עומק הפיגור ⁽²⁾					
11.7	57.8	114.9	184.4	-	184.4
סך הכל^(*)					
2.1	0.3	6.6	9.0	-	9.0
** מזה: בגין חובות פגומים					

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽²⁾ כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 29.3 מיליוני ש"ח.

⁽³⁾ כולל יתרות הפרשה קבוצתית בעקבות משבר הקורונה בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיר ובגין אשראי לדיר בסך כ-51.1 מיליוני ש"ח ו-6.2 מיליוני ש"ח בהתאמה.

⁽⁴⁾ יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021					
מסחר	לדיר	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה					
696.3	26.3	6.0	1,070.5	341.9	1,070.5
חובות שנבדקו על בסיס פרטי					
1,199.5	9,082.3	1,186.9	11,468.7	-	11,468.7
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾					
182.4	8,728.5	-	8,910.9	-	8,910.9
^(*) מזה: לפי עומק הפיגור					
1,895.8	9,108.6	1,192.9	12,197.3	341.9	12,539.2
סך הכל חובות^(*)					
^(**) מזה:					
-	-	6.0	6.0	-	6.0
חובות בארגון מחדש					
5.7	26.3	-	32.0	-	32.0
חובות פגומים אחרים					
5.7	26.3	6.0	38.0	-	38.0
סך הכל חובות פגומים					
1.8	96.8	3.9	102.5	-	102.5
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
0.2	-	5.4	5.6	-	5.6
חובות בעייתיים אחרים					
7.7	123.1	15.3	146.1	-	146.1
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
6.2	3.3	4.5	14.0	-	14.0
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטי					
3.8	51.2	44.2	99.2	-	99.2
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾					
0.6	50.4	-	51.0	-	51.0
^(*) מזה: לפי עומק הפיגור ⁽²⁾					
10.0	54.5	48.7	113.2	-	113.2
סך הכל^(*)					
1.4	3.3	4.5	9.2	-	9.2
** מזה: בגין חובות פגומים					

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽²⁾ כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטי בסך 3.1 מיליוני ש"ח ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 30.9 מיליוני ש"ח.

⁽³⁾ יתרה הנמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ						
(בלתי מבוקר)						
בנקים ממשלות ואג"ח זמין						
סך הכל	למכירה	סך הכל ציבור	פרטי אחר	לדיר	מסחרי	
114.6	-	114.6	58.0	46.5	10.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2020
51.2	-	51.2	46.1	1.3	3.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(10.0)	-	(10.0)	(10.6)	1.4	(0.8)	מחיקות חשבונאיות
2.9	-	2.9	2.7	-	0.2	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(7.1)	-	(7.1)	(7.9)	1.4	(0.6)	מחיקות חשבונאיות נטו
158.7	-	158.7	96.2	49.2	13.3	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2021
116.6	-	116.6	49.1	55.8	11.7	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2021
(8.3)	-	(8.3)	12.7	(16.0)	(5.0)	התאמה ליתרת פתיחה בשל השפעת היישום לראשונה ⁽⁴⁾
14.6	-	14.6	9.1	1.2	4.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(7.8)	-	(7.8)	(7.3)	-	(0.5)	מחיקות חשבונאיות
4.1	-	4.1	4.0	-	0.1	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(3.7)	-	(3.7)	(3.3)	-	(0.4)	מחיקות חשבונאיות נטו
119.2	-	119.2	67.6	41.0	10.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2022
(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים						
2.6	-	2.6	1.0	1.1	0.5	ליום 31 במרץ 2022
3.4	-	3.4	0.4	1.3	1.7	ליום 31 בדצמבר 2021
2.8	-	2.8	0.4	0.8	1.6	ליום 31 במרץ 2021

⁽⁴⁾ לפרטים נוספים אודות השפעת היישום לראשונה של הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים ראה [ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית](#)

ביאור 7 - פיקדונות הציבור

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. סוגי פיקדונות לפי סוג המפקיד

יתרה ליום 31	יתרה ליום 31 במרץ 2022		
	2021	2022	
בדצמבר 2021			
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
בישראל			
לפי דרישה			
2,194.0	2,073.5	2,510.0	אינם נושאים ריבית
940.9	1,185.9	801.4	נושאים ריבית
3,134.9	3,259.4	3,311.4	סה"כ לפי דרישה
9,319.4	8,885.3	9,891.0	לזמן קצוב
12,454.3	12,144.7	13,202.4	סה"כ פיקדונות הציבור*
* מזה:			
9,903.4	9,980.4	10,032.7	פיקדונות של אנשים פרטיים
593.4	797.8	889.4	פיקדונות של גופים מוסדיים
1,957.5	1,366.5	2,280.3	פיקדונות של תאגידים ואחרים
ב. פיקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד			
תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח			
6,112.1	6,270.8	5,980.8	עד 1
3,643.7	3,352.8	3,726.9	מעל 1 עד 5
355.7	310.7	439.4	מעל 5 עד 10
1,081.6	1,049.6	1,250.4	מעל 10 עד 50
344.6	250.3	275.1	מעל 50 עד 100
916.6	910.5	1,529.8	מעל 100 עד 515
12,454.3	12,144.7	13,202.4	סה"כ

נכון ליום 31 במרץ 2022, 25.6% מסך יתרת פיקדונות הציבור הם פיקדונות עם אופציה למשיכה מוקדמת (זמינים למשיכה) בהתראה של 7/35/60 ימים.

ביאור 8 – זכויות עובדים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. ריבית עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
	2022	2021	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021
	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)
עלות שירות	0.9	0.8	12.7
עלות ריבית	0.6	0.4	1.8
עלויות אחרות	-	-	-
תשואה חזויה על נכסי תכנית	(0.6)	(0.3)	(0.8)
הפחתה של סכומים שלא הוכרו:			
הפסד (רווח) אקטוארי נטו	0.2	0.2	(0.6)
סך עלות ההטבה, נטו	1.1	1.1	13.1

2. הפקדות

	הפקדות בפועל		
	תחזית ⁽¹⁾	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ	
	2022	2022	2021
		(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
הפקדות	2.9	0.7	8.2

⁽¹⁾ אומדן ההפקדות שצפוי לשלמן לתוכניות להטבה מוגדרת במהלך שנת הכספים הנוכחית.

ברבעון הראשון של שנת 2022 נרשמו הכנסות כתוצאה מהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים בסך 3.6 מיליוני ש"ח (כ-5.5 מיליוני ש"ח לפני השפעת המס) כאשר השפעת עליית ריבית ההיוון גרמה לקיטון בהתחייבות האקטוארית. בתקופה המקבילה אשתקד נרשמו הכנסות כתוצאה מהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים בסך 1.0 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים ראה [ביאור 4 רווח \(הפסד\) כולל אחר מצטבר](#).

ביאור 9 - הלימות הון, מינוף ונדליות לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 והוראה 299 בדבר "מדידה והלימות ההון".

א. בנתוני המאוחד

	ליום 31 במרץ	
	2021	2022
	ליום 31 בדצמבר 2021	
	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)
1. הון לצורך חישוב יחס ההון		
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים ⁽¹⁾	1,121.2	1,137.8
הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים	-	-
הון רובד 2, לאחר ניכויים	363.2	370.1
סך הכל הון כולל	1,484.4	1,507.9
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי	9,393.4	9,955.2
סיכונים שוק	85.1	24.9
סיכון תפעולי	987.3	1,000.2
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	10,465.8	10,980.3
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	10.7	10.4
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.2	13.7
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ^{(2) (3)}	8.6	9.6
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ^{(2) (3)}	11.5	12.5
ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון		
1. הון עצמי רובד 1		
הון עצמי ⁽¹⁾	1,126.7	1,142.8
הבדלים בין הון עצמי לבין הון עצמי רובד 1	-	-
סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים	1,126.7	1,142.8
התאמות פיקוחיות וניכויים:		
אחר ⁽¹⁾	-	(0.9)
מיסים נדחים לקבל	(5.5)	(4.1)
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1	(5.5)	(5.0)
סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	1,121.2	1,137.8
2. הון רובד 2		
הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים	253.1	256.6
הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים ⁽¹⁾	110.1	113.5
סך הון רובד 2, לפני ניכויים	363.2	370.1
ניכויים - הון רובד 2	-	-
סך הכל הון רובד 2	363.2	370.1

* לא כולל מיסים נדחים מהפרשי עיתוי

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 9 - הלימות הון, מינוף ונדילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

- (1) נתונים אלו כוללים התאמות בגין השפעת יישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים.
- (2) יעד יחס הלימות ההון ליחס הון עצמי רובד 1 שקבע הדירקטוריון 10.25% יעד ההון הכולל 12.5%, החל מיום 31 בדצמבר 2021.
- (3) ביום 27 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 בנושא התאמות לניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה. במסגרת החוזר הובהר כי לאור הניסיון שנצבר והלקחים שהופקו מהתמודדות המערכת הבנקאית עם השפעות משבר הקורונה, עלה הצורך לעדכן את הוראת השעה. החל מיום 1 בינואר 2022 תוקף הוראת השעה פג למעט הוראות ספציפיות להן נקבע בהוראת השעה תוקף מאוחר יותר.

לאור האמור לעיל, דרישות ההון החלות על הבנק החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2020 הינם:

יחסי הון מזעריים	היחס המזערי הנדרש ביום 31.12.2019	היחס המזערי הנדרש בין 31.03.20 עד 31.12.21	היחס המזערי הנדרש לאחר תום תוקף הוראת השעה עד 31.12.2023
יחס הון עצמי רובד 1	9%	8%	הנמוך מבין:
יחס הון כולל ^(*)	12.5%	11.5%	- יחס ההון של הבנק ביום 31.12.21. - יחס ההון המזערי של הבנק טרם תקופת הוראת השעה.
תוספת בגין הלוואות	1% מיתרת הלוואות לדיור במועד	1% מיתרת הלוואות לדיור וזאת למעט ^(**) :	
לדיור ליחס הון עצמי	הדיווח	- הלוואות לרכישות דירת מגורים שהועמדו בתקופה שבין 19.03.20 ועד ליום 30.09.21. - הלוואות לדיור לכל מטרה שניתנו החל מיום 19.3.2020.	
רובד 1 ^(*)			

^(*) ביום 6 באוקטובר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לקובץ שאלות ותשובות בדבר יישום הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 – מגבלות למתן הלוואות לדיור ובו בוצעה הבהרה לפיה דרישת ההון הנוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור מתייחסת ליעד הון עצמי רובד 1 בלבד ואין חובה ליישמה גם ביחס ליעד ההון הכולל.

^(**) יתרת הלוואות שניתנו במהלך התקופה כ- 3.3 מיליארדי ש"ח.

ביאור 9 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ	
	2021	2022
10.7	10.2	10.4
-	-	-
10.7	10.2	10.4

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראות המעבר ⁽²⁾⁽¹⁾

השפעת הוראות המעבר

2. יחס כיסוי הנזילות (LCR) לפי הוראות המפקח על הבנקים (בנתוני המאוחד) ⁹

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 221 בדבר יחס כיסוי נזילות.

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ	
	2021	2022
237	262	219
100	100	100

יחס כיסוי הנזילות

יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

⁽¹⁾ המידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

3. יחס המינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים (בנתוני המאוחד)

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 218 בדבר יחס מינוף.

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ	
	2021	2022
1,121.2	1,013.8	1,137.8
17,828.7	16,480.7	18,377.9
6.3	6.2	6.2
4.5	4.5	4.5

הון רובד 1

סך החשיפות

יחס המינוף

יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

ביום 1 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים כי לנוכח התמשכות משבר הקורונה, והמשך ההתמודדות של משקי הבית והעסקים עם הקשיים התזרימיים בעקבות השלכות המשבר, עלה הצורך להבטיח כי הדרישה מהמערכת הבנקאית לעמוד ביחס מינוף מזערי, המותאמת לימי שגרה, לא תהווה חסם להעמדת אשראי בתקופת המשבר. בשל כך, הוחלט כהוראת שעה להפחית את הדרישה לשיעור מזערי של 5.5 בבנקים הגדולים (לעומת 6 טרם הוראת השעה) ול-4.5 בבנקים הבינוניים והקטנים (לעומת 5 טרם הוראת השעה). עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם.

4. דיבידנדים

במסגרת הוראת השעה אשר נכנסה לתוקף ביום 30 במרץ 2020 כחלק מההתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין 201 בנושא "מדידה והלימות הון", ביקשה המפקחת על הבנקים מהדירקטוריונים של הבנקים, בין היתר, לבחון מחדש את 201 מדיניות הדיבידנדים מתוך כוונה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מהקטנת דרישות ההון ישמשו להגדלת אשראי ולא לצורך חלוקה. לאחרונה האריך הפיקוח על הבנקים את הוראת השעה עד ליום 31 בדצמבר 2021.

ביום 26 באוקטובר, 2021 החליט דירקטוריון הבנק לאמץ מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת ("מדיניות חלוקת דיבידנד"). בהתאם למדיניות זו, ניתן יהיה לחלק כדיבידנד עד 30 מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון הרגולטורים החלים עליו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 והוראות בנק ישראל ולמגבלות החלות על הבנק, ולכן נסיבות מסוימות יכול וימנעו מהבנק את האפשרות לחלק דיבידנד.

מדיניות חלוקת הדיבידנד תישאר בתוקפה כל עוד לא החליט הדירקטוריון אחרת ועשויים להיות בה שינויים מעת לעת ואין באמור בה כדי לגרוע מסמכות דירקטוריון הבנק להחליט מעת לעת בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין ובהוראות רגולטוריות החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או על שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד בגין תקופה מסוימת.

ביאור 9 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

מובהר בזה, למען הסר ספק, כי אין באישור מדיניות חלוקת דיבידנד כדי ליצור התחייבות כלפי צד שלישי כלשהו לחלוקה של דיבידנד בפועל ו/או מועדי תשלום דיבידנד ו/או שיעורו וכי כל חלוקה של דיבידנד בפועל יהיה כפוף לעמידה בכל התנאים הדרושים לחלוקה על פי דין ולמגבלות החלות על הבנק בהתייחס לחלוקה ולהחלטה ספציפית של הדירקטוריון.

המידע האמור לעיל בדבר חלוקת הדיבידנד מהווה מידע צופה פני עתיד, העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות ותחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בגורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי שינויים במצב הכלכלי במשק, חקיקה, הוראות גורמי פיקוח ואחרים ושינויים ברווחיות הבנק בתכנית האסטרטגית, ובתכנית העבודה.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ	
	2021	2022
דיבידנדים שהוכרזו ושולמו	-	-
15.1	-	-

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. תביעות משפטיות

1. הבנק הינו צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות שנקטו נגדו לקוחותיו, או לקוחותיו בעבר, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק במהלך העסקים הרגיל. לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על חוות דעת משפטיות של יועצים משפטיים באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות, נכללו בדוחות כספיים אלה הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.
2. ביום 17 בנובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי - המחלקה הכלכלית בתל אביב תובענה ובקשה לאישור התובענה כייצוגית כנגד הבנק וכנגד מספר נתבעים נוספים שכינה כדירקטורים בכלל, בטענה לפיה כלל פיננסים בטוחה, בכובעה כמנהל תיקים, ביצעה עבור לקוחותיה עסקאות בניירות ערך של חברות מקבוצת אי.די.בי, וזאת תוך העדפה של האינטרסים שלה ושל חברות שונות בקבוצת אי.די.בי על פני האינטרסים של לקוחותיה. לטענת התובע, הפרה כלל פיננסים בטוחה את הוראות הדין, לרבות הוראות חוק העיסוק ביעוץ השקעות, שעניינן חובת האמונים של כלל פיננסים בטוחה כלפי לקוחותיה, חובתה לידע את לקוחותיה על ניגוד עניינים הקיים לה בביצוע פעולות כאמור ומבלי לקבל את הסכמתם מראש עבור לביצועה של כל עסקה שיש בה משום ניגוד עניינים, וכן איסור על העדפת נכסים פיננסיים של כלל פיננסים בטוחה או תאגיד הקשור אליה. לטענת התובע הוא היה קשור בהסכם לניהול השקעות עם כלל פיננסים בטוחה, אשר רכשה לתיקו ניירות ערך של חברות מקבוצת אי.די.בי, ובפעולותיה גרמה לו כלל פיננסים בטוחה הפסדים משמעותיים. סכום התביעה האישית מוערך בכ-19 אלפי ש"ח. המבקש ציין כי לא ניתן להעריך בשלב זה את סכום התביעה הקבוצתית.
- ביום 8 בינואר, 2017 ניתנה החלטה בבקשת האישור (להלן: "החלטה") המאשרת את ניהול התובענה כייצוגית כנגד כלל פיננסים בטוחה, ודוחה את הבקשה בנוגע לדירקטורים. חברי הקבוצה כפי שנקבעו בהחלטה הינם "כל מי שקיבל שירותי ניהול השקעות מחברת כלל פיננסים בטוחה ובמסגרת ניהול התיקים רכשה עבורו כלל פיננסים בטוחה (או מי מטעמה) ניירות ערך, בלי שהתקבל אישורו מראש ביחס לכל עסקה כאמור, וכתוצאה מהרכישה כאמור נגרם לו נזק. הדיון בתביעה זו הועבר לנישור, אשר לא צלח, והתביעה חזרה לבית המשפט לדיון הוכחות. בימים אלו הצדדים מנהלים מו"מ לסיום התיק בפשרה. במסגרת הסכם הרכישה של כלל פיננסים בטוחה ע"י הבנק, ניתנה לבנק התחייבות לשיפוי על-ידי כלל פיננסים בע"מ. להערכת הנהלת הבנק, המתבססת על הערכת יועציו המשפטיים באשר לסיכויי התביעה, ההפרשה שנכללה בדוחות הכספיים בינתיים השיפוי הינה נאותה.
3. ביום 23 במרץ 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז (והתקבלה בבנק ביום 14 במאי 2020) בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד הבנק, במסגרתה נתבע הבנק להשיב סכומי עמלות שגבה מלקוחותיו שהינם "יחיד / עסק קטן", ככל שסכומים אלו עולים על הסכום בו היו מחויבים אילו היה חל עליהם תעריפון עסק גדול של הבנק, לעניין אותו שרות. לצורך הגשת הבקשה לבית המשפט המחוזי, העריכה התובעת כי סכום התביעה עולה על הסך של 2.5 מיליוני ש"ח. באפריל 2021 פרסם בית המשפט את החלטתו כי אינו רואה שיש מקום לדחות את הסכם הפשרה שנחתם בין הבנק למבקשים (בסך של כ-2 מיליון ש"ח), וההסכם פורסם כנדרש בחוק. ביום 10 בפברואר, 2022 התקבל פסק דינו של בית המשפט, המאשר את הפשרה אליה הגיעו הצדדים בשינויים קלים, והבנק פועל ליישם את ההסכמות לפי הסכם הפשרה. להערכת הנהלת הבנק, המתבססת על הערכת יועציו המשפטיים, ההפרשה שנכללה בדוחות הכספיים הינה נאותה.
4. ביום 28 בדצמבר, 2020 הומצאה לבנק בקשה לאישור תביעה ייצוגית כנגד הבנק וששה בנקים נוספים, בטענה שהבנקים פעלו בניגוד להוראות חוק נתוני אשראי ותקנותיו, בעת שדיווחו על לקוחות מסוימים שלא בהתאם לאופן שנדרש לדווח לפי החוק האמור.
- לטענת המבקשים, הדיווחים השגויים הביאו ליצירת חיווי שלילי בדוחות האשראי של הלקוחות, באופן שגרם להם לנזקים שונים, כגון: חוסר היכולת לקבל אשראי. עילות התביעה הן - רשלנות, פגיעה באוטונומיה, הוצאת שם רע, ופגיעה בפרטיות. הסעדים הנתבעים הם סעד הצהרתי, צו עשה וסעד כספי, וסכום התביעה המשוער הוא מעל 2.5 מיליוני ש"ח. התיק הועבר לגישור, אך הגישור כשל והתיק חזר לבית המשפט. בימים אלו הצדדים מנהלים מו"מ לסיום התיק בפשרה. להערכת הנהלת הבנק, המתבססת על הערכת עורכי הדין המייצגים את הבנק בבקשה זו - קלושים סיכוייה להתקבל.
5. ביום 6 בפברואר, 2022 הומצאה לבנק בקשה לאישור תביעה ייצוגית שהוגשה בבית המשפט המחוזי בירושלים, כנגד הבנק ו-11 משיבים נוספים, על סך 458 מיליוני ש"ח. בטענה לפיה כאשר לקוח מושך כסף ממכשירים לא בנקאיים למשיכת כספים, אשר מתופעלים ע"י גורמים חוץ בנקאיים, הלקוח משלם עמלה כפולה (הן למתפעל המכשיר והן לבנק בו מתנהל חשבונו). ביום 23 במאי 2022 אישר בית המשפט את בקשת ההסתלקות של המבקש מהבקשה לתביעה הייצוגית שהגיש נגד בנק ירושלים, ובכך הגיעה תביעה זו, כלפי הבנק, לסימומה.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

6. ביום 23 בפברואר, 2022 הומצאה לבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה לבית המשפט השלום בחיפה, כנגד הבנק בטענה כי הבנק גובה שלא כדין עמלת התראת עו"ד בגין מכתב התראה שנשלח ללקוח ע"י עו"ד פנימי, וכן, שבנסיבות המקרה, כלל לא היה צריך לשלוח מכתב כזה ללקוח (המבקש). לאור השלב המקדמי בו מצויה הבקשה טרם ניתן להעריך את סיכוייה.
7. נכון ליום 31 במרץ 2022, לבנק אין חשיפה מהותית בגין תביעות שהוגשו נגדו אשר ההסתברות להתממשותן אינה קלושה למעט כמפורט בפרק זה.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

א. פעילות מכירת תיקי אשראי בתקופת הדוח:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	יתרה ליום 31 במרץ		
	2021	2022	
341.1	-	-	הערך בספרים של האשראי שנמכר ליום המכירה
385.2	-	-	תמורה שהתקבלה במזומן
44.1	-	-	סך הכול רווח ממכירת אשראי בתקופה

היתרה המצטברת של תיקי אשראי שנמכרו ליום 31 במרץ 2022 כ-1,280.4 מיליוני ש"ח.

ב. התחייבויות להשקעה בקרנות חוב פרטיות

יתרה ליום 31 במרץ		
2021	2022	
35.1	49.0	התחייבויות להשקעה בקרנות חוב פרטיות

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2021			31 במרץ 2021			31 במרץ 2022		
(מבוקר)			(בלתי מבוקר)					
נזרים	נזרים	נזרים	נזרים	נזרים	נזרים	נזרים	נזרים	נזרים
שאינם	שאינם	שאינם	שאינם	שאינם	שאינם	שאינם	שאינם	שאינם
למסחר	למסחר	למסחר	למסחר	למסחר	למסחר	למסחר	למסחר	למסחר
סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ	סה"כ
חוזי ריבית								
36.6	36.6	-	16.6	16.6	-	59.6	59.6	-
-	-	150.0	-	-	-	300.0	-	300.0
186.6	36.6	150.0	16.6	16.6	-	359.6	59.6	300.0
חוזי מטבע חוץ								
12.5	7.8	4.7	318.4	8.1	310.3	195.2	-	195.2
24.4	24.4	-	6.1	6.1	-	22.5	22.5	-
24.4	24.4	-	6.1	6.1	-	22.5	22.5	-
61.3	56.6	4.7	330.6	20.3	310.3	240.2	45.0	195.2
חוזי שבין מניות								
210.9	210.9	-	364.6	364.6	-	488.6	488.6	-
210.9	210.9	-	364.6	364.6	-	488.6	488.6	-
421.8	421.8	-	729.2	729.2	-	977.2	977.2	-
חוזי אשראי								
48.5	-	48.5	55.1	-	55.1	46.6	-	46.6
48.5	-	48.5	55.1	-	55.1	46.6	-	46.6
718.2	515.0	203.2	1,131.5	766.1	365.4	1,623.6	1,081.8	541.8

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 0 מיליוני ש"ח לימים 31.03.2022, 31.03.2021 ו-31.12.2021 בהתאמה.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד לימים 31.03.2022, 31.03.2021 ו-31.12.2021 בסך 300.0, 0.0 ו-150.0 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט לימים 31.03.2022, 31.03.2021 ו-31.12.2021 בסך 75.0, 167.7 ו-6.2 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(4) מזה: נסחרים בבורסה לימים 31.03.2022, 31.03.2021 ו-31.12.2021 בסך 362.6, 484.3 ו-206.7 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

ליום 31 במרץ 2022					
(בלתי מבוקר)					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נגזרים בגין נגזרים ברוטו		
נגזרים שאינם			נגזרים שאינם		
סה"כ	נגזרים למסחר	למסחר	סה"כ	נגזרים למסחר	למסחר
3.7	-	3.7	0.8	0.8	-
3.1	0.1	3.0	1.0	0.9	0.1
2.2	2.2	-	2.2	2.2	-
0.4	-	0.4	-	-	-
9.4	2.3	7.1	4.0	3.9	0.1
סה"כ נכסים / התחייבויות בגין נגזרים ברוטו ⁰⁾					
0.4	-	0.4	-	-	-
9.0	2.3	6.7	4.0	3.9	0.1
יתרה מאזנית					

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

ליום 31 במרץ 2021					
(בלתי מבוקר)					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נגזרים בגין נגזרים ברוטו		
נגזרים שאינם			נגזרים שאינם		
סה"כ	נגזרים למסחר	למסחר	סה"כ	נגזרים למסחר	למסחר
-	-	-	0.3	0.3	-
0.5	-	0.5	2.0	0.5	1.5
1.2	1.2	-	1.2	1.2	-
2.0	-	2.0	-	-	-
3.7	1.2	2.5	3.5	2.0	1.5
סה"כ נכסים / התחייבויות בגין נגזרים ברוטו ⁰⁾					
2.0	-	2.0	-	-	-
1.7	1.2	0.5	3.5	2.0	1.5
יתרה מאזנית					

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2021						
(מבוקר)						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
נגזרים שאינם			נגזרים שאינם			
סה"כ	נגזרים למסחר	למסחר	סה"כ	נגזרים למסחר	למסחר	
-	-	-	1.1	0.3	0.8	חוזי ריבית
0.6	0.6	-	0.6	0.5	0.1	חוזי מטבע חוץ
2.9	2.9	-	2.8	2.8	-	חוזי בגין מניות
2.0	-	2.0	-	-	-	חוזי אשראי
5.5	3.5	2.0	4.5	3.6	0.9	סה"כ נכסים / התחייבויות בגין נגזרים ברוטו ⁰⁾
2.0	-	2.0	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
3.5	3.5	-	4.5	3.6	0.9	יתרה מאזנית

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

ליום 31 במרץ 2022					
(בלתי מבוקר)					
סוה"כ	אחרים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות	
4.0	-	1.1	0.9	2.0	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
					סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	-	-	-	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
4.0	-	1.1	0.9	2.0	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
13.9	-	(1.1)	(0.9)	15.9	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
17.9	-	-	-	17.9	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
9.4	0.4	-	6.7	2.3	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
					סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
2.9	-	-	2.9	-	ביטחון במזומן ששועבד
6.5	0.4	-	3.8	2.3	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ליום 31 במרץ 2021					
(בלתי מבוקר)					
סה"כ	אחרים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות	
3.5	-	0.5	1.8	1.2	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
					סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(0.5)	-	-	(0.5)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
3.0	-	0.5	1.3	1.2	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
6.2	-	(0.5)	(1.3)	8.0	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
9.2	-	-	-	9.2	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
3.7	2.0	-	0.5	1.2	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
					סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	-	-	-	-	ביטחון במזומן ששועבד
3.7	2.0	-	0.5	1.2	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021					
(מבוקר)					
סוה"כ	אחרים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות	
4.5	-	2.4	1.2	0.9	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
					סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
-	-	-	-	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
4.5	-	2.4	1.2	0.9	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
12.3	-	(2.4)	(1.2)	15.9	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
16.8	-	-	-	16.8	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
5.5	2.0	-	0.3	3.2	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
					סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
-	-	-	-	-	ביטחון במזומן ששוועבד
5.5	2.0	-	0.3	3.2	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ג. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)

ליום 31 במרץ 2022					
מעל 3 חודשים ועד					
עד 3 חודשים	שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סך הכל	
(בלתי מבוקר)					
-	100.0	200.0	-	300.0	חוזי ריבית (שקל- מדד)
59.6	-	-	-	59.6	חוזי ריבית (אחר)
152.1	-	88.1	-	240.2	חוזי מטבע חוץ
973.7	3.4	0.1	-	977.2	חוזים בגין מניות
-	-	-	46.6	46.6	חוזי אשראי
1,185.4	103.4	288.2	46.6	1,623.6	סך הכל
ליום 31 במרץ 2021					
(בלתי מבוקר)					
1,071.8	4.4	0.2	55.1	1,131.5	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2021					
(מבוקר)					
481.7	137.7	50.3	48.5	718.2	סך הכל

⁽¹⁾ ההפרש הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על החבות של הלווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

⁽²⁾ מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם לימים 31.03.2022, 31.03.2021 ו-31.12.2021 בסך 4.0 מיליוני ש"ח, 3.5 מיליוני ש"ח ו-4.5 מיליוני ש"ח, בהתאמה, הכוללה בסעיף נכסים בגין מכשירים נגזרים.

⁽³⁾ כלל היתרה כפופה להסדרי התחשבנות נטו או הסדרים דומים.

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים

1. הגדרות

- (1) אנשים פרטיים - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להן חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים - הלוואות לדירור ואחר".
- (2) מגזר בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- (3) משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- (4) עסק - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- (5) מחזור פעילות - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- (6) עסק זעיר - עסק שמחזור פעילותו קטן מ-10 מיליוני ש"ח.
- (7) עסק קטן - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-10 מיליוני ש"ח וקטן מ-50 מיליוני ש"ח.
- (8) עסק בינוני - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח.
- (9) עסק גדול - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-250 מיליוני ש"ח.
- (10) מגזר ניהול פיננסי - יכול את הפעילויות הבאות: פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקאות רכש חוזר ושאלה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך, פעילות ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמניות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים, נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתחייבויות, פיקדונות בבנקים ובמבנקים בארץ ובעולם, פיקדונות בממשלות ושל ממשלות, פעילות השקעה ריאלית - השקעה במניות זמניות למכירה והשקעות בחברות כלולות של עסקים, אחר - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילויות פיתוח מוצרים פיננסיים.
- (11) נכסים בניהול - ניירות ערך של לקוחות, הלוואות בניהול הבנק ונכסים הנובעים מפעילות לפי מידת הגבייה.

2. הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו - מרווח המתקבל מההפרש בין ריבית האשראי שהועמד ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (מחיר ההעברה הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ האשראי). וכן רווח המתקבל מההפרש בין ריבית הפיקדון שניתן ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (מחיר ההעברה הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ הפיקדון).

הכנסות שאינן מריבית - הכנסות שאינן מריבית נזקפות ישירות למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הוצאות בגין הפסדי אשראי - ההפרשה נזקפה למגזר הפעילות בו מסווגת פעילות הלקוח אשר בגינה בוצעה ההפרשה. באופן דומה, גביה מהפרשה שבוצעה או הקטנתה יוחסה אף היא למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הוצאות תפעוליות ואחרות - הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי, נזקפו ספציפית למגזרי הפעילות. יתרת ההוצאות העקיפות או ההוצאות הישירות שלא ניתן היה לשייכן באופן ישיר, יוחסו על פי מודל לפיו הוצאות אלו מיוחסות בהתאם לחלקן היחסי של המשרות הישירות במגזר מסך המשרות בבנק, המהווה אומדן מיטבי להיקף פעילות הלקוח במגזר הפעילות.

מיסים על הכנסה - המיסים חושבו על פי שיעור המס האפקטיבי, ויוחסו בהתאם לכל מגזר.

3. לעניין השפעת התפשטות נגיף הקורונה ראה [ביאור 16 - נושאים שונים ואירועים לאחר תאריך המאזן](#).

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים- סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר) פעילות בישראל							
מגזר ניהול פיננסי ¹⁾	סך הכל	מסקי בית ²⁾					
		מזה:	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים ובינוניים ³⁾	בנקאות פרטיות	הלוואות לדיור	סה"כ מסקי בית
הכנסות ריבית מחיצוניים	188.0	161.9	15.3	2.7	-	126.2	
הוצאות ריבית מחיצוניים	60.5	24.0	1.8	0.5	5.5	-	
הכנסות ריבית, נטו:							
מחיצוניים	127.5	137.9	13.5	2.2	(5.5)	126.2	
בינמגזרי	-	(53.5)	(1.8)	0.6	7.0	(77.9)	
סך הכנסות ריבית, נטו	127.5	84.4	11.7	2.8	1.5	48.3	
סך הכנסות שאינן מריבית	23.7	14.6	8.9	2.9	0.9	4.6	
סך ההכנסות	151.2	99.0	20.6	5.7	2.4	52.9	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	14.6	10.2	0.8	0.1	0.2	1.2	
הוצאות תפעוליות ואחרות	108.8	93.9	7.4	2.1	2.0	33.2	
רווח (הפסד) לפני מיסים	27.8	(5.1)	12.4	3.5	0.2	18.5	
הפרשה למיסים על הרווח	10.0	(1.9)	4.3	1.3	0.1	6.5	
רווח נקי (הפסד)	17.8	(3.2)	8.1	2.2	0.1	12.0	
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:							
הוצאות ישירות	58.6	50.4	3.9	1.0	1.0	16.2	
הוצאות עקיפות	50.2	43.5	3.5	1.1	1.0	17.0	
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	50.7	24.8	10.2	3.0	1.0	22.9	
יתרה ממוצעת של נכסים	16,571.5	10,577.6	1,644.2	308.7	4.7	8,846.1	
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	12,729.2	10,577.6	1,644.2	308.7	4.7	8,846.1	
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	13,316.9	11,257.2	1,576.7	274.4	7.9	9,804.6	
יתרת חובות לא צוברים	129.8	120.0	7.2	-	-	118.4	
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	6.2	4.6	1.6	-	-	-	
יתרה ממוצעת של התחייבויות	15,396.4	7,729.1	973.7	1,152.7	2,285.4	-	
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	12,870.9	7,729.1	973.7	1,152.7	2,285.4	-	
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	13,202.4	7,711.2	867.4	1,412.9	2,321.5	-	
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	10,723.2	7,301.4	1,782.6	641.2	25.3	5,592.6	
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	10,980.3	7,527.2	1,940.1	628.8	34.9	5,784.2	
יתרה ממוצעת של נכסים בנייהול	4,764.0	1,933.8	157.1	410.0	977.8	342.7	
פיצול הכנסות ריבית נטו:							
מרווח מפעילות מתן אשראי	92.4	75.8	11.3	2.0	-	45.7	
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	8.6	5.2	0.3	0.8	1.5	-	
אחר	26.5	3.4	0.1	-	-	2.6	
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	127.5	84.4	11.7	2.8	1.5	48.3	

הערות בסוף חלק 4.

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021 (בלתי מבוקר) פעילות בישראל							
מסד ניהול פיננסי ^(*)	סך הכל	גופים מוסדיים	עסקים ביטוניים וגדולים ^(*)	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ^(*)	
						מזה: הלוואות לדיר	סה"כ משקי בית
137.1	3.5	-	3.0	13.3	-	83.7	117.3
30.9	6.3	0.9	0.3	1.0	5.6	-	16.8
106.2	(2.8)	(0.9)	2.7	12.3	(5.6)	83.7	100.5
-	21.3	1.5	0.5	(3.3)	6.8	(43.0)	(26.8)
106.2	18.5	0.6	3.2	9.0	1.2	40.7	73.7
24.0	1.1	-	2.8	5.7	0.9	4.3	13.5
130.2	19.6	0.6	6.0	14.7	2.1	45.0	87.2
(3.4)	(0.1)	-	-	0.2	0.1	1.6	(3.6)
97.9	2.1	0.4	2.2	6.8	2.4	24.2	84.0
35.7	17.6	0.2	3.8	7.7	(0.4)	19.2	6.8
12.7	6.3	0.1	1.3	2.8	(0.1)	6.8	2.3
23.0	11.3	0.1	2.5	4.9	(0.3)	12.4	4.5
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:							
56.8	1.3	0.1	1.0	3.4	1.3	12.9	49.7
41.1	0.8	0.3	1.2	3.4	1.1	11.3	34.3
49.5	11.8	0.3	3.2	7.2	0.6	19.6	26.4
15,168.2	3,855.9	-	432.5	1,298.8	4.5	8,078.2	9,576.5
11,453.1	140.8	-	432.5	1,298.8	4.5	8,078.2	9,576.5
11,728.8	140.8	-	445.8	1,267.1	9.7	8,449.3	9,865.4
19.6	2.5	-	-	1.7	-	6.6	15.4
123.0	-	-	-	2.5	-	117.4	120.5
14,156.5	2,249.4	659.9	633.0	779.0	2,107.7	-	7,727.5
11,907.0	-	659.8	633.0	779.0	2,107.7	-	7,727.5
12,144.7	-	797.8	556.4	810.1	2,194.2	-	7,786.2
9,683.7	946.2	5.2	687.9	1,508.1	16.7	4,751.9	6,519.6
9,904.3	807.8	5.1	687.8	1,606.0	19.6	4,887.9	6,778.0
4,774.0	1,106.5	101.8	425.1	157.1	977.8	414.6	2,005.7
0							
80.7	2.7	-	2.9	8.5	-	38.8	66.6
7.1	-	0.6	0.2	0.3	1.2	-	4.8
18.4	15.8	-	0.1	0.2	-	1.9	2.3
106.2	18.5	0.6	3.2	9.0	1.2	40.7	73.7

הערות בסוף חלק 4.

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

4. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים- סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 (מבוקר) פעילות בישראל								
מגזר	מגזר ניהול פיננסי ⁽¹⁾	מגזר ניהול פיננסי ⁽²⁾	מגזר ניהול פיננסי ⁽³⁾	מגזר ניהול פיננסי ⁽⁴⁾	מגזר ניהול פיננסי ⁽⁵⁾	מגזר ניהול פיננסי ⁽⁶⁾	מגזר ניהול פיננסי ⁽⁷⁾	מגזר ניהול פיננסי ⁽⁸⁾
מגזר	מגזר ניהול פיננסי ⁽¹⁾	מגזר ניהול פיננסי ⁽²⁾	מגזר ניהול פיננסי ⁽³⁾	מגזר ניהול פיננסי ⁽⁴⁾	מגזר ניהול פיננסי ⁽⁵⁾	מגזר ניהול פיננסי ⁽⁶⁾	מגזר ניהול פיננסי ⁽⁷⁾	מגזר ניהול פיננסי ⁽⁸⁾
הכנסות ריבית מחיצוניים	543.3	399.1	-	58.5	14.9	-	628.7	-
הוצאות ריבית מחיצוניים	81.9	-	22.1	5.8	1.8	0.9	174.5	-
הכנסות ריבית, נטו:								
מחיצוניים	461.4	399.1	(22.1)	52.7	13.1	(0.9)	454.2	-
בינמגזרי	(153.0)	(224.0)	27.3	(13.4)	(0.1)	2.9	-	-
סך הכנסות ריבית, נטו	308.4	175.1	5.2	39.3	13.0	2.0	454.2	-
סך הכנסות שאינן מריבית	55.0	18.6	4.3	27.6	11.4	-	160.5	13.3
סך ההכנסות	363.4	193.7	9.5	66.9	24.4	2.0	614.7	13.3
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(59.6)	(0.7)	0.1	0.8	(0.4)	-	(58.9)	-
הוצאות תפעוליות ואחרות	385.4	119.7	9.7	33.4	9.3	2.3	451.6	-
רווח (הפסד) לפני מיסים	37.6	74.7	(0.3)	32.7	15.5	(0.3)	222.0	13.3
הפרשה למיסים על הרווח	13.8	27.1	-	11.7	5.7	(0.1)	78.1	2.6
רווח נקי (הפסד)	23.8	47.6	(0.3)	21.0	9.8	(0.2)	143.9	10.7
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:								
הוצאות ישירות	205.8	59.5	4.5	17.1	4.3	0.8	240.5	-
הוצאות עקיפות	179.6	60.2	5.2	16.3	5.0	1.5	211.1	-
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	138.7	85.9	4.4	31.3	13.0	0.8	280.5	10.7
יתרה ממוצעת של נכסים	10,063.3	8,574.1	3.6	1,350.0	406.7	-	15,754.0	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	10,063.3	8,574.1	3.6	1,350.0	406.7	-	11,946.3	-
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	10,483.7	9,108.6	0.2	1,275.1	336.0	-	12,197.3	-
יתרת חובות פגומים	32.3	26.3	-	3.2	-	-	38.0	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	100.7	96.8	-	1.8	-	-	102.5	-
יתרה ממוצעת של התחייבויות	7,842.7	-	2,159.8	877.1	768.4	607.2	14,677.5	-
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור	7,842.7	-	2,159.8	877.1	768.5	607.2	12,255.3	-
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	7,675.9	-	2,227.5	1,075.7	881.8	593.4	12,454.3	-
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	6,736.1	4,943.8	16.7	1,508.3	662.7	4.9	9,898.6	-
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	7,075.4	5,401.1	15.5	1,625.3	653.5	3.5	10,465.8	-
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	1,934.4	389.2	1,015.9	171.1	417.8	97.1	4,740.8	-
פיצול הכנסות ריבית, נטו:								
מרווח מפעילות מתן אשראי	280.1	167.0	-	36.6	11.3	-	333.9	-
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	19.3	-	5.2	1.4	1.5	2.0	29.4	-
אחר	9.0	8.1	-	1.3	0.2	-	90.9	-
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	308.4	175.1	5.2	39.3	13.0	2.0	454.2	-

(1) מגזר זה כולל את הפעילות של כרטיסי האשראי, אשר היקפה אינו מהותי. (2) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי. (3) מגזר זה כולל תיק אשראי שנרכש המגובה בביטחונות.

תמצית דוחות נכספים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

החל מיום 1 בינואר 2022 יישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא.

לפרטים נוספים ראה ביאור 1. בביאור זה מספרי השוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש.

א. חובות⁽¹⁾, אגרות חוב זמינות למכירה ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022						
(בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
בנקים וממשלות ואג"ח זמינות למכירה		אשראי לציבור				
סך הכל	למכירה	סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי	
1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי						
116.6	-	116.6	49.1	55.8	11.7	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה
(8.3)	-	(8.3)	12.7	(16.0)	(5.0)	התאמה ליתרת פתיחה בשל השפעת היישום לראשונה ⁽³⁾
14.6	-	14.6	9.1	1.2	4.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(7.8)	-	(7.8)	(7.3)	-	(0.5)	מחיקות חשבונאיות
4.1	-	4.1	4.0	-	0.1	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(3.7)	-	(3.7)	(3.3)	-	(0.4)	מחיקות חשבונאיות נטו
119.2	-	119.2	67.6	41.0	10.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2022 ^(*)
2.6	-	2.6	1.0	1.1	0.5	(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ ואגרות חוב זמינות למכירה						
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾						
2,634.4	972.0	1,662.4	-	32.7	1,629.7	שנבדקו על בסיס פרטי
11,654.5	-	11,654.5	1,293.7	9,771.9	588.9	שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(**)
14,288.9	972.0	13,316.9	1,293.7	9,804.6	2,218.6	סך הכל חובות ⁽¹⁾
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾						
3.3	-	3.3	-	3.2	0.1	שנבדקו על בסיס פרטי
113.3	-	113.3	66.6	36.7	10.0	שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(***)
116.6	-	116.6	66.6	39.9	10.1	סך ההפרשה להפסדי אשראי

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽²⁾ יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

⁽³⁾ לפרטים נוספים אודות השפעת היישום לראשונה של הוראות הדיווח לציבור בנושא הפסדי אשראי צפויים ראה [ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית](#).

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021					
(בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי
1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי					
194.0	-	194.0	122.9	57.1	14.0
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה					
(3.4)	-	(3.4)	(5.0)	1.5	0.1
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(6.8)	-	(6.8)	(5.9)	-	(0.9)
מחיקות חשבונאיות					
3.4	-	3.4	3.3	-	0.1
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(3.4)	-	(3.4)	(2.6)	-	(0.8)
מחיקות חשבונאיות נטו					
187.2	-	187.2	115.3	58.6	13.3
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2021 ^(*)					
2.8		2.8	0.4	0.8	1.6
^(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ , ועל חובות ⁽²⁾ בגינם היא חושבה					
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾					
1,461.5	-	1,461.5	8.8	6.7	1,446.0
שנבדקו על בסיס פרטי					
10,456.4	189.1	10,267.3	1,166.6	8,447.4	653.3
שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(**)					
11,917.9	189.1	11,728.8	1,175.4	8,454.1	2,099.3
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
8,103.3	-	8,103.3	-	7,856.8	246.5
^(**) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
14.1	-	14.1	6.8	0.3	7.0
שנבדקו על בסיס פרטי					
170.3	-	170.3	108.1	57.5	4.7
שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(***) ⁽⁴⁾					
184.4	-	184.4	114.9	57.8	11.7
סך ההפרשה להפסדי אשראי					
51.9	-	51.9	-	51.0	0.9
^(***) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור ⁽²⁾					

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽²⁾ כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטי בסך 0.3 אלפי ש"ח, ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 29.3 מיליוני ש"ח.

⁽³⁾ יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

⁽⁴⁾ כולל יתרות הפרשה קבוצתית בעקבות משבר הקורונה בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיר ובגין אשראי לדיר בסך כ-51.1 מיליוני ש"ח ו-6.2 מיליוני ש"ח בהתאמה. לפרטים נוספים ראה [ביאור 16](#) –

[נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן.](#)

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
(מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי
1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי					
194.0	-	194.0	122.9	57.1	14.0
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה					
(58.9)	-	(58.9)	(58.9)	(0.7)	0.7
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(32.9)	-	(32.9)	(29.2)	(0.6)	(3.1)
מחיקות חשבונאיות					
14.4	-	14.4	14.3	-	0.1
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(18.5)	-	(18.5)	(14.9)	(0.6)	(3.0)
מחיקות חשבונאיות נטו					
116.6	-	116.6	49.1	55.8	11.7
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה (*)					
3.4	-	3.4	0.4	1.3	1.7
(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾, ועל חובות⁽²⁾ בגינם היא חושבה					
יתרת חוב רשומה של חובות					
1,070.5	341.9	728.6	6.0	26.3	696.3
שנבדקו על בסיס פרטי					
11,468.7	-	11,468.7	1,186.9	9,082.3	1,199.5
שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(**)					
12,539.2	341.9	12,197.3	1,192.9	9,108.6	1,895.8
סך הכל חובות⁽¹⁾					
8,910.9	-	8,910.9	-	8,728.5	182.4
(**) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
14.0	-	14.0	4.5	3.3	6.2
שנבדקו על בסיס פרטי					
99.2	-	99.2	44.2	51.2	3.8
שנבדקו על בסיס קבוצתי ^(***)					
113.2	-	113.2	48.7	54.5	10.0
סך ההפרשה להפסדי אשראי					
51.0	-	51.0	-	50.4	0.6
(***) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור ⁽²⁾					

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטי בסך 3.1 מיליוני ש"ח ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 30.9 מיליוני ש"ח.

(3) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. אשראי לציבור

1. איכות אשראי ופיגורים

ליום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)						
חובות צוברים - מידע נוסף		בעייתיים ⁽¹⁾				
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽³⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾	סך הכל	לא צוברים	צוברים	תקינים	פעילות לווים בישראל
ציבור מסחרי						
-	0.1	945.4	5.9	0.1	939.4	בינוי ונדל"ן- בינוי
10.8	1.5	956.7	1.3	1.6	953.8	בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן
-	-	284.8	2.6	-	282.2	שירותים פיננסיים
-	-	31.7	-	-	31.7	מסחרי- אחר
10.8	1.6	2,218.6	9.8	1.7	2,207.1	סך הכל מסחרי
15.0	-	9,804.6	118.4	-	9,686.2	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
6.3	4.6	1,293.7	1.6	12.8	1,279.3	אנשים פרטיים - אחר
321	6.2	13,316.9	129.8	14.5	13,172.6	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל

⁽¹⁾ אשראי לציבור לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

⁽²⁾ מסווגים כחובות בעייתיים הצוברים הכנסות ריבית.

⁽³⁾ צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 עד 89 ימים בסך 3.2 מיליוני ש"ח סווגו כחובות בעייתיים.

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

ליום 31 במרץ 2021 (בלתי מבוקר)					
פעילות לווים בישראל	לא בעייתיים	לא פגומים	פגומים ⁽³⁾	סך הכל	חובות לא פגומים - מידע נוסף
					בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾
ציבור מסחרי					
בינוי ונדל"ן- בינוי	1,022.9	10.5	-	1,033.4	2.0
בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן	734.1	0.5	1.7	736.3	0.5
שירותים פיננסיים	318.1	-	1.1	319.2	-
מסחרי- אחר	9.0	-	1.4	10.4	-
סך הכל מסחרי	2,084.1	11.0	4.2	2,099.3	2.5
אנשים פרטים - הלוואות לדיור ⁽⁶⁾	8,254.2	193.3	6.6	8,454.1	117.4
אנשים פרטיים - אחר	1,155.0	11.6	8.8	1,175.4	3.1
סך הכל ציבור פעילות בישראל	11,493.3	215.9	19.6	11,728.8	123.0
בנקים בישראל	189.1	-	-	189.1	-
סך הכל - פעילות בישראל	11,682.4	215.9	19.6	11,917.9	123.0
ליום 31 בדצמבר 2021 (מבוקר)					
פעילות לווים בישראל					
ציבור מסחרי					
בינוי ונדל"ן- בינוי	876.9	0.1	1.9	878.9	0.1
בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן	823.3	1.9	1.3	826.5	1.7
שירותים פיננסיים	181.7	-	2.5	184.2	-
מסחרי- אחר	6.2	-	-	6.2	-
סך הכל מסחרי	1,888.1	2.0	5.7	1,895.8	1.8
אנשים פרטים - הלוואות לדיור ⁽⁶⁾	8,985.5	96.8	26.3	9,108.6	96.8
אנשים פרטיים - אחר	1,177.6	9.3	6.0	1,192.9	3.9
סך הכל ציבור פעילות בישראל	12,051.2	108.1	38.0	12,197.3	102.5
בנקים בישראל	341.9	-	-	341.9	-
סך הכל - פעילות בישראל	12,393.1	108.1	38.0	12,539.2	102.5

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכם מכר חוזר.

⁽²⁾ סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

⁽³⁾ ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 13.2.13 ב. להלן](#).

⁽⁴⁾ מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.

⁽⁵⁾ צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים (ליום 31 במרץ 2021 - 1.6 מיליוני ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2021 - 2.4 מיליוני ש"ח).

⁽⁶⁾ כולל יתרת הלוואות לדיור עם הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיעה מועד פירעונה (ליום 31 במרץ 2021 - 10.1 מיליוני ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2021 - 6.2 מיליוני ש"ח).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. אשראי לציבור (המשך)

1.1 איכות אשראי לפי שנות העמדת אשראי

31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)								
ציבור- מסחרי	2022	2021	2020	2019	2018	קודם	יתרת חוב רשומה של הלוואות מתחדשות	סה"כ
ביטי ונדל"ן סה"כ	517.4	783.0	251.9	151.3	47.6	150.9	-	1,902.1
אשראי בדירוג ביצוע	515.4	730.8	238.9	151.3	47.6	147.9	-	1,831.9
אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי	2.0	48.3	11.0	-	-	-	-	61.3
אשראי בעייתי צובר	-	-	-	-	-	1.7	-	1.7
אשראי שאינו צובר	-	3.9	2.0	-	-	1.3	-	7.2
מסחרי- אחר סה"כ	132.4	8.8	59.0	33.0	-	-	83.3	316.5
אשראי בדירוג ביצוע	132.4	8.8	57.5	31.9	-	-	83.3	313.9
אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי	-	-	-	-	-	-	-	-
אשראי בעייתי צובר	-	-	-	-	-	-	-	-
אשראי שאינו צובר	-	-	1.5	1.1	-	-	-	2.6
אנשים פרטיים- הלוואות לדיר סה"כ	1,128.0	2,839.9	1,550.4	1,019.9	657.5	2,608.9	-	9,804.6
LTV עד 60%	781.6	1,958.6	1,103.8	760.9	492.9	1,908.5	-	7,006.3
LTV מעל 60% ועד 75%	324.8	844.7	406.4	241.3	153.5	565.0	-	2,535.7
LTV מעל 75% (*)	21.6	36.6	40.2	17.7	11.1	135.4	-	252.6
אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע	1,128.0	2,813.5	1,549.0	1,011.5	642.6	2,526.6	-	9,671.2
אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע	-	-	-	-	-	-	-	-
בפיגור של 30 ימים או יותר	-	-	0.5	0.2	2.9	11.4	-	15.0
אשראי שאינו צובר	-	26.4	0.9	8.2	12.0	70.9	-	118.4
אנשים פרטיים- אחר- סה"כ	257.9	460.2	295.4	145.4	52.7	42.0	40.1	1,293.7
אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע	252.2	429.7	282.0	137.5	48.2	37.7	40.1	1,227.4
אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע	3.0	27.9	7.6	6.3	3.4	3.7	-	51.9
בפיגור 30-89 יום	2.4	0.4	3.2	0.6	0.7	0.5	-	7.8
בפיגור של 90 ימים או יותר	0.2	2.1	1.9	0.4	0.3	0.1	-	5.0
אשראי שאינו צובר	0.1	0.1	0.7	0.6	0.1	-	-	1.6
סה"כ אשראי לציבור פעילות בישראל	2,035.7	4,091.9	2,156.7	1,349.6	757.8	2,801.8	123.4	13,316.9

(*) הלוואות שמוחזרו עם נתון LTV מקורי.

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. אשראי לציבור (המשך)

2. מידע נוסף על חובות⁽¹⁾ לא צוברים

ליום 31 במרץ 2022 (בלתי מבוקר)						
פעילות לזיוס בישראל	יתרת ⁽²⁾ חובות לא צוברים בגינם קיימת הפרשה		יתרת ⁽²⁾ חובות לא צוברים בגינם לא קיימת הפרשה		יתרת קרן חוזית של חובות לא צוברים	
	קימת הפרשה	יתרת הפרשה	קימת הפרשה	יתרת הפרשה	סך הכל יתרת ⁽²⁾ חובות לא צוברים	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾
ציבור מסחרי						
בינוי ונדל"ן	-	-	7.2	7.2	7.2	-
מסחרי- אחר	-	-	2.6	2.6	2.6	-
סך הכל מסחרי	-	-	9.8	9.8	9.8	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	29.5	3.1	88.9	118.4	122.1	-
אנשים פרטיים - אחר	-	-	1.6	1.6	1.6	0.2
סך הכל אשראי לציבור- פעילות בישראל	29.5	3.1	100.3	129.8	133.5	0.2
פעילות לזיוס בחו"ל						
סך הכל אשראי לציבור- פעילות בחו"ל	-	-	-	-	-	-
סך הכל	29.5	3.1	100.3	129.8	133.5	0.2
^(*) אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 2.8 מיליוני ש"ח.						
מזה:						
נמדד פרטנית לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	-	-	-	-	-	-
נמדד פרטנית לפי שווי הוגן של הביטחון	29.5	3.1	-	29.5	29.5	-
נמדד על בסיס קבוצתי	-	-	100.3	100.3	104.0	-

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. אשראי לציבור (המשך)

2. מידע נוסף על חובות⁽¹⁾ לא צוברים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

ליום 31 במרץ 2021 (בלתי מבוקר)					
יתרת ⁽²⁾ חובות		יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים		יתרת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת קרן חוזית של חובות פגמים
פגומים בנים קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	פגומים בנים לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	סך הכל יתרת ⁽²⁾	סך הכל יתרת ⁽²⁾		
ציבור מסחרי					
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	1.7	1.7	3.1	-	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
-	1.1	1.1	1.1	-	שירותים פיננסיים
-	1.4	1.4	1.4	-	מסחרי- אחר
-	4.2	4.2	5.6	-	סך הכל מסחרי
-	6.6	6.6	6.6	-	אנשים פרטים - הלוואות לדיור
-	8.8	8.8	28.3	-	אנשים פרטיים - אחר
-	19.6	19.6	40.5	-	סך הכל פעילות בישראל
מזה:					
-	-	-	-	-	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
-	8.8	8.8	-	-	חובות באירגון מחדש של חובות בעייתיים

ביאור 13-מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. אשראי לציבור (המשך)

2. מידע נוסף על חובות⁽¹⁾ לא צוברים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

ליום 31 בדצמבר 2021 (מבוקר)					
יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים
פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾
ציבור מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	1.9	1.9	1.9	-	-
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	1.3	1.3	1.3	-	-
שירותים פיננסיים	2.5	2.5	2.5	-	-
מסחרי- אחר	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי	5.7	5.7	5.7	-	-
אנשים פרטים - הלוואות לדירור	26.3	26.3	4.7	3.1	21.6
אנשים פרטים - אחר	24.7	6.0	6.0	-	-
סך הכל פעילות בישראל	56.7	38.0	16.4	3.1	21.6
מזה:					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	-	-	-	-	-
חובות באירגון מחדש של חובות בעייתיים	-	6.0	6.0	-	-

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכם מכר חוזר.

⁽²⁾ יתרת חוב רשומה.

⁽³⁾ הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

⁽⁴⁾ סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים, בפרק הזמן בו סווגו החובות כלא צוברים.

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. אשראי לציבור (המשך)

2. מידע נוסף על חובות⁽¹⁾ לא צוברים (המשך)

3. חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי

יתרה ליום 31 במרץ 2022					
(בלתי מבוקר)					
פעילות לווים בישראל	שאית צובר הכנסות ריבית	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	סך הכל
ציבור מסחרי	-	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן	-	-	-	-	-
מסחרי- אחר	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	9.4	-	2.0	5.8	17.2
אנשים פרטיים - אחר	1.6	-	-	3.7	5.3
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל	11.0	-	2.0	9.5	22.5
פעילות לווים בחו"ל	-	-	-	-	-
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל	-	-	-	-	-
סך הכל	11.0	-	2.0	9.5	22.5
יתרה ליום 31 במרץ 2021					
(בלתי מבוקר)					
פעילות לווים בישראל	שאית צובר הכנסות ריבית	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	סך הכל
ציבור מסחרי	-	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן	-	-	-	-	-
מסחרי- אחר	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	2.3	-	-	6.5	8.8
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל	2.3	-	-	6.5	8.8
פעילות לווים בחו"ל	-	-	-	-	-
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל	-	-	-	-	-
סך הכל	2.3	-	-	6.5	8.8

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. אשראי לציבור (המשך)

2. מידע נוסף על חובות⁽¹⁾ לא צוברים (המשך)

3. חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021					
(מבוקר)					
פעילות לווים בישראל	שאינו צובר הכנסות ריבית	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	סך הכל
ציבור מסחרי	-	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן	-	-	-	-	-
מסחרי- אחר	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	4.2	-	-	1.8	6.0
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל	4.2	-	-	1.8	6.0
פעילות לווים בחו"ל	-	-	-	-	-
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל	-	-	-	-	-
סך הכל	4.2	-	-	1.8	6.0

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽²⁾ צובר הכנסות ריבית.

⁽³⁾ יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ליום 31 במרץ, 2022 לא קיימות בבנק התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי.

בהתאם לחוזר בנק ישראל, שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש, כאשר בשל אירוע נגיף הקורונה מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן.

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. אשראי לציבור (המשך)

2. מידע נוסף על חובות⁽¹⁾ לא צוברים (המשך)

ג. חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו						
בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022			
(בלתי מבוקר)						
יתרת חוב רשומה		יתרת חוב רשומה		פעילות לווים בישראל		
לאחר ארגון	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	לאחר ארגון	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	
מחדש	לפני ארגון מחדש		מחדש	לפני ארגון מחדש		
						ציבור מסחרי
-	-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	מסחרי- אחר
-	-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטים - הלוואות לדיור
0.3	0.3	11.0	0.1	0.1	2.0	אנשים פרטיים - אחר
0.3	0.3	11.0	0.1	0.1	2.0	סך הכל אשראי לציבור- פעילות בישראל

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽²⁾				
בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022	
(בלתי מבוקר)				
פעילות לווים בישראל	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
ציבור מסחרי	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן	-	-	-	-
מסחרי- אחר	-	-	-	-
סך הכל מסחרי	-	-	-	-
אנשים פרטים - הלוואות לדיור	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	1.0	0.1	-	-
סך הכל אשראי לציבור -פעילות בישראל	1.0	0.1	-	-

⁽¹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מחר חוזר.

⁽²⁾ חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

⁽³⁾ סכום נמוך מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

בהתאם לחוזר בנק ישראל, שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש, כאשר בשל אירוע נגיף הקורונה מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן.

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. אשראי לציבור (המשך)

2. מידע נוסף על אשראי לא צובר בפיגור

ליום 31 במרץ 2022								
(בלתי מבוקר)								
	איתו בפיגור של 90 יום או יותר	בפיגור של 90 עד 180 ימים	בפיגור מעל 180 ימים עד שנה	בפיגור מעל שנה ועד 3 שנים	בפיגור מעל 3 שנים ועד 5 שנים	בפיגור מעל 5 שנים ועד 7 שנים	בפיגור מעל 7 שנים	סה"כ
מסחרי	6.0	0.5	2.0	1.3	-	-	-	9.8
הלוואות לדיור	29.5	33.5	26.9	23.7	1.5	3.3	-	118.4
אנשים פרטיים - אחר	1.6	-	-	-	-	-	-	1.6
סך הכל	37.1	34.0	28.9	25.0	1.5	3.3	-	129.8

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. אשראי לציבור (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור ללא קבוצות רכישה - יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV) סוג החזר וסוג ריבית

יתרה ליום 31 במרץ 2022					
(בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי חוץ	סך הכל	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה	מאזני סך הכל	
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	6,975.9	249.2	4,571.8	1,296.0
מעל 60%	2,828.1	111.5	1,850.4	260.2	
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		0.6	-	0.5	0.1
סך הכל		9,804.6	360.7	6,422.7	1,556.3

יתרה ליום 31 במרץ 2021					
(בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי חוץ	סך הכל	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה	מאזני סך הכל	
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	6,388.6	426.4	4,227.6	944.1
מעל 60%	2,064.5	170.9	1,363.9	239.9	
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		1.0	-	0.7	0.1
סך הכל		8,454.1	597.3	5,592.2	1,184.1

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021					
(מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי חוץ	סך הכל	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה	מאזני סך הכל	
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	6,523.1	265.9	4,280.9	1,615.0
מעל 60%	2,584.9	114.2	1,691.6	335.4	
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		0.6	-	0.5	0.1
סך הכל		9,108.6	380.1	5,973.0	1,950.5

⁽⁹⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכם מכר חוזר.

איכות אשראי - יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV מהווה יחס בין סכום ההלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 13-מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. מכירה רכישה של אשראי לציבור

בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022							
בלתי מבוקר							
סיכון אשראי לציבור שנרכש				סיכון אשראי לציבור שנמכר			
		סך הכל					
מזה:	סיכון אשראי	אשראי לציבור	יתרה לסוף תקופה של האשראי שנמכר, אשר התאגיד הבנקאי נותן עבורו שירות	רווח (הפסד) בין	מזה:	סיכון אשראי	אשראי לציבור שנמכר
אשראי	חוץ מאזני	שנרכש בתקופה	שנמכר, אשר התאגיד הבנקאי נותן עבורו שירות	אשראי שנמכר	אשראי	חוץ מאזני	שנמכר בתקופה
בעייתי	בתקופה	בתקופה	בתקופה	בתקופה	בעייתי	בתקופה	בתקופה
-	-	-	11.4	-	-	-	-
-	-	-	1,148.0	-	-	-	-
-	-	117.0	33.9	-	-	-	-
-	-	117.0	1,193.3	-	-	-	-
בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021							
בלתי מבוקר							
-	-	-	14.7	-	-	-	-
-	-	-	1,051.3	-	-	-	-
-	-	-	55.1	-	-	-	-
-	-	-	1,121.1	-	-	-	-
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021							
מבוקר							
-	-	-	12.0	-	-	-	-
-	-	-	1,229.4	44.1	-	-	341.1 ^(*)
-	-	-	39.0	-	-	-	-
-	-	-	1,280.4	44.1	-	-	341.1

(*) הוצג מחדש.

ביאור 13- מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מכשירים פיננסיים חוץ - מאזניים

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 במרץ 2021		ליום 31 במרץ 2022		
(מבוקר)		(בלתי מבוקר)				
יתרת הפרשה		יתרת הפרשה		יתרת הפרשה		
להפסדי	יתרות	להפסדי	יתרות	להפסדי	יתרות	
אשראי ⁽²⁾	חוזים ⁽¹⁾	אשראי ⁽²⁾	חוזים ⁽¹⁾	אשראי ⁽²⁾	חוזים ⁽¹⁾	
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:						
0.4	193.0	0.4	99.9	-	185.3	ערבויות להבטחת אשראי ⁽¹⁾
-	0.9	-	0.8	-	0.9	ערבויות לרוכשי דירות
0.4	139.6	0.2	118.6	-	126.8	ערבויות והתחייבויות אחרות
0.3	75.2	0.3	79.5	0.4	74.1	מסגרת אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
0.1	34.6	0.1	28.5	0.5	82.6	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
2.2	2,711.8	1.8	1,827.6	1.7	2,319.4	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
3.4	3,155.1	2.8	2,154.9	2.6	2,789.1	סך הכל

(1) יתרות חוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

(2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה.

(3) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת.

ביאור 14 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

יתרה ליום 31 במרץ 2022					
(בלתי מבוקר)					
סך הכל	כרטיסים שאינם כספיים	מטבע חוץ [Ⓐ]		מטבע ישראלי	
		צמוד למדד		לא צמוד	
		אחר	דולר של ארה"ב	המחירים	
נכסים					
2,920.3	-	25.4	79.4	-	2,815.5
932.0	1.2	108.6	203.8	68.8	549.6
13,200.3	-	147.6	281.4	3,370.8	9,400.5
173.7	173.7	-	-	-	-
4.0	2.3	0.1	0.9	-	0.7
233.0	144.4	-	-	9.6	79.0
17,463.3	321.6	281.7	565.5	3,449.2	12,845.3
התחייבויות					
13,202.4	-	445.3	585.4	697.3	11,474.4
308.7	-	-	-	21.5	287.2
11	-	-	-	-	1.1
2,484.4	-	-	-	2,437.9	46.5
9.0	2.3	-	-	3.7	3.0
314.9	51.5	0.3	-	-	263.1
16,320.5	53.8	445.6	585.4	3,160.4	12,075.3
1142.8	267.8	(163.9)	(19.9)	288.8	770.0
הפרש					
-	-	165.7	19.8	(299.4)	113.9
1,142.8	267.8	1.8	(0.1)	(10.6)	883.9

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) ליום 31 במרץ, 2022 אין השפעת תכניות חסכון עם רצפת הצמדה למדד אשר גבוהה מהמדד בפועל.

ביאור 14 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

יתרה ליום 31 במרץ 2021					
(בלתי מבוקר)					
סך הכל	כרטיסים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי	
		צמוד למדד		לא צמוד	
		אחר	דולר של ארה"ב	המחירים	
נכסים					
3,090.1	-	44.9	80.1	-	2,965.1
589.4	8.9	53.6	162.5	65.0	299.4
11,544.3	-	150.2	300.8	2,840.5	8,252.8
158.5	158.5	-	-	-	-
3.5	1.2	-	1.6	-	0.7
298.3	169.8	-	-	7.0	121.5
15,684.1	338.4	248.7	545.0	2,912.5	11,639.5
התחייבויות					
12,144.7	-	351.3	641.0	847.1	10,305.3
242.1	-	-	-	24.4	217.7
11	-	-	-	-	1.1
1,970.2	-	-	-	1,911.6	58.6
1.7	1.2	-	0.4	-	0.1
300.8	45.9	2.1	-	-	252.8
14,660.6	47.1	353.4	641.4	2,783.1	10,835.6
1023.5	291.3	(104.7)	(96.4)	129.4	803.9
הפרש					
מכשירים נגזרים שאינם מגזרים⁽²⁾					
-	-	98.6	106.8	-	(205.4)
1,023.5	291.3	(6.1)	10.4	129.4	598.5

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) כולל תכניות חסכון מאוחד ובבנק, עם רצפה שקלית בסכום של 3.0 מיליוני ש"ח.

ביאור 14 דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021					
(מבוקר)					
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי	
		צמוד למדד		לא צמוד	
		אחר	דולר של ארה"ב	המחירים	
נכסים					
3,546.0	-	151.3	117.4	-	3,277.3
772.7	14.4	48.3	206.8	74.4	428.8
12,084.1	-	146.9	269.4	3,023.0	8,644.8
181.7	181.7	-	-	-	-
4.5	3.2	-	0.2	0.8	0.3
248.0	105.6	-	-	10.3	132.1
16,837.0	304.9	346.5	593.8	3,108.5	12,483.3
התחייבויות					
12,454.3	-	340.3	598.2	683.8	10,832.0
306.6	-	-	-	21.1	285.5
2,609.7	-	-	-	2,561.2	48.5
3.5	3.2	-	0.1	0.1	0.1
336.2	47.5	0.2	-	-	288.5
15,710.3	50.7	340.5	598.3	3,266.2	11,454.6
1126.7	254.2	6.0	(4.5)	(157.7)	1028.7
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים					
-	-	(5.5)	2.1	(149.9)	153.3
1,126.7	254.2	0.5	(2.4)	(307.6)	1,182.0

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) ליום 31 בדצמבר 2021 אין השפעת תכניות חסכון עם רצפת הצמדה למדד אשר גבוהה מהמדד בפועל.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

המידע הכלול בביאור זה מתייחס להערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרימי מזומנים עתידי המהווים ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרימי המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון הינו סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן דלעיל אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנדבותיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. נציין כי, יתכן והפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן לא ימומש מכיון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק ח'י. כמו כן, יש להזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים בשל ריבוי של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום בעת ביצוע הערכת השווי הוגן.

חישוב השווי הוגן נערך בהתחשב באומדן ביחס לאפשרות של פירעון מוקדם במשכנתאות, פריסת פיקדונות העו"ש, והתנהגות בפועל של מפקידים עם אופציית משיכה ומבוססות על ניתוח אמפירי.

ב. השיטה וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה – בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח. **ניירות ערך סחירים** – לפי שווי שוק, ניירות ערך לא סחירים לפי נתוני שערך המתקבלים ממקורות חיצוניים.

אשראי לציבור – השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעורי ניכיון מתאימים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות לפי סוגי אוכלוסייה עיקריים בחלוקה לפי מגזרי הצמדה ואשראי בשיעורי ריבית קבועה ומשתנה. תזרימי המזומנים (קרן וריבית) הונו בשיעורי ריבית זהה לשיעורי הריבית הממוצעת לפיה נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. הנחות הפירעון המוקדם במשכנתאות מבוססות על בדיקות אמפיריות ועל מודל התנהגות של לווים בקשר עם שיעור הסילוקים המוקדמים מתוך סך המשכנתאות, על בסיס שנתי. ההנחות נבדקות מעת לעת מול הסילוקים המוקדמים בפועל.

השווי הוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי מחיקות והפרשות להפסדי אשראי. השווי הוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי מחיקות והפרשות להפסדי אשראי.

פיקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים – בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים דומים, על ידי הבנק ביום הדיווח, למעט אגרות חוב הרשומות למסחר בבורסה המוצגות לפי שווי שוק. ההנחות ההתנהגותיות בפיקדונות, מבוססות על ניתוח אמפירי, והן נבדקות ומתעדכנות מעת לעת.

לגבי מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי – השווי הוגן הוערך על פי הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידי המהווים בשיעור ריבית המשקף את רמת הריבית בו הייתה מבוצעת עסקה דומה במועד הדיווח. מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק ומכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו על בסיס מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים ובריבית שוק משתנה – היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכונים אשראי ובמרווח הבנק בעסקאות בריבית משתנה.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

יתרה ליום 31 במרץ 2022					
(בלתי מבוקר)					
שווי הוגן					
סה"כ	רמה 3 ¹	רמה 2 ²	רמה 1 ³	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים					
2,920.3	-	-	2,920.3	2,920.3	מזומנים ופיקדונות בבנקים
932.0	-	69.9	862.1	932.0	ניירות ערך ⁽²⁾
13,238.1	13,238.1	-	-	13,200.3	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
4.0	-	0.1	3.9	4.0	נכסים בגין מכשירים נגזרים
88.6	88.6	-	-	88.6	נכסים פיננסיים אחרים
17,183.0	13,326.7	70.0	3,786.3	17,145.2	סך הכל הנכסים הפיננסיים ⁽⁴⁾
התחייבויות פיננסיות					
13,231.8	9,920.4	3,311.4	-	13,202.4	פיקדונות הציבור
308.7	305.7	-	3.0	308.7	פיקדונות מבנקים
1.1	1.1	-	-	1.1	פיקדונות הממשלה
2,517.7	47.1	-	2,470.6	2,484.4	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
9.0	-	3.0	6.0	9.0	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
263.4	263.4	-	-	263.4	התחייבויות פיננסיות אחרות
16,331.7	10,537.7	3,314.4	2,479.6	16,269.0	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות ⁽⁴⁾

הערות בסוף ביאור 15א.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

יתרה ליום 31 במרץ 2021					
(בלתי מבוקר)					
שווי הוגן					
סה"כ	רמה 3 ^א	רמה 2 ^א	רמה 1 ^א	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים					
3,090.1	-	-	3,090.1	3,090.1	מזומנים ופיקדונות בבנקים
580.5	-	77.3	503.2	589.4	ניירות ערך ⁽²⁾
11,547.3	11,547.3	-	-	11,544.3	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
3.5	-	1.5	2.0	3.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
128.5	128.5	-	-	128.5	נכסים פיננסיים אחרים
15,349.9	11,675.8	78.8	3,595.3	15,355.8	סך הכל הנכסים הפיננסיים ⁽⁴⁾
התחייבויות פיננסיות					
12,147.5	9,303.4	2,844.1	-	12,144.7	פיקדונות הציבור
242.1	240.1	-	2.0	242.1	פיקדונות מבנקים
1.1	1.1	-	-	1.1	פיקדונות הממשלה
2,004.3	59.2	-	1,945.1	1,970.2	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1.7	-	0.5	1.2	1.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
254.9	254.9	-	-	254.9	התחייבויות פיננסיות אחרות
14,651.6	9,858.7	2,844.6	1,948.3	14,614.7	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות ⁽⁴⁾

הערות בסוף ביאור 15א.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021					
(מבוקר)					
שווי הוגן					
סה"כ	רמה 3 ¹	רמה 2 ²	רמה 1 ³	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים					
3,546.0	-	-	3,546.0	3,546.0	מזומנים ופיקדונות בבנקים
772.7	-	79.0	693.7	772.7	ניירות ערך ⁽²⁾
12,112.4	12,112.4	-	-	12,084.1	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
4.5	0.8	0.1	3.6	4.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
142.4	142.4	-	-	142.4	נכסים פיננסיים אחרים
16,578.0	12,255.6	79.1	4,243.3	16,549.7	סך הכל הנכסים הפיננסיים ⁽⁴⁾
התחייבויות פיננסיות					
12,533.5	9,398.6	3,134.9	-	12,454.3	פיקדונות הציבור
306.6	270.8	-	35.8	306.6	פיקדונות מבנקים
2,696.4	51.3	-	2,645.1	2,609.7	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3.5	-	-	3.5	3.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
288.7	288.7	-	-	288.7	התחייבויות פיננסיות אחרות
15,828.7	10,009.4	3,134.9	2,684.4	15,662.8	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות ⁽⁴⁾

⁽¹⁾ רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

⁽²⁾ לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך [ראה ביאור 5 - השקעה בניירות ערך](#).

⁽³⁾ מזה, אשראי פגום שנבייתו מותנית בביטחון לימים 31.03.2022, 31.03.2021 ו-31.12.2021 בסך 119.7 מיליוני ש"ח, 8.3 מיליוני ש"ח, ו-27.6 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

⁽⁴⁾ מזה: נכסים אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן) לימים 31.03.2022, 31.03.2021 ו-31.12.2021 בסך 4,054.9 מיליוני ש"ח, 3,811.5 ש"ח ו-4,465.6 מיליוני ש"ח, בהתאמה. התחייבויות אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן) לימים 31.03.2022, 31.03.2021 ו-31.12.2021 בסך 3,893.6 מיליוני ש"ח, 3,343.9 מיליוני ש"ח ו-3,111.5 מיליוני ש"ח, בהתאמה. למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה [ראה ביאור 15ב](#).

ביאור 15 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

יתרה ליום 31 במרץ 2022			
(בלתי מבוקר)			
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
נכסים			
איגרות חוב זמינות למכירה:			
581.6	-	-	581.6
אגרות חוב של ממשלת ישראל			
113.7	-	-	113.7
אגרות חוב של ממשלת זרות			
37.3	-	-	37.3
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
112.3	-	-	112.3
אגרות חוב של אחרים בישראל			
4.7	-	-	4.7
אגרות חוב של אחרים זרים			
849.6	-	-	849.6
סך הכל איגרות חוב זמינות למכירה			
-	69.9	-	69.9
השקעות במניות שאינן למסחר			
ניירות ערך למסחר:			
0.2	-	-	0.2
אגרות חוב של ממשלת ישראל			
0.8	-	-	0.8
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
9.8	-	-	9.8
אגרות חוב של אחרים בישראל			
1.7	-	-	1.7
מניות למסחר			
12.5	-	-	12.5
סך כל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נצרים:			
0.8	-	-	0.8
חוזי ריבית שקל מדד			
0.9	0.1	-	1.0
חוזי מטבע חוץ			
2.2	-	-	2.2
חוזי מניות			
3.9	0.1	-	4.0
סך הכל נכסים בגין מכשירים נצרים			
866.0	70.0	-	936.0
סך כל הנכסים			
התחייבויות			
3.0	-	-	3.0
פיקדונות מבנקים			
התחייבויות בגין מכשירים נצרים:			
3.7	-	-	3.7
חוזי ריבית- שקל מדד			
0.1	3.0	-	3.1
חוזי מטבע חוץ			
2.2	-	-	2.2
חוזי מניות			
-	-	0.4	0.4
נצרי אשראי			
6.0	3.0	0.4	9.4
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נצרים			
9.0	3.0	0.4	12.4
סך הכל ההתחייבויות			

(1) רמה 1 מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 15 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

יתרה ליום 31 במרץ 2021			
(בלתי מבוקר)			
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
נכסים			
אגרות חוב זמינות למכירה			
367.4	-	-	367.4
אגרות חוב של ממשלת ישראל			
30.0	-	-	30.0
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
46.3	-	-	46.3
אגרות חוב של אחרים בישראל			
5.0	-	-	5.0
אגרות חוב של אחרים זרים			
448.7	-	-	448.7
סך הכל איגרות חוב זמינות למכירה			
-	77.3	-	77.3
השקעות במניות שאינן למסחר			
ניירות ערך למסחר:			
24.3	-	-	24.3
אגרות חוב של ממשלת ישראל			
0.8	-	-	0.8
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
10.0	-	-	10.0
אגרות חוב של אחרים בישראל			
19.4	-	-	19.4
אגרות חוב של אחרים זרים			
8.9	-	-	8.9
מניות למסחר			
63.4	-	-	63.4
סך כל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נעזרים:			
0.3	-	-	0.3
חוזי ריבית אחרים			
0.5	1.5	-	2.0
חוזי מטבע חוץ			
1.2	-	-	1.2
חוזי מניות			
2.0	1.5	-	3.5
סך הכל נכסים בגין מכשירים נעזרים			
514.1	78.8	-	592.9
סך כל הנכסים			
התחייבויות			
64.7	-	-	64.7
פיקדונות מבנקים			
התחייבויות בגין מכשירים נעזרים:			
-	0.5	-	0.5
חוזי מטבע חוץ			
1.2	-	-	1.2
חוזי מניות			
-	-	2.0	2.0
נצרי אשראי			
1.2	0.5	2.0	3.7
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נעזרים			
65.9	0.5	2.0	68.4
סך הכל ההתחייבויות			

(1) רמה 1 מידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 מידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 מידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 15 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021			
סך הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
איגרות חוב זמינות למכירה:			
466.3	-	-	466.3
36.9	-	-	36.9
41.1	-	-	41.1
98.9	-	-	98.9
4.7	-	-	4.7
647.9	-	-	647.9
השקעות במניות שאינן למסחר			
80.8	-	79.0	1.8
ניירות ערך למסחר:			
12.1	-	-	12.1
0.8	-	-	0.8
9.9	-	-	9.9
9.1	-	-	9.1
12.1	-	-	12.1
44.0	-	-	44.0
נכסים בגין מכשירים נצפים:			
0.8	0.8	-	-
0.3	-	-	0.3
0.6	-	0.1	0.5
2.8	-	-	2.8
4.5	0.8	0.1	3.6
777.2	0.8	79.1	697.3
התחייבויות			
35.8	-	-	35.8
התחייבויות בגין מכשירים נצפים:			
0.6	-	-	0.6
2.9	-	-	2.9
2.0	2.0	-	-
5.5	2.0	-	3.5
41.3	2.0	-	39.3

(1) רמה 1 מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

תמצית דוחות כספיים | 31.03.2022

בנק ירושלים בע"מ

ביאור 15 - שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022								
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין המכשירים	שווי הוגן לסוף תקופה	מכירות	רכישות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ושטרם מומשו שנכללו		שווי הוגן לתחילת תקופה		
				ברוח כולל אחר	בדוח רווח והפסד			
-	0.8	-	-	-	-	0.8	נכסים בגין חוזי ריבית- שקל מדד	
(3.7)	(3.7)	-	-	-	(3.7)	-	התחייבויות בגין חוזי ריבית- שקל מדד	
1.6	(0.4)	-	-	-	1.6	(2.0)	התחייבויות בגין נגזרי אשראי	
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021								
-	-	-	-	-	-	-		נכסים בגין חוזי ריבית- שקל מדד
-	-	-	-	-	-	-		התחייבויות בגין חוזי ריבית- שקל מדד
-	(2.0)	-	-	-	-	(2.0)		התחייבויות בגין נגזרי אשראי
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021								
(1.4)	0.8	-	-	-	0.8	-		נכסים בגין חוזי ריבית- שקל מדד
-	-	-	-	-	-	-		התחייבויות בגין חוזי ריבית- שקל מדד
-	(2.0)	-	-	-	-	(2.0)		התחייבויות בגין נגזרי אשראי

ביאור T15 –מידע כמותי על פרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 31 במרץ 2022			
(בלתי מבוקר)			
ממוצע משוקלל	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן
	ריבית משכנתאות		
2.67%	סיכון לכשל המשכנתאות	היוון תזרימי מזומנים	(0.4)
	סיכון צד נגדי לעסקה		
2.22%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	(2.9)
			התחייבויות בגין נגזרי אשראי
			נכסים והתחייבויות בגין חוזי ריבית-שקל מדד
ליום 31 במרץ 2021			
(בלתי מבוקר)			
	ריבית משכנתאות		
2.40%	סיכון לכשל המשכנתאות	היוון תזרימי מזומנים	(2.0)
	סיכון צד נגדי לעסקה		
-	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	-
			התחייבויות בגין נגזרי אשראי
			נכסים והתחייבויות בגין חוזי ריבית-שקל מדד
ליום 31 בדצמבר 2021			
(מבוקר)			
	ריבית משכנתאות		
2.58%	סיכון לכשל המשכנתאות	היוון תזרימי מזומנים	(2.0)
	סיכון צד נגדי לעסקה		
2.14%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	0.8
			התחייבויות בגין נגזרי אשראי
			נכסים והתחייבויות בגין חוזי ריבית-שקל מדד

ביאור 16 נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן

1. במהלך שנת 2020, פרץ בארץ ובעולם משבר נגיף הקורונה COVID-19. התפשטות הנגיף הינה אירוע בעל השלכות מקרו-כלכליות מהותיות, שיצרו פגיעה משמעותית בפעילות העסקית בארץ ובעולם. מרבית המשקיים במדינות העולם וגם בישראל נפגעו באופן קשה מהמשבר. במטרה לתמוך במשקיים ובכלכלות, הבנקים המרכזיים בתמיכת הממשלות הזרימו סכומי עתק ויצרו גירעונות תקציביים גדולים, לצד אמצעי מדיניות מוניטריים תומכים, באמצעות שורה של כלים תקציביים מרחיבים לתמיכה במשקיים. נכון למועד פרסום הדוח, מדינת ישראל הסירה את רובן המוחלט של המגבלות שנקבעו, וההתנהלות העסקית החלה חזרת למסלולה התקין. על רקע אי הוודאות, נרשמו בשנת 2020 הפרשות להפסדי האשראי החזויים כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה. במהלך שנת 2021 בהמשך להתאוששות המשק, הקטין הבנק, באופן הדרגתי, את ההפרשות: ברבעון הראשון לשנת 2021 הוקטנו הפרשות בסך 10.0 מיליוני ש"ח, ברבעון השני לשנת 2021 נרשם קיטון בסך 21.5 מיליוני ש"ח, ברבעון השלישי קיטון בסך 22.4 מיליוני ש"ח וברבעון הרביעי הכיר הבנק בקיטון בסך 13.4 מיליוני ש"ח, סך הכול שוחררו בשנת 2021 מלוא ההפרשות בגין קורונה בסך 67.3 מיליוני ש"ח.
2. ביום 25 במאי, 2022, הושלמה עסקה להקמת תאגיד עזר בנקאי, תמר אריאל קפיטל בע"מ ("החברה הבת"), אשר תרכוש מהבנק אשראי צרכני שיעמיד הבנק מעת לעת ("הפעילות המועברת"), בוצעה העברת פעילות האשראי הצרכני מהבנק לחברת הבת והתקבלה השקעה של חברות מקבוצת הפניקס בה. כתוצאה מהשקעת הפניקס, הבנק צפוי לרשום תוספת להון העצמי בסך של כ- 63.5 מ"ח וזאת כנגד הקצאה של כ-19.99% ממניות החברה הבת. הזרמת ההון צפויה, לפי הערכת הבנק, להגדיל את הון הבנק עד לסך של כ-76.0 מיליוני ש"ח (בשים לב להיקף תיק האשראי הכולל אשר צפוי להיות מועבר לחברה הבת עד למועד האחרון שנקבע בהסכם), וצפויה, להערכת הבנק, להגדיל גם את יכולתם של הבנק והחברה הבת להציע אשראי לציבור, להגביר את התחרות בתחום האשראי הבנקאי ולהציץ ערך לבעלי המניות. החברה הבת הוקמה לאחר שביום 21 במרץ, 2022 קיבל הבנק את אישור בנק ישראל להקמה ושליטה בחברה הבת, התקבלה החלטת מיסוי מוסכמת מרשות המסים (ביום 10 במאי, 2022) אשר הסדירה את נושא המס בקשר להעברת פעילות האשראי הקמעונאי של הבנק לחברת בת (בהחלטה נקבע פטור ממס על ההעברה מכ סעיף 104א לפקודת מס הכנסה, אך נקבעו מספר תנאים, מגבלות והוראות במסגרתה - ראה להלן), והתקבל אישור רשות התחרות (ביום 16 בינואר, 2022) לפטור מאישור להסדר כובל לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכללית, התשמ"ח-1988 (הפטור ניתן לתקופה קצובה בת 3 שנים ומותנה בהקצאת אמצעי שליטה לפניקס בשיעור של עד 19.99%). לאור האמור, הושלמו כלל התנאים המתלים לקיום העסקה. בנוסף להקמת החברה הבת והעברת הפעילות, התקשר הבנק עם החברה הבת בהסכם למתן שירותי ניהול ותפעול, לפיו יעמיד הבנק לחברה את כלל שירותי הניהול והתפעול הנדרשים לפעילותה וכן יעמיד לה מימון לשם רכישה של אשראי צרכני עתידי של הפעילות המועברת. הערכת הבנק בדבר הזרמת ההון הצפויה הינה מידע צופה פני עתיד, מידע זה יכול שלא להתממש בשל שינויים עשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. כאמור לעיל, ביום 10 למאי 2022 רשות המיסים העבירה לבנק החלטת מיסוי מוסכמת להסדרת נושא המס בקשר להעברת פעילות האשראי הקמעונאי של הבנק לחברת בת. ההחלטה קובעת פטור ממס על ההעברה מכ סעיף 104א לפקודת מס הכנסה. במסגרת ההחלטה נקבעו מספר תנאים, מגבלות והוראות ביניהן:
 - א. מגבלות על אי דילול הבנק לפחות מ-25% בהחזקה בחברה הבת ואי מכירת הנכס למשך שנתיים ממועד שינוי המבנה והכל בהתאם להוראות פקודת מס הכנסה.
 - ב. לעניין מכירת תיק האשראי הצרכני הקיים לחברת הבת, מובהר ומוסכם כי מדובר במכירה חייבת והיא אינה מהווה הפרה של שינוי המבנה הפטור.
 - ג. לא יותר הפסד כלשהו לצורכי מס בידי הבנק ו/או חברת הבת ו/או צד כלשהו (במועד המכירה) בגין מכירת תיק האשראי הקיים.
 - ד. החברה הבת תכנס לנעלי הבנק לעניין ההלוואות הנמכרות כך שעלות ההלוואות הנמכרות לצרכי מס בידי החברה הבת תהיה עלות ההלוואות בספרי הבנק לצרכי מס ערב ההעברה של הלוואות לחברה הבת (קרי, העלות לצרכי מס ללא ההפרשה לחובות מסופקים).
 - ה. על החברה הבת ימשיכו לחול אותם הכללים לעניין הפרשות בגין ההלוואות המועברות והלוואות חדשות שיינתנו החלים על הבנק, למען הסר ספק, לפקיד השומה הסמכות לבחון את התרת הפרשות אלו בהתאם לפקודה ולדין.
 - ו. התחייבות אשר תיווצר בחברת הבת לצורך רכישת תיק האשראי הצרכני הקיים מחברת האם, תסווג כהון לצורכי מס. לא יותרו הוצאות מימון בידי חברת הבת בגין ההתחייבות האמורה ולא ירשמו לצרכי מס הכנסות מימון בחברה האם.

ביאור 16 נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן (המשך)

- ז. על אף האמור בסעיף ה' לעיל פירעון ההתחייבות שתיווצר לצורך רכישת תיק האשראי הצרכני הקיים, על ידי חברת הבת (פירעון הקרן בלבד) יהיה מכספים שיתקבלו מלקוחות תיק האשראי הצרכני הקיים בלבד שהועבר לחברת הבת במסגרת מכירת תיק האשראי הצרכני הקיים. פירעון ההתחייבות כאמור לא יהווה הכנסה חייבת בידי חברת האם. תשלומים נוספים שיועברו מחברת הבת לחברת האם שמקורם לא בתשלומי הלקוחות כאמור יהיו הכנסה חייבת בידי חברת האם ולא תותר כהוצאה ו/או כניכוי כלשהו בחברת הבת.
- ח. הזרמת כספים מהמשקיע הנוסף לחברת הבת בהווה ו/או בעתיד יהיו לצורך הפעילות בחברת הבת ולא יועברו בשום דרך לבנק לרבות אך לא רק בדרך של החזר השקעה ו/או סגירת חשבון חו"ז בחברת האם.
- ט. מובהר ומוסכם, כי החלטת המיסוי אינה עוסקת כלל במכירת תיק האשראי הקיים לחברת הבת ואין בהחלטת המיסוי מלגורע מסמכויות פקיד השומה ו/או רשות המסים בנושא זה, לרבות אך לא רק לעניין סיווג העסקה ו/או שווייה וכן כל היבט מס אחר העולה ממנה.
- י. מוסכם בזאת, כי במכירת הזכויות המוקצות בשינוי המבנה יחולו הוראות סעיף 104 ו לפקודה, לעניין המחיר המקורי ויום הרכישה, כמו כן, לעניין החלטת מיסוי, יחשבו "מכניות המוקצות"
- יא. מובהר ומוסכם, כי על המניות המוקצות תחולנה הוראות סעיף 104 א(א) לפקודה.
- יב. מוסכם ומובהר, כי החלטת מיסוי זו אינה משליכה בדרך כלשהי על סוגיות הקשורות לחוק מע"מ לרבות אך לא רק לעניין סיווג החברות המשתתפות בשינוי המבנה כמסודר בס"פ ו/או חבות במס שכר ומס רווח (כהגדרת מונחים אלו בחוק מע"מ) וכן כל היבט מס אחר אשר יכול ויבחן על ידי מע"מ.
- לאור האמור, הושלמו כלל התנאים המתלים לקיום העסקה והעסקה הושלמה בתאריך 25 למאי 2022.
3. ביום 6 בינואר, 2022 פרסם הבנק כי רשות ניירות ערך אישרה בקשתו להאריך את תוקפו של תשקיף המדף של הבנק בשנה, עד ליום 15 בדצמבר, 2022.
4. ביום 13 בינואר, 2022 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את עדכון תנאי העסקתה של קרובה של בעלת השליטה בבנק. כמו-כן, אישרה האסיפה הכללית את מינויו של מר שמואל אשל כד"ר בתאגיד לתקופה בת 3 שנים. כהונתו החלה ביום 19 בפברואר, 2022.
5. ביום 23 בינואר, 2022 אשררה חברת הדירוג Standard & Poor's Maalot את דירוג המנפיק של הבנק ברמה של 'ilAA-' ו-'ilA-1+' וציינה כי תחזית הדירוג יציבה. אשרור הדירוג נעשה בעקבות שינוי מתודולוגיה של חברת הדירוג.
6. ביום 20 בפברואר, 2022 פרסם הבנק דיווח אודות סיום כהונתו של מר יעקב טננבאום כד"ר כהגדרתו בחוק החברות ועל פי הוראה 301, החל מיום 19 בפברואר, 2022.
7. ביום 24 בפברואר 2022 אישר דירקטוריון הבנק לאחר אישור ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת תגמול) מיום 17 בפברואר 2022 חלוקת מענק משתנה שנתי לעובדי הבנק ולנושאי המשרה בהתאם למדיניות תגמול עובדים ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה וכן בהתאם למדיניות תגמול נושאי משרה, בהתאמה.
8. ביום 15 במרץ, 2022 הודיעה חברת הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ על כוונה לפרסם דוח הצעת מדף להנפקת ניירות ערך מסחריים סדרה 2 מכוח תשקיף מדף של החברה הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ מיום 27 בנובמבר, 2019.
- לצורך ההנפקה קבעה חברת הדירוג מידורג ביום 14 במרץ 2022 מתן דירוג 'P-1.il' למסגרת גיוס ניירות ערך מסחריים (באמצעות סדרה 2) בהיקף של עד 350 מיליון ש"ח ע.ג., שיונפקו על ידי ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. באותו יום חברת הדירוג Standard & Poor's Maalot הודיעה על מתן דירוג 'ilA-1+' לניירות ערך מסחריים חדשים בהיקף של עד 350 מיליון ש"ח ע.ג. שיונפקו על ידי הבנק באמצעות סדרה 2 באמצעות ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ.
9. ביום 3 באפריל, 2022 הנפיקה חברת הבת כ-326.8 מיליון ש"ח ערך נקוב ניירות ערך מסחריים (סדרה 2) תמורת 326.8 מיליון ש"ח.
- לפי תנאי האג"ח על החברה לשלם ריבית שנתית בסך 0.42% משתנה לפי ריבית בנק ישראל, ניירות הערך המסחריים עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 3 באפריל, 2023.
10. ביום 3 באפריל, 2022 החליטה אסיפת בעלי המניות של הבנק למנות את ד"ר רות ארד כדירקטורית חיצונית לפי חוק החברות ולפי הוראה 301 לתקופת כהונה נוספת (שלישית) של שלוש שנים, החל מיום 10 באפריל 2022. לפרטים נוספים ראו דוח זימון האסיפה מיום 27 בפברואר, 2022 וכן דוח תוצאות האסיפה מיום 3 באפריל, 2022.
11. ביום 28 באפריל, 2022 החליטה אסיפת בעלי המניות של הבנק כדלקמן: (א) לאשר מענק שנתי משתנה למנכ"ל, מר גיל טופיז ולנושאי המשרה, בגין שנת 2021; (ב) לאשר את עדכון מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק לפי סעיף 267 א ו-267 ב לחוק החברות ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין, נב"א 301 בהתאם לנוסח המתוקן והמסומן והמצורף לדוח זימון האסיפה כנספח א'; (יא) לאשר את עדכון תנאי הכהונה והעסקה של יו"ר הדירקטוריון, מר זאב נהרי, כך שמשכורתו החודשית (ברוטו) של יו"ר הדירקטוריון תעמוד על סך של 146,800 ש"ח (כשהיא צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן הידוע ביום 1 באפריל 2022), החל מיום 1 באפריל 2022. ביתר תנאי כהונתו והעסקתו של יו"ר

ביאור 16 נושאים שונים ואירועים מהותיים בתקופת הדוח ולאחר תאריך המאזן (המשך)

- הדירקטוריון, מר נהרי, לא יחול כל שינוי; (ג) לאשר את תנאי הכהונה והעסקה של מנכ"ל הבנק הנכנס, מר יאיר קפלן, המפורטים בנספח ב' המצ"ב לדוח זימון האסיפה, לתקופה של ארבע שנים החל מיום 1 באפריל, 2022 או המועד בו יתקבל אישור בנק ישראל למינויו של מר קפלן כמנכ"ל הבנק, לפי המאוחר מבניהם. לפרטים נוספים ראו דוח זימון האסיפה מיום 23 במרץ, 2022 וכן דוח תוצאות האסיפה מיום 28 באפריל, 2022.
12. ביום 30 באפריל, 2022 סיים מנכ"ל הבנק היוצא, מר גיל טופז, את תפקידו ומר יאיר קפלן מונה למנכ"ל הבנק.
13. ביום 18 במאי 2022 במאי פרסם הבנק דו"ח מיידי בדבר מכירת חלק מתיק משכנתאות של בנק ירושלים בע"מ על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית גמורה ומוחלטת 90% מזכויותיו והתחייבויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל כ- 486 מיליון ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק ("תיק הלוואות"). יתרת תיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק, באופן שזכויות הרוכשת וזכויות הבנק בתיק הלוואות תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פטו). על בסיס הערכות המצויות בידי הבנק, הבנק צפוי להכיר ברווח של כ- 25 מיליוני ש"ח (לפני מס) בדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2022, בגין עסקה זו.
14. לפרטים נוספים אודות שינויים והקלות רגולטוריות ראה להלן בדוחות הכספיים – [ביאור 17 - הוראות פיקוח ויזמות חקיקה](#).

ביאור 17 – הוראות פיקוח ויזמות חקיקה

הוראות חוק ורגולציה אשר חלות על הבנק ואשר התקבלו עד למועד פרסום הדוח השנתי של הבנק לשנת 2021 תוארו בדוח השנתי של הבנק לשנת 2021. הוראות רגולציה חשבונאיות מתוארות בביאורים המתאימים. להלן בתמצית פירוט שינוי חקיקה ופיקוח רלוונטיים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק.

1. הוראות רגולטוריות לעניין הקלות זמניות לאור מצב החירום (התמודדות עם וירוס הקורונה)

עקב התפרצות נגיף הקורונה ברבעון 1 לשנת 2020, נקבעו על-ידי המפקח על הבנקים הוראות למתן הקלות ללקוחות ולתאגידים הבנקאיים, בהתנהלותם בתקופת המשבר. הקלות אלו נקבעו במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250. להרחבה על הוראות אלו ניתן לעיין בביאור 37 לדו"ח התקופתי לשנת 2021. חלק מההוראות אשר כללו שינויים שהפיקוח על הבנקים ביקש לאמץ כהוראות קבע הוטמעו בהוראות הניהול הבנקאי התקנים, ועדכונים אלו תוארו בהרחבה במסגרת הדוח התקופתי האמור. לגבי יתר ההוראות וההקלות, הפיקוח על הבנקים החליט שלא להאריך את תוקפן למעט העדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 331 בעניין יעדי ההון המזעריים ויחס המינוף, אשר תוקפן הוארך, אך הן אינן רלבנטיות לבנק, שכן הבנק בחר שלא ליישם את ההקלה אשר התאפשרה בהוראה. יחד עם זאת, באופן זמני, ביום 18 בינואר, 2022 לאור התפרצות הגל החמישי במגיפת הקורונה והעלייה המהירה בקצב ההדבקה, אפשר הפיקוח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים לצמצם את מספר הסניפים שמקבלים קהל ולחייב את לקוחותיהם להזמין תור מבעוד מועד לקבלת שירות בסניף (למעט אוכלוסיית האזרחים הוותיקים). תוקף ההקלה עד ליום 28 בפברואר, 2022, והיא לא חודשה לאחר מכן.

2. נוהל בנקאי תקין מס' 312 – בנושא "עסקי התאגיד הבנקאי עם אנשים קשורים"

ביום 31 בינואר, 2022, פורסם עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 בנושא "עסקי התאגיד הבנקאי עם אנשים קשורים" באופן שבא להקל אל הנטל הרגולטורי ולפשט את התנהלות הבנקים בנושא. בין היתר עודכנה הגדרת "איש קשור" כך שלא תכלול עוד נושאי משרה בתאגיד הבנקאי אך נוספו לתחולת ההגדרה נושאי משרה בתאגיד השולט בתאגיד הבנקאי. להגדרה נוספו גם דירקטוריון ומנכ"ל של חברה מוחזקת עיקרית (זולת אם החזקת התאגיד הבנקאי בחברה המוחזקת עולה על 95%). כן, רף ההחזקה בתאגיד, על מנת שיחשב "איש קשור" הועלה מ-10% ליותר מ-20% מאמצעי השליטה.

במסגרת ההוראה המתוקנת נקבעה חובה לקביעת מדיניות ונהלים לניהול הפעילות האמורה, והועלו הספים שמעליהם נדרשת קבלת אישורים מיוחדים, לרבות במקרים בהם מתבקש חידוש הסכם עם תאגיד נשלט בהיקף ובתנאים שכבר אושרו בעבר. העדכון יכנס לתוקף, לכל המאוחר, ביום 1 ביולי, 2022, אך תאגיד בנקאי רשאי ליישמו גם קודם לכן. הבנק נערך להתאים את התנהלותו לאמור בהוראה. להוראה אין השפעה על דוחותיו הכספיים של הבנק.

3. עדכון נוהל בנקאי תקין מס' 368 – בנושא "בנקאות פתוחה"

בעקבות פרסום חוק שירותי מידע פיננסי, עודכן ופורסם ביום 23 בפברואר, 2022 נוהל בנקאי תקין מס' 368 בנושא "בנקאות פתוחה", המסדיר את אופן ההתנהלות הנדרש מהבנקים בהקשר לבנקאות פתוחה בישראל. בעדכון להוראה נעשו התאמות להוראות חוק שירותי מידע פיננסי החדש, התווספו הגדרות רבות רלוונטיות בהתאם לחוק, עודכנו והותאמו חובות הבנקים למתן גישה לנתן שירותי מידע פיננסי, ונקבעו פרקי הזמן להמצאת המידע. בנוסף, עודכנו והותאמו לחוק סעיפים בהוראה העוסקים בניהול הרשאת לקוח למתן גישה לנתני שירותי מידע פיננסי, ועודכנו ההנחיות באשר לאופן התנהלות הבנק במקרה של חשבון משותף. התיקונים להוראה ייכנסו לתוקף במועד כניסת החוק לתוקף, באופן מדורג בהתאם לשלבים הקבועים בחוק. השלב הראשון יכנס לתוקף ביום 14 ביוני, 2022. טרם חקיקת החוק ותיקון ההוראה, הבנק ביקש וקיבל מבנק ישראל הקלות ודחיות לגבי מועד יישום ההוראות בקשר ל"בנקאות פתוחה", עם חקיקת החוק, הבנק נדרש לחזור ולבקש הקלות בהתאם לקבוע בחוק, ובהתאם הבנק פנה לבקש הקלות ודחיה ביישום ההוראות החוק באופן האמור לעיל, אך טרם נענה. הבנק פועל ליישום ההוראות החוק, אך אי קבלת אורכה ליישום תוביל לאי עמידה של הבנק בהוראות החוק במועדים הקבועים בו ולפיקח עלולה להשפיע לרעה על ביצועיו של הבנק.

4. נוהל בנקאי תקין מס' 451 בנושא "נהלים למתן הלוואות לדירור"

ביום 31 בינואר, 2022 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי מס' 451 בנושא "נהלים למתן הלוואות לדירור" אשר קבע כי על תאגיד בנקאי לפרסם באופן מקוון מידע אודות תנאים לקבלת הלוואה, אשר יכלול, בין השאר, תיאור כללי של כל סוגי ההלוואות, אופן התשלום מנגנוני ריבית, סדרי קבלת הלוואה, חיוכים ועמלות, סדרי פירעון, ביטוחים נדרשים והפנייה למחשבון מקוון שיפרסם. במחשבון יתאפשר ללקוח ביצוע סימולציות של תמהילי הלוואה שונים. עוד נקבע כי האישור העקרוני שניתן ללקוח יהיה בנוסח אחיד ויכלול מידע רב, ובין השאר, תמהיל מסלולים המותאם לצרכי ומאפייני מבקש ההלוואה וכן תמהילי מסלולים אחידים בנוסח שנקבע בהוראה, ונקבעו מועדים למתן האישור העקרוני. לתיקון ההוראה לא תהיה השפעה מהותית על דוחותיו הכספיים של הבנק, אך היא תצריך עדכון מערכותיו המאפשרות את פעילות האשראי לדירור. התיקון יכנס לתוקף ביום 31 באוגוסט, 2022. הבנק נערך ליישום ההוראה, ולא צופה כי ליישומה תהיה השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביאור 17 – הוראות פיקוח ויזמות חקיקה (המשך)

5. נוהל בנקאי תקין מס' 460 בנושא "הצגת נתוני פעילות בפקדון ניירות ערך"

ביום 23 בדצמבר, 2021 פורסמה הוראה 460 בנושא "הצגת נתוני פעילות בפקדון ניירות ערך". הוראה זו, אשר נקבעה בשיתוף עם רשות ניירות ערך, מחייבת את התאגיד הבנקאי להציג נתונים מפורטים אודות ביצועי פיקדון ני"ע שלו ללקוחותיו. ההוראה קובעת מינום מחייב של מידע הנדרש בהצגה, אך התאגיד הבנקאי יכול להוסיף עליו מידע ופילוחים נוספים. יישומה של ההוראה אינו צפוי להשפיע על דוחותיו הכספיים של הבנק. ההוראה תיכנס לתוקף ביום 1 בינואר, 2023. הבנק נערך ליישום ההוראה.

6. הוראת הדיווח לציבור מס' 620 בנושא "דוח הדירקטוריון וההנהלה" לעניין גילוי על היבטי סביבה וחברה וממשל (ESG)

ביום 2 בדצמבר, 2021, פורסם עדכון להוראת הדיווח לציבור האמורה במסגרתה נקבעה חובת דיווח לציבור במסגרת דוחות ההנהלה והדירקטוריון. כך, תאגיד בנקאי יציין תמצית של מדדי סביבה, חברה וממשל עיקריים, וכן יציין היבטים מהותיים של סביבה, חברה וממשל של התאגיד הבנקאי המשתלבים ביעדים ובאסטרטגיה העסקית שלו. בדו"ח אחריות תאגידית [ששמו ישונה ל"דוח סביבה, חברה וממשל (ESG)], אשר תדירותו עודכנה לאחת לשנה חלף אחת לשנתיים, ופרסומו יהיה לא יאוחר מסוף חודש אפריל החולפת לשנת הדיווח (למעט בשנתיים הראשונות לפרסומו), ישקול הבנק את הצורך לעדכן את הגילוי בתחום סביבה, חברה וממשל (ESG) בהתאם לתקנים ולפרקטיקות גילוי מובילות של בנקים בעולם, וייתן גילוי לתקנים הרלבנטיים לפיהם הוא פועל בתחום זה. תחילתה של הוראה זו הינה לגבי הדוחות הכספיים לשנת 2021, כאשר נקבע כי דוח סביבה, חברה וממשל (ESG) לשנת 2021 יפורסם עד 30 ביוני, 2022 ודוח לשנת 2022 יפורסם עד ליום 31 במאי, 2023. הבנק נערך ליישום ההוראה, ולא צפוי כי תהיה להוראה השפעה על דוחותיו הכספיים של הבנק.

7. חוק המידע הפלילי ותקנת השבים התשע"ט-2019

ביום 16 בינואר, 2021 אמור היה להיכנס לתוקף חוק המידע הפלילי ותקנות השבים, אשר מחליף את חוק המרשם הפלילי. בהתאם להוראות החוק, אין לשאול אדם שאלות לגבי רישום פלילי שיש לו, ובמקרים בהם מגיע לידי גורם כלשהוא מידע כאמור על אדם – אין לו לקחת זאת בחשבון במסגרת שיקוליו לגבי אותו אדם. הדורש, במישרין או בעקיפין, מידע פלילי על אדם, דינו – מאסר שנה; עשה כן לשם העסקה או לשם קבלת החלטה בעניין האדם שהמידע נוגע לו, דינו – מאסר שנתיים. הדברים אמורים גם לגבי גוף, מעסיק או עוסק שהביא מידע פלילי בחשבון בין שיקוליו בקבלת החלטה שהוא אינו זכאי לקבלו או הביא בחשבון מידע נוסף הנוגע למידע פלילי כאמור, דינו – מאסר שנה. להוראות חוק זה ישנן השלכות משמעותיות על המערכת הבנקאית, במיוחד בהקשר של גיוס עובדים ללא יכולת לברר האם היה להם עבר פלילי, אך גם בהקשר של מגבלות לא סבירות לגבי אופן ביצוע "הכר לקוח", וכד'. לאור הבעייתיות ביישום הוראות החוק, דחה המחוקק את תחילתו של החוק לחודש יוני 2022. בפרק זמן זה העוסקים במשק יתאימו עצמם להוראות החדשות. כמו כן, אפשר ופרק המזמן הנוסף יאפשר לבצע תיקוני חקיקה שיקלו על יישומם.

הבנק נערך ליישום ההוראה, ולא צפוי כי תהיה להוראה השפעה על דוחותיו הכספיים של הבנק.

8. נוהל בנקאי תקין מס' 301 ו-301A בנושא "הדירקטוריון" ו"מדיניות התגמול בתאגיד בנקאי"

ביום 10 באפריל פורסמו שני העדכונים להוראות. התיקונים להוראה 301 עוסקים בחובת הדירקטוריון לקבוע את היקף משרתו של היו"ר, הבהרות לגבי תחומי האחריות שלו ביחס לתאגיד הבנקאי והוראה 301A קובעת התאמות הקשורות לאופן התגמול של היו"ר הדירקטוריון. אף כי התיקונים נכנסו לתוקף עם פרסומם, ביחס ליו"ר מכהן, ההוראה תיכנס לתוקף במועד חידוש ההתקשרות של התאגיד הבנקאי עמו, או בחלוף 6 חודשים ממועד פרסום ההוראה (אוקטובר 2022), לפי המוקדם מבניהם. הבנק נערך ליישום ההוראה, ולא צפוי כי תהיה להוראה השפעה על דוחותיו הכספיים של הבנק.

9. הוראת שעה לתיקון תקנת החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני)

ביום 9 במרץ, 2022, פורסם בהוראת שעה עדכון לתקנת הגמול הקובעת שדירקטוריון הבנק רשאי לקבוע אמות מידה לפיהן תסווג השתתפות של דירקטור חיצוני בישיבה שבמועדה התקיים מצב בריאותי מיוחד או מצב חירום בשל נגיף הקורונה (להלן: "ההגבלות"), תוך שימוש באמצעי תקשורת, כהשתתפות בישיבה רגילה. זאת, בתנאי שמדובר בישיבה שמטבעה הייתה נערכת בנוכחות המשתתפים ויש מניעה לקיימה בנוכחות המשתתפים, כולם או חלקם, בשל מגבלות שהוטלו בחיקוק שתכליתו התמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה, או שיש הצדקה אחרת להשתתפות בה באמצעי התקשורת כתוצאה מהגבלות כאמור. הבנק מיישם את הוראות השעה, ואין ליישום ההוראה השפעה מהותית על הדוחות. הבנק יישם את ההוראה, ואין להוראה השפעה על דוחותיו הכספיים של הבנק.

10. עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

ביום 9 במאי, 2022 פורסם עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, אשר מטרתה להבהיר את האמצעים שנתונים בידי תאגיד בנקאי למתן שירותים ללקוחות אשר מבקשים להעביר לחשבון הבנק שלהם כספים שמקורם בפעילות בתחום המטבעות הווירטואליים (מטבעות דיגיטליים). במסגרת ההוראה קבע המפקח על הבנקים דרישות ייחודיות מהמערכת הבנקאית בניהול הסיכונים האמורים, הכרוכים במתן שירות תשלום אגב פעילות במטבעות וירטואליים. במסגרת ההוראה נקבעו הגדרות למונחים בתחום, נקבעה חובה לביצוע הערכת סיכונים תקופתית לפעילות בתחום, אשר בעקבותיה יהיה על התאגיד הבנקאי לקבוע מדיניות ונהלים תוך ניהול סיכון מבוסס סיכון. הודגש כי אל לתאגיד בנקאי לסרב לתת שירות תשלום אגב פעילות במטבעות וירטואליים רק בשל עובדת היותו כרוך בהיותו נובע ממטבע וירטואלי, והכל בהתאם לקבוע בהוראה. ההוראה תיכנס לתוקף ביום 9 בנובמבר, 2022. הבנק החל להיערך מבעוד מועד לעדכון ההוראה הצפוי. ליישומה לא צפויה להיות השפעה על דוחותיו הכספיים של הבנק.

ממשל תאגידי ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגד הבנקאי ואופן ניהולם - תוכן עניינים

156	הדירקטוריון
156	הנהלה ונושאי משרה בכירה
158	עסקאות עם בעל שליטה
158	המבקר הפנימי
158	עדכוני חקיקה והוראות בנק ישראל
159	דירוג האשראי של הבנק
160	נספח - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות הבנות במאחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א- ממשל תאגידי וביקורת

הדירקטוריון

נכון למועד הדוח וליום פרסומו, מונה דירקטוריון הבנק 9 דירקטורים, מתוכם 3 דירקטורים חיצוניים לפי חוק החברות, התשנ"ט – 1999 ("חוק החברות") שהנם גם דירקטורים חיצוניים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 301 ("הוראה 301"). מספר הדירקטורים כאמור לעיל הנו בהתאמה לסעיף 22 להוראה 301.

בתקופת הדוח חלו שינויים בהרכב הדירקטוריון כמפורט להלן:

ביום 13 בינואר 2022 אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק את מינויו של מר שמואל אשל לכהונה ראשונה כדירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות ועל פי הוראה 301. מר אשל החל לכהן כדירקטור חיצוני בבנק ביום 19 בפברואר 2022. מר אשל כיהן בין השנים 2018-2009 כדירקטור חיצוני כאמור בבנק.

ביום 19 בפברואר 2022, סיים מר יעקב טננבאום את כהונתו כדירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות ועל פי הוראה 301.

ביום 3 באפריל 2022, אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק את מינויה של ד"ר רות ארד כדירקטורית חיצונית לפי חוק החברות ולפי הוראה 301 לתקופת כהונה נוספת (שלישית) של שלוש שנים אשר החלה ביום 10 באפריל 2022.

במהלך החודשים ינואר-מרץ 2022 קיים דירקטוריון הבנק 6 ישיבות מליאה ו-15 ישיבות של וועדות הדירקטוריון.

ביום 28 באפריל, 2022 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת התגמול), אמות מידה לסיווג השתתפות של דירקטור חיצוני בישיבה שבמועדה התקיים מצב בריאותי מיוחד או מצב חירום בשל נגיף הקורונה, תוך שימוש באמצעי תקשורת, כהשתתפות בישיבה רגילה וזאת בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמור והוצאות לדירקטור חיצוני)(הוראת שעה), התשפ"ב – 2022.

ההחלטה כאמור תהא תקפה ביחס לכל הדירקטורים של הבנק, לרבות לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם המכהנים כדירקטורים בבנק ולמעט יו"ר הדירקטוריון, המכהנים ושיכהנו בבנק, מעת לעת וכל עוד הוראת השעה הינה בתוקף.

הנהלה ונושאי משרה בכירה

בתקופת הדוח חלו השינויים הבאים בנושאי המשרה הבכירה בבנק ביחס לפירוט בדוח השנתי לשנת 2021 (עמוד 255):

ביום 26 באוקטובר 2021 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר יעקב פלד כמשנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית. מר פלד החל לכהן כנושא משרה בבנק בתפקידו הנ"ל ביום 20 בינואר 2022.

ביום 25 בנובמבר 2021 אישר דירקטוריון הבנק את מינויה של גב' כרמלה אבנר כמשנה למנכ"ל, מנהלת חטיבת משאבים וחדשנות. גב' אבנר החלה לכהן כנושאת משרה בבנק בתפקיד הנ"ל מיום 1 בינואר 2022.

ביום 16 בינואר, 2022 הודיע מנכ"ל הבנק, גיל טופז, על כוונתו לסיים את תפקידו. מר טופז סיים את עבודתו בבנק ביום 30 באפריל 2022.

ביום 24 בפברואר 2022 אישר דירקטוריון הבנק, את מינויו של מר יאיר קפלן כמנכ"ל הבנק, בכפוף לקבלת אישור המפקח על הבנקים למינוי כאמור. ביום 30 במרץ 2022 הודיע המפקח על אי התנגדותו למינוי זה. מר קפלן החל את עבודתו בבנק ביום 1 באפריל 2022 לתקופת חפיפה עם המנכ"ל היוצא, מר גיל טופז, והחל מיום 14 באפריל 2022 החל מר קפלן לכהן כמנכ"ל הבנק.

ביום 24 בפברואר 2022, אישר דירקטוריון הבנק את קידומו של מר משה עומר לדרג משנה בכיר למנכ"ל.

מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק לשנים 2020-2022

ביום 11 לדצמבר, 2019, אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת התגמול) (להלן: "ועדת התגמול"), את מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק לשנים 2020-2022 (להלן: "מדיניות התגמול החדשה לנושאי משרה"), בהתאם לסעיף 267 ו-267 לחוק החברות, תשנ"ט 1999, להוראות ניהול בנקאי תקין A301 ולהוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו 2016 (להלן: "חוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים").

ביום 13 במאי, 2021 אישרה אסיפת בעלי מניות (מס' אסמכתא: 2021-01-085776) לאחר אישור דירקטוריון הבנק, והמלצת ועדת התגמול לתקן את מדיניות התגמול של נושאי המשרה. התיקון האמור, מעדכן את מדיניות התגמול הקיימת לנושאי המשרה בשני נושאים: הוספת האפשרות של הענקת מענק משתנה נוסף שיקרא "מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת" והוספת האפשרות להעניק פטור בהתאם לסעיף 259 לחוק החברות (להלן: "הפטור") לכל נושאי המשרה בבנק, ובכללם למנכ"ל הבנק וכל חברי הדירקטוריון בבנק.

בהתייחס למתן הפטור הוחלט כי הפטור לא יחול ביחס למעשה או מחדל של נושא משרה בנוגע להחלטה או עסקה שלבעל השליטה או לנושא המשרה בבנק יש בה עניין אישי. עוד הוחלט באסיפת בעלי המניות להעניק כתב פטור לכל נושאי המשרה ולרבות לכל הדירקטורים בבנק, המכהנים ו/או שיכהנו מעת לעת (ובכללם אלו שימונו בעתיד) לרבות המנכ"ל

המכהן ו/או כל מנכ"ל שיכהן מעת לעת (וכזה שימונה בעתיד) ולרבות דירקטורים בבנק שהינם ו/או קרוביהם בעלי שליטה בבנק ובהתאמה לעדכן את מדיניות התגמול הקיימת לנושאי המשרה בבנק לשנים 2020-2022.

ביום 28 באפריל, 2022 אישרה אסיפת בעלי מניות (מס' אסמכתא: 2022-01-052348) לאחר אישור דירקטוריון הבנק, והמלצת ועדת התגמול לתקן את מדיניות התגמול של נושאי המשרה. התיקון האמור, מעדכן את מדיניות התגמול הקיימת לנושאי המשרה בשלושה נושאים כדלקמן:
עדכון תקרת השכר החודשית של יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק עבור היקף משרה של 100%.
הוספת סעיף למדיניות בדבר שינוי אופן חישוב ההפקדות לקרן פנסיה/ביטוח מנהלים לנושאי משרה, בהתאם לבקשת נושא המשרה.
עדכון יחס התגמול של נושאי המשרה לבין שאר עובדי הבנק.

לפרטים נוספים אודות עדכון מדיניות התגמול כאמור ולנוסח מדיניות התגמול לנושאי משרה, נכון למועד פרסום דוח זה, ראו דיווח מיידי של הבנק מיום 23 במרץ, 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-033391).

מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים בבנק שאינם נושאי משרה לשנים 2020-2022

ביום 31 לאוקטובר, 2019, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, אישר דירקטוריון הבנק את מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים בבנק שאינם נושאי משרה לשנים 2020-2022 (להלן: "מדיניות התגמול החדשה לעובדים ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה"), בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין A301. ואשר עדכונה של המדיניות אושר על ידי הדירקטוריון ביום 26 במרץ 2020, ביום 23 בפברואר, 2021 וביום 24 בפברואר, 2022.

ביום 23 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, לתקן את מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה ולהוסיף האפשרות של הענקת מענק משתנה נוסף שיקרא "מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת". ביום 24 בפברואר, 2022 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, תיקון נוסף למדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה בדבר עדכון סל מענק מצטיינים ומענק משתנה לעובדי חדר מסחר ומנהל "מוצר easyway".
לפרטים בדבר מדיניות התגמול החדשה לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה ראו בביאור 22 לדוחות הכספיים לשנת 2021.

עסקאות עם בעל שליטה וצדדים קשורים

אישור ביטוח

ביום 25 באפריל, 2021, אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק את גבולות הכיסוי של ביטוח דירקטורים ונושאי משרה בבנק (ובחברות הבנות) (D&O) בהחלטת מסגרת ל-6 שנים (להלן: "החלטת המסגרת"). בהתאם להחלטת המסגרת, ביום 18, במרץ 2021 אישר דירקטוריון הבנק, בין היתר, לאחר אישור ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת תגמול) בישיבתה מיום 14, במרץ 2021, רכישת ביטוח מיום 10 במאי 2021 ועד ליום 31 במרץ, 2022, בהתאם לגבולות החלטת המסגרת ובכפוף לקבלת אישור אסיפת בעלי המניות של הבנק להארכת נוספת של החלטת המסגרת כאמור. לפרטים נוספים ראו דיווחים מיידיים שדיווח הבנק ביום 21 במרץ, 2021 וביום 25 באפריל, 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-040284 ו-2021-01-069939, בהתאמה).

בהמשך להחלטת הדירקטוריון הנ"ל, אישר הדירקטוריון בישיבתו הנ"ל, כי התקשרות הבנק בפוליסת ביטוח נושאי משרה תחול גם על מנכ"ל הבנק וכן על נושאי משרה שהם קרוביהם של בעלת השליטה המכהנים בבנק במועד החלטה זו, וכי תנאי ההתקשרות עמם זהים לתנאי ההתקשרות של שאר נושאי המשרה בבנק, ההתקשרות הינה בתנאי שוק, ואינה עשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכוש או התחייבויותיו.

בהתאם להחלטת המסגרת כאמור לעיל, ביום 22 במרץ, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, את חידוש ביטוח הדירקטורים ונושאי משרה בבנק (ובחברות הבנות) (D&O) לתקופה שהחלה ביום 1 באפריל 2022 ועד ליום 31 במרץ 2023. עלות חידוש פרמיית ביטוח דירקטורים ונושאי משרה לתקופה האמורה הוא כ- \$187,000 כאשר גבולות האחריות הם \$30,000,000 למקרה ו-\$60,000,000 לתקופת ביטוח.

פטור, שיפוי וגמול דירקטורים

לפרטים אודות מתן פטור ומתן שיפוי לנושאי המשרה בבנק, לרבות הדירקטורים בבנק, וכן לפרטים אודות גמול לשיבה וגמול שנתי לדירקטורים בבנק, ראו חלק א' לדוח ממשל תאגידי בדוח התקופתי לשנת 2021 (מס' אסמכתא: 2022-01-033097).

ביום 28 באפריל, 2022 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת התגמול), אמות מידה לסיווג השתתפות של דירקטור חיצוני בישיבה שבמועדה התקיים מצב בריאותי מיוחד או מצב חירום בשל נגיף הקורונה, תוך שימוש באמצעי תקשורת, כהשתתפות בישיבה רגילה וזאת בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמור והוצאות לדירקטור חיצוני) (הוראת שעה), התשפ"ב – 2022.

ההחלטה כאמור תהא תקפה ביחס לכל הדירקטורים של הבנק, לרבות לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם המכהנים כדירקטורים בבנק ולמעט יו"ר הדירקטוריון, המכהנים ושיכיהו בבנק, מעת לעת וכל עוד הוראת השעה הינה בתוקף.

המבקר הפנימי

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בבנק ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תוכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה, נכללו בדוח השנתי לשנת 2021.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית לשנת 2022 אושרה בועדת ביקורת ביום 23 בדצמבר 2021, ובדירקטוריון ביום 12 בינואר, 2022.

הדוח השנתי של המבקר הפנימי לשנת 2021 נדון בועדת ביקורת ביום 21 במרץ, 2022 ובדירקטוריון ביום 22 במרץ, 2022.

ביום 22 באוקטובר, 2020, אישר דירקטוריון הבנק את הארכת כהונתו של המבקר הפנימי החל מיום 30 באוקטובר, 2020 לתקופת כהונה נוספת של שנתיים, תוך אפשרות למתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים, בכתב ומראש, לסיום תקופת ההתקשרות קודם למועד זה.

עדכוני חקיקה והוראות בנק ישראל

עדכוני החקיקה ו/או הוראות בנק ישראל שהינם ספציפיים למגזרי הפעילות השונים תוארו בפרקים הרלוונטים בדוח זה. בנוסף, הוראות סקירה חוק ורגולציה אשר חלות על הבנק, ובכלל זה הוראות אשר התקבלו עד מועד פרסום הדוח השנתי של הבנק לשנת 2021 תוארו בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2021.

סקירה של עדכוני הרגולציה נכללת במסגרת [ביאור 17 לדוחות הכספיים](#).

דירוג האשראי של הבנק

1. ביום 23 בינואר, 2022 אישררה חברת הדירוג Standard&Poor's Maalot את דירוג המנפיק של הבנק ברמה של 'ilAA-' ו-'ilA-1+' וציינה כי תחזית הדירוג יציבה. אישור הדירוג נעשה בעקבות שינוי מתודולוגיה של חברת הדירוג.
 2. ביום 15 במרץ, 2022 הודיעה חברת הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ על כוונה לפרסם דוח הצעת מדף להנפקת ניירות ערך מסחריים סדרה 2 מכוח תשקיף מדף של החברה הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ מיום 27 בנובמבר, 2019.
- לצורך ההנפקה קבעה חברת הדירוג מידורג ביום 14 במרץ 2022 מתן דירוג 'P-1.il' למסגרת גיוס ניירות ערך מסחריים (באמצעות סדרה 2) בהיקף של עד 350 מיליון ש"ח ע.ג., שיונפקו על ידי ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ. באותו יום חברת הדירוג Standard&Poor's Maalot הודיעה על מתן דירוג 'ilA-1+' לניירות ערך מסחריים חדשים בהיקף של עד 350 מיליון ש"ח ע.ג. שיונפקו על ידי הבנק באמצעות סדרה 2 באמצעות ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ (מספרי אסמכתא: 2022-01-030136 ו-2022-01-030127).

להלן טבלה המרכזת את הדירוגים:

מידורג	Standard&Poor's Maalot	
Aa2.il Stable	ilAA- /Stable	דירוג הבנק למועד הדוח (פיקדונות לזמן ארוך ואג"ח)
Aa3.il Stable	IIA /Stable	כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו ע"י הבנק
A2.il (hyb) Stable	IIA- / Stable	כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים (CoCo) שהונפקו ע"י הבנק
P-1.il	IIA-1+	ניירות ערך מסחריים דירוג זמן קצר

נספח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א'- יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית נכסים

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022			
שיעורי הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעורי הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
אחוז	אחוז	אחוז	אחוז	אחוז	אחוז	
אחוז	אחוז	אחוז	אחוז	אחוז	אחוז	
נכסים נושאי ריבית						
4.85	136.1	11,423.8	5.96	185.6	12,729.2	אשראי לציבור ⁽³⁾⁽⁶⁾
-	-	270.4	-	-	251.4	פיקדונות בבנקים
0.08	0.5	2,378.4	0.08	0.5	2,375.0	פיקדונות בבנקים מרכזיים
0.46	0.5	431.5	1.04	1.9	732.2	אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽⁴⁾
-	-	25.4	-	-	71.7	אגרות חוב למסחר ⁽⁴⁾
3.83	137.1	14,529.5	4.74	188.0	16,159.5	סך כל הנכסים נושאי ריבית
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית						
-	-	17.4	-	-	27.7	ריבית
-	-	621.3	-	-	385.2	נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁵⁾
3.66	137.1	15,168.2	4.62	188.0	16,572.4	סך כל הנכסים

הערות בסוף הנספח.

נספח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022			
שיעורי הכנסות ריבית	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(א)	שיעורי הכנסות ריבית	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(א)	
אחוז	מיליוני ש"ח		אחוז	מיליוני ש"ח		
התחייבויות נושאות ריבית						
פיקדונות הציבור	10,518.9	32.0	1.22	9,899.4	24.6	1.00
לפי דרישה	871.2	0.2	0.07	1,044.1	0.2	0.07
לזמן קצוב	9,647.7	31.8	1.33	8,855.3	24.4	1.11
פיקדונות מבנקים	52.5	0.5	3.86	119.6	0.4	1.34
פיקדונות הממשלה	1.3	-	-	1.0	-	-
אגרות חוב	2,215.6	28.0	5.15	1,837.5	5.9	1.29
סך הכל התחייבויות הנושאות ריבית	12,788.3	60.5	1.91	11,857.5	30.9	1.05
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית	2,352.0	-	-	2,007.6	-	-
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁷⁾	256.1	-	-	291.4	-	-
סך כל ההתחייבויות	15,396.4	60.5	1.56	14,156.5	30.9	0.87
סך כל האמצעיים ההוניים	1,176.0	-	-	1,011.7	-	-
סך כל ההתחייבויות והאמצעיים ההוניים	16,572.0	-	-	15,168.2	-	-
פער הריבית	-	-	2.83	-	-	2.78
תשואה נטו ⁽⁸⁾ על נכסים נושאי ריבית	16,159.5	127.5	3.19	14,529.5	106.2	2.96

הערות בסוף הנספח.

נספח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו(1) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ג - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ					
2021			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022		
שיעורי הכנסות/הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	מיליוני ש"ח	שיעורי הכנסות/הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	מיליוני ש"ח
אחוז			אחוז		
מטבע ישראלי לא צמוד					
3.74	101.7	11,039.3	3.65	108.2	12,011.8
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.94)	(20.7)	8,802.9	(0.89)	(20.9)	9,461.2
					סך התחייבויות נושאות ריבית
2.80	-	-	2.76	-	-
פער הריבית					
מטבע ישראלי צמוד למדד					
4.62	30.6	2,695.0	9.72	76.2	3,247.1
					סך נכסים נושאי ריבית
(1.56)	(9.7)	2,495.2	(5.68)	(39.4)	2,835.3
					סך התחייבויות נושאות ריבית
3.06	-	-	4.04	-	-
פער הריבית					
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)					
2.44	4.8	795.2	1.61	3.6	900.6
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.36)	(0.5)	559.4	(0.16)	(0.2)	491.8
					סך התחייבויות נושאות ריבית
2.08	-	-	1.45	-	-
פער הריבית					
סך פעילות בישראל					
3.83	137.1	14,529.5	4.74	188.0	16,159.5
					סך נכסים נושאי ריבית
(1.05)	(30.9)	11,857.5	(1.91)	(60.5)	12,788.3
					סך התחייבויות נושאות ריבית
2.78	-	-	2.83	-	-
פער הריבית					

(1) הנתונים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).

(3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות שאינם צוברים הכנסות ריבית.

(4) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכח/נוספה היתרה הממוצעת של רוחחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן רוחחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" לשלושה חודשים שהסתיימו בימים 31.03.2022 ו- 31.03.2021 בסך (13.5) מיליון ש"ח ו- (0.3) מיליון ש"ח, בהתאמה.

(5) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

(6) עמלות בסך 5.9 מיליון ש"ח, 3.1 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות ריבית בתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31.03.2022 ו- 31.03.2021, בהתאמה.

(7) לרבות מכשירים נגזרים.

(8) תשואה נטו - הכנסות ריבית, נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

(9) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

נספח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו (1) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ד- ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2022 לעומת שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2021			
גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽¹⁾		שינוי נטו	
כמות	מחיר		
מיליוני ש"ח			
נכסים נושאי ריבית			
19.0	30.5	49.5	אשראי לציבור בישראל
0.8	0.6	1.4	נכסים נושאי ריבית אחרים בישראל
19.8	31.1	50.9	סך הכל הכנסות הריבית
התחייבויות נושאות ריבית			
2.1	9.2	11.3	פיקדונות הציבור בישראל
3.5	14.8	18.3	התחייבויות נושאות ריבית אחרות
6.1	23.5	29.6	סך כל הוצאות הריבית
13.7	7.6	21.3	סך הכל

אינדקס ומילון מונחים

למילון המונחים ששימשו בעריכת דוח זה, ראה בדוח הכספי השנתי של הבנת לשנת 2021 (עמודים 310-309)

163, 103, 10	א	אומדנים חשבונאיים קריטיים
163, 105, 95		אקטוארי
163, 69, 29	ב	באזל
163, 158, 154, 150, 63, 60, 59, 49, 48, 47, 41, 15	ד	דירוג
27, 163	ה	הון והלימות הון
163, 153, 72, 71, 38, 36, 35, 14, 12, 22		הלבנת הון
163, 151, 150, 135, 134, 133, 132, 131, 130, 129, 128, 127, 126, 125, 124, 120, 119, 118, 117, 107, 88, 87, 86, 73, 56, 55, 54, 53, 50, 49, 48, 47, 46, 44, 43, 40, 39, 34, 33, 29, 28, 16, 5, 3		הלוואות לדירור
163, 161, 136, 123, 122, 121, 103, 102, 101, 100, 96, 91, 90, 89, 88, 87, 86, 85, 81, 73, 63, 53, 49, 48, 47, 46, 44, 25, 10, 20		הפרשה להפסדי אשראי
163, 140, 102, 101, 100, 92, 91, 39	ח	חובות בעייתיים
163, 129, 128, 125, 120, 119, 102, 101, 88, 86, 63		חובות פגומים
22	י	יעד הון
163, 120, 119, 118, 117, 77, 59, 53, 38, 34, 33, 32, 22, 7, 5, 3	מ	מגזרי פעילות
163, 88, 73, 4		מדיניות חשבונאית
163, 109, 108, 107, 106, 77, 30, 5		מינוף
163, 150, 149, 15		מיסוי
163		מסגרות אשראי
163, 161, 146, 145, 144, 143, 142, 141, 140, 139, 138, 137, 117, 116, 115, 114, 113, 112, 94, 83, 81, 77, 68, 67, 65, 64, 49, 48, 47, 41, 30, 29, 27, 23	נ	נגזרים
163, 161, 158, 152, 150, 146, 145, 144, 143, 142, 141, 140, 139, 138, 137, 117, 110, 99, 98, 97, 96, 95, 89, 88, 83, 81, 80, 65, 64, 41, 27, 25, 24, 20, 16, 15, 10		ניירות ערך
163, 108, 72, 69, 63, 62, 38, 26, 14, 12, 6, 4		נזילות
163, 120, 119, 118, 106, 27		נכסי סיכון
163, 140, 136, 135, 134, 133, 132, 131, 130, 129, 128, 127, 126, 125, 124, 123, 122, 121, 116, 115, 106, 103, 102, 101, 100, 89, 88, 85, 77, 73, 63, 62, 61, 54, 49	ס	סיכון אשראי
163, 49, 20		סיכון נזילות ומימון
163, 72, 65, 4		סיכון ריבית
163, 71, 38, 29, 4		סיכונים אחרים
163, 161, 110, 91, 79, 20, 11, 10	ע	עמלות
163, 162, 160, 143, 142, 141, 139, 138, 137, 120, 119, 118, 104, 93, 81, 77, 69, 33, 26, 22, 21, 5	פ	פיקדונות הציבור
163, 161, 148, 147, 146, 145, 144, 143, 142, 141, 140, 127, 116, 114, 113, 99, 98, 97, 96, 95, 92, 80, 77, 66, 65, 64, 24, 6	ש	שווי הוגן

סניפי בנק וחברות בנות

ההנהלה המרכזית	רח' הנגב 2, קרית שדה התעופה מען לדיוור: רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022
סקטור נדל"ן	רח' הנגב 2, קרית שדה התעופה
סניף בנקאות פרטית	רח' גרשון אגרון 30 ירושלים (וולדורף אסטוריה)
סניף גאולה – רוממה	רח' שמגר 21, רוממה ירושלים
סניף תל אביב	רח' אחד העם 21, ת"א 65251
סניף באר שבע	רח' הדסה 90, באר שבע 84221
סניף חיפה	רח' נתנזון 26, חיפה
סניף המרכז	רח' ז'בוטינסקי 9 מגדל הכשרת הישוב בני ברק
סניף אשדוד	שדרות ירושלים 12, אשדוד 7752305
סניף ראשון לציון	רח' הרצל 63, ראשל"צ 75267
סניף נתניה	רח' הרצל 45, נתניה 42401
סניף מודיעין עילית	רח' אבני נר 18, מודיעין עילית
סניף קרית	דרך עכו 192, קרית ביאליק 27000
סניף נצרת	רחוב מרג' אבן עאמר 2 נצרת
סניף סחנין	רח' הגליל, קניון סחנין
סניף כרמיאל	רח' מעלה כמון 5, קניון חוצות כרמיאל,
שלוחת אום אל פחם	רח' אלמדינה, בניין אלסולטן, אום אל פחם
שלוחת בית שמש	רח' רבין 2, קניון נעימי, בית שמש
שלוחת ביתר עלית	רח' ישמח ישראל 2, מרכז חיים זקן – תמרים, ביתר עלית
שלוחת נתיבות	רח' המסגר 1 נתיבות
ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ	רח' הנגב 2, קריית שדה התעופה
כתובתנו באינטרנט:	www.bankjerusalem.co.il